

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ ★ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**KADIKÖY YELDEĞİRMENİ'NDEKİ
NOTRE DAME DU ROSAIRE ŞAPELİ
RESTORASYON PROJESİ**

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
Ceylin Karbeyaz**

Anabilim Dalı: Mimarlık

Programı: Restorasyon

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Kemal Kutgün EYÜPGİLLER

EYLÜL 2010

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ ★ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**KADIKÖY YELDEĞİRMENİ'NDEKİ
NOTRE DAME DU ROSAIRE ŞAPELİ
RESTORASYON PROJESİ**

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
Ceylin KARBEYAZ
(502071204)**

**Tezin Enstitüye Verildiği Tarih: 13 Eylül 2010
Tezin Savunulduğu Tarih: 24 Eylül 2010**

**Tez Danışmanı: Prof. Dr. Kemal Kutgün EYÜPGİLLER
(İTÜ)
Diğer Jüri Üyeleri: Yard. Doç. Dr. Mevlüde KAPTI (MSÜ)
Doç. Dr. Aygöl AĞIR (İTÜ)**

Eylül 2010

Babama,

ÖNSÖZ

Çalışmama yorumları ve yönlendirmeleriyle ışık tutan tez danışmanım Prof. Dr. Kemal Kutgün Eyüpgiller'e, eleştirileriyle katkıda bulunan değerli jüri üyeleri Yard. Doç. Dr. Mevlüde Kaptı ve Doç. Dr. Aygöl Ağır'a teşekkürlerimi sunarım.

Ayrıca çalışmama destek veren Prof. Dr. Amir Pasiç'e, arkadaşlarım Nur Umar, Semra Karakaş'a ve Kemal Atatürk Lisesi müdürü Selçuk Göksu'ya ve lisenin diğer çalışanlarına teşekkürü borç bilirim.

Çalışmam boyunca desteğiyle her zaman olduğu gibi hep yanımda olan aileme ve özellikle annem Tülin Karbeyaz'a ne kadar teşekkür etsem azdır.

Eylül 2010

Ceylin Karbeyaz
(Mimar)

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖNSÖZ.....	v
İÇİNDEKİLER	vii
KISALTMALAR	ix
ÇİZELGE LİSTESİ.....	xi
ŞEKİL LİSTESİ.....	xii
ÖZET.....	xvii
SUMMARY	xix
1. GİRİŞ	1
1.1 Tezin Amacı	1
1.2 Tezin Kapsam ve Yöntemi	2
2. FRANSIZ KATOLİK MİSYONER OKULLARI	5
2.1 Tarihsel Gelişimi	5
2.1.1 Assomption kongregasyonu	7
2.1.2 Kongregasyona ait olup günümüzde varlığını koruyan yapılar	9
3. NOTRE DAME DU ROSAIRE ŞAPELİ'NİN BULUNDUĞU ÇEVRE	11
3.1 Kadıköy	11
3.1.1 Tarihsel gelişimi.....	11
3.1.2 Kent dokusu ve mimari	11
3.1.3 Kadıköy'deki azınlık nüfusu.....	12
3.1.4 Ayia Eufemia	13
3.2 Yeldeğirmeni	14
3.2.1 Tarihsel gelişimi.....	14
3.2.2 Kent dokusu ve mimari	15
4. NOTRE DAME DU ROSAIRE ŞAPELİ.....	17
4.1 Konum	17
4.2 Tarihçe.....	17
4.3 Genel Tanım	20
4.4 Plan Özellikleri.....	21
4.4.1 Bodrum kat planı.....	21
4.4.2 Zemin kat planı	25
4.4.3 +3.80 kotu planı	30
4.4.4 +7.50 kotu planı	30
4.5 Cephe Özellikleri.....	31
4.5.1 Güney cephesi	31
4.5.2 Kuzey cephesi	33
4.5.3 Doğu cephesi.....	34
4.5.4 Batı cephesi	35
4.6 Strüktür ve Malzeme Özellikleri	35
4.6.1 Temel	35
4.6.2 Duvar.....	35

4.6.3 Döşeme.....	36
4.6.4 Örtü.....	37
4.7 Yapı Elemanları.....	37
4.7.1 Kapılar.....	37
4.7.2 Pencereleer.....	38
4.7.3 Merdivenler.....	39
4.8 Yapıdaki Bozulmalar.....	39
4.8.1 Kötü kullanım ve işlev değişikliğinden kaynaklanan bozulmalar.....	39
4.8.2 Strüktürel bozulmalar.....	40
4.8.3 Malzeme bozulmaları.....	41
4.8.4 Kötü onarımların neden olduğu bozulmalar.....	41
5. RESTİTÜSYON.....	43
5.1 Vaziyet Planı Restitüsyonu.....	43
5.2 Plan Restitüsyonu.....	44
5.2.1 Bodrum kat restitüsyonu.....	44
5.2.2 Zemin kat restitüsyonu.....	45
5.2.3 +3.80 kotu restitüsyonu.....	46
5.2.4 +7.50 kotu restitüsyonu.....	46
5.2.5 Yapı elemanları.....	47
5.3 Cephe Restitüsyonu.....	47
5.3.1 Güney cephesi.....	47
5.3.2 Kuzey cephesi.....	47
5.3.3 Doğu cephesi.....	48
5.3.4 Batı cephesi.....	48
6. RESTORASYON.....	49
6.1 Yeni İşlev Önerisi.....	49
6.2 Müdahale Türleri.....	51
6.2.1 Özgün olmayan eklerin kaldırılması.....	51
6.2.2 Zemin drenajı yapılması.....	52
6.2.3 Yüzey temizliği.....	52
6.2.4 Enjeksiyon yöntemiyle sağlamlaştırma.....	53
6.2.5 Ahşapta bütünleme.....	53
6.2.6 Plastik onarım.....	54
6.2.7 Sıvada bütünleme.....	55
7. SONUÇ.....	57
KAYNAKLAR.....	61
EKLER.....	65
ÖZGEÇMİŞ.....	153

KISALTMALAR

BOA : Basbakanlık Osmanlı Arşivi

ÇİZELGE LİSTESİ

Sayfa

Çizelge 1.1 : Assomption kongregasyonuna bağı olarak Osmanlı topraklarında açılmış olan okullar (Mutlu, 2005).....	5
---	---

ŞEKİL LİSTESİ

Sayfa

Şekil 1.1 : Fransız Katolik Cemaatine özgü rahip ve rahibe kıyafetlerini gösteren çizelge üzerinde L'Assomption cemaatine ait rahip ve rahibe kıyafetleri işaretlenmiştir (Mutlu, 2005).....	69
Şekil 1.2 : Moda-Cem Sokak'ta yer alan Notre Dame de L'Assomption Kilisesi.	69
Şekil 2.1 : İstanbul İli İlçe Sınırları Haritası (Url-1).	70
Şekil 2.2 : Kadıköy İlçe Haritası (Url-1)..	70
Şekil 2.3 : 1918 tarihli İstanbul Şehremaneti Rehberi-Haydarpaşa Mevkiini gösterir haritada Sainte Euphemie Ortaokulu civarı işaretlenmiştir (İrcica Arşivi).....	71
Şekil 2.4 : Haydarpaşa mevkii panoraması üzerinde okulun bulunduğu mevkii işaretlenmiştir (Şahenk, 1996) (Fotoğrafın çekildiği tarih bilinmemektedir)..	71
Şekil 2.5 : Haydarpaşa mevkii panoraması (Şahenk, 1996) (Fotoğrafın çekildiği tarih bilinmemektedir).	72
Şekil 3.1 : Kemal Atatürk Lisesi'nin güncel hava fotoğrafı üzerinde kompleksin sınırları işaretlenmiştir (Url-2).	72
Şekil 3.2 : Kompleksin Kemal Atatürk Lisesi arşivinde yer alan belgeleri (Şimşek, 1987).....	73
Şekil 3.3 : Kompleksin Kemal Atatürk Lisesi arşivinde yer alan belgeleri (Şimşek, 1987)..	73
Şekil 3.4 : Sainte Euphemie Ortaokulu öğrencileri (Niyego, 1999) (Fotoğrafın çekildiği tarih bilinmemektedir).....	74
Şekil 3.5 : Sainte Euphemie Ortaokulu öğrencileri (Niyego, 1999) (Fotoğrafın çekildiği tarih bilinmemektedir).....	74
Şekil 3.6 : Sainte Euphemie Ortaokulu öğrencileri (Niyego, 1999) (Fotoğrafın çekildiği tarih bilinmemektedir).....	75
Şekil 3.7 : Sainte Euphemie Ortaokulu öğrencileri (Url-4) (Fotoğrafın çekildiği tarih bilinmemektedir).	75
Şekil 3.8 : 1905 tarihli Goad Haritası, Pafta No:60 (Dağdelen, 2007)..	76
Şekil 3.9 : 1913-14 tarihli Alman Mavisi, Pafta No: C4 (Dağdelen, 2006).	76
Şekil 3.10 : 1936 tarihli Pervititch Haritası, Pafta No:75 (Anadol, Ersoy, 2001).	77
Şekil 3.11 : 1911'de bölgede çıkan yangından sonra okul ve şapel yıkıntılarını gösteren fotoğraf (Şimşek, 1987).....	77
Şekil 3.12 : Kompleksin Kemal Atatürk Lisesi arşivinde yer alan çizimleri (Şimşek, 1987).....	78
Şekil 3.13 : Kompleksin Kemal Atatürk Lisesi arşivinde yer alan çizimleri (Şimşek, 1987).....	78
Şekil 3.14 : BOA'da komplekse ilişkin bulunan çizimler (BOA, ŞD. MLK. 2809, 1912).....	79

Şekil 3.15 : BOA’da komplekse ilişkin bulunan çizimler (BOA, ŞD. MLK. 2809, 1912).....	79
Şekil 3.16 : BOA’da komplekse ilişkin bulunan çizimler (BOA, ŞD. MLK. 2809, 1912).....	80
Şekil 3.17 : Kompleksin Kemal Atatürk Lisesi arşivinde yer alan belgeleri (Şimşek, 1987).....	80
Şekil 3.18 : Kompleksin Kemal Atatürk Lisesi arşivinde yer alan belgeleri (Şimşek, 1987).....	81
Şekil 3.19 : BOA, Belge Kodu: ŞD. MLK. 2809, 1912: Haydarpaşa’da Sur Oblat dela Sumpsyon Rahibelerinin Manastır ve Mabedi (Dersaadet), İstanbul.	82
Şekil 3.20 : BOA, Belge Kodu: ŞD. MLK. 2809, 1912: Haydarpaşa’da Sur Oblat dela Sumpsyon Rahibelerinin Manastır ve Mabedi (Dersaadet), İstanbul..	83
Şekil 3.21 : BOA, Belge Kodu: ŞD. MLK. 2809, 1912: Haydarpaşa’da Sur Oblat dela Sumpsyon Rahibelerinin Manastır ve Mabedi (Dersaadet), İstanbul..	84
Şekil 3.22 : BOA, Belge Kodu: ŞD. MLK. 2809, 1912: Haydarpaşa’da Sur Oblat dela Sumpsyon Rahibelerinin Manastır ve Mabedi (Dersaadet), İstanbul..	85
Şekil 3.23 : 26 Temmuz 1922’de okulun bulunduğu mevkiinde çıkan yangını gösteren fotoğraf (Şimşek, 1987).	90
Şekil 3.24 : Kompleksin Kemal Atatürk Lisesi arşivinde yer alan belgeleri (Şimşek, 1987).....	90
Şekil 3.25 : Kompleksin Kemal Atatürk Lisesi arşivinde yer alan belgeleri (Şimşek, 1987).....	91
Şekil 3.26 : Komplekse ait çizimler (Şimşek, 1987)..	91
Şekil 3.27 : Komplekse ait çizimler (Şimşek, 1987).	92
Şekil 3.28 : Şapelin kurul dosyasında bulunan 1978 yılına ait fotoğrafları.	92
Şekil 3.29 : Şapelin kurul dosyasında bulunan 1978 yılına ait fotoğrafları.	93
Şekil 3.30 : Şapelin kurul dosyasında bulunan 2003 yılına ait fotoğrafları.	93
Şekil 3.31 : Şapelin kurul dosyasında bulunan 2003 yılına ait fotoğrafları.	94
Şekil 3.32 : St. Euphemie Ortaokulu manastır binasının İskele Sokağı cephesi..	94
Şekil 3.33 : St. Euphemie Ortaokulu manastır binasının Taşlıbayır Sokağı cephesi..	95
Şekil 3.34 : Notre Dame du Rosaire Şapeli İskele Sokağı cephesi.....	95
Şekil 3.35 : St. Euphemie Ortaokulu manastır ve okul binalarının Taşlıbayır Sokağından görünümü.....	96
Şekil 3.36 : St. Euphemie Ortaokulu okul ve şapel binalarının avludan görünümü..	96
Şekil 3.37 : B-01 Mekânı Toplantı salonu, kuzeye bakış.	97
Şekil 3.38 : B-01 Mekânı Toplantı salonu, güneye bakış.	97
Şekil 3.39 : B-01 Mekânı Toplantı salonu, doğu duvarına bakış.	98
Şekil 3.40 : B-01 Mekânı Toplantı salonu, sahne bölümüne bakış..	98
Şekil 3.41 : B-01 Mekânı Toplantı salonu sahne bölümü.....	99
Şekil 3.42 : B-01 Mekânı Toplantı salonu sahne bölümünün zemini.....	99
Şekil 3.43 : B-01 Mekânı Toplantı salonu sahne bölümünün batı duvarına bakış..	100
Şekil 3.44 : B-01 Mekânı Toplantı salonu sahne bölümünün doğu duvarına bakış..	100
Şekil 3.45 : B-02 Mekânı, güneye bakış.....	101
Şekil 3.46 : B-02 Mekânı içinden B-03 mekânına bakış.	101

Şekil 3.47 : B-02 Mekânı, doğu duvarındaki kapatılmış geçite bakış.....	102
Şekil 3.48 : B-02 Mekânı, Toplantı Salonuna bakan kuzey duvarı üzerindeki pencere.	102
Şekil 3.49 : B-03 Mekânı girişi.....	103
Şekil 3.50 : B-03 Mekânı tavanındaki kademelenme.....	103
Şekil 3.51 : B-03 Mekânı tavanındaki kademelenme.....	104
Şekil 3.52 : B-03 Mekânı güney duvarındaki mazgal pencere.....	104
Şekil 3.53 : B-04 Mekânı girişi.....	105
Şekil 3.54 : B-04 mekânı güney duvarı üzerindeki mazgal pencere..	105
Şekil 3.55 : B-04 Mekânı tavanını bölen kemer.....	106
Şekil 3.56 : B-05 Mekânı girişi.....	106
Şekil 3.57 : B-05 Mekânından B-04 Mekânına bakış.....	107
Şekil 3.58 : B-05 ve B-02 Mekânları arasında yer alan sonradan kapatılmış geçit..	107
Şekil 3.59 : B-05 Mekânını manastır binasına bağlayan sonradan kapatılmış geçit	108
Şekil 3.60 : Şapelin İskele Sokağına bakan Z-01 Giriş Mekânı.....	108
Şekil 3.61 : Z-01 Giriş Mekânında yer alan dökme mozaik basamaklar.....	109
Şekil 3.62 : Şapelin ana giriş kapısından Z-01 Giriş Mekânına bakış.....	109
Şekil 3.63 : Z-01 Giriş Mekânına bakan gül pencerelerden birisi.....	110
Şekil 3.64 : Z-02 Sahın Mekânı, güneye bakış.....	110
Şekil 3.65 : Z-02 Sahın Mekânı, kuzeye bakış.....	111
Şekil 3.66 : Z-02 Sahın Mekânının Narteks bölümü.....	111
Şekil 3.67 : Şapelin ana giriş kapısı ve Z-03 Merdiven Mekânı kapısı.....	112
Şekil 3.68: Narteks bölümü güney duvarında kapatılmış kapı ve pencere izleri....	112
Şekil 3.69 : Narteks bölümü doğu duvarı.....	113
Şekil 3.70 : Z-02 Sahın Mekânı üzerini örten beşik tonoz.....	113
Şekil 3.71 : Z-02 Sahın Mekânı 1-01 Galeri katından Apsis'e bakış.....	114
Şekil 3.72 : Z-02 Sahın Mekânı Apsis'e bakış.....	114
Şekil 3.73 : Apsisi örten yarım kubbe.....	115
Şekil 3.74 : Apsisi içeriden çeviren ahşap kaplama.....	115
Şekil 3.75 : Z-03 Merdiven Mekânına giriş.....	116
Şekil 3.76 : Z-03 Merdiven Mekânı zeminindeki delik.....	116
Şekil 3.77 : Z-03 Merdiven Mekânından Z-01 Giriş Mekânına bakan gül pencere.	117
Şekil 3.78 : Z-03 Mekânında ter alan ahşap dönel merdivene 1-01 galeri katından bakış.....	117
Şekil 3.79 : Manastır binasından Z-04 Tuvalet Mekânı girişi.....	118
Şekil 3.80 : Z-04 Tuvalet Mekânı.....	118
Şekil 3.81 : Z-04 Tuvalet Mekânından Z-01 Giriş mekânına bakan gül pencere....	119
Şekil 3.82 : Z-05 Mekânı doğu duvarı.....	119
Şekil 3.83 : Z-05 Mekânı kuzeydoğu köşesinde yer alan niş.....	120
Şekil 3.84 : Z-05 Mekânını apsise bağlayan kapı.....	120
Şekil 3.85 : Z-05 Mekânını Z-06 Mekânına bağlayan kapı.....	121
Şekil 3.86 : Şapelin Z-05 Mekânından avluya açılan girişi.....	121
Şekil 3.87 : Z-06 mekânını apsise bağlayan kapı.....	122
Şekil 3.88 : Z-06 Mekânı içinden giriş kapısına bakış.....	122
Şekil 3.89 : Z-06 Mekânı kuzeybatı köşesinde yer alan niş.....	123
Şekil 3.90 : Sahından +3.80 kotunda yer alan 1-01 Mekânına bakış.....	123
Şekil 3.91 : 1-01 Mekânı, İskele Sokağına bakan güney duvarı.....	124
Şekil 3.92 : 1-01 Mekânı doğu duvarı.....	124
Şekil 3.93 : 2-01 Mekânı giriş kapısı (İTÜ Arşivi, 2008).....	125
Şekil 3.94 : 2-01 Mekânı, manastır binasına açılan giriş.....	125

Şekil 3.95 : 2-01 Mekânı, batıya bakış.	126
Şekil 3.96 : 2-01 Mekânı, İskele Sokağına bakan güney duvarı.....	126
Şekil 3.97 : Şapelin İskele Sokağı cephesi.	127
Şekil 3.98 : Şapelin İskele Sokağı cephesi.	127
Şekil 3.99 : Şapelin İskele Sokağı Cephesi, galeri ve kütüphane katları pencereleri.	128
Şekil 3.100 : Şapelin İskele Sokağından ana girişi.	128
Şekil 3.101 : Şapelin kuzey cephesi.....	129
Şekil 3.102 : Şapelin kuzey cephesi, sonradan açılan giriş.	129
Şekil 3.103 : Kuzey cephede yıkılan müstemilat ve kapatılan pencere izleri.....	130
Şekil 3.104 : Kuzey Cepheye sonradan eklenmiş niteliksiz duvar.	130
Şekil 3.105 : Şapelin Doğu cephesi.	131
Şekil 3.106 : B-01 Toplantı Salonuna avludan giriş.	131
Şekil 3.107 : Z-02 Sahın mekânına ve B-01 Toplantı Salonuna bakan pencereler..	132
Şekil 3.108 : Şapelin kuzeydoğu köşesinde yer alan pah.	132
Şekil 3.109 : Şapelin batı cephesi.	133
Şekil 3.110 : Şapelin batı cephesi	133
Şekil 3.111 : B-02 Mekânı duvarlarındaki taş-tuğla almasıık örgü.	134
Şekil 3.112 : Bodrum katta kullanılan taş-tuğla almasıık duvar örgüsü.	134
Şekil 3.113 : Şapel beden duvarlarında kullanılan dolu tuğla çeşidi.	135
Şekil 3.114 : B-01 Toplantı Salonu duvarlarında kullanılan tuğla.	135
Şekil 3.115 : Şapelin duvarlarında kullanılan iki farklı tür tuğla.....	136
Şekil 3.116 : Şapelin üst kısmında kullanılan delikli tuğla.....	136
Şekil 3.117 : B-01 Toplantı Salonunda kullanılan takviye kirişleri.	137
Şekil 3.118 : Z-05 Mekânı tavanında volta döşemenin bittiği nokta.	137
Şekil 3.119 : B-02 Mekânı tavanında kullanılan volta döşeme detayı.	138
Şekil 3.120 : B-02 Mekânı tavanında kullanılan volta döşeme detayı.	138
Şekil 3.121 : Manastır binası çatısının güneydoğu köşesi (İTÜ Arşivi, 2008).....	139
Şekil 3.122 : Manastır binası ve şapel çatıları (İTÜ Arşivi, 2008).	139
Şekil 3.123 : Şapel çatısının manastır binasına oturan bölümü.	140
Şekil 3.124: Şapel çatısının kuzey ucu.	140
Şekil 3.125 : Manastır binası güneybatı bölümü çatı strüktürü.	141
Şekil 3.126 : Sahın Mekânındaki pilastr başlıklarında görülen kırıklar.	141
Şekil 3.127 : Şapel batı duvarı üzerinde görülen delik.	142
Şekil 3.128 : B-01 Mekânı sahne bölümünde görülen strüktürel çatlak.....	142
Şekil 3.129 : Şapelin batı cephesinde görülen bitkilenme.	143
Şekil 3.130 : Apsis yarım kubbesi bitiminde ve pencere kemerlerinde görülen strüktürel çatlaklar.	143
Şekil 3.131 : Apsis yarım kubbesi bitiminde ve pencere kemerlerinde görülen strüktürel çatlaklar.	144
Şekil 3.132 : Apsis kemerinde üzeri boyanmış kalem işleri ve strüktürel çatlaklar.	144
Şekil 3.133 : Z-05 Mekânı batı duvarında görülen strüktürel çatlak.	145
Şekil 3.134 : Şapel çatısı üzerinde görülen çökme.	145
Şekil 3.135 : B-01 Mekânı sahne bölümünde görülen rutubete bağlı bozulmalar. .	146
Şekil 3.136 : Şapel binası kuzey duvarı üzerindeki sıvada rutubete bağlı bozulma.	146
Şekil 4.1 : Beyoğlu Sakızağacı'nda yer alan Surp Asvadzadzin Kilisesi.	147
Şekil 4.2 : Üsküdar'da yer alan Surp Garabed Kilisesi.	147
Şekil 4.3 : Beyoğlu Zambak Sokak'ta yer alan Hovhan Vosgeparan Kilisesi.	148
Şekil 4.4 : Feriköy'deki Sainte Jeanne D'Arc Okulu'na ait Şapel (Darnault, 2004).	148

Şekil 4.5 : Şapel içini gösteren kartpostal (Şimşek, 1987)..	149
Şekil 4.6 : St. Joseph lisesine ait şapelin içini gösteren kartpostal (Ange, 2003)....	149
Şekil 4.7 : St. Joseph lisesine ait şapelin içini gösteren kartpostal (Ange, 2003)....	150
Şekil 4.8 : Moda-Cem Sokak'ta yer alan Notre Dame de L'Assomption Kilisesi..	150

KADIKÖY YELDEĞİRMENİ'NDE NOTRE DAME DU ROSAIRE ŞAPELİ RESTORASYON PROJESİ

ÖZET

Bu çalışmada İstanbul'un Kadıköy İlçesinin Yeldeğirmeni semtindeki Rasimpaşa Mahallesi, İskele ve Taşlıbayır Sokaklarının kesişiminde yer alan "La Nouvelle Eglise et le Pensionnat Sainte Euphemie" adlı Fransız Rahibe Okulu binasının bünyesindeki "Notre Dame du Rosaire Şapeli" ele alınmıştır. Şapelin günümüzdeki durumunun belgelenmesi, tarihsel gelişim sürecinin araştırılması, yapının korunup gelecek nesillere aktarılabilmesi için gerekli müdahalelerin ve yeniden kullanımına yönelik önerilerin yapılması amaçlanmıştır.

20. yy'ın başında "Oblates de l'Assomption" rahibeleri tarafından inşa ettirilip yönetilmiş olan yapı "Neo-rönesans" tarzındadır. Yapı II. Dereceden Tarihi Eser sınıfına girmekte olup, 1935'te yürürlüğe giren Kıyafet Kanunu'nun ardından 3. Orta Mektep adıyla Maarif Vekâleti'ne bağlanmıştır. 1950 yılında Kemal Atatürk Ortaokulu olarak isim değiştiren okul, 2002-2003 öğretim yılında 1999 depreminde gördüğü hasar nedeniyle Acıbadem'deki Ahmet Sani Gezici Lisesine taşınmıştır. Yapılan tadilatın ardından 2009-2010 öğretim yılında tekrar kendi binasına dönen okul, halen Kemal Atatürk Lisesi adıyla hizmet vermektedir.

Çalışma kapsamında yapının bulunduğu Kadıköy İlçesi ve Yeldeğirmeni Semtinin coğrafi konumları, tarihsel ve sosyal gelişmeleri incelenmiştir. İstanbul'da yer alan diğer Fransız Katolik eğitim yapıları ve bünyelerinde bulunan şapeller de tez kapsamında incelenmiştir. Tez konusu olan Notre Dame du Rosaire Şapeli'nin tarihçesi araştırılmış, bütün mekânları, cepheleri, yapıdaki hasarlar, kullanılan malzemeler ve yapım teknikleri detaylı olarak tanımlanmıştır. Restitüsyon çalışmasında öncelikle yapıda varolan izler belirlenmiş, eski haritalar, arşiv belgeleri ve İstanbul'da yer alan diğer Katolik okullarının mimarileri göz önünde bulundurularak ayrıntılı plan, cephe ve vaziyet planı önerileri getirilmiştir. Restorasyon çalışması kapsamında yapının yaşatılması için gerekli müdahaleler belirlenmiş, yapının yeniden işlevlendirmesi amacıyla bölgenin ihtiyaçları ve Kadıköy'deki Katolik nüfusun azlığı göz önünde bulundurularak kütüphane önerisi getirilmiştir.

RESTORATION PROJECT OF NOTRE DAME DU ROSAIRE CHAPEL IN KADIKÖY YELDEĞİRMENİ

SUMMARY

In this thesis “Notre Dame du Rosaire Chapel” is discussed, which is a part of a French Sister School that is called “La Nouvelle Eglise et le Pensionnat Sainte Euphemie” and is in Kadıköy province, Yeldeğirmeni-Rasimpaşa district. It is aimed to document the current situation, explore the historical development period, propose interventions to protect the building, carry it over to the following generations and make proposals for reuse of the chapel.

The school, which is “Neo-renaissance” style, was built and directed by the “Oblates de l’Assomption” sisters at the beginning of 20th century. The building is registered as II. Degree Historical Monument and was transferred to the Ministry of Education changing the name as “3. Orta Mektep” after the “Law relating to the wearing of 'Prohibited Garments” in 1935. The name of the school was changed in 1950 as “Kemal Ataturk High School” and was moved to Ahmet Sani Gezici High School’s building in 2002-2003 academic year since its own building was damaged in 1999 earthquake. The school returned back to its own building in 2009-2010 academic year and is still functioning with the name of “Kemal Ataturk High School”.

The study encloses the geographical situations, historical and social developments of Kadıköy province and Yeldeğirmeni district where the building takes place. Other French Catholic education buildings and the chapels were observed for thesis. The history of the Notre Dame du Rosaire Chapel was investigated, all spaces, facades, damages, materials used and construction techniques of the building were elaborately defined. During restitution study, first of all existing traces on the building were examined and plan, facade, site plan proposals were made based on old maps, archive documents and the architecture of the other French Catholic buildings in Istanbul. During restoration study, necessary interventions were identified to keep the building alive, library function was proposed as reuse function of the building considering the needs of the district and the minority of the existing Catholic population in Kadıköy.

1. GİRİŞ

Misyoner tarikatların Osmanlı toprakları üzerindeki faaliyetleri özellikle 19.yy'da oldukça artmıştır. Buna bağlı olarak imparatorluk toprakları üzerinde sözkonusu faaliyetleri sürdüren tarikatlara ait okul, manastır, dispanser, şapel gibi yapıların inşalarının dikkat çekici oranda arttığı görülmektedir.

Günümüzde İstanbul'da misyoner okulu olarak inşa edilmiş pek çok yapı bulunmaktadır. Bunlardan bir kısmı özel okul statüsünde yabancı kökenli vakıflara bağlı kalarak hala işlerliğini korurken bir kısmı 1935 yılı sonrasında Maarif Vekâleti'ne bağlanmıştır. Günümüzde tamamen veya kısmen Milli Eğitim Bakanlığı'na ait olan söz konusu yapı komplekslerinin korunması, gelecek nesillere aktarılmasında özellikle mülkiyete dayalı sorunlarla karşılaşmaktadır. Bu sebepten büyük çoğunluğu boş ve atıl bırakılan bu nitelikli yapıların bir an evvel rölöve-restitüsyon ve restorasyon çizimlerinin yapılarak kayıt altına alınması gerekmektedir. Bu amaçla, günümüzde kısıtlı olarak kullanılan "Notre Dame du Rosaire Şapeli"nin tez konusu olarak seçilmesine, günümüz durumunun belgelenmesi, yapının tarihsel gelişim süreçlerinin araştırılmasına ve yeniden işlevlendirilerek kullanım olanaklarının ortaya konulmasına karar verilmiştir.

1.1 Tezin Amacı

Çalışmanın amacı 20.yy başında inşa edilmiş olan "La Nouvelle Eglise et le Pensionnat Sainte Euphemie" adlı rahibe okulunun bir parçası olarak inşa edilmiş olan Notre Dame du Rosaire Şapeli'nin tarihi gelişim sürecinin araştırılması, günümüzdeki vaziyetinin detaylı olarak belgelenerek yapının yeniden kullanımı için şapelin tarihsel önemine uygun, mekânsal özelliklerini bozmayacak öneriler getirilmesidir.

1.2 Tezin Kapsam ve Yöntemi

Çalışma, Notre Dame du Rosaire Şapeli'nin rölöve, restitüsyon ve restorasyon projelerinin yapılmasını kapsamaktadır. Yapının tarihçesinin araştırılması esnasında Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun İstanbul 5 Numaralı Bölge Kurulu'nda okul binasının ve şapelin ayrı ayrı dosyaları incelenmiş, gerekli veriler toplanmıştır. Aynı cemaate ait olan Moda'daki Notre Dame de L'Assomption Kilisesi'ne gidilmiş, kilise rahiplerinden Xavier Jacob'la görüşülmüştür. İTÜ'de 2007-2008 yaz döneminde Restorasyon Ana Bilim Dalı'na bağlı olarak Prof. Dr. K. Kutgün Eyüpgiller yürütücülüğünde verilen Mim 421 Rölöve ve Restorasyon Stüdyosu dersinde yapılmış olan çalışmalardan yararlanılmış, bu ders kapsamında yapılmış olan çizimler, 1/200 ölçekli yapının bütününe gösterir çizimlerde kullanılmıştır. Çalışmada kaynak gösterilmeyen bütün fotoğraflar 2009 yılına ait olup rölöve çalışmaları esnasında çekilmiştir.

Rölöve çalışmasına ayrıntılı plan, kesit ve cephe krokilerinin çizilmesiyle başlanmıştır. Krokiler tamamlandıktan sonra ölçüm işlemine geçilmiştir. Ölçüm esnasında aletli ve geleneksel ölçüm yöntemleri bir arada kullanılmıştır. Plan ölçümlerinde sahin bölümü yüksekliğinin fazla olması sebebiyle *total station* kullanılmış, diğer bütün ölçüler geleneksel üçgenleme metoduyla alınmıştır. Bahçede alınan poligon noktalarıyla kuzey ve doğu cepheleri; İskele Sokak üzerinden alınan poligon noktasıyla da güney cephesi *total station* kullanılarak ölçülmüş böylelikle yapının dış konturu çıkartılmıştır. *Total station* aracılığıyla yapılan ölçümler kapı ve pencere çaprazlarıyla diğer mekânlara bağlanmıştır. Kesit ölçümlerinde, gereken yerlerde yükseklikler nivo yardımıyla ölçülmüş, cephe ve sahında *total station* kullanılarak alınan noktalar aracılığıyla yükseklikler birbirine bağlanmıştır. Profil ve bezemelerde profil tıraşı ve mulaj tekniği kullanılmıştır. Ölçüm çalışmaları sonunda yapının 1/200 vaziyet planı ve okulun bütünüyle ilişkisini gösteren kat planları, 1/50 kat planları, kesitleri, cepheleri ve 1/10 detay paftaları hazırlanmıştır. Ayrıca analitik rölöve çizimleri üzerinde hasar ve malzeme analizleri yapılmıştır.

Yapılan restitüsyon çalışması esnasında öncelikle yapıda var olan izler incelenmiş buna ek olarak yapının tarihçe araştırması için özellikle yapının Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde bulunan çizim ve belgelerine ulaşılmıştır. Bölgeyle ilgili eski harita ve fotoğraflar incelenmiş ve konuyla ilgili ayrıntılı literatür taraması yapılmıştır.

2. FRANSIZ KATOLİK MİSYONER OKULLARI

2.1 Tarihsel Gelişimi

Katolik propagandasının sürdüren tarikatlardan Fransisken (Franciscain) ve Dominikenler (Dominicain) 13. yy'da kurulmuş, daha sonra 16. yy'da buna, özellikle Osmanlı topraklarında çok etkili olmuş olan Cizvitler (Jesuit) , ardından da Kapuçin (Capucin) rahipleri katılmıştır. 19. yy'a gelindiğinde ise misyoner faaliyetler içine giren tarikatların sayısı 50'e ulaşmıştır. Bunların 35'inden fazlası Osmanlı Devletinin çeşitli yerlerinde faaliyet göstermiştir. Kapitülasyonların etkisiyle gitgide artan sayıdaki Fransız misyoner okulları bünyelerinde okul binasına ek olarak manastır, kilise, hastane, sanat atölyesi ve misyoner evi gibi yapılar bulundurmaktaydılar (Mutlu, 2005).

İstanbul'da 20 yy'ın başında Latin kilisesine bağlı 25 cemaat, 60 bina ve 820 din adamı bulunmasına rağmen günümüzde 17 cemaat, 30 bina ve 94 din adamı bulunmaktadır (Marmara, 2005).

Misyoner okullarının açılmasını kontrol altına almak isteyen II. Abdülhamit, 5 Şubat 1887 yılında çıkardığı bir kanunla İstanbul'da Maarif Nezareti, Anadolu'da da valilikler tarafından verilen ruhsatlara ek olarak ayrıca İrade alınması zorunluluğu getirmiştir. Ancak irade zorunluluğu dahi Osmanlı topraklarında ruhsatsız olarak açılan misyoner okullarının önünü kesememiştir (Mutlu, 2005).

1901 yılında, Fransız Hükümeti Osmanlı Devleti'ne Fransız bankerler Lorando ve Tobini'ye olan borçlarını ödeyememesini kullanarak baskı yapmış ve 260 okul ve 354 müessesenin (kilise, yetimhane, manastır, hastane vs.) varlıklarını resmen kabul ettirmiştir. O güne kadar padişah izni alarak açılmış olan müessese sayısı ise sadece 70'tir. Fransız Hükümeti aynı antlaşmayla mevcutta zarar görmüş olan yapıların tamir ve bazılarının genişletilmesi ile okulların vergi muafiyetinden yararlanmalarının da garantisini almıştır (Mutlu, 2005).

1913 yılında Fransa'nın talebi üzerine yapılan bir başka antlaşmayla Osmanlı toprakları üzerinde yer alan 500'ün üzerinde okul ve bunlara bağlı müessesenin de

mevcudiyetlerinin resmen tanınması istenmiş ise de I. Dünya Savaşının başlamasıyla bu antlaşma geçerliliğini yitirmiştir. Savaş esnasında Fransa devletiyle resmi ilişkiler kesilmiş, Fransız Devleti'ne ait okul, manastır, yetimhane ve hastaneler kapatılmış, gerekli görülenlerine de el konulmuştur. Savaştan sonra Fransa, bu yapıların çoğunu tekrar faaliyete açmış ve mağlup Osmanlı Devleti toprakları üzerindeki misyonerlik faaliyetlerine aynen devam etmiştir (Mutlu, 2005).

Osmanlı Devleti 3 Mayıs 1865 tarihinde bazı mezheplere ait olan manastır, yetimhane, okul vs. emlakın ve bunlar için yurtdışından getirilecek olan malzemenin gümrük vergisinden muaf tutulmasını sağlayan bir nizamname çıkartmıştır. Osmanlı Devleti söz konusu mezheplere ait olan okulların üzerine inşa edildiği arazi eğer kendilerine aitse vergi almamakta, değilse binde onu nispetinde vergiye tabi tutmaktaydı (Mutlu, 2005).

Osmanlı Devleti'nin I. Dünya Savaşı arifesinde, 9 Eylül 1914'te kapitülasyonları iptal etmesiyle Osmanlı topraklarında düşman devletlere ait şirket ve hayır kurumlarının okul açması zorlaştırılmış, yalnızca şahıslara sınırlı yetki tanınmıştır. 18 Kasım 1914 senesinde yabancı devletlere ait müesseselere el konulmaya başlanmıştır. Savaştan sonra söz konusu okulların çoğu tekrar açılmıştır (Mutlu, 2005). Osmanlı topraklarındaki Latin Cemaati'nin çöküşü 24 Temmuz 1923'te kabul edilen Lozan Barış Antlaşmasıyla gelir. Anlaşmayla tamamen kaldırılan kapitülasyonlarla yabancıların Türkiye'ye yerleşmesine meydan veren bütün avantajlar ellerinden alınmıştır (Marmara, 2005).

Günümüzde, Türkiye'de Latin Katolik Kilisesi Fransa, İtalya ve İngiltere'yi kapsamaktadır. İstanbul ve Ankara'da toplam 15.000 Latin Katolik yaşamakta ve bunların 1500 kadarı ibadet etmektedir. Latin kilisesi eksiksiz bir ibadet özgürlüğüne sahip olmasına karşın Lozan'da hukuki olarak tanınan azınlıklar arasında bulunmadığı için tüzel bir kişilik olarak tanınmamaktadır. Bu durum Latin Katolik cemaatlere ait pek çok yapının mülkiyeti konusunda sorun yaratmakta ve cemaatlere ait olan yapıların ve malların ihmal edilip bakımsız kalmasına, Osmanlı İmparatorluğu zamanında elde edilen malların zamanla kaybedilmesine neden olmaktadır. Hazine ve Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün eline geçen çok sayıda taşınmazın restorasyonundan Kültür Bakanlığı, Vakıflar Genel Müdürlüğü ve Hazine sorumludur (Marmara, 2005).

2.1.1 Assomption kongregasyonu

1843 yılında rahip Emmanuel d'Alzon tarafından kurulan kongregasyonun misyonu Doğuluların kendi geleneklerini koruyarak papaya sadakatlerini sağlamaktır (Şekil 1.1). Peder d'Alzon'a göre doğuda yerli ruhban sınıfını yaratmak, söz konusu bölgelere din adamı yollamaktan daha önemli idi. Kongregasyonun Osmanlı topraklarındaki ilk kurumu olan okul, 1864'te Edirne'ye bağlı Filibe'de açılmıştır. Edirne kongregasyon merkezinde görev yapan Galabert notlarında, Edirne'de açtıkları okulda dini eğitim gören çocuklar ile diğerlerini ayırdıklarını ve dini eğitim gören çocuklar için ayrı bir bina yaptırdıklarını belirtmektedir. 1897'de Assomptionistlerce "Bizans'a karşı Roma'yı savunmak" için Kadıköy'de "Bizans Araştırmaları Merkezi" kurulmuş ve "Echos D'orient" adlı dergi yayımlanmaya başlanmıştır (Macar, 2006).

1895 yılında "Adnitibus Nobis" başlıklı papalık kararıyla Kadıköy'de yaşayan Rum ve Latin cemaati Assomptionist pederlere emanet edilmiştir. Kardinal Vannuletti, Kadıköy'de Notre-Dame de L'Assomption adıyla 1859-1963 yılları arasında inşa edilmiş olan kilisenin ve ona bağlı bulunan yapıların Augustin de L'Assomption pederlerine verilmesini emretmiştir (Şekil 1.2). Kilisenin cemaati I. Dünya Savaşından hemen önce 2000 kadardır ve cemaatte Osmanlı tebaasına mensup Yunan, İtalyan, Fransız, Alman, Avusturyalı, Hırvat, Halepli ve buna ek olarak birkaç İngiliz, İspanyol, Gürcü ve Acem bulunmaktadır (Marmara, 2006). Assomption Kongregasyonu'na bağlı olarak Osmanlı topraklarında açılmış pek çok okul bulunmaktadır.

Çizelge 1.1: Assomption Kongregasyonu'na bağlı olarak Osmanlı topraklarında açılmış olan okullar (Mutlu, 2005):

Vilayet	İlçe	Okul Adı
İstanbul	Kadıköy	Augustin de L'Assomption Ruhban Mektebi
	Haydarpaşa	Soeurs Oblat de L'Assomption
	Kumkapı	Augustin de L'Assomption Mektebi ve Oblates de L'Assomption Mektebi
	Yedikule	Augustin de L'Assomption Mektebi ve Oblates de L'Assomption Mektebi

	Fenerbahçe	Augustin de L'Assomption Ruhban Mektebi ve Soeurs Oblates de L'Assomption Mektebi
	İzmit	Augustin de L'Assomption Mektebi ve Oblates de L'Assomption Mektebi
Kastamonu	Zonguldak	Pères Assomptionist Mektebi ve Oblat de L'Assomption Mektebi
	Sultanşehir	Pères Assomptionist Mektebi
Edirne	Edirne	St. Helene des Oblates de L'Assomption Mektebi
	Karaağaç	Assomptionistes Mektebi ve Oblates de L'Assomption Mektebi
	Nusretli	Augustins de L'Assomption Mektebi ve Oblates de L'Assomption Mektebi
Hüdavendigar	Bursa	Pères Assomptionist Mektebi, Assomption Cemiyeti
	Eskişehir	Augustin de L'Assomption Mektebi, Oblates de L'Assomption Mektebi, Pères Assomptionist Mektebi ve Soeur Assomption Mektebi
Konya	Konya	Augustin de L'Assomption Mektebi, Pères Assomptionist Mektebi ve Oblates de L'Assomption Mektebi
	Nevşehir	Augustin de L'Assomption Mektebi
Sivas	Tokat	Soeurs de L'Assomption Mektebi
	Amasya	Soeurs de L'Assomption Mektebi
	Merzifon	Soeurs de L'Assomption Mektebi
Musul		Pères Augustins de L'Assomption

Ayrıca Selanik-Gülmeyre’de, Kudüs’te, Edirne-Nusretli’de, Edirne-Gelibolu’da da okullar açıldığı bilinmektedir (Mutlu, 2005).

1905 yılına gelindiğinde Assomption Kongregasyonu'na mensup olup Fransa Elçiliği'ne bağlı olan dini kurumlar arasında Haydarpaşa'da Oblates de L'Assomption rahibelerinin manastır ve dispanser, Kadıköy'de Augustin de L'Assomption pederlerinin manastırı (ruhban mektebi) ve kilisesi bulunmaktadır. Eğitim kurumları olarak da Kadıköy'de Augustin de L'Assomption pederlerinin Yüksek Doğu Araştırmaları Okulu ve Haydarpaşa'da Oblates de L'Assomption rahibelerinin okulu bulunmaktadır. (Marmara, 2006).

Cemaate bağlı olarak görev yapan Oblates de L'Assomption rahibeleri Haydarpaşa'daki okula ek olarak 1882 yılında Kumkapı'da 25 rahibenin görev aldığı bir dispanser ve 240 öğrencili okul, 1886 yılında Fenerbahçe'de 20 rahibenin görev aldığı bir dispanser, rahibe adayları için bir manastır ve 64 öğrencili bir okul, 1905 yılında ise Kadıköy'de 3 rahibenin görev aldığı Kadıköy Şifa Hastanesini kurmuşlardır (Marmara, 2006).

2.1.2 Kongregasyona ait olup günümüzde varlığını koruyan yapılar

Günümüzde Augustin de L'Assomption pederlerine ve Oblates de L'Assomption rahibelerine bağlı kurumlar arasında Kadıköy'deki Notre-Dame de L'Assomption Kilisesi'ni ve Fenerbahçe'deki Saint-Augustin Kilisesi'ni sayabiliriz. (Marmara, 2006).

3. NOTRE DAME DU ROSAIRE ŞAPELİ'NİN BULUNDUĞU ÇEVRE

3.1 Kadıköy

İstanbul'un Anadolu yakasında yer alan Kadıköy İlçesi, kuzeyde Üsküdar, güneyde Maltepe, batıda Ataşehir ilçeleri ve doğuda Marmara sahil şeridiyle sınırlıdır (Şekil 2.1, 2.2). Şehrin 39 ilçesinden biri olan Kadıköy, toplam nüfusu 12 milyon 873 bin 936 olan İstanbul'un 553 bin 62 nüfusla en kalabalık üçüncü ilçesidir (URL 1, 2010).

3.1.1. Tarihsel gelişimi

Kadıköy'ün kuruluşuna ilişkin ilk bilgilere Fenikeliler'in MÖ 1000 dolaylarında bugünkü Fikirtepe dolaylarında kurdukları Harhadon kolonisinde ve sonrasında bugünkü Moda Burnu ve Yoğurtçu Parkı arasında yine Fenikeliler veya bir Grek kolonisi tarafından kurulduğu sanılan Halkedon kentinde rastlanmaktadır.

Gitgide genişleyerek bütün Kocaeli Yarımadasına yayılan Halkedon MÖ 7. yy'da Sarayburnu'nda kurulan Byzantion'un yükselişi sonucunda önemini yavaş yavaş yitirmeye başlamıştır. Kent, MÖ 74'te Roma'nın hâkimiyetine geçmiştir. MS 2-4. yy arasında Byzantion yoğun imar hareketleriyle önemini arttırırken Halkedon gitgide önemini yitirmiştir. İmparator Constantinus'un Bizantion'u Doğu Roma'nın başkenti ilan etmesinin ardından Halkedon yavaş yavaş bir çöküş evresine girmiştir. Halkedon'daki mimari pek çok eser artık Konstantinapolis adını almış olan Bizantion'daki inşaat faaliyetleri için feda edilmiştir. Örneğin şehrin surları Valens su kemerinin yapımında kullanılmıştır. Kentte yer alan tapınaklar da Bizantion'daki çeşitli imar faaliyetlerinde kullanılmak üzere yıkılmıştır.

1453'te Osmanlılar tarafından fethedilen Halkedon'a II. Mehmet'in, ilk İstanbul kadısı Hızır Bey'i atamasının ardından, bölge Kadıköy olarak anılmaya başlanmıştır (Eyice, 1995).

3.1.2 Kent dokusu ve mimari

Sahil şeridi ve ilçeyi sınırlayan E-5 karayolu, Kadıköy'ün yerleşme yapısını belirleyen en önemli unsurlardır. Bölge, 19. yy'a kadar açık bir iskân sahası

olmamış, daha çok tarımsal özellikleri ağır basan bir sayfiye yeri özelliği göstermiştir.

Halkedon'un önemli yapıları arasında imparatorlar adına yapılan yazlık saraylar ve köşkler dikkat çekmektedir. Şehrin ortaçağ şehir surlarından günümüze herhangi bir iz kalmamıştır. Şehrin iki limanının bulunduğu, bunlardan birinin günümüzde Kadıköy meydanının bulunduğu alanda, diğerrinin de Söğütlüçeşme'de olduğu sanılmaktadır. Ayrıca şehrin önemli yapıları arasında tiyatro, hipodrom, İmparator Constantinus'a ait bir saray, Ayia Eufemia ve Ayios Yeoryios kiliselerinin varlığı dile getirilmektedir.

Kadıköy, Osmanlı döneminde de yazlık köşkerin, sarayların bulunduğu, tarımsal alan ve mesire yeri ağırlıklı bir bölge olmuştur. 19. yy'ın ikinci yarısında meydana gelen büyük bir yangından sonra uygulanan ızgara plan şeması Kadıköy'ün tarihsel merkezinin dokusunu oluşturmaktadır. İstanbul'da 19. yy'ın ikinci yarısına doğru başlayan şehir içi vapur seferleri ve açılan Haydarpaşa-İzmit demiryolu hattı Kadıköy'ü hem sosyal hem de mimari açıdan etkilemiştir. 19. yy'ın ikinci yarısında Kadıköy'de usulsüz ve değerrinin çok altında arsa satışları görölmeye başlanmıştır. 1860'larda ilk, 1912-14'te ikinci imar operasyonlarını geçiren Kadıköy, 1930'da ilçe olur. 1938-1949 yılları arasında üçüncü imar operasyonunun başladığı ilçede 1950'lerin ikinci yarısında ilk gecekondu yapıları görölmeye başlanmış, 1980'li yıllarda ise yoğun bir biçimde kıyı doldurma çalışmaları yapılmıştır (Eyice, 1995).

Kadıköy'ün tanınmış çayırıları arasında Haydarpaşa Çayırı, Paşa Çayırı, Kuşdili ve Yoğurtçu Çayırıları, Moda Çayırı ve Uzunçayır sayılabilir. Bu çayırıların büyük bir kısmının devlete ait olduğu bilinmektedir (Giz, 1994).

Çarşı içinde günümüze ulaşabilmiş yapıların çoğunluğu 1877-1890 yılları arasında Rum ve Ermenilerce konut olarak inşa edilmiştir. Bunlar gibi 19. ve 20. yy yapımı ahşap ve kâgir yapılara hala Yeldeğirmeni, Bahariye ve Moda'da rastlamak mümkündür. 1960 ve 70'li yıllardaki apartman modasıyla bu tip yapıların bir bölümü yok olmuştur (Türker, 2008).

3.1.3 Kadıköy'deki azınlık nüfusu

Bölgenin, II. Mehmet tarafından fethedildiği günlerde nüfus yoğunluğunun çok düşük olduğu ve fakir Rum ailelerinden oluştuğu belirtilmektedir. Fetihten sonra uzunca bir süre bölgede Türk yoğunlaşması görölmemiştir. İlk Türk mahalleleri

bugün Osmanağa Camii'nin bulunduğu çevrede gelişmiştir. 18. yy'daki kayıtlara göre Kadıköy'de Ermeni yerleşiminin başlaması dikkat çekicidir. 19. yy'da özellikle Moda ve çevresinde zengin gayrimüslim ve Levantenlerin sayısının arttığı görülmektedir. Buna bağlı olarak Moda'da Fransız, Latin Katolik ve Anglikan kiliseleri açılmıştır. 19. yy'da Osmanlı-Rus savaşı sonrasında Bulgar ve Roman aileler Göztepe civarına yerleşmişlerdir. Kadıköy'de gayrimüslimlere mülk satışı 1868'deki yasal düzenlemeler sonucunda artmıştır.

1882 nüfus sayımına göre Kadıköy'deki farklı etnik grupların oranları : %42 müslüman, %25,9 Rum, %26 Ermeni, %2 Katolik Latin ve Protestan, %0,4 Bulgar ve %4 Musevi şeklindedir. 19. yy'da özellikle Moda'da İngiliz, Fransız, İtalyan ve Rumlar; Yeldeğirmeni'nde Türkler, Rumlar ve Museviler, Altıyol ve Bahariye'de Ermeniler yoğun olarak oturmaktadır. Kadıköy'deki gayrimüslim nüfus 1950'lerden sonra yavaş yavaş azalmaya başlamıştır (Eyice, 1995).

Birinci Dünya Savaşı öncesinde Kadıköy'de 1800-2000 kişilik Rum, Ermeni, İtalyan, Maltalı ve Fransız cemaatlerine ait pek çok dini yapı bulunmaktaydı. Günümüzde Kadıköy'de biri mezarlık dördü cemaat kilisesi olmak üzere toplam beş Rum kilisesi bulunmaktadır. Bunlar Ayia Eufemia, Ayia Triada, Kalamış Ayios İoannis, Yeldeğirmeni Ayios Yeorgios, Bostancı Ayios Eleftherios ve Ayios İgnatios Kiliseleridir. Bunlara ek olarak Surp Takavor Ermeni Kilisesi, Surp Levon Ermeni Kilisesi, Assomption Kilisesi, All Saints Kilisesi, Tubini Kilisesi ve Hemdat İsraili Sinagogu da Kadıköy'de bulunan gayrimüslimlere ait diğer yapılardır. (Türker, 2008).

3.1.4 Ayia Eufemia

Ayia Eufemia (Azize Efimia), ortodoks âleminin en önemli azizelerinden biri olup Halkedon'da yaşamış ve Roma imparatorlarından Dioklitianus tarafından işkence edilerek öldürtülmüştür (Türker, 2008).

Ayia Eufemia'nın 16 Eylül 303 yılında katledilmesinin ardından ailesi tarafından adına günümüzdeki Yeldeğirmeni Mahallesi ile Acıbadem Yolu arasında bir noktaya martirion (mezar yapı) inşa edilmiştir. Daha sonra İmparator Constantinus döneminde (324-337) azizenin mezar yapısının yanına bazilikal planlı bir kilise inşa edilmiştir (Eyice, 1995).

Hiz. İsa'nın insansal ve tanrısal özelliklerinin tartışıldığı 4. Ökumenik Konsil M.S. 451 yılında adı geçen kilisede toplanmıştır. Halkedon'un Arap, Pers ve Avarlar'ın 7. yy'da yoğunlaşan akınına maruz kalmasıyla M.S. 626 yılında azizenin naşının bulunduğu kilise Hippodrom yakınlarındaki yeni kiliseye taşınmıştır (Türker, 2008). Hippodrom civarında 20. yy.'da yapılan kazılarda ortaya çıkarılan kilise Antiohos Sarayı'nın kiliseye dönüştürülmesiyle oluşturulmuştur. En önemli özelliği erken kilise mimarisine ve kilise mimarisinde saray etkisine dair pek çok bilgi vermesidir. Yapı, fetihten sonra büyük oranda tahrip olmuş, 1951'de Adliye Sarayı'nın inşası sırasında tamamen yıkılmıştır. Kilisede bulunan ve 13. yy.'a tarihlenen freskolar ise korunmuştur.

İstanbul'da Kadıköy'dekinden başka azize adına yapılmış kayıtlara geçmiş olan 4 kilise bulunur. Bu kiliseler Olibriu (Şehzadebaşı civarı), Petrion (Cibali civarı), Neorion (Bahçekapı civarı) ve Petra (Edirnekapı civarı) mahallelerindedir. Anadolu'da ise Antakya'da 7. yy'da azize adına bir kilise inşa edilmiş olduğu bilinmektedir. Bunlardan ayrı olarak günümüzde azize adına 1830'da Kadıköy'de çarşı içinde inşa edilmiş olan bir kilise bulunmaktadır.

Hristiyan dünyasınca yortusu 16 Eylülde kutlanan azizenin adına özellikle Kuzey İtalya'da inşa edilmiş pek çok kilise bulunmaktadır (Eyice, 1995).

3.2 Yeldeğirmeni

Yeldeğirmeni, Haydarpaşa koyu'nun karşısında, Güneyde Rezaizade Sokağı, kuzey ve doğusunda Anadolu demir yolu hattı, batısında ise Rıhtım Caddesi arasında yer alır (Şekil 2.3). Yeldeğirmeni Kentsel Sit Alanını, günümüzde Kadıköy ilçesinde, Rasimpaşa Mahallesinde yer alır (Şekil 2.4, 2.5). Mahallenin diğer dört semti; Haydarpaşa, İbrahimağa, Talimhane ve Söğütlüçeşme semtleridir (Eyüboğlu, 1991).

3.2.1 Tarihsel gelişimi

Semt, 1774-1789 yılları arasında saraya un üreten dört yeldeğirmeninin burada bulunması sebebiyle bu isimle adlandırılmıştır. 19. yy'a kadar ağırlıklı olarak Türk ve Rum nüfusun yaşadığı bölgede daha sonra Musevilerin de yerleşmeye başlamasıyla daha karışık bir etnik yapı görülmeye başlanmıştır.

Seçkinlerin yazlık köşklerinin bulunduğu, bağ ve bahçelerle kaplı olan semt, 18.yy'ın ikinci yarısından itibaren Anadolu'ya gönderilen askerlerin toplanma ve talim yeri olarak kullanılmıştır (Eyüboğlu, 1991).

3.2.2 Kent dokusu ve mimari

Yeldeğirmeni, II Numaralı kurulun 05.06.1998 tarihli 4840 sayılı kararıyla Rasimpaşa Mahallesi 1/1000 ölçekli Koruma Amaçlı İmar planında kentsel sit alanı ilan edilmiştir (V Numaralı Koruma Kurulu, 2009).

Yeldeğirmeni'nin mimari karakterini Haydarpaşa Koyu karşısında dik uzanan dar yokuş yollar ve yolların kesişimiyle oluşan küçük meydancıklar oluşturmaktadır (Eyice, 1995). Semt oldukça farklı etnik kimlikleri barındırır. 1885 yılı öncesinde ağırlıklı olarak Rum ve Müslüman nüfusun bulunduğu bölgeye bu tarihte Kuzguncuk'ta çıkan yangın sonrası Museviler yerleşmeye başlamıştır. Buna bağlı olarak bölgede Hemdat İsraili Sinagogu (1889) ve Ayia Yorgi Rum Kilisesi (1902) bulunur. 1908 yılında açılan Haydarpaşa Garı da bölgenin etnik kimliğinde yeniliklere sebep olmuş, garın inşasında çalışan Alman ailelerin çocukları için Osmangazi ilkokulu (1902) ve ailelere lojman olarak Valpreda Apartmanı inşa edilmiştir. Bölgede Sainte-Euphemie Fransız Kız Ortaokuluna ek olarak Karakolhane Caddesi üzerinde Fransızlar tarafından Saint Louis İlkokulu (1885) bulunmaktadır (Eyice, 1995).

Tanzimat Fermanı'nın ilanıyla bölgede yaşayan gayrimüslim kesime uygulanan kat sınırı, bölgesel sınırlamalar gibi kurallar kaldırılmıştır. Bölgede hâkim olan 19. yy sonu mimarisi, İstanbul'un gayrimüslim nüfusunun yoğun olduğu Tarlabası, Kuzguncuk gibi semtlerle benzerlik göstermektedir. Sıra evler şeklinde inşa edilmiş yapılarda ön ve yan bahçe bulunmaz. Bölgede kargir bodrum üzerine ahşap, tuğla kargir ve betonarme yapılar görülmektedir. Nitelikli yapılar genelde 3-4 kat yüksekliğindedir. Çoğunlukla çıkma barındıran yapılarda art nouveau, ampir ve barok detaylar göze çarpmaktadır.

Yeldeğirmeni kentsel sit alanı çevresinde çok sayıda ticari fonksiyona sahip dükkân ve işyeri yer alır. Bölgede yer alan ticari fonksiyonlar üretimden ziyade satış ve tamire yöneliktir.

Semt, Bahariye ve Moda Caddelerinde yer alan çok sayıda sinema, tiyatro ve sergi sarayına yakın konumdadır. Ayrıca Rıhtım Caddesi üzerinde yer alan pek çok otel bölgeyi turistler için cazip duruma getirmektedir. Rıhtım caddesi ve caddeye bağlanan ara sokaklar üzerinde çok sayıda meyhane, restoran, birahane gibi mekânlar bölgenin geç saatlere kadar canlı kalmasını sağlarken güvenlik sorununu da beraberinde getirmektedir (Eyüboğlu, 1991).

4. NOTRE DAME DU ROSAIRE ŞAPELİ

4.1 Konum

“La Nouvelle Eglise et Le Pensionnat Sainte-Euphemie” isimli rahibe okuluna ait olan “Notre Dame du Rosaire Şapeli” İstanbul’un Kadıköy ilçesinde Haydarpaşa mevkiinde, Yeldeğirmeni semti adıyla da anılan Rasimpaşa Mahallesi’nde, Taşlıbayır ve İskele Sokaklarının kesişiminde yer almaktadır (Şekil 3.1).

Günümüzde Kemal Atatürk Lisesi olarak hizmet vermekte olan yapı, 205 no’lu adanın 22 ve 24 nolu parsellerini işgal etmektedir (Şekil 3.2, 3.3). Okul kompleksi, okul binası, manastır ve şapel olarak üç birimden oluşmaktadır. Manastır ve şapel birleşerek tek bir kütle oluştururken günümüzde kullanılmayan okul binası bağımsız bir kütle olarak okul bahçesinin kuzeyine yerleşmiştir. Manastır ve şapel U şekilli inşa edilmiş ve bütünlük bir kütle oluşturmaktadır. U kütlenin ortasında kalan avluyu kuzeyden okul binası sınırlandırmaktadır (Şekil 3.4-3.7).

4.2 Tarihçe

Oblates de L’Assomption Rahibeleri’nin Haydarpaşa’da açmış oldukları Sainte Euphemie Ortaokulu ilk kez 1895 yılında ruhsatsız olarak inşa edilmiştir (Şekil 3.8-3.10). Okul, 18 Kasım 1913 tarihli Osmanlı-Fransız anlaşmasında mevcudiyetleri tasdik edilen Fransız okulları arasında yer almaktadır (Mutlu, 2005). Bünyesinde bir de dispanser barındıran okulda 20 rahibe görev almakta ve 360 öğrenci okumaktaydı (Marmara, 2006). Okulun 1911 yılında geçirdiği yangın sonucunda manastır ve şapel bölümlerinin büyük ölçüde, okul binasının ise kısmen hasar görmüş olduğu Sedef Şimşek’in tezinde bulunan, arazinin yangından sonraki halini gösterir fotoğraftan anlaşılmaktadır (Şekil 3.11).

Yapının mimarı ile ilgili kesin bir bilgiye ulaşılamamış olmakla birlikte yapının okul arşivindeki çizimlerinin kopyalarında “E. Giriye” olarak okunabilen imza dikkat çekmektedir (Şekil 3.12, 3.13) (Şimşek, 1987). Konuyla ilgili olarak Hasan Kuruyazıcı’nın Annuaire Orientale ticaret yıllıklarından derleyerek oluşturduğu makalesinde 1892-1895 yılları arasında faaliyette bulunmuş “Emile Griet” isimli bir

mimar yer almakla beraber söz konusu mimar hakkında daha fazla bir bilgi edinilememiştir (Kuruyazıcı, 1999). Osmanlı arşivlerinden elde edilen çizimlerde herhangi bir imzaya rastlanamamıştır (Şekil 3.14-3.16) (BOA, ŞD. MLK. 2809, 1912). Bununla birlikte şapelin mimarının kendisine çok benzeyen ve 1894 yılında inşa edilmiş olan St. Joseph Lisesi bünyesindeki şapelin mimarıyla aynı olabileceği düşünülmektedir. St. Joseph Lisesi bünyesindeki şapelin mimarı için Perpignani, Micheline ve mühendis Augier gibi isimler anılmakta ve şapelin mimarının söz konusu isimlerden birisi olduğu düşünülmektedir (Ange, 2003).

Şapelle ilgili olarak Başbakanlık Osmanlı Arşivinde yer alan 17 Eylül 1912 tarihli belgeden, yapının okul, manastır ve şapel olmak üzere 3 birimden oluştuğu anlaşılmaktadır. Bu belgede verilen ölçülerden anlaşıldığı kadarıyla okul binası 24 numaralı parselin kuzeyine yerleşmiş olan 3 katlı, manastır binası ise şapel binasına bitişik şekilde, bodrum+3 kat olarak inşa edilmiştir. Belgelerde binalardan birinin yoksullara mahsus muayenehane içermekte olduğundan bahsedilmekte ise de yerinde yapılan incelemelerde bu konuda herhangi bir ipucu elde edilememiştir.

Söz konusu belgede okul, manastır ve yoksullara mahsus muayenehane binalarının arazilerinin vakfa ait olduğu ve tapusunun 10 Ağustos 1909 tarihinde arazinin değerinin binde onu nispetinde zemin kirası ödemek kaydıyla rahibeler adına düzenlendiği belirtilmektedir (Şekil 3.17, 3.18). Ayrıca, şapel ve manastırın, Yeldeğirmeni'nde çıkan yangında tamamen yandığı belirtilmektedir. Belgede, şapel ve manastırın eski toplam alanını aşmamak kaydıyla yeniden inşası, okul binasının da en üst katına ilave bir kat daha eklenerek tamir edilmesi için gerekli ruhsatın hükümet tarafından verilmesinin Fransa Elçiliğince istendiği belirtilmektedir. Şapel ve manastırın yangından evvel 15m yüksekliğinde ve 755m² olduğu belirtilen belgede yeni inşa edilmek istenen yapının 31,5m uzunluk, 26,4m genişlik, 18m ve 645m² olduğu belirtilmekte, yeniden inşası için izin istenmekte ve yapılacak olan harcamaların rahibeler tarafından karşılanacağı söylenmektedir (Şekil 3.19-3.22) (BOA, ŞD. MLK. 2809, 1912).

Belgede ayrıca okul binasının en üst katına yapılacak olan 36m uzunluğundaki 7.40m genişliğindeki ve 6m yüksekliğindeki 5 odalı katın emlak vergisiyle yükümlü olduğu belirtilmektedir. Vergi durumu netleşinceye kadar okul binasına herhangi bir müdahale yapılmaması gerektiği ve sadece şapel ve manastır binalarının inşasına izin verildiği belirtilen belgede, 18. Belediye Dairesi'nce verilen izin sonucunda ruhsat

ıkmasını beklemeden okul binasının inşasının tamamlandığından ve bunun usul dışı olduğundan bahsedilmektedir (BOA, ŞD. MLK. 2809, 1912).

Başbakanlık Osmanlı Arşivinde bulunan diğer bir belge 1 Haziran 1912 tarihli İrade No: 7’de Padişah Mehmed Reşad tarafından 2 Mayıs 1912 tarihinde manastır ve şapelin Konsolosluk tarafından istenilen ebatlarda inşasına ruhsat verildiği belirtilmekte, ekinde bulunan çizimlerde tamamıyla eskiye uygun olarak yeniden inşa edilmesi önerilen manastır ve şapel görölmektedir. Belgeye ek çizimler arasında yanmış olan kompleksin yangından önce arsada işgal ettiği alanları gösterir bir çizim mevcuttur. Çizimlerde yeniden inşa edilecek yapı 18m yüksekliğinde gösterilmekte ise de yapı günümüzde 15m yüksekliğinde olup 955m² zemin alanına sahiptir (İrade No:7, 1330, C. 15).

1922 yılında bölgede bir yangın daha çıkmış ancak, bu sefer okul, manastır veya şapel bu yangından etkilenmemiştir (Şekil 3.23). Okul, 1935 yılında Maarif Vekâletine bağlanmıştır. 1950 yılına kadar 3. Orta Mektep adıyla anılan okul, daha sonra Kemal Atatürk Lisesi adıyla anılmaya başlanmıştır (Şekil 3.24-3.27). Şapel, 1980’li yıllarda spor salonu olarak kullanılmaya başlanmış, 1999 depreminin ardından da tahliye edilmiştir (Atılgan, 2007).

Günümüzde kompleksin manastır olarak inşa edilmiş olan bölümü Kemal Atatürk Lisesi’ne ev sahipliği yapmakta, okul olarak inşa edilmiş olan kısmı boş durmaktadır. Şapel olarak inşa edilmiş olan kısmının alt kat toplantı salonu, en üst katı kütüphane olarak kullanılmakta, geri kalanı ise atıl bırakılmış vaziyettedir.

Ataşehir’de bulunan Kadıköy Tapu Dairesi’nden edinilen bilgiye göre kompleksin manastır ve okul olarak inşa edilmiş olan ve 24 numaralı parselde kalan bölümleri Hazine’ye, şapel olarak inşa edilmiş olan ve 22 numaralı parselde kalan bölümü ise şahsa aittir (2010).

İstanbul 5 Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu’nda incelenen dosyalarda Kadıköy Rasimpaşa Mahallesi’nin, II Numaralı Kurul’un 05.06.1998 tarihli 4840 sayılı kararıyla 1/1000 ölçekli Koruma Amaçlı İmar planında kentsel sit alanı ilan edildiği belirtilmiştir. Günümüzde okul olarak işlev gören manastır binası ve atıl bırakılmış olan okul binası GEEAYK ’nın 19.06.1981 gün ve 12853 sayılı genel kararıyla 2. sınıf tarihi eser olarak, şapel binası da 2 Numaralı Kurul tarafından 14.01.1978 tarihli kararla 2. sınıf tarihi eser olarak tescillenmiştir. Dosyada okul

binası olarak inşa edilmiş olan yapının 1993 yılında yan parsel olan 20 numaralı parselin kazımı esnasında hasar görmüş olduğu ve tahliye edilmesi gerektiği Bayındırlık ve İskân Bakanlığı ve İnşaat Mühendisleri Odası Kadıköy Temsilciliği Mühendisleri Raporunda belirtilmiştir. Kurul dosyasında 1979 senesine ait İl Milli Eğitim Müdürlüğü dilekçesinde, şapel binasının ibadethane vasfını yitirdiği için Kemal Atatürk Lisesine spor salonu olarak kiralanmakta olduğu belirtilmekte, yapının kamulaştırılması istenmekte, kamulaştırma ödeneği olarak belirlenen miktarın da okula verilmesi istenmektedir (Şekil 3.28-3.31). Bu dilekçeye karşılık olarak aynı yıl içinde Kurul, şapelin kamulaştırılabileceği ve binanın iç kısımlarının değiştirilerek betonarme yapılabileceği kararına varmıştır.

4.3 Genel Tanım

Notre Dame du Rosaire Şapeli, Sainte-Euphemie Ortaokulu'nun parçası olarak inşa edilmiştir (Şekil 3.32-3.36). Şapel yapısının girişinde “Eglise N. D. Du Rosaire”, “Notre Dame du Rosaire Kilisesi” ifadesi dikkat çekmektedir. Yapı ile ilgili BOA’de bulunan çizimlerden birisi üzerinde yer alan “Chapelle” ifadesinden yola çıkılarak, yapı için tez boyunca şapel ifadesi kullanılmıştır. Doğan Hasol’un Ansiklopedik Mimarlık sözlüğüne göre şapel kelimesi kilisecik anlamına gelmektedir (Hasol, 2002). Metin Sözen ve Uğur Tanyeli’ye ait Sanat Kavram ve Terimleri Sözlüğünde ise tek mekândan oluşan küçük kilise olarak tanımlanmaktadır (Sözen, Tanyeli, 2007).

Sainte-Euphemie Ortaokulu kompleksi, özgün durumda manastır, şapel ve okul binası olmak üzere üç birim halinde inşa edilmiştir. Manastır ve şapel bodrum üzerine 3 kat halinde, okul binası ise 3 kat halinde, yığma olarak inşa edilmiştir. Günümüzde manastır binası Kemal Atatürk Lisesi’ne ev sahipliği yapmakta, okulun içinden girişi bulunan şapel binasının alt katı toplantı salonu olarak, +7.50 kotu ise kütüphane olarak hizmet vermektedir. Okul binası ise 1999 depremi sırasında aldığı hasarlar nedeniyle boş bırakılmıştır. (Tez boyunca günümüzde okul binası olarak hizmet veren manastır binası okul binası, günümüzde boş olarak bırakılmış olan okul binası ise ek bina olarak adlandırılmıştır.)

205 ada üzerinde kompleksin manastır ve okul olarak inşa edilmiş olan birimleri 24, şapel olarak inşa edilmiş olan birimi ise 22 parselde yer alır. Komplekse ait şapel ve

manastır binaları İskele Sokağından bütünleşik tek bir yapı olarak algılanmaktadır. İskele Sokağı üzerinden şapele tek, manastır binasına ise iki giriş bulunmaktadır.

Komplekse ait avluya Yeldeğirmeni ve Taşlıbayır Sokaklarından iki ayrı giriş mevcuttur. Taşlıbayır Sokağından giriş -3.80, Yeldeğirmeni Sokağından giriş ise -5.60 kotundadır. Yalnızca avludan girişi bulunan okul binasının -3.80 kotunda 4 girişi bulunur. Birleşik olarak inşa edilmiş olan şapel ve okul binasına, avludan 3 ayrı giriş bulunmaktadır.

22 parsel’de yer alan şapel binasını kuzey ve doğudan okul avlusu, güneyden İskele Sokağı, batıdan ise birbirinden duvarlarla ayrılmış, yan yana üç bahçe sınırlamaktadır. Şapel binasına kuzey ve güneyden iki giriş mevcuttur. İskele Sokağı üzerinde yer alan giriş, şapelin ana girişi olup, sokak kotundan 6’şar basamaklı çift kollu merdiven ile 1.44m yükseltilmiştir. Söz konusu giriş, günümüzde demir parmaklıklarla tamamen kapatılmıştır. Kuzeyde yer alan diğer giriş ise, -3.79 kotunda yer alan orta avludan 23 basamaklı tek kollu bir merdivenle 3.91m yükseltilmiştir. Manastır binası ile aynı yükseklikte inşa edilmiş olan şapel; bodrum, zemin, +3.80 kotu (galeri katı) ve +7.50 kotu (kütüphane katı) olacak şekilde 4 kat yüksekliğinde inşa edilmiştir. Şapelin İskele Sokağından yüksekliği yaklaşık 15m, avludan yüksekliği ise yaklaşık olarak 16m olarak ölçülmüştür.

4.4 Plan Özellikleri

4.4.1 Bodrum kat planı

Şapelin bodrum katına giriş yalnızca okulun iç avlusundan mümkündür.

-3.65 kotundaki avludan aynı kotta yer alan bodrum kata açılan üç kapı bulunmaktadır. Bu kapılardan ikisi doğrudan bodrum katın toplantı salonuna açılmakta olup, en kuzeydeki kapı aynı mekânın sahne bölümüne açılmaktadır. Bodrum katta bir toplantı salonu, toplantı salonuna ait sahne ve dört oda bulunmaktadır.

B-01 mekânı-Toplantı Salonu+Sahne

B-01 mekânı, bodrum katın en geniş mekanıdır (Şekil 3.37, 3.38). Mekân, toplantı salonu ve sahne olmak üzere iki bölümden meydana gelmektedir. Toplantı salonunun boyutları 18.19x8.74m, sahnenin boyutları 7.90x9.03m’dir.

Toplantı salonunun döşeme kotu -3.52, tavan kotu ise -0.20'dir. Kat yüksekliği 3.30m'dir. Salonun zemini güneyden kuzeye doğru yaklaşık 0.40m'lik kot farkıyla eğimlidir. Sahne bölümünün zemin kotu +3.20, tavan kotu ise -0.01'dir.

Toplantı salonun duvarları sıva üzerine boya, döşeme kaplaması karomozaiktir (Şekil 3.39). Sahneye yaklaşırken zemin kaplamasında şap olarak bırakılmış bir bölüm döşemede bir kopuluk yaratır. Salonun tavanı ise doğu batı yönünde uzanan nervürlü döşemedir (Şekil 3.40). 0.60m aralıkla inşa edilmiş nervürler döşemeden 0.10m sarkmaktadır. Tavanın doğu ve batı kenarları takviye olarak yapılan 0.16m yüksekliğinde 0.07m genişliğinde iki I profilinin birleşiminden oluşmuş iki adet kirişle desteklenmiştir. Kirişler 0.06m çapında, dairesel kesitli dört demir kolona oturtulmuş, kolonlar zemine beton ayaklarla bağlanmıştır. Ayaklar güneyde döşemeye gömülmüş olmakla birlikte, kuzeyde zeminden 0.14m yükselmektedir.

Salon, güneyde iki kapı ile aynı kotlardaki B-05 ve B-02 mekânlarına açılır. Güney duvarı üzerinde B-02 mekânına bakan, -1.88 kotunda bir pencere yer almaktadır. Salonun doğu duvarında avluya bakan basık kemerli 4 pencere bulunmaktadır. 1.30x2.15m boyutlarındaki pencere boşluklarını alttan sınırlayan taş denizlikler profilidir. Doğü duvarında Toplantı Salonu'ndan avluya açılan K-01 ve K-02 kapıları bulunmaktadır. Kapılardan K-0, 2.99x1.15m; K-02, 1.00x3.07m ebatlarında kapı boşluğuna sahiptir. Salonun döşemesi K-01 kapısı hizasında 0.12m alçaltılarak, K-02 kapısı hizasında 0.08m'lik eşikle yükseltilerek avlu zemini ile aynı kota getirilmektedir. Batı duvarında zeminden 0.54m yükselen, 1.76m yüksekliğinde basık kemerli bir niş bulunmaktadır. Kuzeyde salonu sınırlayan sahne, mekâna doğru oval bir çıkıntı yapar. Zeminden 0.74m yükselen sahneye Toplantı Salonu'ndan iki taraflı çıkan ikişer şap basamak bulunmaktadır.

Sahne bölümü Toplantı Salonu'nun kuzey ucunda yer almaktadır (Şekil 3.41). Sahne ile toplantı salonunu ayıran 1.20x1.30m boyutlarında zeminden tavana uzanan nişli payeler taşıyıcı olup takviye demir kirişler bu payelere oturmaktadır. Sahnenin duvarları sıva üzerine boya, zemini ise oval bölümde şap, geri kalanında karosiman kaplamadır (Şekil 3.42). Tavan, putrelleri kuzey güney yönünde uzanan volta döşemedir. Volta genişliği 0.52m olup, putreller 0.08 m genişliğindedir.

Toplantı salonunun putrelli döşemesi 0.10m alçalarak sahne üzerinde son bulur ve 63cm'lik düz bir geçişle sahne mekânının üzerini örten volta döşemeye bağlanır.

Sahne bölümünün kuzeyinde -2.67 kotunda 1.27x2.06m ebatlarında iki adet basık kemerli niş bulunur. Nişlerden batıdakinin içinde 1.06x1.85m ebatlarında çerçeve şeklinde ikinci bir niş bulunmaktadır. Nişlerin altında bulunan taş denizlikler profillidir. Batı duvarında -2.94 kotunda, 1.44x1.79m ebatlarında basık kemerli bir başka niş bulunmaktadır (Şekil 3.43). Kuzeydoğu ve kuzeybatı köşelerinde zeminden başlayıp tavana uzanan 0.92m genişliğinde iki niş daha göze çarpar. Doğu duvarında avluya açılan 1.60x2.65m ebatlarında basık kemerli bir kapı bulunmaktadır (Şekil 3.44). Kapının bulunduğu -3.17 kotundan -3.75 kotundaki bahçeye dökme mozaik iki basamakla inilmektedir. Mekânda 0.32x0.41m ebatlarında çerçeve şeklinde duvara sabitlenmiş ve 0.04x5.60m ebatlarında zemine ve tavana sabitlenmiş ahşap sahne elemanları vardır.

B-02 mekânı-Oda

B-02 mekânı Toplantı Salonu'nun güneybatısında yer alır. Mekân, 5.01x6.51m boyutlarındadır. Toplantı salonundan mekâna geçiş 1.36x2.26m ebatlarındaki kanatsız kapı boşluğuyla sağlanmaktadır. Mekânın zemin döşemesi -3.52 kotunda, tavan döşemesi ise -0.20 kotundadır. Yer yer moloz yığılı olan zemin şap, tavan ise putrelli volta döşemedir. Volta genişliği 0.57m, putrel genişliği ise 0.08m'dir. Mekânın duvarları sıva üzerine boyadır (Şekil 3.45, 3.46).

Odanın tavanında yer alan 0.50m'lik kemer tavanı ikiye bölmekte, kuzey kısmında voltalar kuzeyden güneye, güneyinde doğu batı doğrultusunda uzanmaktadır. Tavanda, zemin kattaki Z-03 mekânına açılan 0.52x0.60m boyutlarında bir delik bulunmaktadır.

Mekânın güneyinde -1.39 kotunda 0.53x0.63m ebatlarında sokağa bakan bir mazgal pencere yer alır. Doğu duvarında yer alan zeminden tavana uzanan 1.18m genişliğindeki açıklık sonradan 0.19x0.19x0.135m'lik yatay delikli tuğla ile kapatılmış ve sıvanmamıştır (Şekil 3.47). Kuzey duvarında -1.89 kotunda 0.84x1.04m ebatlarında, Toplantı Salonu'na bakan bir pencere yer alır (Şekil 3.48). Mekân duvarlarına gömülü 0.85x0.40m ebatlarında 4 kolon görülmektedir.

Oda, basık kemerli bir geçitle B-03 mekânına bağlanmaktadır (Şekil 3.49).

B-03 mekânı-Oda

B-02 mekânından 1.64x2.14m ebatlarında doğramasız basık kemerli bir geçitle B-03 mekânına geçilmektedir. Mekân 1.57x4.66m ebatlarındadır. Zemin moloz yığılı olduğu için kotu tam olarak seçilememiş olmakla birlikte, tavan kotu -0.20 olarak tespit edilmiştir. Mekânın tavanı putrelli volta döşemedir. Mekânın duvarları sıva üzerine boyadır.

Zemin katta yapının ana girişinde yer alan basamaklar B-03 mekânının üzerine denk geldiği için mekânın tavanında 0.30m yüksekliğinde kademelenme söz konusudur (Şekil 3.50, 3.51). Tavan üç parçaya ayrılmış ve voltalar daha yüksek olan orta bölümde doğu batı, yan bölümlerde kuzey güney doğrultusunda yerleştirilmiştir. Orta bölümde volta genişliği 0.31m, putrel genişliği ise 0.08m; yan bölümlerde volta genişliği 0.52m, putrel genişliği ise 0.08m'dir. Mekânın İskele Sokağına bakan güney duvarında -1.39 kotunda 0.53x0.92m ebatlarında bir mazgal pencere bulunmaktadır (Şekil 3.52).

B-04 mekânı-Oda

Odaya B-05 mekânından 1.06x2.41m ebatlarındaki kapıyla girilmektedir (Şekil 3.53). Zemin döşemesi -3.52, tavan döşemesi ise -0.20 kotundadır. 2.22x3.79m ebatlarındaki mekânın zemini şap, tavanı ise putrelli volta döşemedir. Tamamen moloz yığılı olan mekânın duvarları sıva üzerine boyadır (Şekil 3.54).

Mekânın tavanı 0.50m'lik bir kemerle bölümlenir. Kemerin güney kısmındaki voltalar doğu-batı yönünde, kuzeyindeki voltalar ise kuzey güney yönünde uzanmaktadır. Volta genişliği, kemerin kuzeyinde 0.68m, güneyinde ise 0.45m'dir. Putrel kalınlığı ise 0.08m'dir (Şekil 3.55).

Mekânın güneyinde -1.39 kotunda 0.61x0.64m boyutlarında bir mazgal pencere yer almaktadır. Mazgal pencerenin batısında tavandan inen plastik su borusu ile duvarın alt kısmında zeminden yükselen, ancak tam olarak görülemeyen dökme mozaik bir eviye seçilmektedir. Doğu duvarında boyutları tam olarak ölçülemeyen bir baca deliği yer almaktadır.

B-05 mekânı-Oda

B-05 mekânına giriş B-01mekanından 1.17x2.73m ebatlarındaki kapı boşluğundan sağlanmaktadır (Şekil 3.56). 1.59x2.79m boyutlarındaki mekânın zemin döşemesi

-3.52, tavan döşemesi ise -0.20 kotundadır. Mekânın zemini şap, tavanı ise putrelli volta döşemedir. Volta genişliği 0.68m, putrel kalınlığı ise 0.08m'dir (Şekil 3.57).

Mekânın kuzey duvarında Toplantı Salonu'na geçiş sağlayan K-04 kapısı bulunurken batı duvarında 1.18m genişliğinde tavandan zemine inen, sonradan kapatılmış olduğu anlaşılan açıklık yer almaktadır. Söz konusu duvar içeriden sıvanmamıştır (Şekil 3.58). Doğu duvarında mekânı manastır yapısından ayıran 1.10x2.8m ebatlarında basık kemerli bir niş bulunur. Nişin içinde 1.10x2.31m ebatlarında, mekânı manastır yapısına bağlayan geçitin izlerini seçmek mümkündür. Geçit sonradan dolu tuğla ile kapatılmış ve sıvanmıştır (Şekil 3.59). Güney duvarında ise 1.05x2.41m ebatlarında, mekânı B-04 mekânına bağlayan kapı boşluğu bulunmaktadır.

4.4.2 Zemin kat planı

Zemin kata güney ve kuzey cephelerinden 2 ayrı giriş bulunmaktadır. Günümüzde kapatılmış olan ± 0.00 kotundaki ana giriş güneydeki İskele Sokağı'ndandır. Kuzeydeki giriş ise +0.26 kotunda ve -3.79m kotundaki orta avludan 23 basamaklı tek kollu merdivenle ulaşılmaktadır. Zemin katta; iki oda, apsis, sahn, tuvalet ve merdiven mekânları bulunmaktadır.

Z-01 mekânı-Giriş

Şapelin ana girişi olan mekân yapının güneyinde yer almaktadır (Şekil 3.60). 2.13x5.08m ebatlarındaki mekânın zemini -0.37 ve -0.60 kotlarında iki ana sahanlıkla kademelenmekte, tavanı ise +3.57 kotunda yer almaktadır. Sahanlıklar karomozaik kaplama, basamaklar dökme mozaik, tavan ve duvarlar ise sıva üzerine boyadır (Şekil 3.61).

Mekâna güneyden İskele Sokağından yükselen 4 basamakla girilir. Sokaktan iki kollu çıkan basamaklar 1.15m genişliğindedir. Basamaklar -0.74 kotunda 1.30x1.68m boyutundaki sahanlıkla kademelenmekte, -0.37 kotunda 1.61 x 1.21m boyutundaki sahanlıkta birleşmektedirler. Yükselen basamaklar ± 0.00 kotundaki ana giriş kapısında son bulmaktadır (Şekil 3.62). Doğu ve batı duvarlarında +1.87m kotunda 0.70m çapında birer gül pencere bulunmaktadır. Pencerelerden doğudaki Z-04 mekânına, batıdaki ise Z-03 mekânına bakmaktadır (Şekil 3.63). Kuzey duvarında ise Z-02 mekânına açılan 1.61x 2.76m ebatlarındaki ana giriş kapısı yer almaktadır.

Z-02 mekânı-Narteks+Sahın+Apsis

Z-02 mekânı, zemin katın ana mekânı olup, narteks, sahn ve apsis olarak üç bölüme ayrılmıştır (Şekil 3.64, 3.65). Narteks bölümü 3.17x9.07m, sahn bölümü 9.00x18.85m ebatlarında iken, yarım daire planlı apsisin genişliği 9.09m, derinliği 3.95m'dir. Mekânın zemin döşeme kotu narteks ve sahnında ± 0.00 , apsisde +0.26'dır. Mekânın narteks bölümü tavan döşemesi kotu +3.57, sahn bölümünü örten tonoz kotu +9.21, apsis bölümünü örten yarı kubbenin tepe kotu ise +8.10'dur. Mekânın narteks bölümünün tavanı sıva üzerine boya, sahn bölümünün üzeri beşik tonoz, apsis bölümünün üzeri ise yarı kubbedir. Duvarlar sıva üzerine boyadır.

Narteks bölümü tavanda galeri bölümünün döşemesi tarafından sınırlanır (Şekil 3.66). Zemini kaplayan 0.30x0.30m ebatlarında vinil asbest karo (marley) kaplamanın aşınması sonucu alttaki özgün narteks döşeme kaplaması olan 0.20x0.20m'lik karosiman kaplama ortaya çıkmıştır.

Narteks bölümünün güney duvarı üzerinde Z-01mekânına açılan ana giriş kapısı bulunur (Şekil 3.67). Kapı boşluğunun iki yanında +1.82 kotunda sıvanarak kapatılmış olan iki gül pencerenin izlerini seçmek mümkündür. Duvarın doğu tarafında 0.82x2.31m ebatlarında, narteks ile Z-04 mekânları arasında yer alan sonradan kapatılmış kapı, batısında ise Z-03 mekânına açılan 1.08x2.31m ebatlarında bir kapı bulunur (Şekil 3.68). Doğu duvarında yaklaşık olarak 1.11x2.4m ebatlarında kapatılmış bir başka kapının izleri göze çarpmaktadır (Şekil 3.69).

Narteksi kuzeyde sınırlayan ± 0.00 kotunda 4 sütun bulunmaktadır. Yaklaşık 0.50x0.50m ebatlarında ve 3.40m yüksekliğinde olan sütunlar galeri katının döşemesini taşımakta ve narteksi sahn bölümünden ayırmaktadır.

Mekânın sahn bölümünü güneyde narteks, kuzeyde apsis sınırlar. Tavanı beşik tonoz olarak inşa edilmiş olan sahn bölümünün zemin kaplaması 0.20x0.20m'lik karosimandır (Şekil 3.70). Duvarlarında geçmişte bulunan litürjik bezemeleri örtmek için sonradan üzerine boya uygulanmış, tonoz üzerindeki kalem işleri ise korunmuştur.

9.23m yüksekliğindeki sahn bölümünü güneyden 0.00 ve +3.57 kotları arasında narteks, +3.79 ve +7.30 kotları arasında ise galeri katı ve +7.51 kotuyla +8.98 kotu arasında ise kısmen kütüphane katı sınırlamaktadır.

Sahının batı duvarı üzerinde +1.40 kotunda 6 niş bulunmaktadır. 1.60x3.27m ebatlarındaki beşik kemerli nişleri birbirinden ayıran 3.85m yüksekliğinde 9 pilastr yer almaktadır. Tonozu taşıyan takviye kemerlerinin devamı olarak zemine inen diğer 4 pilastr ise 6.00m yüksekliğe kadar çıkmaktadırlar. Doğu duvarında ise, avluya bakan 6 kemerli pencere yer alır. +1.44 kotundan başlayan pencereler 1.65x3.31m ebatlarındadır. Pencereler arasında batı duvarında yer alanlarla özdeş 9 adet 3.89m, 4 adet 6.00 m yüksekliğinde pilastr görülmektedir (Şekil 3.71).

Sahın bölümünü örten beşik tonozun zeminden yüksekliği yaklaşık olarak 9.22m'dir. Tonozu taşıyan ikisi yaklaşık 0.72m, ikisi ise yaklaşık 0.35m genişliğinde toplam 4 takviye kemeri bulunur. Kemerler tonozdan 0.26m sarmaktadır.

Sahını apsisten +7.71 ve +9.22 kotları arasında yer alan sepetkulpu kemer ayırmaktadır. Kemer, günümüzde özgün dinsel motifleri gizlemek için tamamen boyanmış olsa da dökülen boyaların altından bazı harfler seçilebilmektedir (Şekil 3.72). Apsis bölümünün zemini sahnin zemininden 0.20m yükseltilmiştir. Üzeri yarı kubbeye örtülmüş olan mekânın döşemesi günümüzde 0.25x0.25m'lik vinil asbest karoyla kaplanmış olmasına rağmen kaplamanın yer yer kalkması sonucu altında yer alan 0.20x0.20m'lik karosiman zemin kaplaması görülebilmektedir (Şekil 3.73, 3.74).

Apsisi kaplayan yarım kubbenin derinliği 3.30m, yüksekliği ise 2.12m'dir.

Apsis duvarlarını zeminden +3.62 kotuna kadar 0.05m kalınlığında ahşap kaplama çevirmektedir. Kaplama tam ortada, zeminden başlayarak 2.00x2.00m ebatlarında olacak şekilde kesilir ve boşluğu düşeyde 3.28x0.70m'lik bir ahşap liturjik eleman takip etmektedir.

Ahşap kaplamanın üzerinde +3.62 ve +5.47 kotları arasında doğuda ve batıda 0.52m genişliğinde iki kemerli pencere bulunur. Pencereler günümüzde niteliksiz ahşap kapaklarla kapatılmıştır. Apsis bölümünden Z-05 ve Z-06 mekânlarına açılan 1.06x2.32m ebatlarında birer kapı boşluğu bulunmaktadır.

Z-03 mekânı-Merdiven

Z-03 mekânı 1.93 x 1.98m boyutundadır. Döşeme kotu ± 0.00 olan mekâna sahninden 1.08x2.31m ebatlarındaki ahşap kapıyla geçilir (Şekil 3.75). Mekânın döşemesi 0.30x0.30m'lik karosimanla kaplı olup duvarla döşemenin birleştiği noktaları 0.08m yüksekliğinde taş süpürgelik çevirmektedir (Şekil 3.76). Mekânın doğu duvarında

+1.86 ve +2.56 kotları arasında şapelin ana girişine bakan dört gül pencereden biri yer alır (Şekil 3.77). Vitray işlemleri günümüzde yerinde olmayan pencere içeriden tel sineklikle kapatılmıştır. Mekânın tamamını ± 0.00 kotuyla +3.79 kotunu bağlayan ahşap dönel merdiven kaplamaktadır (Şekil 3.78).

Özgün ahşap dönel merdivenin 18 basamağı bulunmaktadır. Zemin katla galeri katını bağlayan ahşap merdiven basamaklarının rıht yüksekliği yaklaşık olarak 0.20m'dir. Basamaklar mekânın tam ortasında yer alan 0.14m çapındaki tırabzan babasına bağlanır. 13. basamakta başlayıp yükselerek merdiven boşluğunu çeviren tırabzan küpeşesi sağlam olmasına karşılık, tırabzan ayaklarından bazıları sökülüştür. Galeri katında tırabzanı sağlamlaştırmak için arkasına 0.02m'lik kontrplak destek panolar konulmuştur. Merdiveni, ortasında yer alan tırabzan babası ve basamakları alttan çevirerek babaya bağlanan 0.03m kalınlığındaki merdiven kirişleri taşımaktadır. Merdiven kirişleri birbirine paralel olacak şekilde 0.01m arayla dizilmişlerdir. Merdiven, basamaklarının duvara değdiği noktalarda basamaklardan yaklaşık 0.20m yükselen ahşap bir süpürgelikle çevrelenmiştir.

Z-04 mekânı-Tuvalet

Z-04 numaralı mekâna Şapel'den geçiş bulunmamaktadır. 1.60x1.93m boyutlarındaki mekâna giriş sadece okul binasından mümkündür (Şekil 3.79). Mekânın zemin kotu ± 0.00 , tavan kotu ise +3.57'dir. Zeminin fayans kaplama, tavanın ise sıva üzerine boya olduğu mekân günümüzde müdür odasına bağlı tuvalet işlevi görmektedir (Şekil 3.80).

Mekânın sahına komşu duvarı üzerinde, sahnin tarafında 0.80x2.31m'lik bir kapatılmış giriş izi görülmekte ancak, izler Z-04 mekânının içinden takip edilememektedir. Mekânın duvarları zeminden 1.60m yüksekliğe kadar 0.10x0.22m boyutlarında seramiklerle kaplanmıştır. Mekânda bir lavabo ve bir klozet bulunmaktadır. Mekânın güneybatı köşesinde tavadan zemine 0.10cm çapında bir su borusu inmektedir. Batı duvarında ise zeminden +1.87 kotunda, Z-01 giriş mekânına bakan gül pencerelerden biri yer almaktadır (Şekil 3.81).

Z-05 mekânı-Oda

Şapelin kuzeybatı köşesinde yer alan Z-05 nolu mekân kuzeydoğu köşesinde yer alan Z-06 nolu mekân ile apsisi kuzeyden çevrelemektedir.

Mekânın zemin kotu +0.26, tavan kotu ise +3.19'dir. Döşemesi 0.30 x 0.30m'lik karosiman kaplama olan mekânın tavanı putrelli volta döşemedir. Volta genişliği 0.52m, putrel kalınlığı ise 0.08m'dir. Volta döşeme, tavanın batı duvarıyla birleştiği kısımda 0.45 x 2.90m'lik bir kesintiye uğrar. Açıklık 0.15m'lik 3 adet tahtayla kapatılmıştır.

Mekânın güneyinde ve kuzeybatı köşesinde iki niş göze çarpmaktadır. Güneyde zeminden tavana uzanan niş 0.58m genişliğinde 0.50m derinliğinde, kuzeybatısında +0.41 ile +3.19 kotları arasında yer alan niş ise 0.98m genişliğinde ve 0.42m derinliğindedir. Kuzeybatıdaki nişin içi 1.36m yüksekliğe kadar fayansla kaplanmıştır (Şekil 3.82, 3.83).

Apsisten Z-05 nolu mekâna 1.06 x 2.32m ebatlarında ahşap bir kapıyla geçilmektedir. Mekânın apsisle ortak olan dairesel duvarı üzerinde 0.10m derinliğinde, 0.80x2.30m ebatlarında 3 niş göze çarpar (Şekil 3.84). Nişlerden biri Z-06 mekânıyla ortak olup, iki mekânı bölen duvar bu nişi ortalamaktadır.

Mekânın doğu duvarında Z-06 mekânına açılan 0.94 x 2.24m boyutunda ahşap kapı bulunmaktadır (Şekil 3.85). Kuzey duvarında Şapel'in avluya açılan kuzey girişi bulunmaktadır. 2.68 x 1.02m'lik ahşap kapı 1.20 x 1.30m ebatlarındaki sahanlığa açılır. Sahanlık 23 basamakla +0.26 kotundaki Z-05mekânından -3.80 kotundaki orta avluya bağlanır (Şekil 3.86).

Z-06 mekânı-Oda

Z-06 mekânı Z-05 mekânı ile birlikte dairesel apsisi dışarıdan sarar. Mekânın döşeme kotu +0.26, tavan kotu ise +3.18'dur. Zemini halı kaplama olan mekânın tavanı putrelli volta döşemedir. Volta genişliği 0.52m, putrel kalınlığı ise 0.08m'dir. Mekândan Z-05 mekânına 0.94 x 2.24m, apsise 1.06 x 2.35m ebatlarındaki iki ahşap kapıyla geçilir (Şekil 3.87).

Mekânın apsisle ortak olan dairesel duvarı üzerinde 3 adet niş ve 1.06x2.35m ebatlarında apsise açılan ahşap kapı bulunur (Şekil 3.88, 3.89). 0.80x2.30m ebatlarında ve 0.10m derinliğinde olan nişlerden birini Z-05 mekânıyla ortak olan duvar kesmektedir. Mekânın güneyinde 0.45x0.58m ebatlarında, kuzeydoğu köşesinde de 0.89 x 0.43m ebatlarında zeminden tavana uzanan birer niş bulunur. Mekânın doğu duvarı üzerinde +0.86 kotunda orta avluya bakan bir pencere

bulunmaktadır. Pencere, 1.00x2.02m ebatlarındadır. Kuzey duvarında ise +0.88 kotunda 0.94x1.12m ebatlarında ahşap pencere yer alır.

4.4.3 +3.80 kotu planı

1-01 mekânı-Oda

Şapelin galeri katını teşkil eden 1-01 mekânının zemin kotu +3.80, tavan kotu ise +7.30'dır. Zemini 0.12m'lik ahşapla kaplı olan odanın tavanı volta döşemedir. Volta genişliği 0.59m, putrel kalınlığı ise 0.07m'dir (Şekil 3.90).

Kuzeyde mekânı 0.52x0.52m boyutlarında 2 sütun ve onları takip eden 0.52x0.57m boyutlarında duvara gömülü 2 paye sınırlar. Sütunlar, karın genişliği 1.11m, genişliği 2.71m olan 3 beşik kemeri taşımaktadırlar. Sütunlar arasında 0.85m yüksekliğinde dökme demir tırabzan ve ahşap küpeştesi yer alır. Sütunları birleştiren dökme demir tırabzan 0.12x0.25m boyutlarındaki demir profille zemine bağlanır. Kemerlerin iç yüzeyindeki özgün kalem işleri korunmuştur. Güney duvarı üzerinde İskele Sokağı'na bakan, +4.78 kotunda 1.33x2.22m ebatlarında 3 ahşap pencere yer alır (Şekil 3.91). Özgün pencerelerin profilli denizlikleri taşır. Duvarın doğu ve batı köşelerinde zeminden +7.00 kotuna kadar yükselen 1.72x3.22m ebatlarında 0.15m derinliğinde 2 niş bulunmaktadır.

Mekânın güneybatı köşesinde 1-01 mekânını ± 0.00 kotuna bağlayan 1.91x1.93m ebatlarındaki merdiven boşluğu bulunur. Merdiven boşluğunu 0.75m yüksekliğindeki ahşap tırabzanlar çevirir. Mekânın batı duvarında manastır binasına açılan, ahşap bir kapakla kapatılmış 0.65x1.96m ebatlarında bir geçit bulunmaktadır. Kapı doğraması olmayan geçit, galeri katını manastır binası içinde aynı kottaki bir başka odaya bağlar. Oda +3.78 ve +7.29 kotları arasında yer almaktadır (Şekil 3.92).

Galeri katının üzerini örten putrelli volta döşemenin ahşap merdiven üzerine denk gelen güneybatı köşesinde boyutları tam olarak ölçülememiş bir delik bulunmaktadır.

4.4.4 +7.50 Kotu Planı

2-01 mekânı-Oda

2-01 mekânı kütüphane olarak kullanılmaktadır. Zemin kotu +7.52, tavan kotu ise +10.97'dir. Mekâna şapel içinden giriş bulunmamaktadır. Tek giriş okulun içindeki

+7.50 ve +11.35 kotları arasında yer alan odadan, 1.34x2.33m boyutlarındaki ahşap kapıyla sağlanmaktadır (Şekil 3.93).

Tavanı 0.10m eninde ahşap kaplama olan mekânın zemini 0.08m ve 0.12m’lik iki farklı tür ahşap kaplamayla kaplıdır. Zeminde iki farklı kaplama arasındaki düzensiz sınır çizgisini görmek mümkündür (Şekil 3.94).

Mekânı kuzeyden sınırlayan duvar içeriden sağır olup, sahını örten tonoz +9.24 kotunda bu duvara oturmaktadır (Şekil 3.95). Güney duvarında +7.67 ile +10.22 kotları arasında 4.78m genişliğinde, İskele Sokağına bakan at nalı biçiminde özgün bir ahşap pencere yer almaktadır (Şekil 3.96). Pencere 3 parça halindedir. Doğu duvarı üzerinde okula açılan ahşap kapı ve duvara oturan 0.22x1.33m boyutlarındaki paye bulunmaktadır.

4.5 Cephe Özellikleri

4.5.1 Güney cephesi

Şapelin en gösterişli cephesi olan güney cephesi İskele Sokağı’na bakmaktadır (Şekil 3.97). Şapel, bu cephede kütsel olarak Manastır binasıyla bir bütün olarak algılanmaktadır. İki yapının güney cephesinin toplam genişliği yaklaşık olarak 38.60m iken bunun 10.36m’lik batı ucunu Şapel oluşturur. Şapelin güney cephe yüksekliği 15m’dir (Şekil 3.98). Şapel’in varlığı, cephedeki belirgin bazı farklılaşmalar, bağımsız giriş kapısı ve “Eglise ND. Du Rosaire” yazılı taş pano aracılığıyla vurgulanmıştır (Şekil 3.99).

Cephenin zemin hattında 0.18m’lik taş profil yapıyı alttan sınırlamaktadır. Yapının bodrum katı -0.24 kotuna kadar çıkan rustik taş kaplama ile belirgin kılınmıştır.

Kaplamanın içinde yer alan, -1.18, -1.19 ve -1.39 kotlarına yerleştirilmiş 3 mazgal pencere bodrum kata ışık sağlamaktadır. Rustik taş kaplamanın üzerindeki 0.35m kalınlığındaki kat silmesi yapının zemin kat hizasını vurgulamaktadır (Şekil 3.100).

Cephede +1.05, +4.77 ve +7.61 kotlarındaki sütun dizileri zemin, +3.80 galeri ve +7.50 kütüphane katlarını belirlemektedir.

+1.05 kotundaki 4 sütun şapelin ana giriş mekânını sınırlamaktadır. Günümüzde sütunların arası demir parmaklıklarla kapatılmıştır. Sütunların üzerinde, +3.52 ve

+3.78 kotları arasında yer alan profil galeri katının döşemesini cephede vurgulamaktadır.

+4.77 kotundaki 2.23m boyunda, 0.40m kalınlığında 4 sütunun arasında galeri katının İskele Sokağına bakan 3 özgün ahşap penceresi yer alır. Pencereilerin altında yer alan parapet duvarının üzerinde Şapel'in adının yazılı olduğu 4.78x0.34m boyutlarında bir pano bulunmaktadır. Sütunların üzerinde, kütüphane katının zeminini cephede vurgulayan 0.27m genişliğindeki kat silmesi yer alır.

+7.61 ve +9.92 kotları arasında, 2.31m yükseklikte 0.25m kalınlığında iki sütun bulunur. Sütunlar günümüzde kütüphane olarak kullanılan mekânın özgün ahşap pencerelerini taşımaktadır. 3 parçalı olarak tasarlanmış pencere, bir araya gelerek atnalı biçimindedir. Bu katta pencere boşluğu, dışarıdan 0.20m kalınlığındaki atnalı profile vurgulanmıştır.

Cephenin doğu ve batı uçlarında +0.07 kotundan çatı parapetine kadar yükselen 1.20m genişliğinde iki pilastr bulunur. Sütunların her iki yanındaki duvarlar ve pilastrlar +6.45 kotuna kadar yatay çizgilerle dilimlenerek yükselirler. Bölümlenmeler cephedeki yataylık hissini arttırmaktadır.

Yapının güney cephesinin tamamen yapay taş kaplama ile kaplandığı sonucuna varılmıştır. İstanbul'da 19. yy'ın ikinci yarısından itibaren yaygınlaşan yapay taş kullanımını özellikle o dönemde ahşaptan kâgire geçişin etkili olarak görüldüğü Galata, Pera, Fener, Balat gibi bölgelerde görmek mümkündür. Söz konusu kaplamanın agrega, bağlayıcı ve katkıları kullanılarak hazırlandıktan sonra duvara veya taşıyıcı sisteme hidrolik bağlayıcı harçlar veya duvara bağlı donatılar kullanılarak, yerinde direkt duvar üzerine uygulanarak monte edildiği bilinmektedir. Daha farklı ve az kullanılan bir yöntem olarak öndöküm olarak kalıplarla hazırlanan yapay taşlar daha sonra duvara monte edilirler (Yöney, Ersen, 2009-2010). Şapel yapısında gerçekleştirilen inceleme sonucunda kat silmelerinin daha önceden döküm olarak hazırlandığı, cephenin geri kalan kısımlarının ise yerinde, direkt duvar üzerine uygulanarak oluşturulduğu düşünülmektedir.

Güney cephenin özellikleri göz önüne alındığında yapının Neo-Rönesans üslubunda olduğu söylenebilir. Neo-Rönesans, Avrupa'da 19-20. yy'da etkinliğini göstermiştir. Klassisizm'den farklı olarak daha fazla bölgesel nitelik taşır. Bu akımın etkisini taşıyan yapılara örnek olarak Henri Labrouste'nin tasarladığı Paris'te yer alan S.

Geneviève kütüphanesi (1843) ve Sir George Gilbert Scott'ın tasarlamış olduğu Londra'da yer alan Dış İşleri Bakanlığı binası (1860) sayılabilir (Fletcher, 1961).

4.5.2 Kuzey cephesi

Şapelin avlu içinden algılanabilen kuzey cephesinin zeminden yüksekliği 16.37m, genişliği ise 9.81m'dir (Şekil 3.101). Güney cepheden farklı olarak kuzey cephede şapel kütlesi, okul binasından ayrı olarak algılanabilmektedir. Kuzey cephe, sıva üzerine boyalıdır.

Cephede şapelin ikinci girişi olan 1.02x2.69m ebatlarındaki ahşap kapı bulunur. Kapıya bahçeden -3.79 ve +0.23 kotları arasında yükselen tek kollu merdiven ile ulaşılır (Şekil 3.102). 23 basamaklı merdiven yaklaşık 1.50m genişliğindedir ve basamakların rıht yüksekliği 0.18m'dir. Basamaklar dökme mozaikten olup, 12. basamağa kadar olan bölümün altında bahçeye inen 1.90m yüksekliğinde üçgen taşıyıcı bir duvar bulunmaktadır. Yapı, bu cephede kuzeydoğu ve kuzeybatı köşelerinde yaklaşık 1.60m'lik pahlar yapar.

Cephede görülen üç pencereden ilki giriş kapısının doğusunda, +0.89 kotunda, ikincisi kuzeydoğu pahında +3.80 kotunda, diğeri ise kuzeybatı pahında yer almaktadır. Kuzeybatı'da yer alan pencerenin kotları yoğun bitkilenme sebebiyle tam belirlenememiştir. Ortadaki pencere Z-06 mekânına bakarken köşelerdeki pencereler apsis üzerinde yer alan ve girilemeyen mekâna aittir. Pencere doğramalarının üçü de aynı niteliktedirler. Ortadaki pencerenin ve giriş kapısının üzerinde sonradan üzeri boyanmış olan lentoların izlerini görmek mümkündür. Lentolardaki profiller dikkat çekicidir (Şekil 3.103).

Cephede -2.71 ve -2.73 kotlarında kapatılmış iki pencerenin izlerini görmek mümkündür. Kapatılmış pencerelerin altındaki taş denizlikler ve batıdakiinin üzerindeki lento dikkat çekicidir. Doğudaki pencere merdivenin altında kalmaktadır. Kuzey cephede, günümüzde var olmayan ve kuzey duvarına bitişik olarak inşa edilmiş olan niteliksiz müstemilatın izlerini görmek mümkündür (Şekil 3.104). Yapının pahlı kuzeybatı köşesi ek tuğla duvarla takviye edilmiş, kuzey duvarıyla hem yüz hale getirilmiştir. İzlerden ve eğimli ek duvardan anlaşıldığı üzere günümüzde var olmayan müstemilatın boyutları 2.27x3.17m'dir.

Cephe boyunca +3.40 kotunda yatayda devam eden çatlak önemli görülmektedir. Aynı nitelikteki bir başka çatlağı +7.23 kotunda gözlemlemek mümkündür. Buna ek olarak, cephede +9.21 kotunda yaklaşık 0.20m çapında bir delik yer alır.

4.5.3 Doğu cephesi

Doğu cephesi, şapelin avluya bakan en uzun cephesidir. Cephe 24.87m eninde ve 16.52m yüksekliğindedir. Sıva üzerine boyalı olarak oldukça sade olarak tasarlanmış cephe, zeminden -2.76 kotuna kadar püskürtme sıvalıdır (Şekil 3.105).

Cephede 12 pencere yer alır. Pencereilerin bodrum kata bakan dördü -0.66 ile -2.76 kotları arasında, sahına bakan altısı +1.30 ile +4.71 kotları arasında, Z-06 mekânına bakan biri +0.89 ile +3.02 kotları arasında ve girilemeyen mekâna bakan sonuncusu ise +3.85 ile +6.15 kotları arasında yer alır. B-01 mekânına bakan dört ahşap pencere aynı nitelikte olup 0.98x2.02m ebatlarındadır. Pencere boşluğunu üstte sınırlayan profilli lentoların üzerleri boyanmış olduğundan detayları net olarak seçilememektedir. Pencereilerin altında taş denizlikler yer alır. Z-02 mekânının sahn bölümüne bakan pencereler 1.63x3.25m ebatlarındadır. Vitray pencereler dairesel kemerli olup, özgün vitrayları oldukça hasar görmüştür. Özgün pencerelerin alt bölümünde sadece demir kayıtlar korunmuştur. Pencereilerin üst vitrayları içeriden sac levhalarla kapatılmış, alt kısımları takviye etmek için içerden ek metal doğramalar yerleştirilmiştir. Z-06 mekânına bakan pencere +0.89 ile +3.02 kotları arasında yer almakta olup ve 1.01m genişliğindedir. Pencerenin profilli lentosu seçilebilmektedir.

Cephede görülen 3 kapıdan güneydeki ve ortadaki B-01 mekânının toplantı salonu bölümüne, kuzeydeki ise aynı mekânın sahne bölümüne açılır. Kapılardan güneydeki 1.15x2.95m, ortadaki 0.99x3.06m, kuzeydeki ise 1.17x2.50m ebatlarındadır. Kuzey kapıya orta avludan 0.36 ve 0.26m yüksekliğinde iki dökme mozaik basamakla çıkılır (Şekil 3.106, 3.107).

Cephede +3.45 kotunda ve +7.23 kotunda yer alan, kuzey cepheden gelen ince çatlakları izlemek mümkündür. Ayrıca +6.61 kotunda 8.32m'lik bir başka yatay çatlak dikkat çekmektedir (Şekil 3.108).

Cephenin kuzeydoğu pahında zeminden 0.45m yükselen sonradan eklenmiş şap bir basamak yer alır. 0.26x0.76m ebatlarındaki niteliksiz beton parapet basamağı sınırlar.

Şapelin çatısı +12.85 kotunda Manastır binasına oturmaktadır. Marsilya kiremidiyle örtülü olan çatının doğu cepheden seçilebilen güneydoğu ucunda bir kapak göze çarpar. İçte kalan tonozu örten çatıya girmek için kullanılan kapak çökme tehlikesi nedeniyle günümüzde kullanılmamaktadır.

4.5.4 Batı cephesi

Şapelin batı cephesi 14.5m yüksekliğinde ve 31m genişliğindedir. Tamamıyla sağır olan batı cephede herhangi bir yapı elemanı bulunmamaktadır (Şekil 3.109). +3.80 ve +3.85 kotlarında yer alan yaklaşık 0.40m genişliğindeki 2 adet ve +0.22 ve +0.51 kotları arasında 5cm genişliğinde bir adet delik görülmektedir. +7.29 kotunda gözlemlenebilen yatay iz doğu cephesindeki ile aynı karakterdedir. İzin altında ve üstünde kullanılan tuğla cinsleri farklılık göstermektedir (Şekil 3.110).

Cephede -0.40 kotunun üzerinde görülen tuğla örgüyü aşağıda taş-tuğla almaşık örgü takip etmektedir. -0.80 kotunda yer alan ve yatay tuğla sıralarıyla kapatılmış olduğu gözlemlenen 2 tuğla kemerin taşıyıcı özellikte olduğu düşünülmektedir. Cephenin batı ucunda çatıdan zemine inen sarmaşığın neden olduğu hasarlar dikkat çekicidir.

4.6 Strüktür ve Malzeme Özellikleri

4.6.1 Temel

Çalışma esnasında herhangi bir kazı çalışması yapılamadığından yapının temeline ilişkin herhangi bir gözlem yapılamamış olmasına karşılık, yapının BOA arşiv belgelerine ek olan çizimlerinde bulunan sistem kesitinden anlaşıldığı kadarıyla temel duvarları 0.50m kalınlığında olup dışarıdan yaklaşık 0.50m kalınlığında moloz taş duvar ve duvarın üzerinde yer alan drenaj ile çevrilidir (Şimşek, 1987).

4.6.2 Duvar

Yığma olarak inşa edilmiş olan şapelin bodrum kat duvarları -0.40 kotunun üzerinde tuğla yığma, altında ise taş-tuğla almaşıktır (Şekil 3.111). Bodrum kat duvarlarında kullanılan taşlar kaba yonudur (Şekil 3.112). Duvarlarda kullanılan dolu tuğla boyutları 0.23x0.08x0.12m olarak ölçülmüştür (Şekil 3.113, 3.114). B-05 ve B-02 mekânları arasında özgünde var olan geçit 0.19x0.19x0.135 ebatlarında yatay delikli tuğlalarla kapatılmış, sıvasız olarak bırakılmıştır. +7.50 kotundaki kütüphane katının

üzerinde yer alan kalkan duvarında kullanılmış olan yatay delikli harman tuğlalarının boyutları 0.19x0.09x0.05m olarak ölçülmüştür (Şekil 3.115, 3.116).

Bodrum katta taşıyıcı olan güney, kuzey ve doğu duvarı kalınlıkları 0.55-0.65m arasında değişirken batı duvarının kalınlığı yaklaşık 0.80m'dir. İç mekânları birbirinden ayıran ve taşıyıcı olmayan duvarların kalınlıkları 0.15-0.30m arasında değişmektedir. Diğer taşıyıcı elemanlar olan B-03 mekânının duvarları 0.50m, takviye kirişlerinin oturduğu duvarlar 0.90m, B-04 mekânının doğu duvarı yaklaşık 0.90m olarak ölçülmüştür.

Zemin katta güney ve batı duvarları yaklaşık 0.45m, kuzey duvarı yaklaşık 0.30m, doğu duvarı ise yaklaşık 0.65m'dir. Doğu ve batı duvarlarının kalınlıkları içeride yer alan dekoratif öğeler sebebiyle oldukça değişiklik göstermektedir. Zemin katta dairesel apsis duvarının kalınlığı yaklaşık olarak 0.20m'dir. İç bölücü duvarların kalınlıkları 0.25-0.30m arasında değişmektedir. Z-02 mekânının narteks bölümünden okul binasına geçiş 0.25m'lik, Z-04 mekânına geçiş ise 0.30m kalınlığındaki duvar örgüsüyle kapatılmıştır. Kuzeydoğu ve kuzey batı köşelerindeki pahlarda duvar kalınlığı 0.75m'dir.

+3.80 kotundaki galeri katında duvar kalınlıkları batıda ve doğuda 0.45m, güneyde 0.50m'dir. +7.50 kotundaki kütüphane katında ise doğu duvarı 0.30m, batı duvarı 0.40m, kuzey duvarı 0.50m, güney duvarı ise yaklaşık 0.55m kalınlığındadır.

Bodrum katta batı duvarının örgüsü içinde boyutları tam olarak ölçülememiş tuğla taşıyıcı kemerler göze çarpmaktadır.

4.6.3 Döşeme

Yapıda çelik putrelli volta döşeme ve nervürlü döşeme çeşitleri kullanılmıştır (Şekil 3.117-3.120). Volta döşeme 1880 ve 1890 yılları arasında popüleritesi artmış bir yapım sistemidir. Geleneksel tuğla kemerin volta döşemeye kıyasla oldukça pahalı ve ağır olması bu durumun temel nedenlerindendir. Bunun yanında geleneksel sistemde kemerlerin oldukça yavaş inşa edilmeleri ve parçalı şekilleri nedeniyle dikkatlice kurulmuş iskeleler gerektirmeleri, kendi ağırlığını tamamıyla taşıyabilen volta döşemenin tercih edilme nedenlerinden olmuştur. Yapıda kullanılan volta döşeme, Friedman'ın Historical Building Construction adlı kitabında belirttiği segmental kemerli olarak adlandırılan sınıfa girmekte olup, kemer açıklığı yapı

bütününde yaklaşık olarak 0.45-0.62m arasında değişiklik göstermektedir (Friedman, 1995).

Şapel genelinde volta döşemenin bulunduğu mekânlarda putrel genişliği 0.08m olarak ölçülmüştür. Voltaların genişliği B-01 mekânında sahne bölümünde 0.52m, B-02 mekânında 0.62m, B-03 mekânında 0.55m ve 0.30m, B-04 mekânında 0.45m ve 0.70m, B-05 mekânında 0.70m, Z-05 ve Z-06 mekânlarında 0.52m ve 1-01 mekânında 0.60m'dir. Z-05 mekânında volta döşemenin bittiği batı kıyısında 0.45x3.00m ebatlarında tahtalarla kapatılmış bir boşluk görülür.

Bodrum katın B-01 mekânının toplantı salonu bölümünün tavanı nervürlü döşemedir. Doğu batı yönünde uzanan nervürler 0.10x0.10m ebatlarında olup 0.60m arayla dizilmişlerdir. Nervürleri hemen altından destekleyen 2 adet demir I profilinin bulonlarla birleştirilmesi sonucu oluşturulmuş kirişler dikkat çekicidir. Kirişleri 0.16m yükseklikte ve 0.15m genişlikte.

4.6.4 Örtü

2-01 mekânının üzerini örten çatı strüktürü manastır binasını örten strüktürün devamı olarak doğu batı yönünde +13.76 kotunda ilerlerken, tonozun üzerini örten çatı strüktürü +12.85 kotunda kuzey güney yönünde uzanır (Şekil 3.121-3.124).

Tonozu örten çatı güneyde +10.07 kotu ile +10.97 kotları arasında kütüphane odasının duvarına oturmaktadır. Çatı, kırma çatı şeklinde olup 0.23x0.41m ebatlarında marsilya tipi kiremit ile örtülüdür. Üç tarafı 0.15m çapında plastik yağmur oluğu ile çevrili olan çatının güneydoğu köşesinde yaklaşık 0.30x0.50m ebatlarında bir kapak bulunmaktadır. Kapağın çevresinde yaklaşık 1.30x1.50m boyutlarında bir çöküntü bulunmaktadır.

+7.50 kotundaki kütüphane odasının üzerinde yer alan çatı strüktürü manastır binasının üzerini örten çatı strüktürünün devamı olarak ilerler (Şekil 3.125). Güney yönünde tek satırlı olarak inşa edilmiş olan çatı strüktürünü çatı arasına girilerek inceleme imkânı bulunmuştur. Kütüphane mekânının tavanı manastır binasının tavanından daha düşük kotta yer almaktadır. 2-01 mekânını örten bırakma kirişlerinin üzerine yaklaşık 0.40m genişliğinde tahtalar yerleştirilmiştir. Strüktürü oluşturan bağlama merteklerinin ve aşıkların kesiştikleri noktalar dikme ve göğüslemelerle desteklenmiştir. Tavanın ortasında oluşan çökme nedeniyle detaylı ölçüm yapılamamıştır.

doğramalar takılmıştır. Z-06 mekânında yer alan iki adet pencerenin boşlukları özgündür ancak doğramalarının tipi korunarak değiştirilmiştir. Z-05 mekânında yer alan yapının ikinci giriş kapısının yerinde özgünde Z-06 mekânındakilere eş bir pencerenin yer aldığı düşünülmektedir. Apsiste yer alan pencerelerin özgünde avluya bakmakta iken sonradan kapatıldığı sonucuna varılmıştır. Söz konusu pencereler ahşap levhalarla içeriden kapatılmışlardır.

Yapının avluya bakan, kuzeydoğu ve kuzeybatı pahlarında yer alan iki adet penceresinin sonradan açıldığı düşünülmektedir. Söz konusu pencereler dışında yapının avluya bakan bütün pencerelerinin söve ve denizlikleri taşır.

Şapelin +3.80 ve +7.50 kotlarında yer alan ve İskele Sokağına bakan pencerelerinin boşlukları ve doğramaları özgündür. +7.50 kütüphane mekânı üzerinde çatı arasında yer alan, doğramaları günümüze ulaşmamış çatı pencerelerinin boşlukları özgündür.

4.7.3 Merdivenler

Yapıda kullanılan merdivenler yerinde dökme mozaik ve ahşaptır. Şapelin İskele Sokak üzerinde yer alan ana girişi önündeki merdiven çift kollu ve çift sahanlıklı olup yerinde dökme mozaiktir. Sonradan açılan kuzey girişi önünde yer alan tek kollu ve tek sahanlıklı merdiven de yerinde dökme mozaiktir ve alttan 1.90m yüksekliğinde taşıyıcı duvar ile desteklenmiştir.

Yapının zemin katı ile +3.80 mahfil katı ise birbirine dönel ahşap merdiven ile bağlanırlar. Merdiveni alttan çevirerek tırabzan babasına bağlanan kirişler kireçli sıva ile sıvanmıştır. Basamaklardaki kırıklar ve kirişlerdeki hasarlar nedeniyle günümüzde merdiven güvenli değildir.

4.8 Yapıdaki Bozulmalar

4.8.1 Kötü kullanım ve işlev değişikliğinden kaynaklanan bozulmalar

Şapel yapısının mülkiyetinin şâhısa ait olmasından ve buna bağlı olarak yapıya izin alınmaksızın müdahale etme imkânının olmamasından dolayı yapı, özgün işlevinin dışında pek kullanılmamıştır. Bu durum işlev değişikliğinin yapıda yaratabileceği hasarları büyük oranda engellemiştir. Ancak yapının 1979'dan itibaren M.E.B. Kemal Atatürk Lisesi'ne spor salonu olarak kiralandığı bilinmektedir. Buna bağlı olarak şapelin sahin mekânının bezemelerinde kırılma ve aşınmalara rastlanmaktadır.

Özellikle mekânda yer alan pilastr başlarındaki kırıkların bu sebepten olduğu düşünülmektedir (Şekil 3.126). Ayrıca duvarlarda yine işlev değişikliği nedeniyle sonradan monte edilmiş metal elemanların ve günümüzde var olmayan alçıpan panoların izlerini görmek mümkündür. Isınma kaygısıyla batı duvarında açılmış baca delikleri dikkat çekmektedir (Şekil 3.127)

Şapelin zemin katında Z-05 mekânın kuzeybatı köşesinde yer alan nişin içi fayansla kaplanmış olması ve zemin katı galeri katına bağlayan ahşap dönel merdivenin küpeştesinin niteliksiz kontrplak panolarla desteklenmiş olması diğer kötü kullanım örnekleridir.

4.8.2 Strüktürel bozulmalar

Yapıda komşu parsellerin zemin kotlarındaki değişimler ve 1999 depremine bağlı olarak içeride ve dışarıda strüktürel çatlaklar oluşmuştur.

Bodrum katta sahne bölümünün batı duvarında yukarı doğru yükselen düşey bir strüktürel çatlak bunlardan birisidir (Şekil 3.128). Aynı duvar üzerinde yapının batı cephesinde görülen yoğun bitkilenmeye bağlı olarak bitki köklerinin içeri kadar nüfuz ettikleri görülmektedir (Şekil 3.129).

Zemin katta sahnin mekânında yer alan apsiste yarı kubbe ile taşıyıcı kemer ile birleşiminin doğu ve batı yanlarında düşey strüktürel çatlaklar göze çarpmaktadır. Apsiste yer alan kapatılmış iki pencerenin kemerlerinin tepe noktasından başlayarak yukarı doğru çıkan çatlaklar dikkat çekmektedir (Şekil 3.130-3.132). Z-05 mekânının batı duvarı üzerinde tavandan başlayıp zemine kadar inen strüktürel çatlağı ve bitkilenmenin etkilerini görmek mümkündür (Şekil 3.133). Zemin katta Z-03 mekânında yer alan ahşap dönel merdiven, taşıyıcı kirişlerin kırılması sebebiyle çökme tehlikesi altındadır.

+3.80 kotunda yer alan galeri katının üzerini örten putrelli volta döşemenin güneybatı köşesinde boyutları tam olarak ölçülememiş bir delik bulunmaktadır.

Şapelin Marsilya kiremidiliyle örtülü olan çatısının okul binasına oturduğu ucunda bir kapak yer alır. Geçmişte tonozun üzerine geçmek için kullanılan kapağın etrafı günümüzde çökme tehlikesi göstermektedir (Şekil 3.134).

Yapının kuzey, doğu ve batı cepheleri boyunca yatayda devam eden strüktürel çatlaklar bulunmaktadır. Buna ek olarak kuzey cephede yaklaşık 0.20m çapındaki delik batı cephesindekilerle aynı niteliktedir. Şapelin kuzeybatı köşesinde, cephede yoğun bitkilenmenin sebep olduğu hasarlar göze çarpmaktadır.

4.8.3 Malzeme bozulmaları

Yapıdaki en belirgin malzeme bozulma nedeni rutubettir. Özellikle bodrum katta hissedilen rutubetin izlerini bodrum katın bütün mekânlarında yoğun olarak görmek mümkündür (Şekil 3.135). Yoğun rutubete bağlı olarak duvarlarda sıva bozulması meydana gelmiştir. Rutubetin izlerini zemin katta sahnı örten tonoz üzerinde de görmek mümkündür. Rutubet nedeniyle tonozdaki sıva ve bezemeler dökülmüş, kalem işleri zarar görmüştür.

Yapının cephelerinde rutubete bağlı tuzlanma ve kılcal çatlaklar görülmektedir. Ayrıca kuzey cephede günümüzde var olmayan, şapele bitişik niteliksiz müstemilatın yıkılması, sıvada bozulmaya neden olmuştur (Şekil 3.136).

4.8.4 Kötü onarımların neden olduğu bozulmalar

Şapel onarım amaçlı fazla müdahale edilememesine rağmen kuzey cephesinde sökülmüş olan müstemilatın yarattığı yoğun aşınma dikkat çekmektedir.

Şapel cephesinin pahlı kuzeybatı köşesi ek tuğla duvarla takviye edilirken kullanılan çimentolu sıvanın yüzeyde yarattığı aşınmayı görmek mümkündür.

Doğu cephede yer alan özgün vitray pencerelerin üst bölümleri içerden sac levhalarla kapatılmış, alt kısımları ise takviye etmek için içerden niteliksiz ek metal doğramalar eklenmiştir.

5. RESTİTÜSYON

Restitüsyon çalışmaları kapsamında öncelikle yapının İstanbul 5 Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'ndaki dosyası incelenmiş, dosyada yer alan sınırlı sayıdaki belge ve fotoğraftan yararlanılmıştır. Yapının kurul dosyasında ulaşılan en eski belge ve fotoğraflar 1978 tarihine aittir. Kompleksin bağlı olduğu Kadıköy Tapu Dairesi'nden yapının mülkiyetiyle ilgili bilgi alınmıştır.

Şapelin bağlı olduğu cemaate ait Moda'daki Notre Dame de L'Assomption Kilisesi'yle irtibata geçilmiş, Kilise çalışanlarından yapıyla ve cemaatle ilgili bilgi alınmıştır.

Restitüsyona veri sağlamak amacıyla aynı dönemde yapılmış olan farklı kilise ve şapeller incelenmiş, elde edilen veriler analoji için kullanılmıştır (Şekil 4.1-4.4). Ayrıca, bölgeyi içeren dönem haritaları incelenmiştir. Özellikle 1905 tarihli Goad ve 1936 tarihli Pervititch haritaları okulun tarihçesine ve şapelin geçirdiği evrelere ışık tutmuştur. BOA'da yer alan 1912 tarihli belgelere ve çizimlere ulaşılmıştır.

Okul kompleksi ve Yeldeğirmeni'yle ilgili farklı kitap ve tezlerden çok sayıda eski fotoğrafa ve belgeye ulaşılmıştır. Günümüzde Kemal Atatürk Lisesi Arşivi'nde yer alan fotoğraf ve belgeler, okulun 2002 yılındaki tahliyesi esnasında tamamen kaybolduğu için bu kaynaktan faydalanılamamıştır.

5.1 Vaziyet Planı Restitüsyonu

Vaziyet planı restitüsyonunda farklı dönemlere ait İstanbul haritalarından, BOA belgelerinden ve farklı kaynaklardan elde edilen eski fotoğraflardan yararlanılmıştır. 1904 tarihli Goad haritasında okulun açıldığı 1895 yılında inşa edilmiş olan yapı kompleksi görülmektedir. Komplekse ait manastır ve şapelin 1911 yılında meydana gelen yangın sonucunda tamamen, okul binasının ise kısmen harap olduğu bilinmektedir. Yangından sonra manastır ve şapel yeniden inşa edilmiş, okul binası ise bir kat ilave edilerek büyütülmüştür (BOA, ŞD. MLK. 2809, 1912). Okul kompleksinin bu müdahaleden sonra oluşan yeni hali, 1936 tarihli Pervititch haritasında görülmektedir.

Günümüzdeki şapel yapısı 1911 yılındaki yangının ardından 1912’de inşa edilmiştir. Şapel yapısı BOA’dan elde edilen çizimlerde, günümüzden farklı olarak, 4 katlı olarak gösterilmiştir. Çizimlerde çan kulesi bulunmamaktadır (BOA, ŞD. MLK. 2809, 1912). Yapı, 1936 tarihli Pervititch haritasında yine günümüzden farklı olarak kaydedilmiştir. Haritada apsis bölümü dışarıdan okunabilmekte ve yapıya ait çan kulesinin varlığı ayırt edilebilmektedir. Çan kulesi yapıya ait tarihi fotoğraflarda da görülmektedir. Yapının Maarif Nezareti’ne devredilerek okula çevrildiği tarihin ardından çan kulesinin kaldırıldığı düşünülse de, bununla ilgili net verilere ulaşılamamıştır. Yapının 1979 yılından sonra spor salonu olarak kullanıldığı dönemlere ait fotoğraflara kurul dosyasından ulaşılmıştır.

5.2 Plan Restitüsyonu

Bina üzerinde yapılan rölöve çalışmaları sonucunda Notre Dame du Rosaire Şapeli’nin plan şemasına çok fazla müdahale edilmediği anlaşılmıştır. BOA’da yapıya ait bazı proje çizimleri bulunmuş, ancak bunların uygulanmadığı tespit edilmiştir (BOA, ŞD. MLK. 2809, 1912). Binanın mülkiyetinin şahısa ait olmasının yarattığı engellere bağlı olarak yapıda çok fazla değişiklik yapılamadığı sonucuna varılmıştır.

5.2.1 Bodrum kat restitüsyonu

Yapının bodrum katında yer alan mekânların özgün kullanımına ilişkin herhangi bir doküman elde edilememiş olmakla birlikte, benzer yapılar, özellikle St. Joseph Lisesi bünyesindeki şapel yapısı incelenerek yorumlar yapılmıştır (Ange, 2003).

B-01 Toplantı Salonu mekânının özgün durumda aynı işleve uygun, toplantı salonu ve sahne olarak iki bölümde tasarlandığı düşünülmektedir. Günümüzde iki ayrı mekân olan B-02 ve B-05 mekânlarının özgün durumda birleşik tek bir mekân olarak, toplantı salonunda yapılan gösteriler için depo olarak kullanıldığı, B-03 mekânının depo olduğu, B-04 mekânının ise içinde bulunan dökme mozaik eviye düşünülerek mutfak ya da tuvalet olarak kullanıldığı sonucuna varılmıştır. B-05 mekânının doğu duvarında yer alan, mekânı manastır yapısına bağlayan kapatılmış geçitin izlerini seçmek mümkündür.

Bodrum katta yer alan B-01 Toplantı Salonu'nun tavanını destekleyen iki adet bulonlu demir kirişin sonradan yerleştirildiği düşünülmektedir. Mekânın zeminde bulunan 0.40m'lik eğimin ise, kirişler yerleştirildikten sonra verildiği sanılmaktadır.

B-01 Mekânının toplantı salonu zemininden iki taraflı olarak sahneye çıkan, sonradan yapıldığı düşünülen ikişer basamak bulunmaktadır. Sahnenin kuzeyindeki duvarda yer alan iki basık kemerli nişin kapatılmış iki pencereye ait olduğu düşünülmektedir.

Restitüsyon çizimlerinde kapatılmış olan geçitler ve pencereler açılmış, Toplantı Salonu'nda zemindeki eğim ve tavanı takviye eden kirişler ile birlikte sahneye çıkan niteliksiz basamaklar kaldırılmış, B-02, B-03, B-04 ve B-05 mekânlarının döşeme kotları özgün olduğu düşünülen kota düşürülmüştür.

5.2.2 Zemin kat restitüsyonu

Zemin katta yer alan Z-02 mekânının özgün durumda, günümüzde olduğu gibi narteks, sahn ve apsis olarak üç bölümden meydana geldiği sanılmaktadır. Narteksin güney duvarında kapatılmış iki adet gül pencerenin izlerini seçmek mümkündür. Duvarın doğu tarafında narteks ile Z-04 mekânı arasında yer alan kapatılmış bir kapının izleri görülmektedir. Narteksin doğu duvarında şapeli manastır yapısına bağlayan kapatılmış bir başka kapının izleri göze çarpmaktadır. Narteksi kuzeyden sınırlayan 4 sütunun batıdaki üçü üzerinde yer alan doğrama izlerinin narteksi sahından ayıran ahşap bölücü elemanlara ait olduğu düşünülmektedir.

Günümüzde sahn iç mekânında yapının şapel olduğunu anımsatacak herhangi bir litürjik öğeye ya da bezemeye rastlamamakta, ancak, sahnı apsisten ayıran sepetkulpu kemer üzerinde dökülen boyaların altından bazı harfler seçilebilmektedir. Mekânı örten tonoz üzerinde kilisenin aydınlatma öğelerinin asılı olduğu düşünülen kancalar bulunmaktadır.

Apsisin kuzey duvarı üzerinde, doğuda ve batıda iki adet kemerli pencere vardır. Pencereler günümüzde niteliksiz ahşap kapaklarla kapatılmış olup, baktıkları mekâna herhangi bir giriş bulunmamaktadır. Söz konusu mekânla ilgili herhangi bir veriye ulaşılamamış olmakla birlikte, bu mekânın apsisi dışarıdan kapatmak amacıyla sonradan inşa edildiği düşünülmektedir.

Z-04 no'lu mekâna sahnından geçiş kapatılmıştır. Sahn tarafında anılan mekâna giriş sağlayan geçitin izini ve hizasında kesilen süpürgelikleri görmek mümkündür. Günümüzde mekâna tek geçiş manastır binasının içindedir.

Apsisi zemin katta çevreleyen Z-05 ve Z-06 no'lu mekânların birbirinden sonradan ayrıldığı sanılmaktadır. Mekânın kuzey duvarında şapelin avluya açılan kuzey girişinin sonradan açıldığı ve avluya inen merdivenin sonradan eklendiği sonucuna varılmıştır. Şapelin tek girişinin güney cepheden, İskele Sokağı üzerinden olduğu düşünülmektedir.

Restitüsyon çizimlerinde mevcut durumda kapalı olan pencere ve geçitler açılmış, sonradan eklendiği düşünülen mekânlar ve duvarlar kaldırılmıştır. Z-04 mekânının özgün durumda ıslak hacim olduğu düşünülmüştür. İzlere ve benzer yapılarla yapılan karşılaştırmaya dayanarak sahin düzenlenmiştir. Mekânda bulunduğu düşünülen litürjik öğelerin restitüsyonunda en önemli kaynak sahinı gösteren eski bir kartpostal olmuştur (Şekil 4.5). Bunun dışındaki detaylar analogi yoluyla mekâna yerleştirilmiştir. Özellikle Moda'da bulunan aynı cemaate ait Notre Dame de L'Assomption Kilisesi ve Saint Joseph Lisesi'nin şapeli ana kaynaklar olmuştur (Şekil 4.6-4.8).

5.2.3 +3.80 kotu restitüsyonu

1-01 mekânının özgün durumda şapele ait orgun bulunduğu mekân olduğu düşünülmektedir. Mekânda batı duvarında Manastır binasına açılan, ahşap bir kapakla kapatılmış bir geçit bulunmaktadır. Herhangi bir doğrama izi taşımayan geçit, galeri katını Manastır'a bağlamaktadır. Galeri mekânının üzerini örten putrelli volta döşemenin ahşap merdiven üzerine denk gelen güneybatı köşesinde boyutları tam olarak ölçülemediği bir delik bulunmaktadır. Deliğin işlevi ile ilgili fikir yürütülemediği. Ayrıca, tavanı ortalayan ve yaklaşık 0.40m sarkan metal eleman dikkat çekicidir. Elemanın çan kulesi ile ilgili olabileceği düşünülmektedir.

Restitüsyon çiziminde tavanda yer alan delik kapatılmış, geçiti örten nitelsiz ek kaldırılmıştır.

5.2.4 +7.50 kotu restitüsyonu

+7.50 kotunda yer alan, sadece Manastır binasından girilebilen ve günümüzde kütüphane olarak işlev gören 2-01 mekânının özgün durumda da aynı işlevle tasarlandığı düşünülmektedir. Mekânda çok fazla değişim izi saptanamamakla birlikte, ahşap zemin kaplamasında gözlenebilen izler mekânın döşemesinin sonradan değiştirilmiş olduğu izlenimini vermektedir. Restitüsyon'da zemin kaplaması özgün olduğu düşünülen kaplama ile bütünlenmiştir.

5.2.5 Yapı elemanları

Yapıdaki kapıların çoğunun özgün olduğu düşünölmekle beraber, bodrum katta yer alan B-04, B-02 ve B05 no'lu mekânlarla açılan kapıların zemin kotu yükseltildikten sonra değıştirildiğı düşünölmektedir. Restitösyon'da kapı detayları korunarak sadece yükseklikleri değıştirilmiştir.

Yapıdaki pencereler de zaman içerisinde değışime uğramıştır. Z-02 mekânının doğu duvarında yer alan vitraylı pencerelere özgün vitraylarına dokunmamak suretiyle sac levhalar ve niteliksiz demir parmaklıklar eklenmiştir. Zemin katta girişe bakan gül pencerelerde ve bodrum katta sokağı bakan pencerelerde kullanılan niteliksiz tel sineklikler vardır. Z-06 Mekânında ve bodrum katta avluya bakan pencere boşlukları içine yerleştirilen ahşap doğramaların boyutlarının boşluklara uymaması doğramaların sonradan değıştirildiğı sonucunu getirmektedir. Z-02 mekânının apsisinde yer alan iki pencere de niteliksiz kapaklarla kapatılmıştır. Yapı restitüye edilirken, pencerelerin niteliksiz ekleri temizlenmiş, özgün detaylar korunarak eski fotoğraflardan elde edilen verilere göre doğrama önerisi getirilmiştir.

5.3 Cephe Restitösyonu

5.3.1 Güney cephesi

Şapelin güney cephesinin kaldırım kotunun zaman içinde yaklaşık 0.07m yükseltildiğı düşünölmektedir. Cephede bodrum kata bakan üç adet pencerenin özgün dökme demir parmaklıkları oldukça hasara uğramış, batıdaki doğraması ise niteliksiz bir doğrama ile değıştirilmiştir.

Restitösyon çizimlerinde zemin kotu 1.46 kotuna çekilmiş, pencere parmaklıkları özgün dökme demir parmaklıklarla değıştirilmiştir.

5.3.2 Kuzey cephesi

Kuzey cephede Z-06 mekânına ait olan pencerenin ve giriş kapısının üzerinde sonradan üzeri boyanmış olan lentoların izlerini görmek mümkündür. Söz konusu lentolar kuzeybatı ve kuzeydoğı pahlarındaki pencerelerde görölmemektedir. Cephede merdiven altında kalan bölümde 2 adet kapatılmış pencerenin izleri görölmektedir. Kuzey cephede, günümüzde var olmayan ve kuzey duvarına bitişik olarak inşa edilmiş müstemilatın izlerini görmek mümkündür. Cephenin kuzeybatı köşesi tuğla duvar eklenerek takviye edilmiştir.

Cephe boyunca +3.40 kotunda yatayda sürekli bir iz vardır. Söz konusu iz bütün kuzey cephe boyunca devam etmektedir. Aynı nitelikteki bir başka iz +7.23 kotunda gözlenmiş olmakla beraber, bu kottaki iz daha az belirgindir.

Restitüsyon çizimlerinde sonradan eklendiği düşünülen merdiven kaldırılmış, yapının sonradan açıldığı düşünülen ikinci girişi pencereye dönüştürülmüştür. Bodrum katta yer alan kapatılmış pencereler açılmıştır. Çatı saçak kotu +3.40'ta yer alan iz seviyesine çekilmiş, sonradan eklendiği düşünülen kuzeydoğu ve kuzeybatı pahlarında yer alan pencereler kaldırılmış, Pervititch Haritası'ndan yola çıkarak apsisin dışarıdan okunulabilirliği sağlanmıştır.

5.3.3 Doğu cephesi

Doğu cephede, +3.45 kotunda ve +7.23 kotunda yer alan, kuzey cepheden gelen ince çatlakların şapelin çatısına yapılan müdahalelerle ilgili olduğu düşünülmektedir. Ayrıca çatının güneydoğu köşesinde yer alan çöküntü içinden okul duvarındaki taş profilin çatı strüktürünün içinde de sürdüğü görülmüştür. Bu durum çatı strüktürünün sonradan yükseltilmiş olduğunu netleştirmektedir.

Cephede yer alan pencere ve kapı boşluklarının özgün ebatlarını koruduğu, sadece doğramaların değiştirildiği düşünülmektedir.

Bu cephede de çatı saçak kotu kuzey cephedekine uygun olarak +3.40 kotuna çekilmiş, beşik çatı olarak biçimlendirilmiştir.

5.3.4 Batı cephesi

Yapının batı cephesi tamamıyla sağır olup cephe boyunca izlenebilen yatay izin doğu ve kuzey cephesine uygun olarak özgün çatı saçak kotundan kaynaklandığı düşünülmektedir. Bu cephede de çatı sınırı kuzey ve doğu cephesindekilere uygun olarak +3.40 kotuna çekilmiş, beşik çatı olarak düşünülmüştür.

6. RESTORASYON

Notre Dame du Rosaire Şapeli, 1935 yılında kompleksin fonksiyon değiştirmesinden itibaren çok sınırlı zamanlarda ve özgün işlevinin dışında kullanılmıştır. Kompleksin okul ve manastır kısımlarının Hazine'ye ait olması, Şapelin mülkiyetinin ise şâhısa ait olması, yapıya topluca müdahale edilmesi noktasında sorunlar çıkarmaktadır. Kompleksin Okul ve Manastır kısımları 2009 yılı içinde onarım görmüş olmasına rağmen Şapel'e dokunulamamıştır.

Tez bağlamında, restorasyon çalışması kapsamında yapıda görülen bozulmalar tespit edilmiş ve nedenleri araştırılmıştır. Bozulmaları ortadan kaldırmaya yönelik çözüm ve müdahaleler araştırılmıştır. Restorasyon kapsamında, restitüsyon çalışmasında belirlenen niteliksiz eklerin ve müdahalelerin ortadan kaldırılarak, yapının özgün plan şemasının canlandırılması önerilmiştir. Önerilen yeni işlev doğrultusunda, Şapel'in Manastır binasıyla içeriden bağlantısı sağlanmış, böylelikle günümüzde Okul olarak kullanılan Manastır binası ile ilişkisi arttırılmıştır. Restorasyon önerisinde Şapel'e en az müdahale önerisi getirilmesi ve yapının özgün niteliklerine zarar verilmemesi hedeflenmiştir.

6.1 Yeni İşlev Önerisi

Yapı inşa edildiği dönemden bugüne kapsamlı bir restorasyon müdahalesi görmemiştir. Yapının özgün işlevine sadık kalarak yeniden kilise olarak işlevlendirilmesi düşünülmüş ancak günümüzde Kadıköy'deki Latin cemaatinin nüfusunun azlığı göz önünde bulundurularak bu öneriden vazgeçilmiştir. Yeniden işlevlendirme konusunda yapının anıtsal niteliğine uygun, yapının taşıdığı soyut miras değerinin devamını sağlayacak ve katkıda bulunacak yeni bir işlev düşünülmüştür. Özellikle yapının yeniden işlevlendirilmesi konusunda kompleksin manastır ve okul bölümlerinin sürdürmekte olduğu eğitim işlevi göz ardı edilmemelidir.

Şapelin uygunsuz işlevlerle kullanılmasının yaratacağı sıkıntıların önüne geçebilmek, atıl ve bakımsız kalmasını engellemek amacıyla, yapının gerekli müdahaleler

yapılarak ‘halk kütüphanesi’ olarak kullanılması önerisi getirilmiştir. Kadıköy Belediyesi’ne bağlı sadece üç halk kütüphanesinin bulunması söz konusu öneri için geçerli sebep sayılmıştır (Yılmaz, 2009). Kilisenin okula bağlı, aynı zamanda halka açık bir kütüphane olarak işlevlendirilmesi önerilmiştir.

Restorasyon projesi kapsamında yapının mevcut çatı ve zemin kotları korunmuştur. Yapıya strüktürel olarak müdahale etmekten mümkün olduğunca kaçınılarak mekânsal organizasyon korunmuş, sadece kapatılmış olan geçit ve pencerelerin açılması önerisi getirilmiştir.

Restorasyon projesinde bodrum katın B-01 mekânının eskiye uygun olarak okula ait toplantı salonu ve sahne olarak işlevlendirilmesi düşünülmüştür. B-02 ve B-05 mekânları tek bir mekân haline getirilerek toplantı salonunda yer alabilecek faaliyetlere yönelik teknik oda olarak işlevlendirilmiştir. B-03 mekânı oda olarak bırakılmış, B-04 mekânının özgün durumda ıslak hacim olduğu düşünüldüğünden restorasyon projesinde tuvalet olması önerilmiştir. Mekân içinde yer alan dökme mozaik eviyenin yeniden kullanılması önerilmiş, mekân ikiye bölünerek bir kısmı tuvalet, bir kısmı ise soyunma odası olarak yeniden düzenlenmiştir.

Zemin katın, halka açık ve okulla içeriden bağlantısı olan bir kütüphane olması önerilmiştir. Z-02 Sahın mekânı, narteks bölümünden ahşap bölücü elemanlarla ayrılmış, narteks bölümü danışma ve güvenlik fonksiyonlarına ayrılmıştır. Sahın bölümü kütüphane işlevine uygun olarak düzenlenmiş, nişlere gerektiğinde yapıya zarar vermeden sökülebilecek nitelikte ahşap dolap ve raflar yerleştirilmiştir. Mekânda yer alan Hristiyanlığa özgü liturjik öğeleri gizleme yoluna gidilmemiştir. Özellikle sahnin ile apsisi ayıran kemer üzerinde yer alan yazının saklanması gerek görülmemiştir. Yapının apsis bölümü nadir eserler için ayrılmıştır. Z-05 ve Z-06 mekânları birleştirilip, sökülebilir raf ve dolaplar eklenerek, nadir eser deposu olarak düzenlenmiştir.

+3.80 galeri katı görsel ve işitsel arşive ayrılmıştır. Mekândan okula açılan geçit korunmuştur. +7.50 kotu ise günümüzde olduğu gibi sadece okula özel kütüphane olarak düşünülmüştür.

6.2 Müdahale Türleri

6.2.1 Özgün olmayan eklerin kaldırılması

Restorasyon projesi kapsamında yapılması öncelikli müdahalenin özgün olmayan eklerin kaldırılması olduğuna karar verilmiştir. Bu kapsamda, bodrum katın sahne dışında bütün mekânlarının zemini özgün zemin kotu olduğu düşünülen -3.66 kotuna indirilmiştir. Böylelikle, B-01 Toplantı Salonu ile avlu hemzemin hale getirilmiştir. Sahne bölümünün zemininde yer alan, sonradan eklendiği düşünülen niteliksiz oval ek ve ona çıkan merdivenler kaldırılmış, özgün kısmın iki yanına yeni merdivenler önerilmiştir. B-02 ve B-05 mekânlarını ayıran, sonradan inşa edildiği anlaşılan niteliksiz duvar kaldırılarak tek bir mekân haline getirilmiştir. B-05 mekânını Manastır'a bağlayan, sonradan kapatılmış geçit açılmıştır. Sahne arkasında bulunan sonradan kapatılmış pencerelerin de açılması önerilmiştir. Toplantı Salonunda yer alan niteliksiz aydınlatma ve ısıtma elemanları kaldırılmıştır. Bodrum katın avluya bakan bütün pencerelerinin doğramalarının yakın dönem eki olduğu düşünüldüğü için nitelikli ahşap doğramalarla değiştirilmeleri önerilmiştir. Ahşap doğramaların tasarımında Manastır'a ait eski fotoğraflardan yararlanılmıştır.

Zemin katta Z-02 mekânının narteks bölümünde sonradan kapatılmış olan gül pencerelerin, narteksi güneyde Z-04 mekânına bağlayan geçitin ve narteksi doğuda Manastır binasına bağlayan geçitin özgün duruma uygun olarak yeniden açılması önerilmiştir. Mekânın apsis bölümündeki kapatılmış iki pencere açılmıştır. Z-05 ve Z-06 mekânlarını ayıran sonradan eklenmiş niteliksiz duvar kaldırılmış, iki mekân birleştirilmiştir. Z-05 mekânından bahçeye açılan yapıya, sonradan eklendiği düşünülen kapı ve avluya inen niteliksiz merdiven kaldırılmıştır. Sahın mekânında yer alan niteliksiz pencere doğramalarının ve ısıtma elemanlarının kaldırılması kararlaştırılmıştır.

Yapının cephelerinin kuzeydoğu ve kuzeybatı pahlarında yer alan pencerelerin bozulmuş doğramalarının yeni doğramalar ile değiştirilmesi önerisi getirilmiştir. Kuzey cephede yer alan sonradan eklenmiş niteliksiz duvar kaldırılmıştır. Güney cephede yapının ana girişini günümüzde kapatan niteliksiz demir parmaklıkların kaldırılarak, ana girişin açılması önerilmiştir. Cephelerde yer alan bozulmuş yağmur olukları kaldırılmıştır.

Şapelin saçak kotunun özgün durumda +7.30 olmasına rağmen, daha sonra +9.86'a yükseltildiği düşünülmektedir. Bu bağlamda apsisi dışarıdan çevreleyen ve sonradan inşa edildiği düşünülen mekânların ilk yapıda var olmadığı sonucuna varılmış ise de söz konusu eklerin dönem eki olarak kabul edilerek kaldırılmamalarına karar verilmiştir.

6.2.2 Zemin drenajı yapılması

Şapelde yoğun bir rutubet göze çarpmaktadır. Özellikle bodrum katta toprağa temas eden mekânlarda görülen rutubetin en önemli nedeninin zemin suyu seviyesi olduğu düşünülmektedir. Zemin suyunun mekânlardaki zararlı etkilerini azaltmak amacıyla drene edilmesi gerekmektedir. Yapının çizimlerinde görülen sistem kesitinde bir drenaj sistemi göze çarpmaktadır (Şimşek, 1987). Ancak, bu sistemin tıkanıp ya da yeterli olmadığı düşünülmektedir. Bununla ilgili olarak var olan drenaj sisteminin gözden geçirilmesi veya kullanılan drenaj borularının boyutlarının büyütülerek, yenilenmesi önerilmiştir.

6.2.3 Yüzey temizliği

Restorasyon çalışması kapsamında Şapel'in cephelerinde meydana gelen kirlilik, sıvalarda meydana gelen aşınmalar ve cephelerde görülen yoğun bitkilenme sebebiyle yüzey temizliği önerisi getirilmiştir.

Yapının sahnin bölümünde, duvarlarda yer alan delikler nedeniyle içeri giren kuşlar içeride yoğun kirlilik yaratmıştır. Buna ek olarak şapelin uzun zaman boş bırakılması sonucu oluşan kirliliğin temizlenmesi gerekmektedir. Cephelerde zemin kotunda ve yağmur oluklarının bulunduğu noktalarda görülen kirlilik de düşük basınçlı, kontrollü kumlama ile temizlenmelidir.

Cephelerde, özellikle kuzey cepheye bitişik olan müstemilatın yıkılması sebebiyle sıva yüzeyinde eksilmeler oluşmuştur. Batı cephesinde de göze çarpan söz konusu eksilme ve aşınmalar nedeniyle cepheler öncelikle rasalama yöntemiyle hasarlı sıvalardan tamamen temizlenmeli, ardından yeniden sıvanmalıdır.

Şapelin kuzey cephesinde ve özellikle kuzeybatı köşesinde yoğun bitkilenme görülmektedir. Yapının kuzeybatı köşesini zeminden saçak kotuna kadar tamamen saran sarmaşık yapıda büyük hasara neden olmaktadır. İç mekânlara kadar sızan bitki kökleri duvar çekirdeğine zarar vermektedir. Bunun dışında diğer cephelerde yoğun

olmasa da yer yer bitkilenme görülmektedir. Bitki öncelikle yapıdan uzaklaştırılmalı, ardından bitkinin yeniden çıkmasını engellemek amacıyla yüzey ‘Herbisit’ kullanılarak ilaçlanmalıdır.

Güney cephe boyunca uygulanmış olduğu düşünülen yapay taş kaplamayı temizleme sürecinin yüksek maliyetli ve kalifiye eleman gerektiren bir süreç olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. Düşük maliyetli bir yöntem olarak badanadayı tercih etmek yüzeydeki kaplamanın detaylarının kaybolmasına ve cephe bütünlüğünün bozulmasına sebep olabileceğinden bu yöntem kullanılmamalıdır (Yöney, Ersen, 2009-2010).

6.2.4 Enjeksiyon yöntemiyle sağlamlaştırma

Yapıda, sonradan yapılan eklere bağlı olarak birleşim yerlerinde ortaya çıkan çatlaklar ve komşu parşele yapılan müdahaleler sonucu yapının zemininde meydana gelen kayma sonucunda ortaya çıkan strüktürel çatlaklar olmak üzere iki farklı tür strüktürel çatlak göze çarpmaktadır. Çalışma kapsamında her iki tür çatlak için de enjeksiyon yöntemiyle sağlamlaştırma önerilmektedir.

Zemin kaymasına bağlı olarak ortaya çıkan, sahn kısmı ile apsis bölümünü ayıran kemer üzerinde görülen strüktürel çatlaklar enjeksiyon yöntemiyle sağlamlaştırılmalıdır. Z-05 ve B-01 mekânlarında zemin kaymasına bağlı olarak ortaya çıkan diğer strüktürel çatlaklar da aynı yöntemle sağlamlaştırılabilir.

Cephelerde ise Şapel’e yapılan müdahalelerin ardından strüktürel çatlaklar oluştuğu görülmektedir. Kuzey, doğu ve batı cephelerde net olarak görülebilen ve restitüsyon çalışmaları kapsamında ortaya çıkarılan katmanların birleşim yerlerinde ortaya çıkan strüktürel çatlaklar da aynı yöntemle ele alınmalıdır.

6.2.5 Ahşapta bütünleme

Ahşapta bütünleme müdahalesi kapsamında öncelikle çatıda çöken elemanların kısmen veya tamamen yenilenmesi, daha sonra da şapelin içinde yer alan özgün ahşap doğramaların ve kaplamaların bütünlenmesi gerçekleştirilmelidir.

Yapının çatısının güneydoğu köşesinde yer alan çökmenin ahşap çatı elemanlarının hasar görmesinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Hasar gören bölge sadece dışarıdan incelenmiş olup, çökmenin nedeni hakkında detaylı bilgi edinilememiştir. Bu sebeple, restorasyon projesi kapsamında öncelikle gerekli incelemelerin

yapılması, ardından yeterli görüldüğü takdirde sadece hasarlı elemanların bütünlenmesi, yetersiz ise bütün çatı strüktürünün yenilenmesi yerinde olacaktır.

Müdahalenin diğer hedefi olarak bodrum ve zemin katta yer alan ve özgün olduğu düşünülen ahşap kapı doğramalarının günümüzde var olmayan kanatlarının bütünlenmesidir. Bu kapsamda yapı içinde var olan özgün doğrama detayları göz önüne alınmalı, analogi yöntemi kullanılmalıdır. Ayrıca, günümüze ulaşmış, ancak hasarlı olan doğramaların da tamir edilmesi gerekmektedir.

Yapıda, Z-03 merdiven mekânında yer alan, günümüzde hasar görmüş olan özgün ahşap dönel merdiven de müdahale kapsamında gözden geçirilmelidir. Merdivenin strüktürü yenilenmeli ve kırık ahşap basamakları bütünlenmelidir.

6.2.6 Plastik onarım

Restorasyon projesi kapsamında plastik onarım özellikle bezeme öğeleri ve özgün olduğu düşünülen pencere denizlikleri için kullanılmıştır.

Şapelin özellikle sahnin bölümünde çok sayıda bezeme öğesi yer almaktadır. Alçıdan yapıldığı gözlemlenen bezemelerin özellikle sahnin bölümünün spor salonu olarak kullanımı esnasında kırıldıkları düşünülmektedir. Söz konusu hasarların özgün tekniğe uygun yöntem ve malzeme kullanarak tamamlanması önerilmektedir.

Müdahale kapsamında ayrıca doğu cephede yer alan taş denizliklerin kırıklarının giderilmesi önerilmiştir.

6.2.7 Sıvada bütünleme

Yapının cephelerinde ve iç mekânlarında uygulanmış olan sıvanın yer yer bozulmuş ve aşınmış olduğu gözlemlenmiştir. Yapıda görülen sıva bozulmalarına temel olarak rutubetin neden olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle bütünleme müdahalesine başlamadan önce yapıya zarar veren rutubetin önünü kesmek amacıyla zemin drenajının muhakkak yapılmış olması gerekmektedir. Hasar görmüş olan bütün sıvalı yüzeylerin temizlenmesinin ardından sıvada bütünlemeye geçmek gerekmektedir.

Şapelin özellikle bodrum kat odalarında ve zemin katta Z-05 ve Z-06 mekânlarının duvarlarında rutubete bağlı bozulmalar göze çarpmaktadır. Cephede görülen bozulmaların ise ağırlıklı olarak mekanik aşınma sonucu oluştuğu düşünülmektedir.

Müdahale kapsamında söz konusu hasarların temizlendikten sonra sıvalı yüzeylerin bütünlemesi önerilmiştir.

7. SONUÇ

Notre Dame du Rosaire Şapeli, Assomption Cemaati'nin 19.yy'da Osmanlı topraklarında açtığı pek çok misyoner okulundan biri olan "La Nouvelle Eglise et le Pensionnat Sainte Euphemie" yapı kompleksinin bir parçası olarak inşa edilmiştir. Kompleksin 1935 yılında yürürlüğe giren "Kıyafet Kanunu"nın ardından Maarif Vekâleti'ne bağlanmasının üzerine mülkiyeti şahıs üzerinde kalan şapel yapısı için uygun bir fonksiyon bulunamamış ve yapı boş bırakılmıştır. 1980'li yıllarda spor salonu olarak okula kiralanın Şapel, uygunsuz kullanımına bağlı olarak zarar görmüştür. 1999 depreminin ardından oluşan strüktürel hasarlar üzerine 2002-2003 eğitim-öğretim yılında kompleks tamamen boşaltılmış, 2009-2010 eğitim öğretim yılında ise Manastır binasında yapılan onarımdan sonra yapıya geri dönmüştür. Onarım kapsamında mülkiyet sorunları nedeniyle Şapele dokunulamamıştır.

Çalışma kapsamında öncelikle yapının günümüzdeki durumu ve son dönemdeki kullanımı incelenmiştir. Yapının bodrum katının okula ait toplantı salonu olarak, +7.50 kotunun ise yine okul tarafından kütüphane olarak kullanıldığı tespit edilmiştir. Ardından, yapının detaylı rölövesi alınarak hasar ve malzeme tespitleri yapılmıştır.

Restitüsyon çalışmasında yapının geçirdiği farklı evreler tespit edilmeye çalışılmıştır. Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nden elde edilen belgeler ışığında mevcut şapel ve manastır binalarının 1911 yangınının ardından inşa edilen yapılar olduğu sonucuna varılmıştır. Eski haritalar incelenip, yapı üzerinde yer alan izlerle karşılaştırılarak Şapeldeki müdahaleler ortaya çıkartılmaya çalışılmıştır. Cephelerde yer alan strüktürel çatlaklar, malzeme değişimleri ve özellikle Pervititch Haritası'ndan yola çıkarak, yapının evreleri hakkında yorumlar yapılmıştır.

1911 yangınının ardından, 1912 yılı içerisinde yeniden inşa edildiği tahmin edilen yapının 1936 tarihli Pervititch Haritası'ndaki çizimin günümüzden farklı olarak apsis bölümü dışarıdan net olarak okunabilmektedir. Yapının içini gösteren ancak tarihi tesbit edilememiş olan kartpostalda ise apsis duvarlarında yer alan pencerelerin açık olduğu görülmektedir. Günümüzde kapalı olan pencereler, dışarıdan girişi olmayan

bir mekân tarafından çevrenilmektedir. Söz konusu mekânın 1936 tarihinden sonra olmak kaydıyla, net olarak tespit edilememiş bir tarihte yapıya eklendiği tahmin edilmektedir. Cephede yer alan izlerden yola çıkılarak yapının çatı kotunun da yaklaşık olarak 1.70m yükseltildiği tespit edilmiştir. Müdahalenin ne zaman yapıldığı ve apsisin çevrenilmesi müdahalesiyle birlikte yapılıp yapılmadığı ile ilgili net bir sonuca varılamamıştır. Şapelin sahn kısmının en son spor salonu olarak kullanılmış olduğu Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma İstanbul 5 Numaralı Bölge Kurulu'nda yer alan 1978 tarihli fotoğraflardan anlaşılmış, bu kullanımın ne zaman sona erdiği tam olarak öğrenilememiştir.

Restorasyon çalışmasında Kadıköy'de azalan Katolik nüfus göz önünde bulundurularak yapının özgün işlevi dışında kullanılmasının daha uygun olacağı düşünülmüştür. Kompleksin geri kalan kısmının yüklendiği eğitim işlevi ve Kadıköy bölgesinin ihtiyaçları düşünülerek Şapele verilebilecek en uygun işlevin kütüphane olduğu sonucuna varılmıştır. Restorasyon kararlarında yapının özgün plan şeması korunmuş, öncelikle yapının özgün olmayan eklerden arındırılması, niteliksiz müdahalelerin temizlenmesi gerekliliği ortaya konmuştur. Ardından, yapının bütününde büyük sorun teşkil eden rutubetin önüne geçmek için yapının var olan zemin drenajının temizlenmesi, gerekliyse drenaj borusunun boyutunun artırılması önerilmiştir. Yapıda büyük hasarlar yaratan kuzeybatı köşesindeki sarmaşığın temizlenmesinin ardından cephede ve iç mekanlarda görülen strüktürel çatlakların enjeksiyon yöntemiyle sağlamlaştırılması önerilmiştir. Çatıda yer alan çökmenin bütünleme yoluyla düzeltilmesi, sahn mekânında yer alan hasar görmüş bezemelerin plastik onarımla tamamlanmasına karar verilmiştir. Son olarak yapının gerekli kısımlarında sıvanın bütünlenmesi önerisi getirilmiştir. Önerilen kütüphane işlevi kapsamında yapının halka açık, okula bağlı bir kütüphane olarak kullanılması düşünülmüştür. Bu bağlamda, bodrum katın okula bağlı bir toplantı salonu olarak kullanılması, zemin katın sahn bölümünün Kütüphane, apsis bölümünün Nadir Eserler Bölümü, geri kalan bölümlerin ise depo mekânları olarak kullanılması, galeri katının Görsel ve İşitsel Arşiv, +7.50 kotunun ise sadece okula bağlı bir kütüphane olarak işlevlendirilmesi önerilmiştir. Yapının korunmasında ve gelecek nesillere aktarılmasında yapının tamamının yeniden kullanımının önemi vurgulanmıştır. Şapelin kültürel miras değerine uygun bir işlev seçilmesi üzerinde durulmuş, seçilen işlevin yapıya zarar vermemesine önem verilmiştir.

KAYNAKLAR

- Ahunbay, Z.**, 2004: Tarihi Çevre Koruma ve Restorasyon, YEM Yayınevi, İstanbul.
- Aktunç, H.**, 2009: Bir Kadıköy’oğlu, Heyamola Yayınları, İstanbul.
- Anadol, Ç., Ersoy, S.**, 2001: Jacques Pervititch Sigorta Haritalarında İstanbul, Tarih Vakfı Yurt Yayınları Kent Araştırmaları Dizisi, İstanbul.
- Ange, M.**, 2003: Histoire de St-Joseph-1 1870-1923, Fondation Educative du Lycée Saint-Joseph, İstanbul.
- Atılğan, A.**, 2007: Yeldeğirmeni, Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi Anadolu 1. Büyükkent Bölge Temsilciliği, İstanbul.
- Barillari, D., Godoli, E.**, 1997: İstanbul 1900 “Art Nouveau” Mimarisi ve İç Mekânları, YEM Yayınevi, İstanbul.
- Baturayoğlu Yöney, N. , Ersen A.**, 2009-2010: "19. Yüzyılın Sonu ve 20. Yüzyılın Başında İstanbul’da Yapı Dış Cephelerinde Kullanılan Yapay Taşların Mimari Değerlendirmesi 1", Restorasyon Konservasyon, Üç aylık dergi, Sayı 2 (Temmuz Ağustos Eylül 2009), "19. Yüzyılın Sonu ve 20. Yüzyılın Başında İstanbul’da Yapı Dış Cephelerinde Kullanılan Yapay Taşların Mimari Değerlendirmesi 2", Restorasyon Konservasyon, Üç aylık dergi, Sayı 3 (Ekim Kasım Aralık 2009), "19. Yüzyılın Sonu ve 20. Yüzyılın Başında İstanbul’da Yapı Dış Cephelerinde Kullanılan Yapay Taşların Mimari Değerlendirmesi 3", Restorasyon Konservasyon, Üç aylık dergi, sayı 4, (Ocak Şubat Mart 2010), "19. Yüzyılın Sonu ve 20. Yüzyılın Başında İstanbul’da Yapı Dış Cephelerinde Kullanılan Yapay Taşların Mimari Değerlendirmesi 4", Restorasyon Konservasyon, Üç aylık dergi, Sayı 4, (Nisan Mayıs Haziran 2010).
- BOA, Belge Kodu: ŞD. MLK. 2809**, 1912: Haydarpaşa’da Sur Oblat dela Sumpsyon Rahibelerinin Manastır ve Mabedi (Dersaadet), İstanbul.
- BOA, Belge Kodu: 1330 C 15, İrade No:7**, 1912: Haydarpaşa’da Sör Blat dö la Sömbisyon namındaki Fransız rahibelerine aid olup çıkan yangın neticesinde yanmış olan mabedin tekrar inşası, İstanbul.
- Can, C.**, 1993: İstanbul’da 19. YY Batılı ve Levanten Mimarların Yapı ve Koruma Sorunları, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Dağdelen, İ.**, 2006: Alman Mavileri 1913-1914 I. Dünya Savaşı Öncesi İstanbul Haritaları Cilt 1, İBB Kütüphane ve Müzeler Müdürlüğü Yayınları No: 35, İstanbul.
- Dağdelen, İ.**, 2007: Charles Edouard Goad’ın İstanbul Sigorta Haritaları, İBB Kütüphane ve Müzeler Müdürlüğü Yayınları, İstanbul.

- Darnault, S., S.,** 2004: Latin Catholic Buildings in Istanbul A Historical Perspective (1839-1923), The Isis Press, İstanbul.
- Ekdal, M.,** 2004: Bizans Metropolünde İlk Türk Köyü Kadıköy, Kadıköy Belediyesi Sağlık ve Sosyal Dayanışma Vakfı Yayınları, İstanbul.
- Erkan, P.,** 2001: Tanzimattan Günümüze İstanbul/Kadıköy ve Üsküdar'daki Yabancı Okullar ve Azınlık Okulları, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Eyice, S.,** 1995: "Eufemia (Ayia)", "Eufemia (Ayia) Kilisesi", "Kadıköy İlçesi", "Katolik Okulları" ve "Yeldeğirmeni" maddeleri, Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul, Cilt: 3, s. 226-227, Cilt: 4, s. 329-344, Cilt: 7, s. 462-463.
- Eyüboğlu, E.,** 1991: Kentsel Sit Alanlarının Planlamasına Yönelik Bir Yöntem Araştırması ve Kadıköy Yeldeğirmeni Örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Fletcher, B.,** 1961: A History of Architecture on the Comparative Method, The Athlone Press, London.
- Friedman, D.,** 1995: Historical Building Construction Design, Materials, and Technology, W. W. Norton&Company, New York.
- Giz, A.,** 1990: Bir Zamanlar Kadıköy, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Gürpınar, M.,** 2009: Çamlıca'dan Yeldeğirmeni'ne Rüzgarın Peşinde, Heyamola Yayınları, İstanbul.
- Hasol, D.,** 2002: Ansiklopedik Mimarlık Sözlüğü, Yapı-Endüstri Merkezi Yayınları, İstanbul.
- İtil, F., R.,** 1991: Kadıköy Yeldeğirmeni'nde Eski Konut Yapılarına Yönelik Yeni Kullanım Önerileri, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Jacob, X.,** 2009: Kişisel görüşme.
- Karaca, Z.,** 2006: İstanbul'da Osmanlı Dönemi Rum Kiliseleri, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.
- Kuruyazıcı, H.,** 1999: "İstanbul'un Unutulmuş Mimarları", *İstanbul, üç aylık dergi*, sayı 28 (Ocak 1999), "İstanbul'un Unutulmuş Mimarları 2", *İstanbul, üç aylık dergi*, sayı 29 (Nisan 1999), "İstanbul'un Unutulmuş Mimarları 3", *İstanbul, üç aylık dergi*, sayı 30 (Temmuz 1999), "İstanbul'un Unutulmuş Mimarları 4", *İstanbul, üç aylık dergi*, sayı 34 (Temmuz 2000)
- Kutun, B.,** 1993: Kadıköy-Moda-Yeldeğirmeni Çevresinde Art Nouveau/Jugendstil Cephe Düzenlemeleri, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Marmara, R.,** 2006: Bizans İmparatorluğundan Günümüze İstanbul Latin Cemaati ve Kilisesi, Kitap Yayınevi, İstanbul.
- Mutlu, Ş.,** 2005: Osmanlı Devletinde Misyoner Okulları, Bilimevi Basın Yayın, İstanbul.

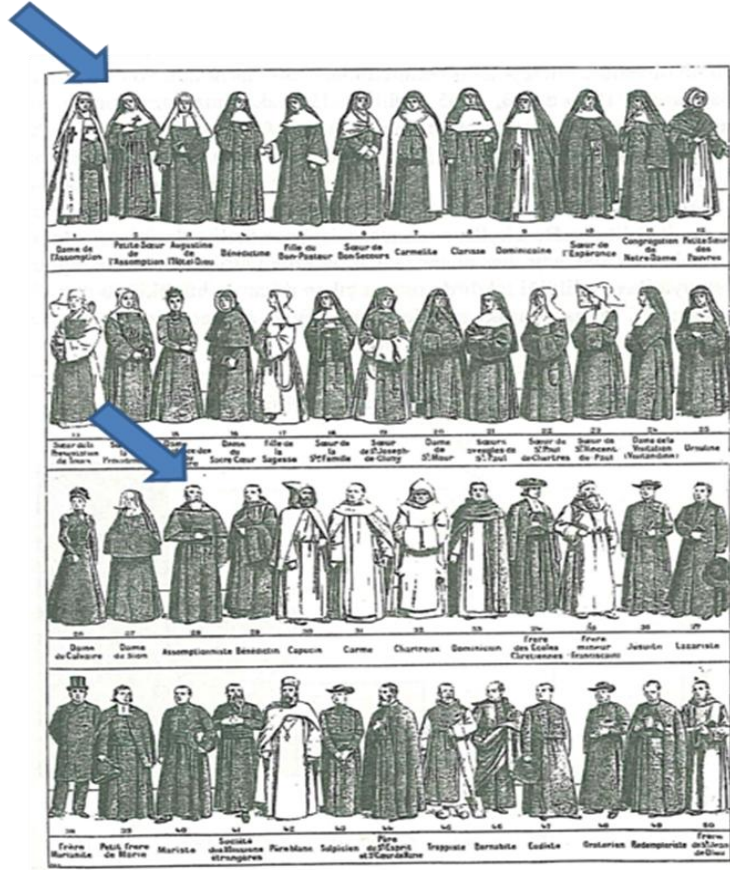
- Narderele Erdoğan, İ.**, 2008: Bağlarbaşı Sainte Marie Fransız Okulu Restorasyon Projesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Niyego, A.**, 1999: Haydarpaşa'da Geçen 100 Yılımız, Gözlem Yayıncılık, İstanbul.
- Sözen, M., Tanyeli, U.**, 2007: Sanat Kavram ve Terimleri Sözlüğü, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Şahenk, H.**, 1996: Bir Zamanlar İstanbul, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür İşleri Daire Başkanlığı Yayınları No:23, İstanbul.
- Şebin, E.**, 1998: Bursa'da Fransız Katolik Kilisesi Restorasyon Projesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Şimşek, S.**, 1987: Kadıköy Yeldeğirmeni'nde Tarihsel Araştırma ve Mimari Dokunun İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Türker, O.**, 2008: Halkidona'dan Kadıköy'e Körler Ülkesinin Hikayesi, Sel Yayıncılık, İstanbul.
- Url-1** <<http://www.ibb.gov.tr/sites/ks/fr-FR/0-Istanbul-Tanitim/Pages/Yeni-Ilce-Haritasi.aspx>>, alındığı tarih 29.02.2010.
- Url-2** < <http://sehirrehberi.ibb.gov.tr/map.aspx>>, alındığı tarih 29.04.2010.
- Url-3** <http://egitek.meb.gov.tr/Sinavlar/Klavuz/2009/2009_OzOkGS.pdf>, alındığı tarih 31.05.2010.
- Url-4** <<http://www.anadoluyakasi.net/ilcelerimiz/kadikoy/2010/08/04/yeldegirmeni-nde-yenileme-koruma-amacli-olmali/>>, alındığı tarih 02.09.2010.
- Yalt, A. R.**, 1971: Grand Dictionnaire Francais-Turc (Fransızca-Türkçe Büyük Sözlük), Ararat Yayınevi, İstanbul.
- Yılmaz, U.**, 2009: Kadıköy Hizmet Rehberi ve Şehir Planı, Le Color/Levent Print City, İstanbul.
- 2006: Kadıköy İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne Bağlı Ortaöğretim Okulları ve Kurumlarının Müzelik Değeri Olan Eğitim Araçları ve Eserleri II. Cilt Yayın No:9, Kadıköy İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, İstanbul.
- 2008, MIM 421 Rölöve ve Restorasyon Stüdyosu Yeldeğirmeni/Kemal Atatürk Lisesi Yaz Dönemi Çalışması, İTÜ, İstanbul.
- İstanbul Şehremaneti Rehberi, 1918, İrcica Arşivi, İstanbul.

EKLER

EK A.1 : Şekiller

EK A.2 : Çizimler

EK A.1 : Şekiller

Şekil 1.1: Fransız Katolik Cemaatine özgü rahip ve rahibe kıyafetlerini gösteren çizelge üzerinde L'Assomption cemaatine ait rahip ve rahibe kıyafetleri işaretlenmiştir (Mutlu, 2005).

Şekil 1.2: Moda-Cem Sokak'ta yer alan Notre Dame de L'Assomption Kilisesi.

Şekil 2.1: İstanbul İli İlçe Sınırları Haritası (Url-1).

Şekil 2.2: Kadıköy İlçe Haritası (Url-1).

Şekil 2.3: 1918 tarihli İstanbul Şehremaneti Rehberi-Haydarpaşa Mevkiini gösterir haritada Sainte Euphemie Ortaokulu civarı işaretlenmiştir (Ircica Arşivi).

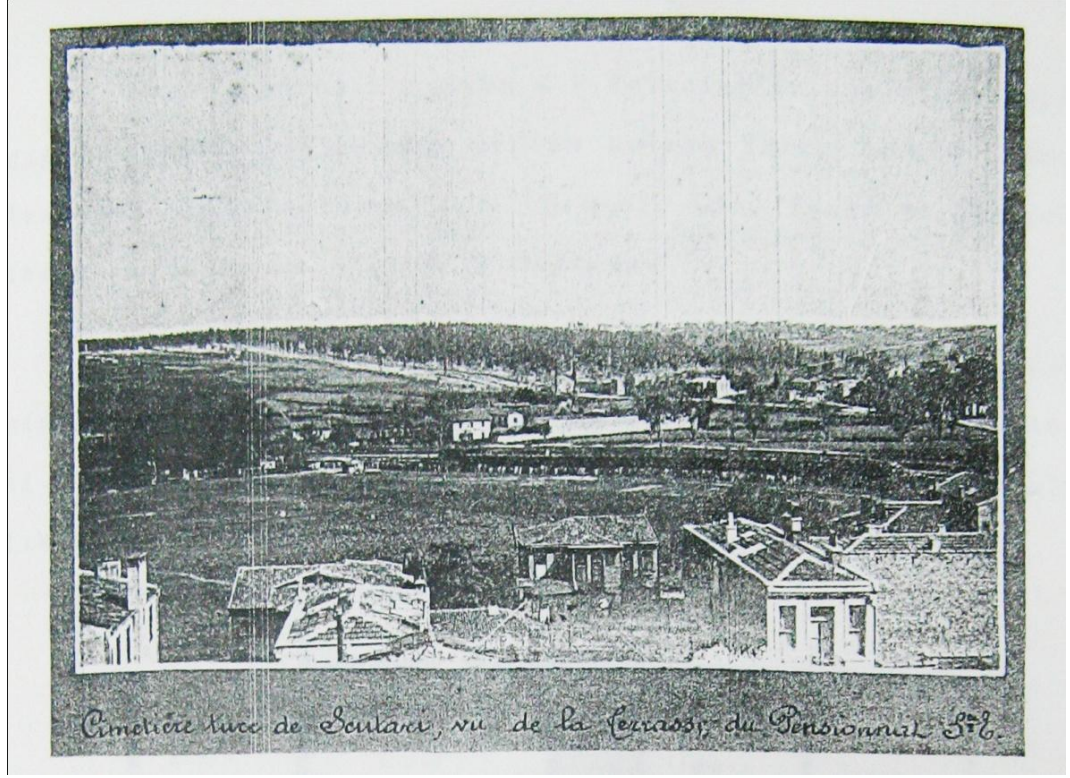
Şekil 2.4: Haydarpaşa mevki panoraması üzerinde okulun bulunduğu mevki işaretlenmiştir (Şahenk, 1996) (Fotografin çekildiği tarih bilinmemektedir).

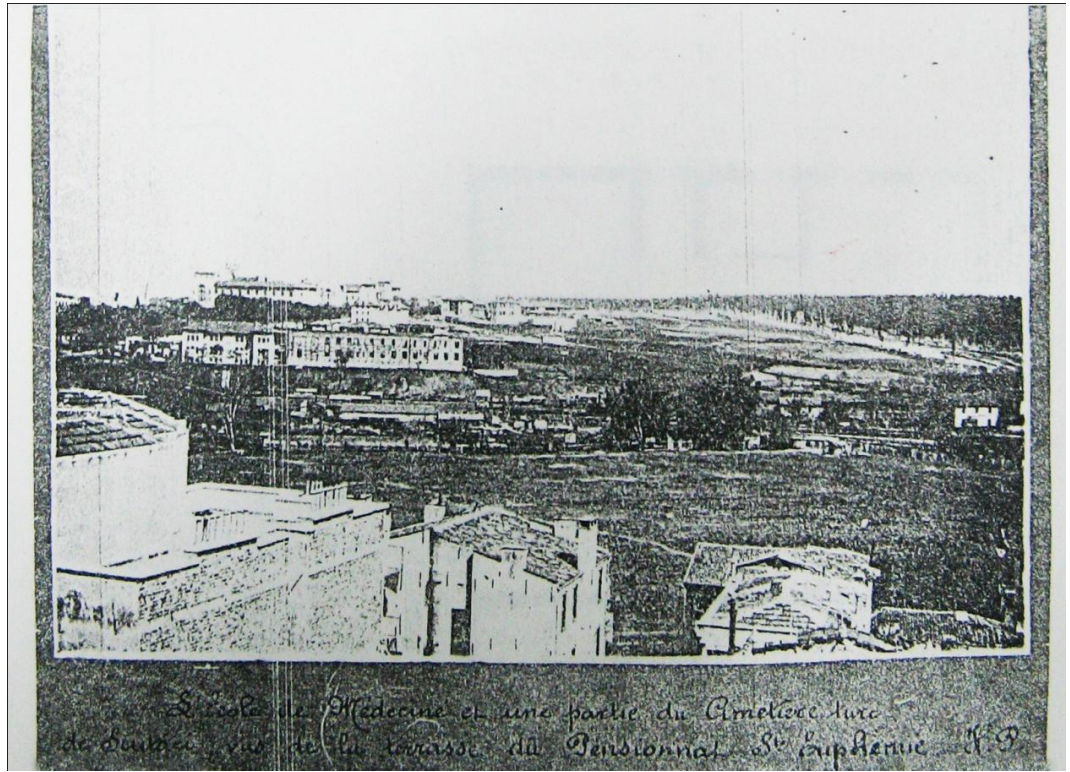
Şekil 2.5: Haydarpaşa mevki panoraması (Şahenk, 1996) (Fotoğrafın çekildiği tarih bilinmemektedir).

Şekil 3.1: Kemal Atatürk Lisesi'nin güncel hava fotoğrafı üzerinde kompleksin sınırları işaretlenmiştir (Url-2).

Şekil 3.2: Kompleksin Kemal Atatürk Lisesi arşivinde yer alan belgeleri (Şimşek, 1987).

Şekil 3.3: Kompleksin Kemal Atatürk Lisesi arşivinde yer alan belgeleri (Şimşek, 1987).

Şekil 3.4: Sainte Euphemie Ortaokulu öğrencileri (Niyego, 1999) (Fotoğrafın çekildiği tarih bilinmemektedir).

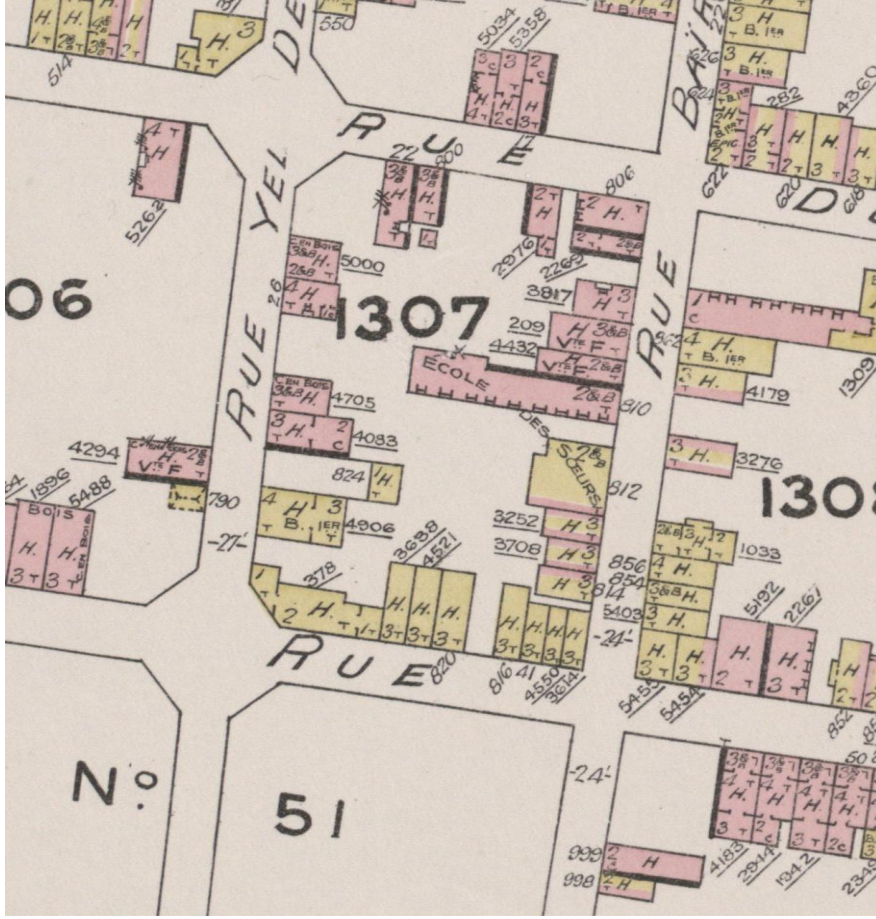
Şekil 3.5: Sainte Euphemie Ortaokulu öğrencileri (Niyego, 1999) (Fotoğrafın çekildiği tarih bilinmemektedir).

Şekil 3.6: Sainte Euphemie Ortaokulu öğrencileri (Niyego, 1999) (Fotoğrafın çekildiği tarih bilinmemektedir).

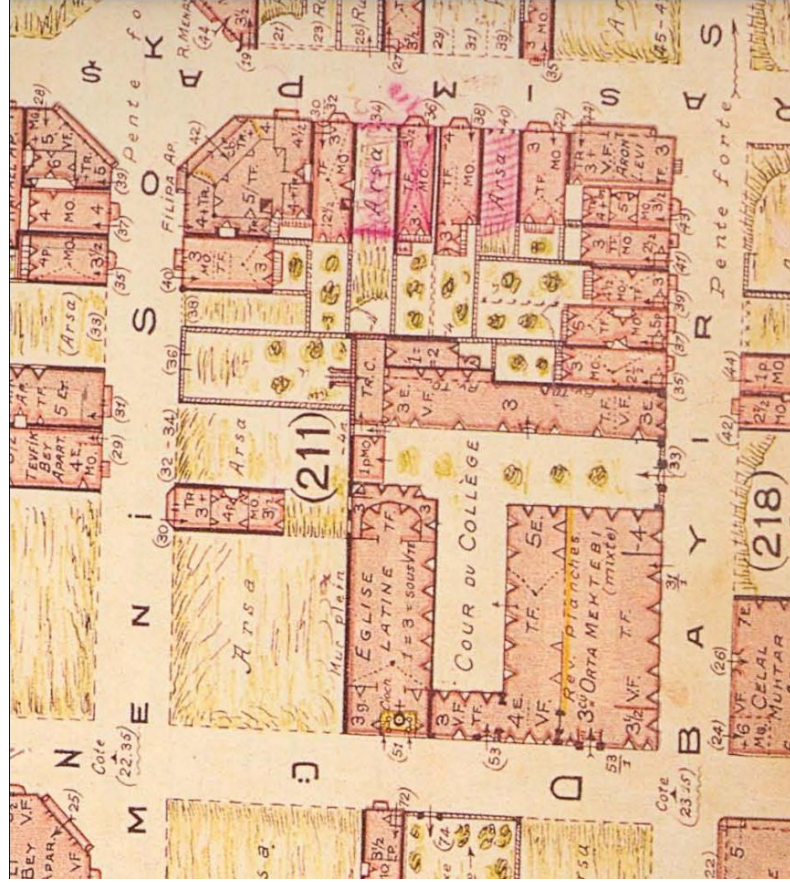
Şekil 3.7: Sainte Euphemie Ortaokulu öğrencileri (Url-4) (Fotoğrafın çekildiği tarih bilinmemektedir).

Şekil 3.8: 1905 tarihli Goad Haritası, Pafta No:60 (Dağdelen, 2007).

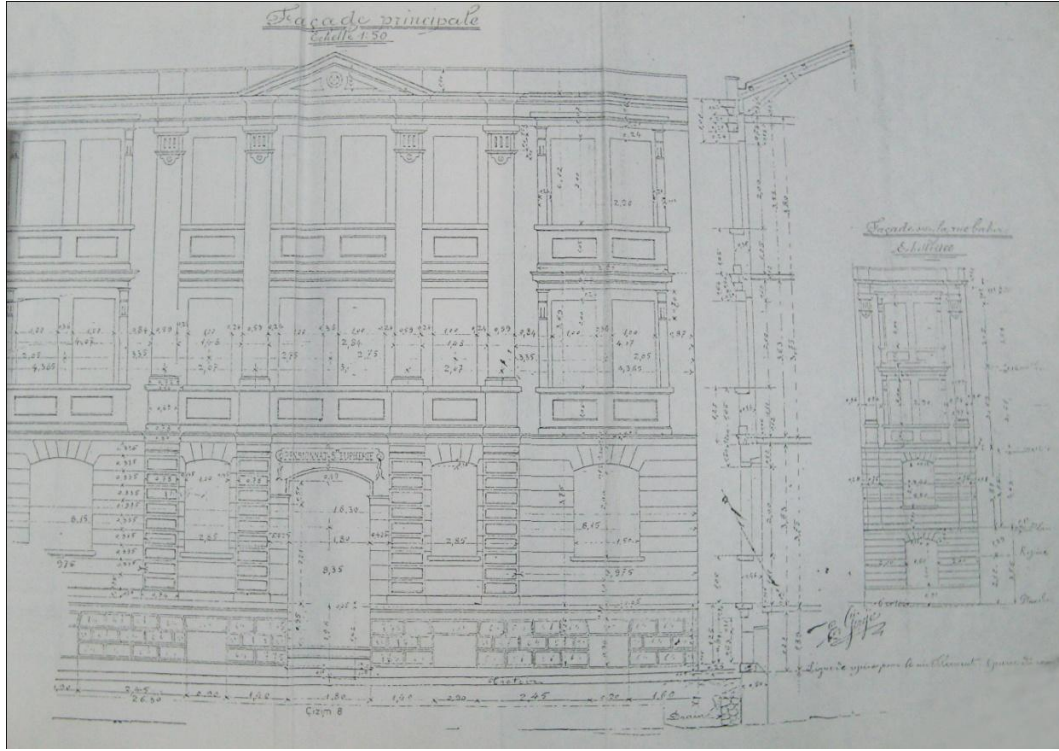
Şekil 3.9: 1913-14 tarihli Alman Mavisi, Pafta No: C4 (Dağdelen, 2006).

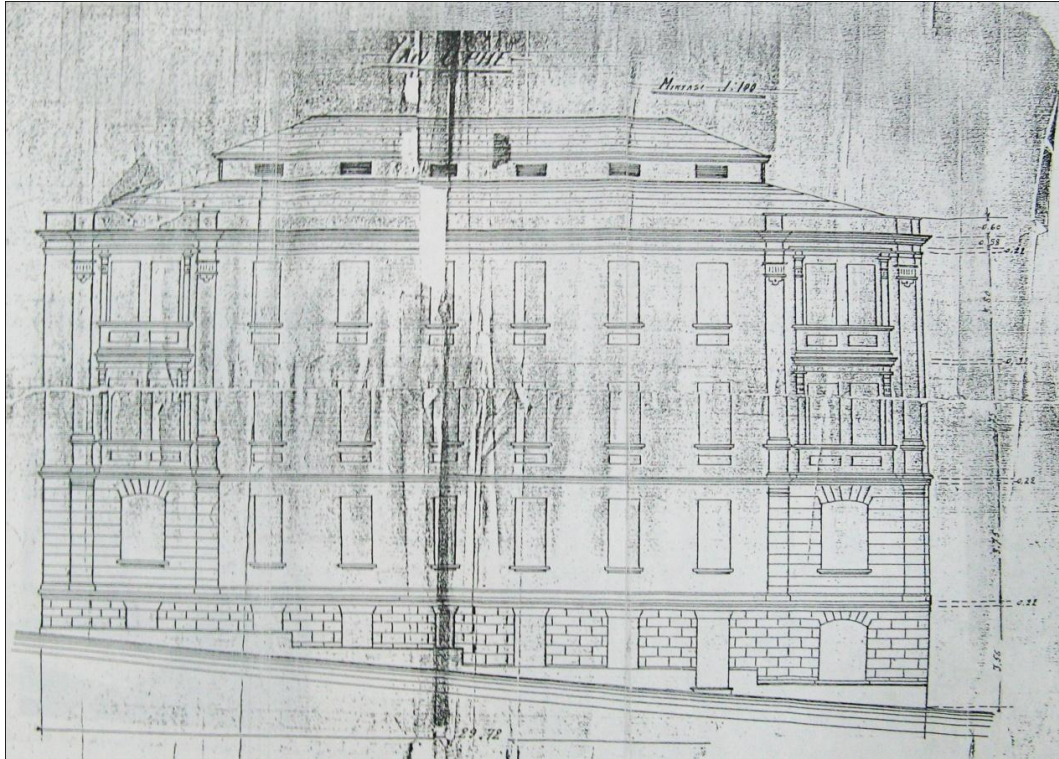
Şekil 3.10: 1936 tarihli Pervititch Haritası, Pafta No:75 (Anadol, Ersoy, 2001).

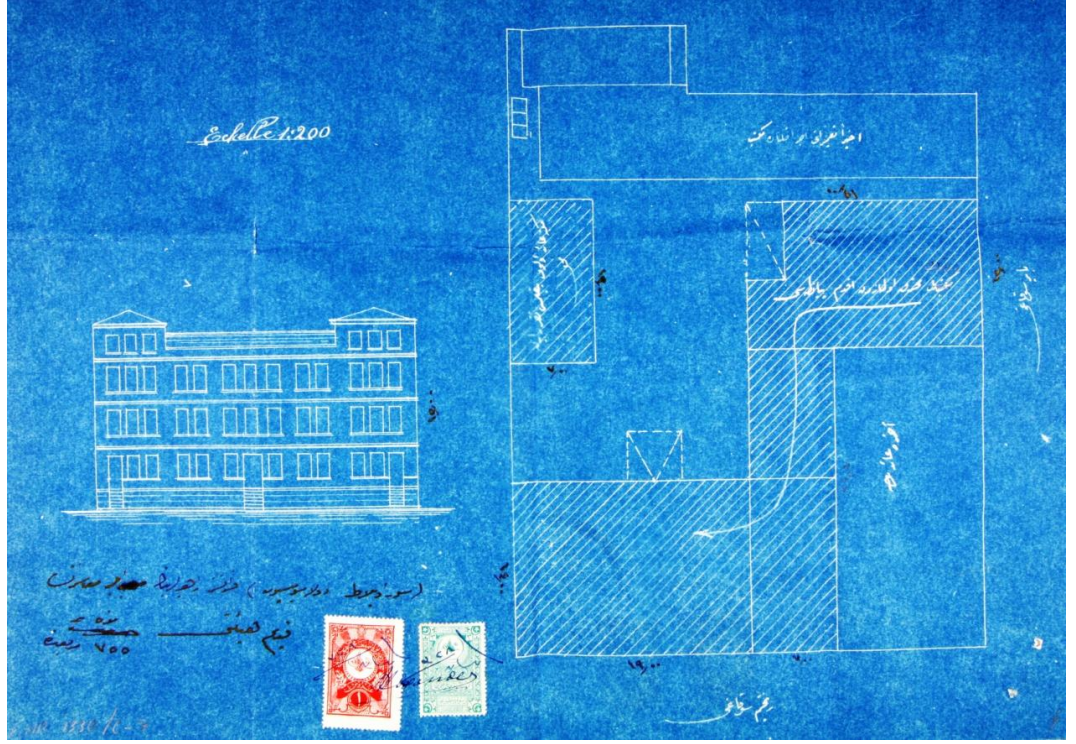
Şekil 3.11: 1911'de bölgede çıkan yangından sonra okul ve şapel yıkıntılarını gösteren fotoğraf (Şimşek, 1987).

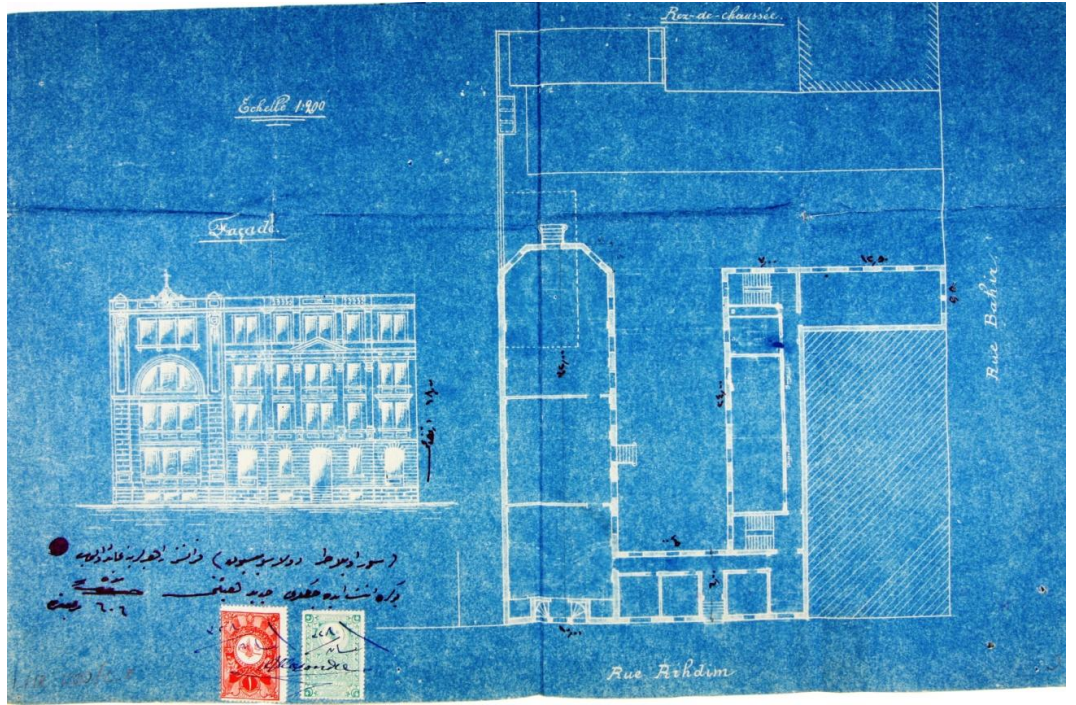
Şekil 3.12: Kompleksin Kemal Atatürk Lisesi arşivinde yer alan çizimleri (Şimşek, 1987).

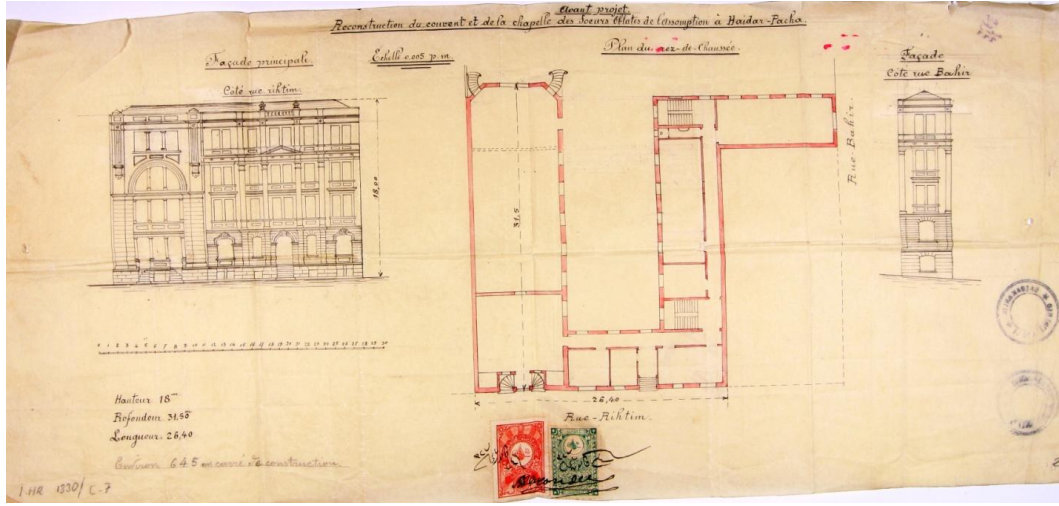
Şekil 3.13: Kompleksin Kemal Atatürk Lisesi arşivinde yer alan çizimleri (Şimşek, 1987).

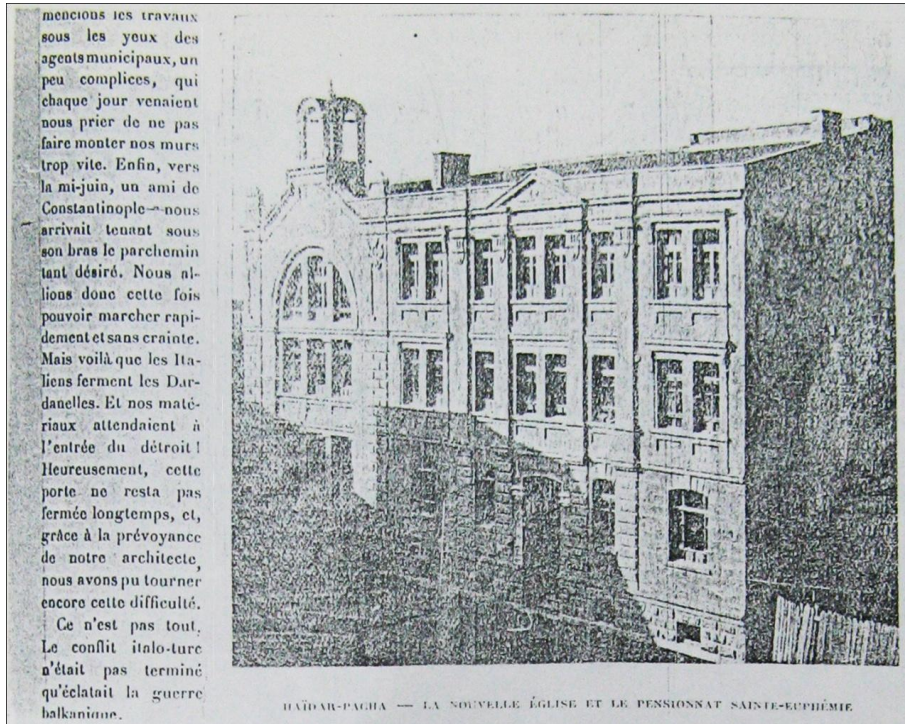
Şekil 3.14: BOA'da komplekse ilişkin bulunan çizimler (BOA, ŞD. MLK. 2809, 1912).

Şekil 3.15: BOA'da komplekse ilişkin bulunan çizimler (BOA, ŞD. MLK. 2809, 1912).

Şekil 3.16: BOA'da komplekse ilişkin bulunan çizimler (BOA, ŞD. MLK. 2809, 1912).

Şekil 3.17: Kompleksin Kemal Atatürk Lisesi arşivinde yer alan belgeleri (Şimşek, 1987).

Şekil 3.18: Kompleksin Kemal Atatürk Lisesi arşivinde yer alan belgeleri (Şimşek, 1987).

[illegible]

Şekil 3.19: BOA, Belge Kodu: ŞD. MLK. 2809, 1912: Haydarpaşa’da Sur Oblat dela Sumpsyon Rahibelerinin Manastır ve Mabedi (Dersaadet), İstanbul.

BOA BELGE KODU: ŞD. MLK. 2809

Haydarpaşa'da Sur Oblat dela Sumpsyon Rahibelerinin Manastır ve Mabedi
(Dersaadet)

1330 L 05 – 17 Eylül 1912

Şura-yı devlete mahsus müsvedde varakasıdır.

Reis-i sani Mehmed Şerif Paşa, aza Reşad bey, Sami Bey, Baha Bey, İstifnaki Bey,
bey

Mazbata

Haydarpaşa da “Suroblat Dolasimbıyon(?)” namındaki fransız rahibelerine aid bulunub muhterik olan mabed ile manastırın sâbık vecihle takriben altı yüz kırk beş metre murabbaında müceddeden inşasına ruhsat itası fransa sefaretinden iltimas olunması üzerine altı ay müruruna mahal kalmaksızın icâb eden tedkikat ve muamelatın bir an evvel icrası hakkında hariciye nezretinden şûrayı devlete havale buyurulan 19 kanunisani sene 327 tarihli ve bin sekiz yüz dört numaralı tezkeresi ve melfufâtı mülkiye dairesinde kira‘at olundu. “..” divân-ı hümayun mezkuresinde gösterildiği vecihle mezkur mabed ile manastırı kadim ibadını tecavüz etmemek üzere tûlen 31 metre 50 santimetre ve arzen yirmi altı metre kırk santimetre ve irtifa‘en on sekiz metre i‘badında ve takriben altı yüz kırk beş metre murabbaında müceddeden inşa ve sarfı iktiza eden mebâli‘ rahibler tarafından tesviye ve ifa kılınacağı ve mevcudiyetleri karin-i tasdiki ali olan fransız müessesatı esamisini havi defâtirden bir ve iki numaralı defterlerde haydarpaşada “....” mekteb ve manastır ve fukaraya mahsus mu‘ayene hane münderic olduğu gibi müessesatı mebhush u anhanın arazi-i merkufeden olan arsalarına kıym hâlisinde binde onu nisbetinde icâre-i zemin tahsis etmek üzere rahibeler namına tashih kaydıyla müceddeden ve meccanen senedi hakkaniyelerine i‘tasına bil istizan 28 temmuz sene 325 tarihinde irade-i seniyye-i hazreti padişahi şeref südür buyurulduğu dahi mukayyed isede muhterik ebniyenin hal-i sabıkındaki ibadın mebusuan irade-i seniyye ile evrak müteferriasından musarrah olmamasından naşi bu kere inşası istenilen binanın ib‘âd-ı kadimesine muvaffakata muhtac-ı tedkik bulunmasına ve müessesat-ı musaddıkanın tecdiden inşasında mevcude nisbetle vukua getirilecek tevsiat ve ilavat vergi ve tekâlif saire ve inşaat için haricden celb ettirilecek levâzımın gümrük resmi ile mükellefiyeti karar-ı ahir iktizasından olmasına binaen mukarrerat malum olan altı mah müddetten müruruna mahal kalmaksızın

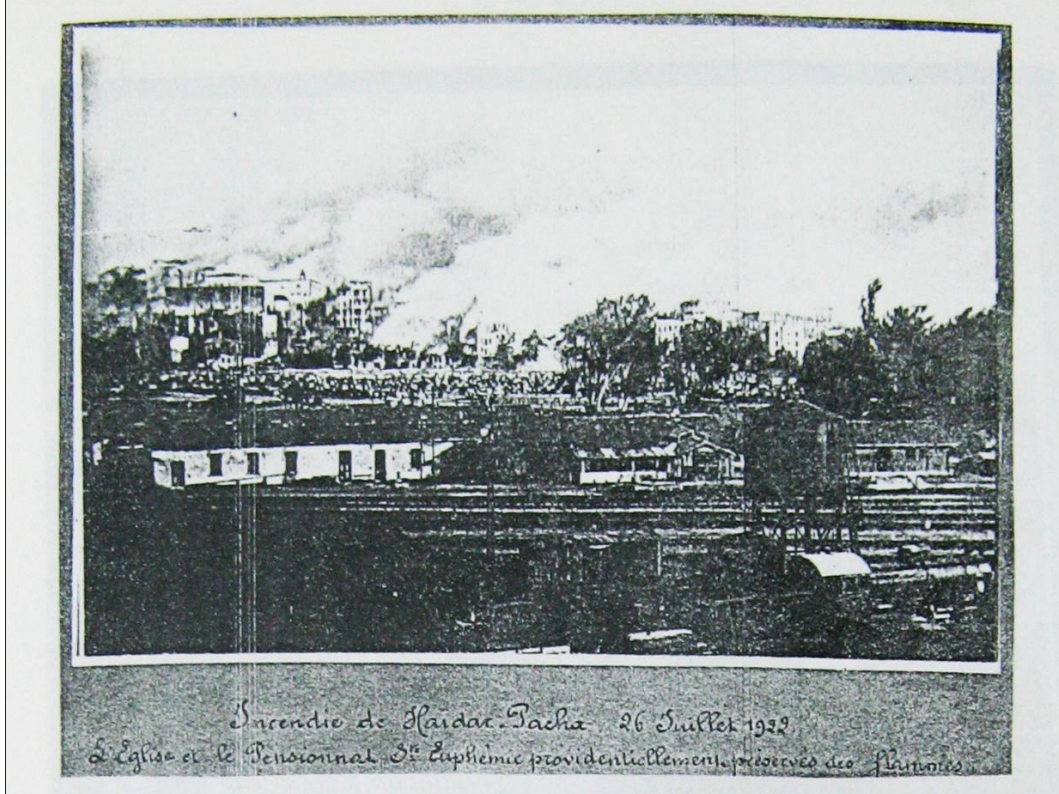
muamele neticelendirilmek üzere lazımüttedkik görünen u cihet hakkında tahkikat icra ve enbiyesinin inbası istanbul vilayetine yazılarak cevaben alınan 7 mart sene 328 tarihli bir numaralı tezkereye melfuf on sekizinci daire-i belediye riyesetinin . müzekkiresinde haydarpaşada yeldeğirmeninde "....." namındaki fransız rahibelerine aid muhterik mabed ve manastırın mukaddema mecmuu yediyüz elli beş metre terbi'inde ve onbeş metre irtifa'ında olduğu halde bu kere inşa edecekleri ebniyenin merbut resm mucebince altı yüz altı metre terbi'inde ve on sekiz metre irtifa'ında kargir olarak yapılacağı ve muhterik mekteb mahallinin badel harik vuku' bulan müraca'at ve istihsal olunan müsa'ade üzerine inşa'atı hitam bulduğu beyan kılınmış olmasıyla bi tevdi' divân-ı hümayun dan yazılan derkenar da şu halde ibad-ı kadimesini tecavüz etmeyecekleri anlaşılmış olduğundan sâlifüzzikr mabed ve manastırın ibad-ı muharrere dairesinde inşasına ruhsat mutazammın emr-i âli ısdârı lazım gelir isede vukubulan müracaat ve istihsal olunan müsa'ade üzerine inşa'atı hitâm bulmuş olduğuna bahs olunan mektep inşası hakkında ruhsat-ı seniyye şayan buyurulduğuna dair divan-ı humayunca bir gûna kaydı bulunamayub şu kadar ki muhterik olan mezkur mektebin .mevcyd bulunan dört duvarının ta'mir ve termimiile beraber otuz altı metre tûl Ve yedi metre kırk santimetre arz ve altıirtifaında derslane olmak üzere beş odalı bir kat daha ilavesi suretiyle müceddeden inşa edileceğinden bil bahs ruhsatı havi emr-i âli ısdarı iltimasına dair fransa sefaretine divân-ı hümayun muhavvel takdiri üzerine hariciye nezaretine yazılan 8 Ağustos sene 327 tarihli müzekkirede mezkur mektebe bervechi muharrer bir cesamet daha ilave olunmak suretiyle binanın mukaddema mu'ayyen olan irtifa'ı mikdarının tezyidi tevsi'addan ma'dud olup olmadığını ve ber mücebi kararı ahir virgü ile mükellef tutulmak lazım gelüb gelmeyeceğine bâb-ı âli hukuk müşavirlerince serîan .tedkik ettirilmesi lüzumu beyan olunmasıyla keyfiyet istişare odasında ledel tetkik ilave olunacak katın tevsi'addan ma'dudve binaenalyh .emlak vergisiyle mükellefiyete tabi olduğuna karar verilerek o vecihle sefaretetakrir tastir olunmuş isede ..bu ana kadar cevâbı vürud etmediği icra kılınan tahkikaddan anlaşılmasına nazaran ol emirde bu cihet hakkında nezaret-i müşarül ileyhadan istifsar-ı keyfiyete ve ma'a heza Altı ay müddet-i muayyenenin müruru id'asına mahal kalmamak için icab eden tedâbirinde ittihaziyla mebhuz-ian mektebi vergi mes'lesi taht-ı temine alınincaya kadar mabed ile .manastırın. inşasına müsa'ade i'tasının te'hiri yahud diğer suretle icab-ı hali icrası ve bir de mezkur muhterik mektebin usul-i dairesinde ruhsat-ı resmiye olunmaksızın inşasına müsa'ade

gösterilmiş keyfiyet bittahkik müsebbibleri hakkında muamele-i lazımenin ifası iktiza ideceği dermiyan kılınmış ve mezkur mabed ve manastırın inşası için alel usul müsa'ade i'tası müvâfık görülmüş olmakla mezkur mekteb hakkında bervechi muharrer tedkikat-ı lazıme ifasıyla icabı halin icrası zımında evrak mezkure maliye ve nafia ve maarif dairesine tevdi' edilmiş idi. Daire-i mezkureden irsal kılınan 19 Nisan sene 328 tarihli zabtname suretle musaddıkasından Mezkur mekteb beyan olunduğu vecihle bir kat daha ilave olunmak suretiyle binanın mukaddema muayyen olan irtifa'ında tezyidi cihetine gidilmiş olmayub kısmen müteharrik olan mekteb-i mezkurun on sekizinci daire-i belediyece i'ta olunan ruhsata tevfiikan hal-i sabıkı tağyir etmemek üzere yalnız کافی suretinde tamir olunduğunda daireye eden sefaret-i müşarünileyhe tercümanından mösyö tarafından ifade ve bidayet-i müeyyide daire-i belediyeden matlub bir de ruhsatiyye tezkiresi ira'e olunmuş ise de sefaret bu defa vuku' bulan altısı mahal-i mezkûr da yedi sekiz muhterik mabed ile manastırın İnşasından ibaret olarak muhterik mekteb hakkında bir kilise tamir ettirilmekte olunmasıyla dairece mektep hakkında şimdi bir karar ittihazi muvafık halde ve maslahat olamıyacağına ve tevsî'inden sarf-ı .nazarla alel usul belediyeden ruhsat-ı resmi bil- istihsal tehir olunmayıp imtiyad Olunan mekteb hakkında başkaca bir muamele ifasına lüzum olmadığı takdirde belediyenin taraf-ı hükümetten ayrıca icabına bakılmak taleb olunduğuna nazaran iktizâ-yi hâl'in ifası lüzum gösterilmiş olduğundan mekteb hakkında bu suretle Muamele olunmak üzere mezkur mabed ve manastırın bervech kararı ifadede İnşasına ruhsat-ı mutazammın emr-ı ali-i isdarı hususuna bil- istizân müsade-i seniyye-i hazret-i Padişahî şayan buyurulduğu takdirde ifa yı muktezasına divan-ı humayuna havalesi ve hariciye ve dahiliye ve maliye nezaretlerine malumat itası bit tezkere istanbul vilayetinden gönderilen iki resim ile sefaret-i müşarünileyhumadan ita kılınan diğer bir resm leffen takdim kılındı.

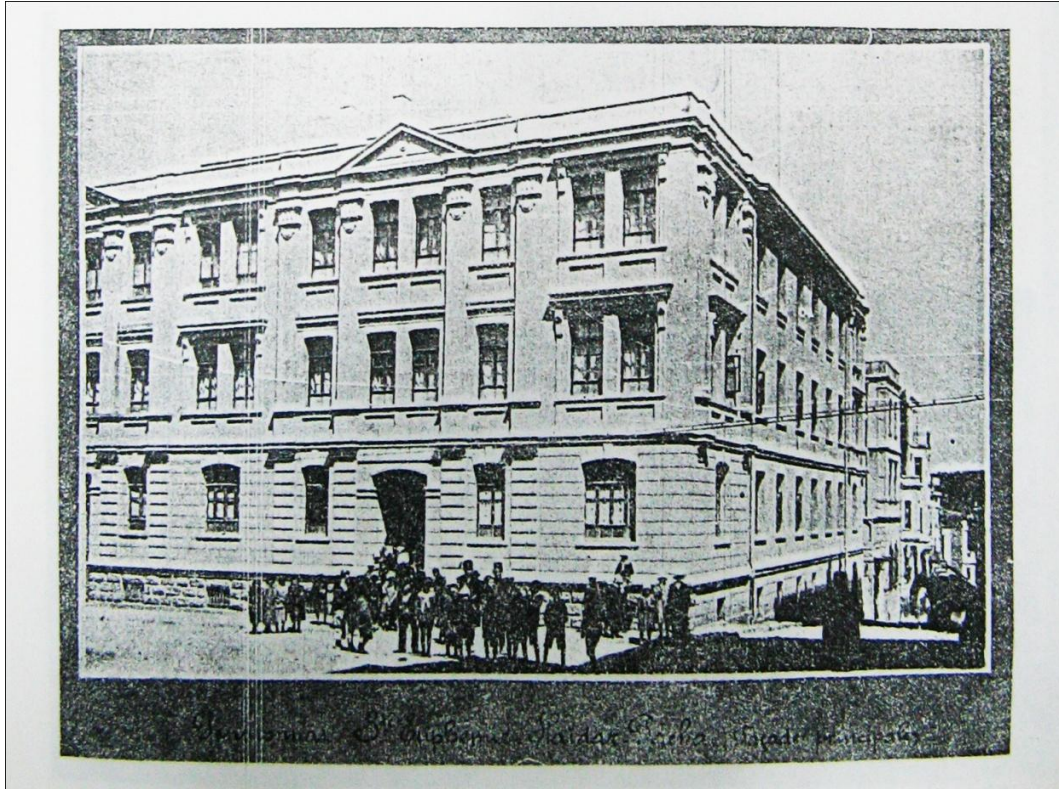
Haydar Paşa'da "Suroblat Dolasimbıyon(?)" namındaki fransız rahiplerine aid olup muhterik olan ve biad-ı sabıkasını tecavüz etmemek üzere inşalarına ruhsat itası alınmaı kılınan mabad ile manastırıcra kılınan tahkikatı havi on sekizinci daire-i belediye riyasetinden gönderilen fi 21 safer 327 tarihli müzakerede HaydarPaşa'da Yel değirmeni'nde "....." namındaki fransız rahiblerine aid muhterik mabad ve manastırın mukaddema meccanen yedi yüz elli beş metre Tertibinden ve on beş metre İrtifainde olduğu halde bu kere inşa edecekleri enbiyenin merbut resm i

mucebince altı yüz elli metre ve on sekiz metre irtikainde kargir olarak yapılacağı ve muhterik mekteb mahalinin ba del harik vuku buan müracat ve istihsal olunan müside üzerine inşaatı hitam bulduğu beyan kılınmış olmasıyla şu halde ib'âd-ı kadimelerin itecavüz etmeyecekleri alaşılmış olduğundan ma'rûl zikr mabad ve manastırın melfufat meyanındaki müzakere-i müte.... de muharrer ibade tevfikân inşası için ruhsatı mütezammin emr i ali-i isdârı hususunun arz ve istizanı icabat eder ise de vukubulan müracat-ı seniyye-i şayan buyurulduğuna dair divan-ı humayun dairesince bir gûna kayd bulunmayıp şu kadar ki muhterik olan mezkur mektebin mevcut bulunan dört duvarının tamir ve tersimleriyle beraber fevkine otuz altı metre tûl ve yedi metre kırk arz ? ve altı metre irtifâinde derslane olmak üzere beş odalı bir kat daha ilavesi suretiyle müceddeden inşa edieceğinden bahisle ruhsatı havi emr ü ali-i isdârı alınmasına dair Fransa sefaretinin divan-ı humayun dairesine mahvil? Takriri üzerine hariciye neareti celilesine yazılan fi 8 ağustos 327 tarihli müzekkirede mekteb-i mezkure bervechi muharrer bir kat daha ilave olunmak suretiyle binanın mukaddema muayyen bulunan irtikabı mukadderinin tenziri tavsiyatından? Madud ve ber muceb i karar-ı ahiri vergi ile mükellef tutulmamak lazım gelip gelmeyeceğinin bâb-ı âli-i hukuk müşavirlerince serian tedkik ettirilmesi lüzumu beyan olunmasıyla kifayet-i istişare odasınca led el tedkik ilave olunacak katın tevsimattan madud? emlak vergisiyle mükellefiyetini tabibi? Olduğuna karar verilerek o vechle sefarete takriri ve tasdir olunmuş ise de bu ana kadar cevabı vürud etmediği icra kılınan tahkikattan anlaşılmasına nazara evvel emirde bu cihet hakkında nezaret-i müşarünileyhden istifar kifayetiyle mahında? Altı ay müddet muayyeninin mürur i ? idasına mahil kılınmamak için icab eden tedabirin ittihazıyla mektebin vergisi mesalesi taht-ı temine alınuncaya kadar mabad ile manastırın inşasına müsaade itasının tehiri yahud diğer suretle icab-ı hallin icrası bir de mezkur muhterik mektebin ahvali dairesinde ruhsat-ı resmiye alınmaksızın inşasına müside gösterilmiş kifayeti bil tahkik sebepleri hakkında muamele-i lazımenin ifası şura yı devlette âr yi asabiyyesine merhundur.

Fi 13 Rebiülahir sene 330 ve fi 16 Mart sene 328

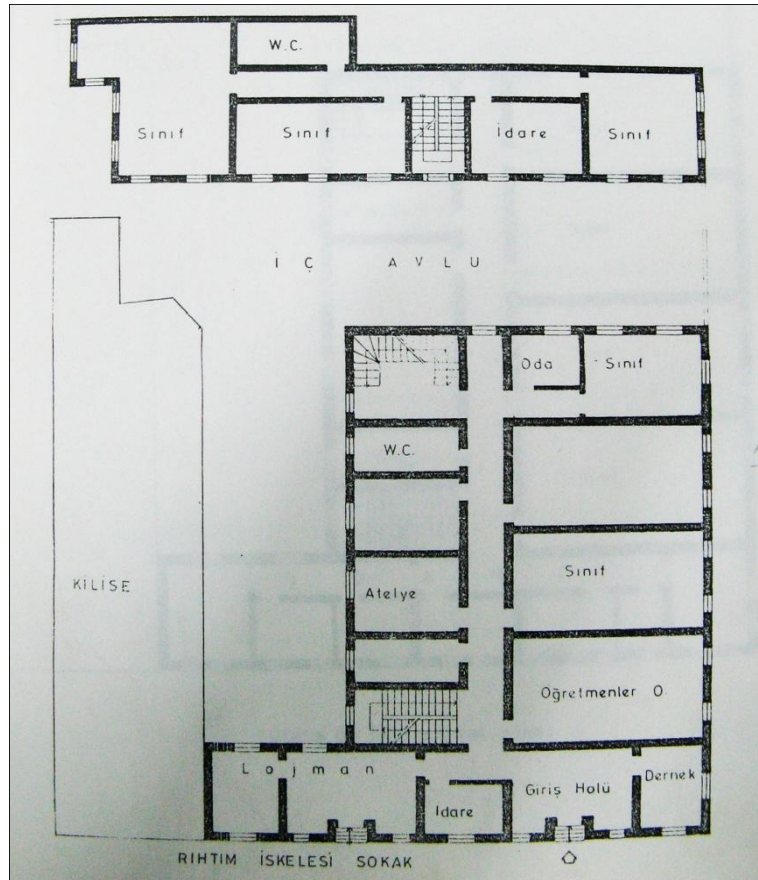
Şekil 3.23: 26 Temmuz 1922’de okulun bulunduğu mevkiinde çıkan yangını gösteren fotoğraf (Şimşek, 1987).

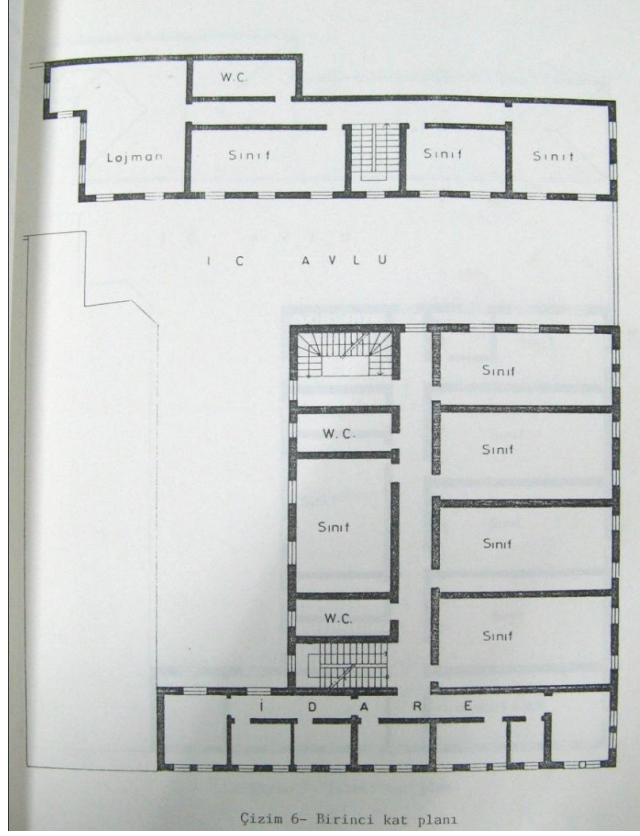
Şekil 3.24: Kompleksin Kemal Atatürk Lisesi arşivinde yer alan belgeleri (Şimşek, 1987).

Şekil 3.25: Kompleksin Kemal Atatürk Lisesi arşivinde yer alan belgeleri (Şimşek, 1987).

Şekil 3.26: Komplekse ait çizimler (Şimşek, 1987).

Şekil 3.27: Komplekse ait çizimler (Şimşek, 1987).

Şekil 3.28: Şapelin kurul dosyasında bulunan 1978 yılına ait fotoğrafları.

Şekil 3.29: Şapelin kurul dosyasında bulunan 1978 yılına ait fotoğrafları.

Şekil 3.30: Şapelin kurul dosyasında bulunan 2003 yılına ait fotoğrafları.

Şekil 3.31: Şapelin kurul dosyasında bulunan 2003 yılına ait fotoğrafları.

Şekil 3.32: St. Euphemie Ortaokulu manastır binasının İskele Sokağı cephesi.

Şekil 3.33: St. Euphemie Ortaokulu manastır binasının Taşlıbayır Sokağı cephesi.

Şekil 3.34: Notre Dame du Rosaire Şapeli İskele Sokağı cephesi.

Şekil 3.35: St. Euphemie Ortaokulu manastır ve okul binalarının Taşlıbayır Sokağından görünümü.

Şekil 3.36: St. Euphemie Ortaokulu okul ve şapel binalarının avludan görünümü.

Şekil 3.37: B-01 Mekânı Toplantı salonu, kuzeye bakış.

Şekil 3.38: B-01 Mekânı Toplantı salonu, güneye bakış.

Şekil 3.39: B-01 Mekânı Toplantı salonu, doğu duvarına bakış.

Şekil 3.40: B-01 Mekânı Toplantı salonu, sahne bölümüne bakış.

Şekil 3.41: B-01 Mekânı Toplantı salonu sahne bölümü.

Şekil 3.42: B-01 Mekânı Toplantı salonu sahne bölümünün zemini.

Şekil 3.43: B-01 Mekânı Toplantı salonu sahne bölümünün batı duvarına bakış.

Şekil 3.44: B-01 Mekânı Toplantı salonu sahne bölümünün doğu duvarına bakış.

Şekil 3.45: B-02 Mekânı, güneye bakış.

Şekil 3.46: B-02 Mekânı içinden B-03 mekânına bakış.

Şekil 3.47: B-02 Mekânı, doğu duvarındaki kapatılmış geçite bakış.

Şekil 3.48: B-02 Mekânı, Toplantı Salonuna bakan kuzey duvarı üzerindeki pencere.

Şekil 3.49: B-03 Mekânı girişi.

Şekil 3.50: B-03 Mekânı tavanındaki kademelenme.

Şekil 3.51: B-03 Mekânı tavanındaki kademelenme.

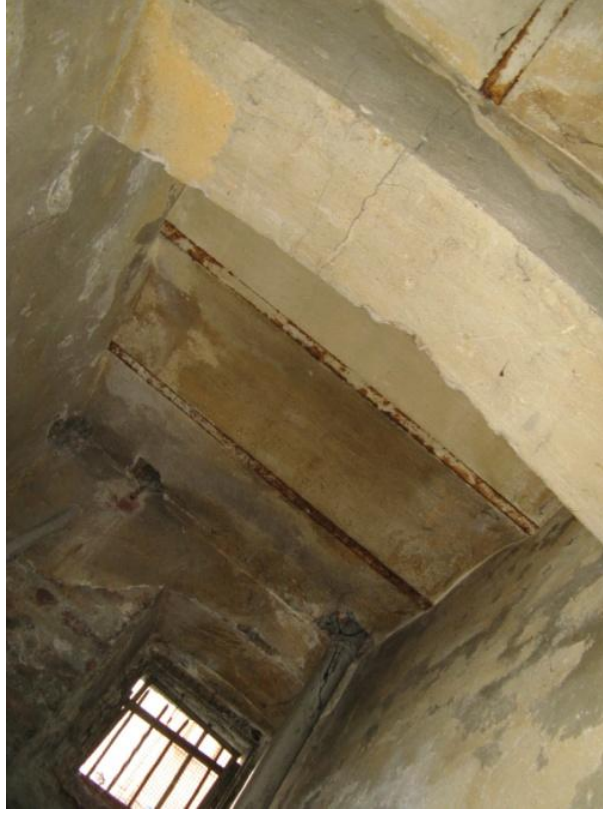
Şekil 3.52: B-03 Mekânı güney duvarındaki mazgal pencere.

Şekil 3.53: B-04 Mekânı girişi.

Şekil 3.54: B-04 mekânı güney duvarı üzerindeki mazgal pencere.

Şekil 3.55: B-04 Mekânı tavanını bölen kemer.

Şekil 3.56: B-05 Mekânı girişi.

Şekil 3.57: B-05 Mekânından B-04 Mekânına bakış.

Şekil 3.58: B-05 ve B-02 Mekânları arasında yer alan sonradan kapatılmış geçit.

Şekil 3.59: B-05 Mekânını manastır binasına bağlayan sonradan kapatılmış geçit.

Şekil 3.60: Şapelin İskele Sokağına bakan Z-01 Giriş Mekânı.

Şekil 3.61: Z-01 Giriş Mekânında yer alan dökme mozaik basamaklar.

Şekil 3.62: Şapelin ana giriş kapısından Z-01 Giriş Mekânına bakış.

Şekil 3.63: Z-01 Giriş Mekânına bakan gül pencerelerden birisi.

Şekil 3.64: Z-02 Sahın Mekânı, güneye bakış.

Şekil 3.65: Z-02 Sahin Mekânı, kuzeye bakış.

Şekil 3.66: Z-02 Sahin Mekânının Narteks bölümü.

Şekil 3.67: Şapelin ana giriş kapısı ve Z-03 Merdiven Mekânı kapısı.

Şekil 3.68: Narteks bölümü güney duvarında kapatılmış kapı ve pencere izleri.

Şekil 3.69: Narteks bölümü doğu duvarı.

Şekil 3.70: Z-02 Sahın Mekânı üzerini örten beşik tonoz.

Şekil 3.71: Z-02 Sahın Mekânı 1-01 Galeri katından Apsis'e bakış.

Şekil 3.72: Z-02 Sahın Mekânı Apsis'e bakış.

Şekil 3.73: Apsisi örten yarım kubbe.

Şekil 3.74: Apsisi içeriden çeviren ahşap kaplama.

Şekil 3.75: Z-03 Merdiven Mekânına giriş.

Şekil 3.76: Z-03 Merdiven Mekânı zeminindeki delik.

Şekil 3.77: Z-03 Merdiven Mekânından Z-01 Giriş Mekânına bakan gül pencere.

Şekil 3.78: Z-03 Mekânında ter alan ahşap dönel merdivene 1-01 galeri katından bakış.

Şekil 3.79: Manastır binasından Z-04 Tuvalet Mekânı girişi.

Şekil 3.80: Z-04 Tuvalet Mekânı.

Şekil 3.81: Z-04 Tuvalet Mekânından Z-01 Giriş mekânına bakan gül pencere.

Şekil 3.82: Z-05 Mekânı doğu duvarı.

Şekil 3.83: Z-05 Mekânı kuzeydoğu köşesinde yer alan niş.

Şekil 3.84: Z-05 Mekânını apsise bağlayan kapı.

Şekil 3.85: Z-05 Mekânını Z-06 Mekânına bağlayan kapı.

Şekil 3.86: Şapelin Z-05 Mekânından avluya açılan girişi.

Şekil 3.87: Z-06 mekânını apsise bağlayan kapı.

Şekil 3.88: Z-06 Mekânı içinden giriş kapısına bakış.

Şekil 3.89: Z-06 Mekânı kuzeybatı köşesinde yer alan niş.

Şekil 3.90: Sahından +3.80 kotunda yer alan 1-01 Mekânına bakış.

Şekil 3.91: 1-01 Mekânı, İskele Sokağına bakan güney duvarı.

Şekil 3.92: 1-01 Mekânı doğu duvarı.

Şekil 3.93: 2-01 Mekânı giriş kapısı (İTÜ Arşivi, 2008).

Şekil 3.94: 2-01 Mekânı, manastır binasına açılan giriş.

Şekil 3.95: 2-01 Mekânı, batıya bakış.

Şekil 3.96: 2-01 Mekânı, İskele Sokağına bakan güney duvarı.

Şekil 3.97: Şapelin İskele Sokağı cephesi.

Şekil 3.98: Şapelin İskele Sokağı cephesi.

Şekil 3.99: Şapelin İskele Sokağı Cephesi, galeri ve kütüphane katları pencereleri.

Şekil 3.100: Şapelin İskele Sokağından ana girişi.

Şekil 3.101: Şapelin kuzey cephesi.

Şekil 3.102: Şapelin kuzey cephesi, sonradan açılan giriş.

Şekil 3.103: Kuzey cephede yıkılan müştemilat ve kapatılan pencere izleri.

Şekil 3.104: Kuzey Cepheye sonradan eklenmiş niteliksiz duvar.

Şekil 3.105: Şapelin Doğu cephesi.

Şekil 3.106: B-01 Toplantı Salonuna avludan giriş.

Şekil 3.107: Z-02 Sahın mekânına ve B-01 Toplantı Salonuna bakan pencereler.

Şekil 3.108: Şapelin kuzeydoğu köşesinde yer alan pah.

Şekil 3.109: Şapelin batı cephesi.

Şekil 3.110: Şapelin batı cephesi.

Şekil 3.111: B-02 Mekânı duvarlarındaki taş-tuğla almasıık örgü.

Şekil 3.112: Bodrum katta kullanılan taş-tuğla almasıık duvar örgüsü.

Şekil 3.113: Şapel beden duvarlarında kullanılan dolu tuğla çeşidi.

Şekil 3.114: B-01 Toplantı Salonu duvarlarında kullanılan tuğla.

Şekil 3.115: Şapelin duvarlarında kullanılan iki farklı tür tuğla.

Şekil 3.116: Şapelin üst kısmında kullanılan delikli tuğla.

Şekil 3.117: B-01 Toplantı Salonunda kullanılan takviye kirişleri.

Şekil 3.118: Z-05 Mekânı tavanında volta döşemenin bittiği nokta.

Şekil 3.119: B-02 Mekânı tavanında kullanılan volta döşeme detayı.

Şekil 3.120: B-02 Mekânı tavanında kullanılan volta döşeme detayı.

Şekil 3.121: Manastır binası çatısının güneydoğu köşesi (İTÜ Arşivi, 2008).

Şekil 3.122: Manastır binası ve şapel çatıları (İTÜ Arşivi, 2008).

Şekil 3.123: Şapel çatısının manastır binasına oturan bölümü.

Şekil 3.124: Şapel çatısının kuzey ucu.

Şekil 3.125: Manastır binası güneybatı bölümü çatı strüktürü.

Şekil 3.126: Sahın Mekânındaki pilastr başlıklarında görülen kırıklar.

Şekil 3.127: Şapel batı duvarı üzerinde görülen delik.

Şekil 3.128: B-01 Mekânı sahne bölümünde görülen strüktürel çatlak.

Şekil 3.129: Şapelin batı cephesinde görülen bitkilenme.

Şekil 3.130: Apsis yarım kubbesi bitiminde ve pencere kemerlerinde görülen strüktürel çatlaklar.

Şekil 3.131: Apsis yarım kubbesi bitiminde ve pencere kemerlerinde görülen strüktürel çatlaklar.

Şekil 3.132: Apsis kemerinde üzeri boyanmış kalem işleri ve strüktürel çatlaklar.

Şekil 3.133: Z-05 Mekânı batı duvarında görülen strüktürel çatlak.

Şekil 3.134: Şapel çatısı üzerinde görülen çökme.

Şekil 3.135: B-01 Mekânı sahne bölümünde görülen rutubete bağlı bozulmalar.

Şekil 3.136: Şapel binası kuzey duvarı üzerindeki sıvada rutubete bağlı bozulma.

Şekil 4.1 Beyoğlu Sakızağacı'nda yer alan Surp Asvazdadin Kilisesi.

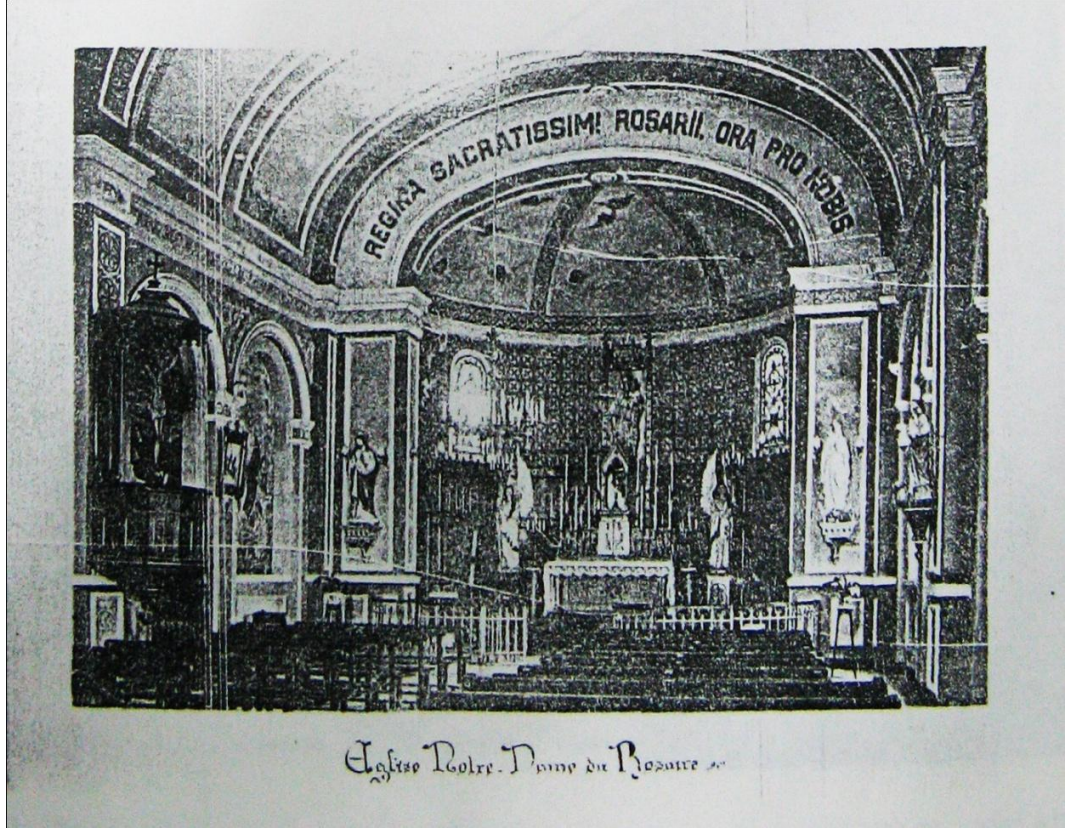
Şekil 4.2: Üsküdar'da yer alan Surp Garabed Kilisesi.

Şekil 4.3: Beyoğlu Zambak Sokak'ta yer alan Hovhan Vosgeparan Kilisesi.

Şekil 4.4: Feriköy'deki Sainte Jeanne D'Arc Okulu'na ait Şapel (Darnault, 2004).

Şekil 4.5: Şapel içini gösteren kartpostal (Şimşek, 1987).

Şekil 4.6: St. Joseph lisesine ait şapelin içini gösteren kartpostal (Ange, 2003).

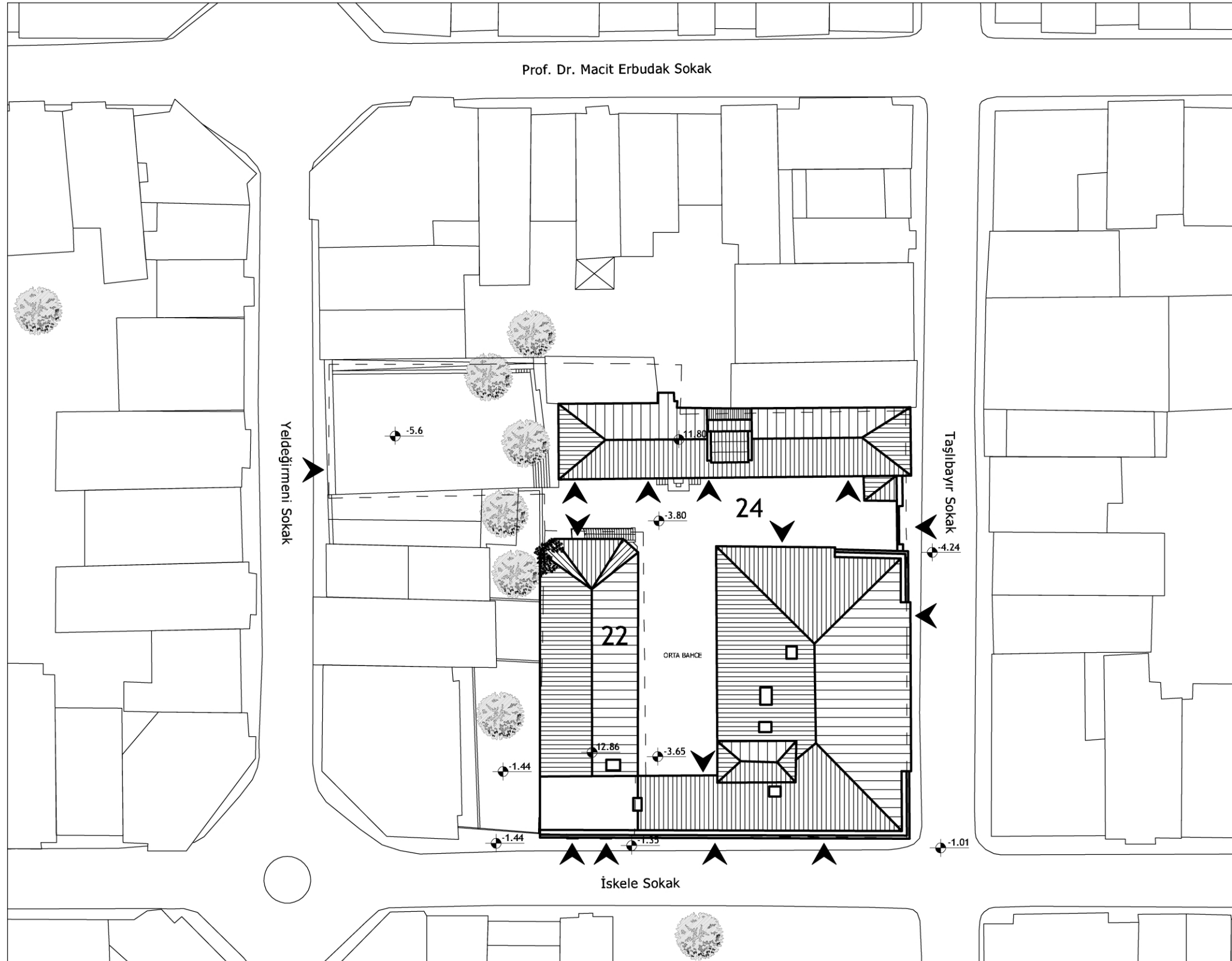

Şekil 4.7 St. Joseph lisesine ait şapelin içini gösteren kartpostal (Ange, 2003).

Şekil 4.8: Moda-Cem Sokak'ta yer alan Notre Dame de L'Assomption Kilisesi.

EK A.2 : Çizimler

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

KADIKÖY
YELDEĞİRMENİ'NDEKİ
NOTRE DAME DU ROSAIRE
ŞAPELİ
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Kulgün Eyüpgiller

Hazırlayan
Mimar Ceylin Karbeyaz
502071204

Pafta Adı: Vaziyet Planı

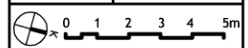
RÖLÖVE

RESTİTÜSYON

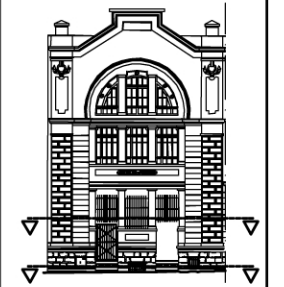
RESTORASYON

Ölçek: 1/200

Pafta No: 01

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

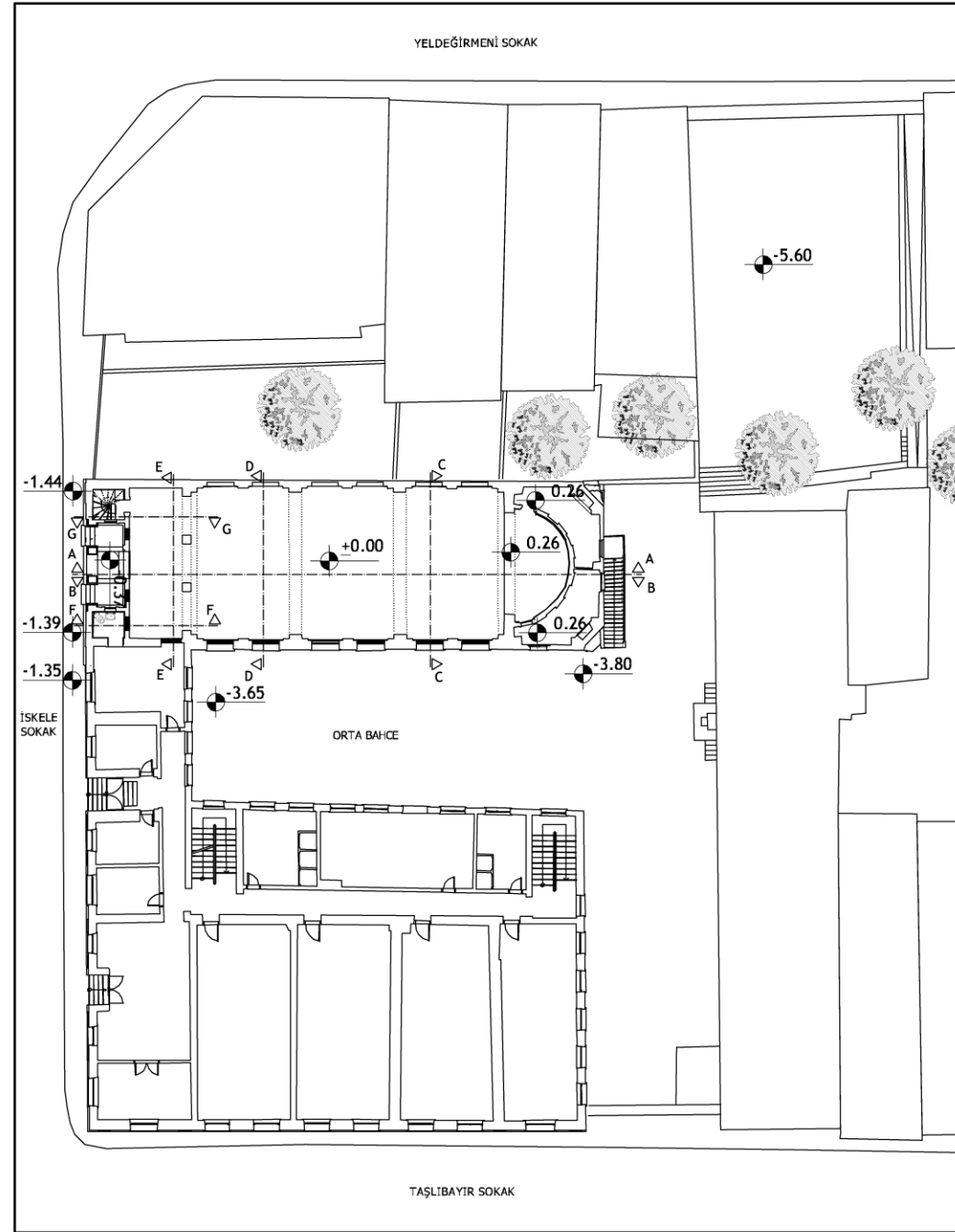
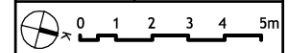
KADIKÖY
YELDEĞİRMENİ'NDEKİ
NOTRE DAME DU ROSAIRE
ŞAPELİ
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Kutgün Eyüpgiller

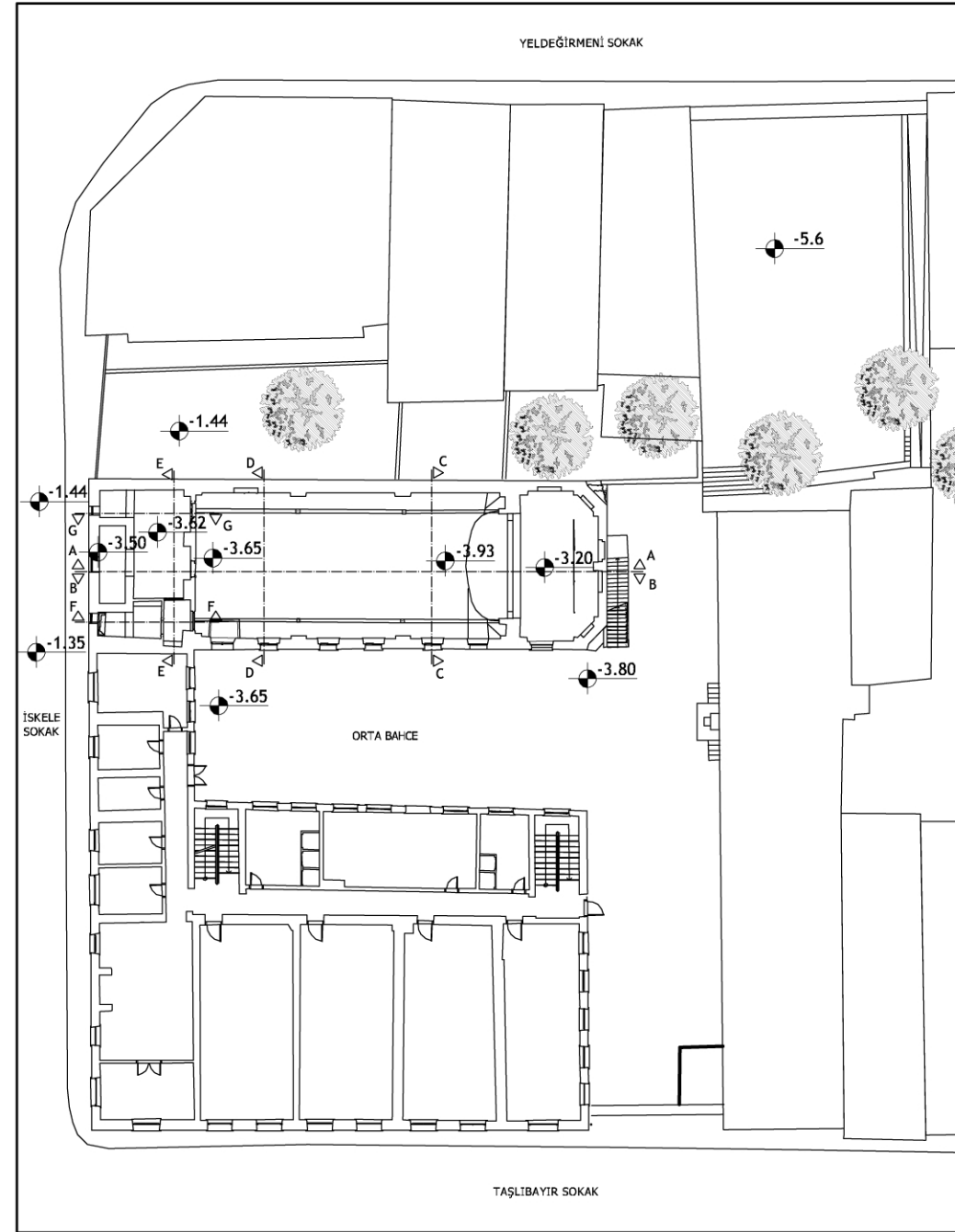
Hazırlayan
Mimar Ceylin Karbeyaz
502071204

Pafta Adı: Bodrum ve Zemin Kat Planları

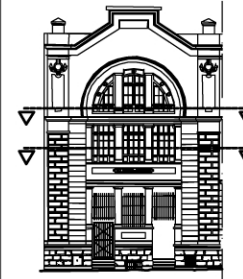
RÖLÖVE	
RESTİTÜSYON	
RESTORASYON	
Ölçek: 1/200	Pafta No: 02

Zemin Kat Planı

Bodrum Kat Planı

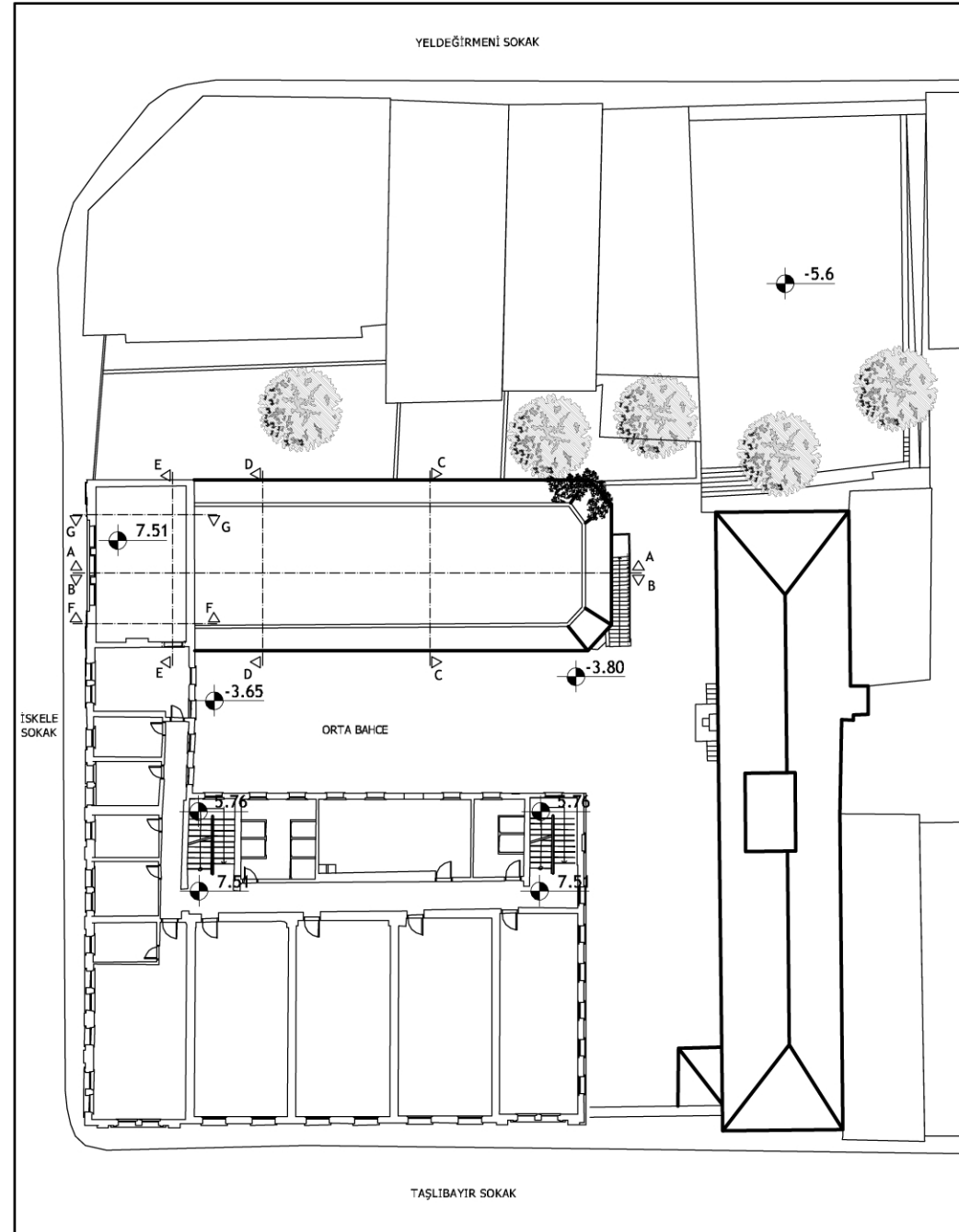
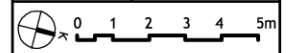
KADIKÖY
YELDEĞİRMENİ'NDEKİ
NOTRE DAME DU ROSAIRE
ŞAPELİ
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Kutgün Eyüpgiller

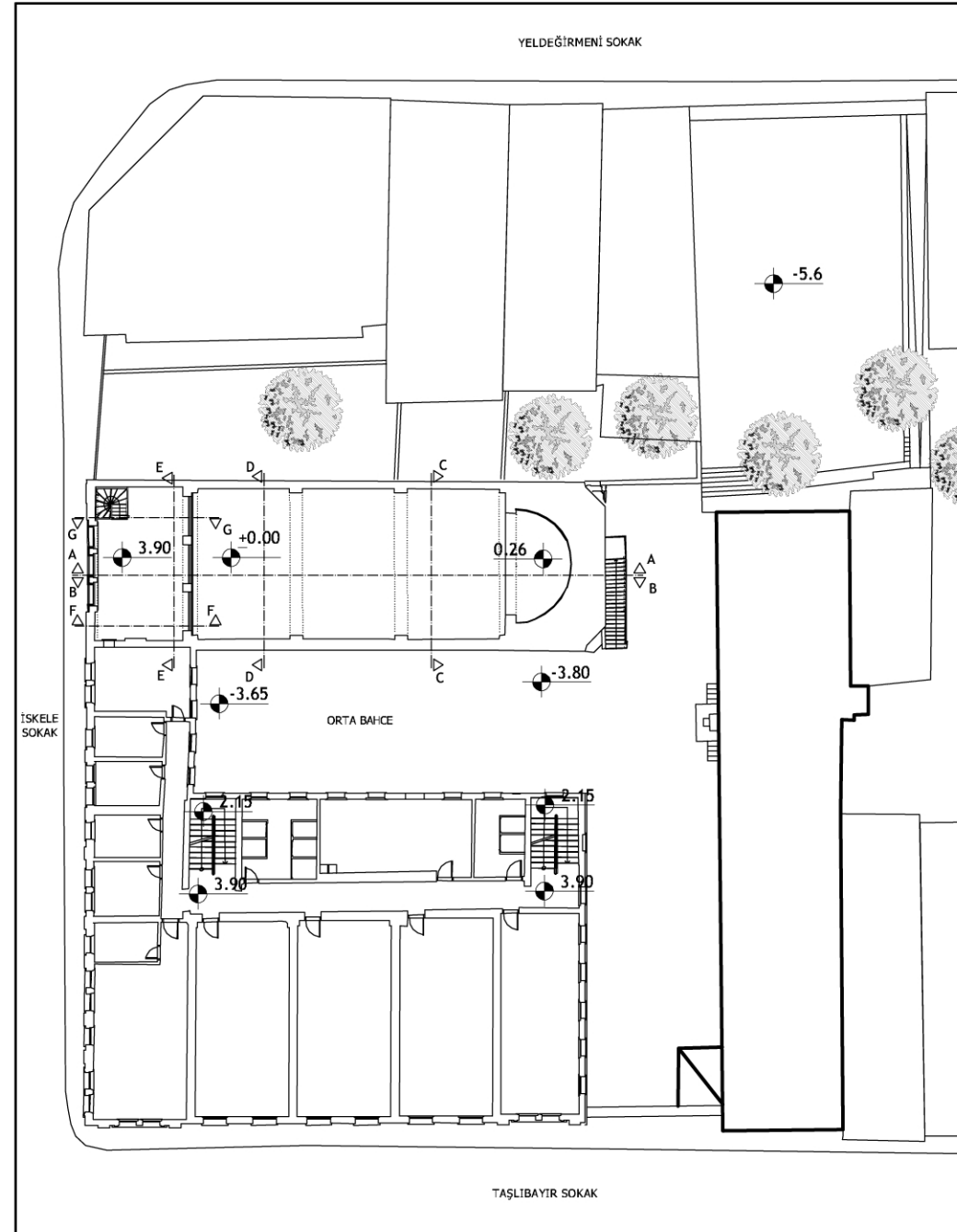
Hazırlayan
Mimar Ceylin Karbeyaz
502071204

Pafta Adı: +3.90 ve +7.50 Kotu Planları

RÖLÖVE	
RESTİTÜSYON	
RESTORASYON	
Ölçek: 1/50	Pafta No: 03

+7.50 Kotu Planı

+3.90 Kotu Planı

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

KADIKÖY
YELDEĞİRMENİNDEKİ
NOTRE DAME DU ROSAIRE
ŞAPELİ
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Kutgün Eyüpgiller

Hazırlayan
Mimar Ceylin Karbeyaz
502071204

Pafta Adı: Çatı Planı

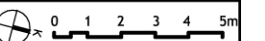
RÖLÖVE

RESTİTÜSYON

RESTORASYON

Ölçek: 1/50

Pafta No: 04

21 No'lu Parsel

Orta Avlu

İskele Sokak

Kaldırım

Yağmur Oluğu

1.44

1.44

Kalkan Duvarı

Yağmur Oluğu

Bahçe Duvarı

Bahçe Duvarı

Okul Bahçe Duvarı

1.44

1.39

Alınak

Baca

Çökme Tehlikesi

Çatı Arasında
Giriş Kapısı

Marsilya Kiremiti

Yağmur Oluğu

2.86

3.65

3.80

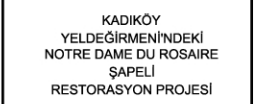
1.35

A detailed architectural line drawing of a two-story building facade. The central feature is a large arched window on the upper floor, flanked by two smaller rectangular windows. Below the arch is a small entrance with a decorative pediment. The building has a symmetrical design with decorative elements on the roofline and base. The drawing is enclosed in a rectangular frame with a small triangle at the bottom center.

Pafta Adı: Bodrum Kat Planı

RÖLÖVE		
RESTİTÜSYON		
RESTORASYON		
Ölçek: 1/50	Pafta No: 05	
		

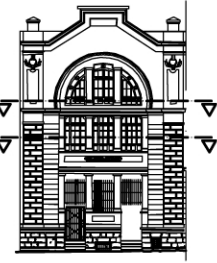
Tez Danışmanı
Prof. Dr. Kutgün Eyüpgiller

Hazırlayan
Mimar Ceylin Karbeyaz
502071204

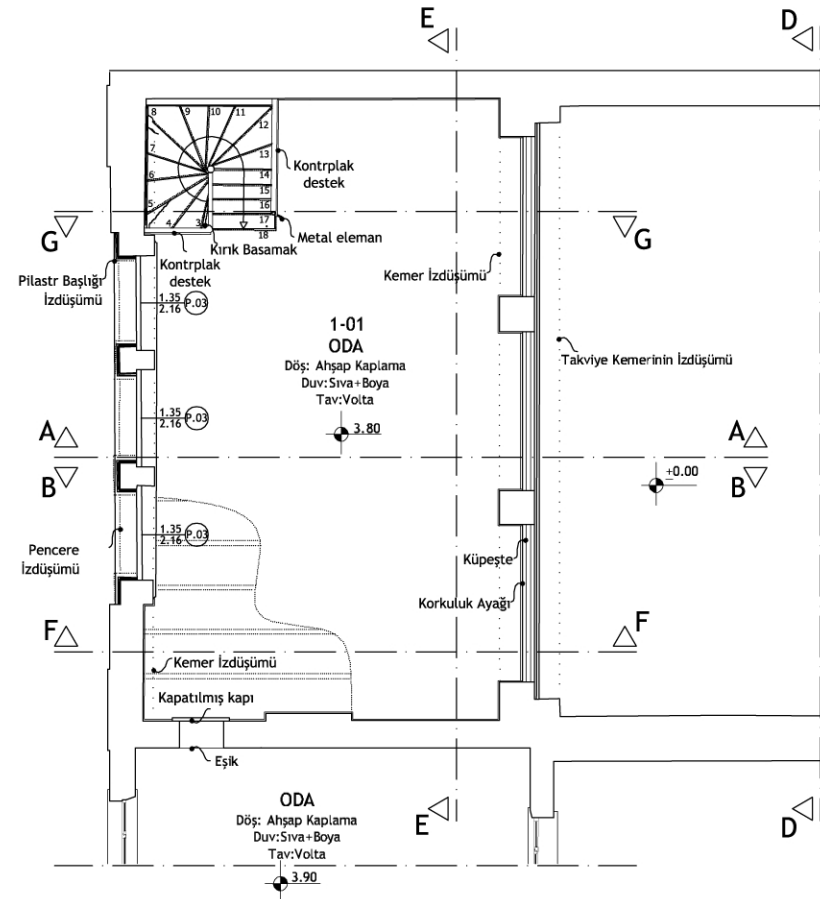
Pafta Adı: Zemin Kat Planı

RÖLÖVE	
RESTİTÜSYON	
RESTORASYON	

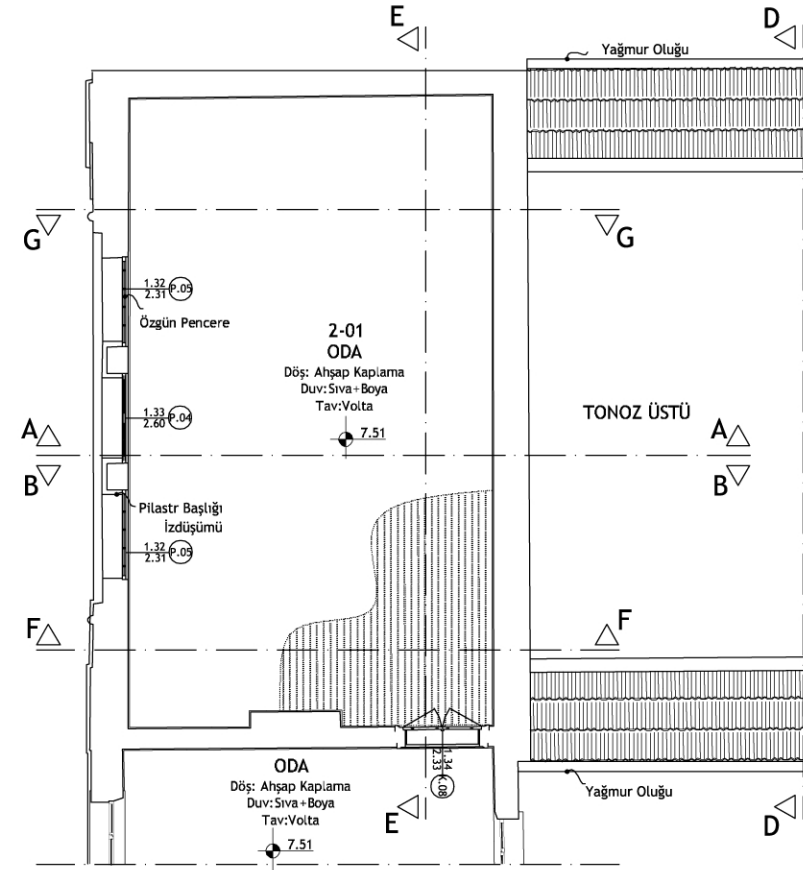
Ölçek: 1/50	Pafta No: 06
-------------	--------------

RÖLÖVE	
RESTİTÜSYON	
RESTORASYON	
Ölçek: 1/50	Pafta No: 07

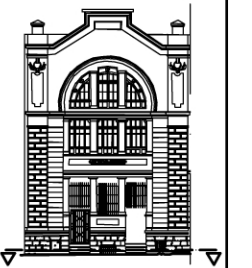

+3.80 KOTU

+7.50 KOTU

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

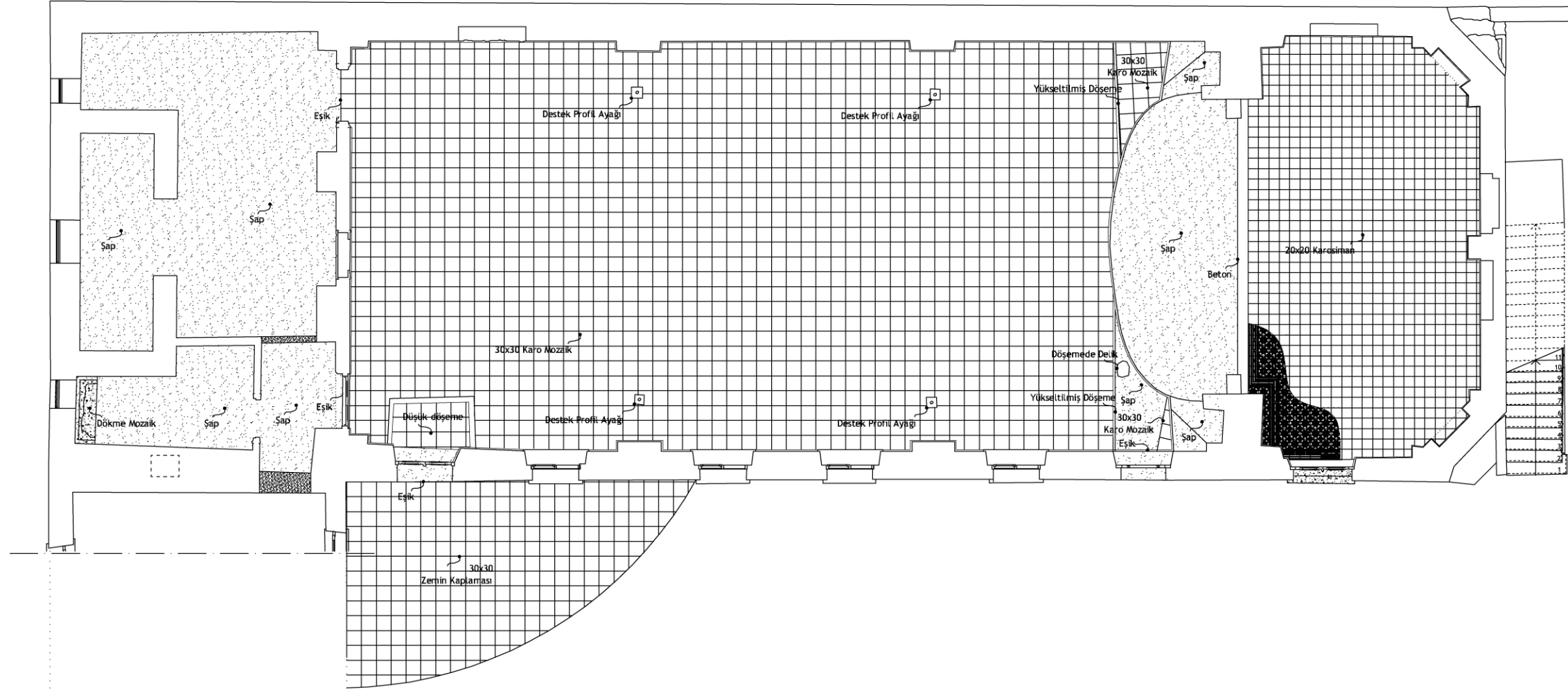
KADIKÖY
YELDEĞİRMENİNDEKİ
NOTRE DAME DU ROSAIRE
ŞAPELİ
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Kutgün Eyüpgiller

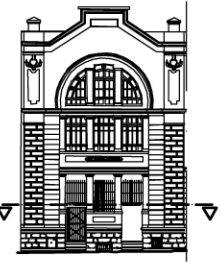
Hazırlayan
Mimar Ceylin Karbeyaz
502071204

Pafta Adı: Bodrum Kat Döşeme Planı

RÖLÖVE	
RESTİTÜSYON	
RESTORASYON	
Ölçek: 1/50	Pafta No: 08

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

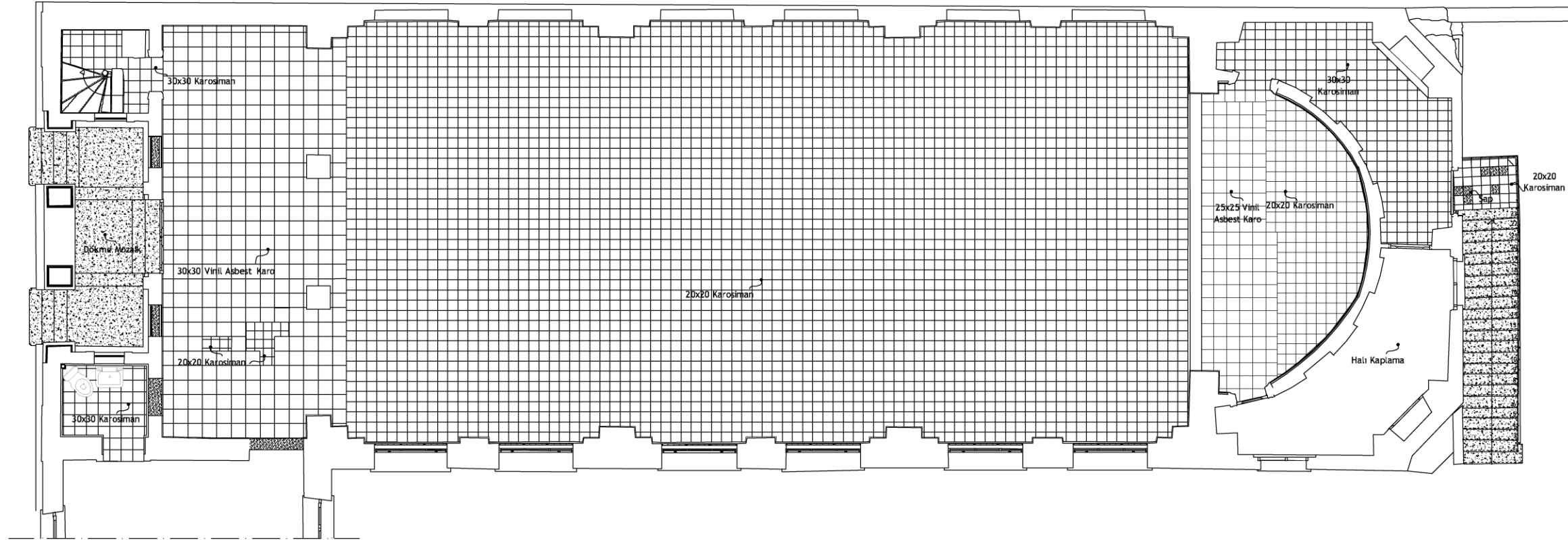
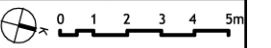
KADIKÖY
YELDEĞİRMENİNDEKİ
NOTRE DAME DU ROSAIRE
ŞAPELİ
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Kutgün Eyüpgiller

Hazırlayan
Mimar Ceylin Karbeyaz
502071204

Pafta Adı: Zemin Kat Döşeme Planı

RÖLÖVE	
RESTİTÜSYON	
RESTORASYON	
Ölçek: 1/50	Pafta No: 09

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

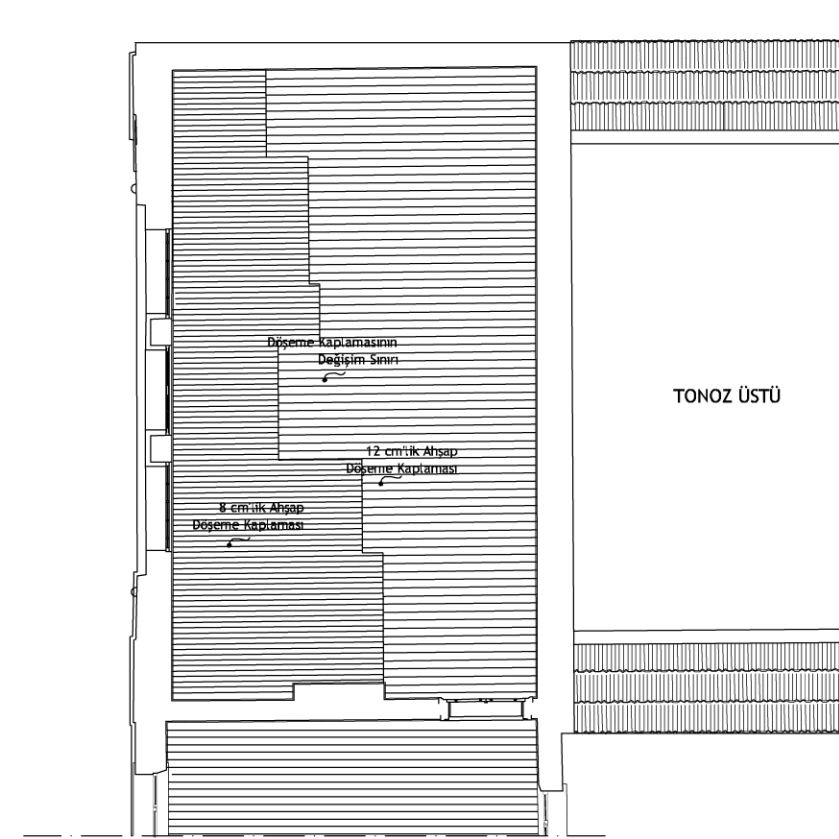
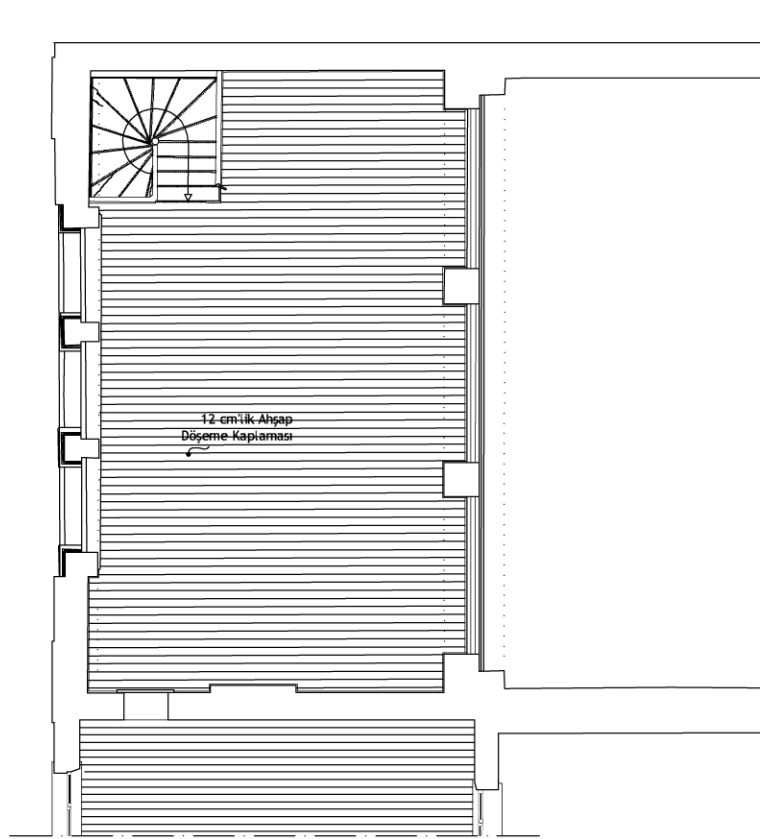
KADIKÖY
YELDEĞİRMENİNDEKİ
NOTRE DAME DU ROSAIRE
ŞAPELİ
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Kutgün Eyüpgiller

Hazırlayan
Mimar Ceylin Karbeyaz
502071204

Pafta Adı: +3.90 ve +7.50 Kotları
Döşeme Planları

RÖLÖVE	
RESTİTÜSYON	
RESTORASYON	
Ölçek: 1/50	Pafta No: 10

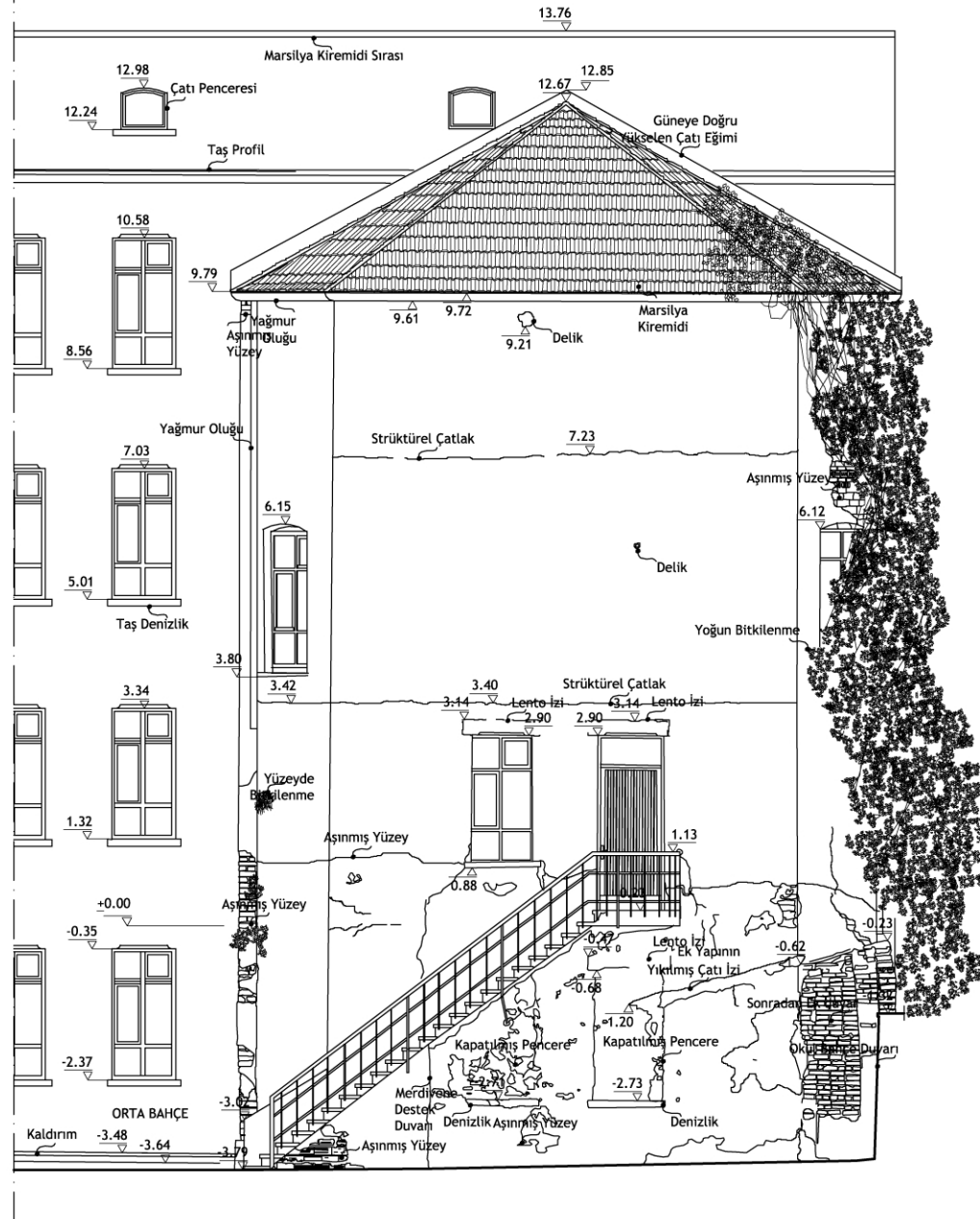
KADIKÖY
YELDEĞİRMENİNDEKİ
NOTRE DAME DU ROSAIRE
ŞAPELİ
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Kutgün Eyüpgiller

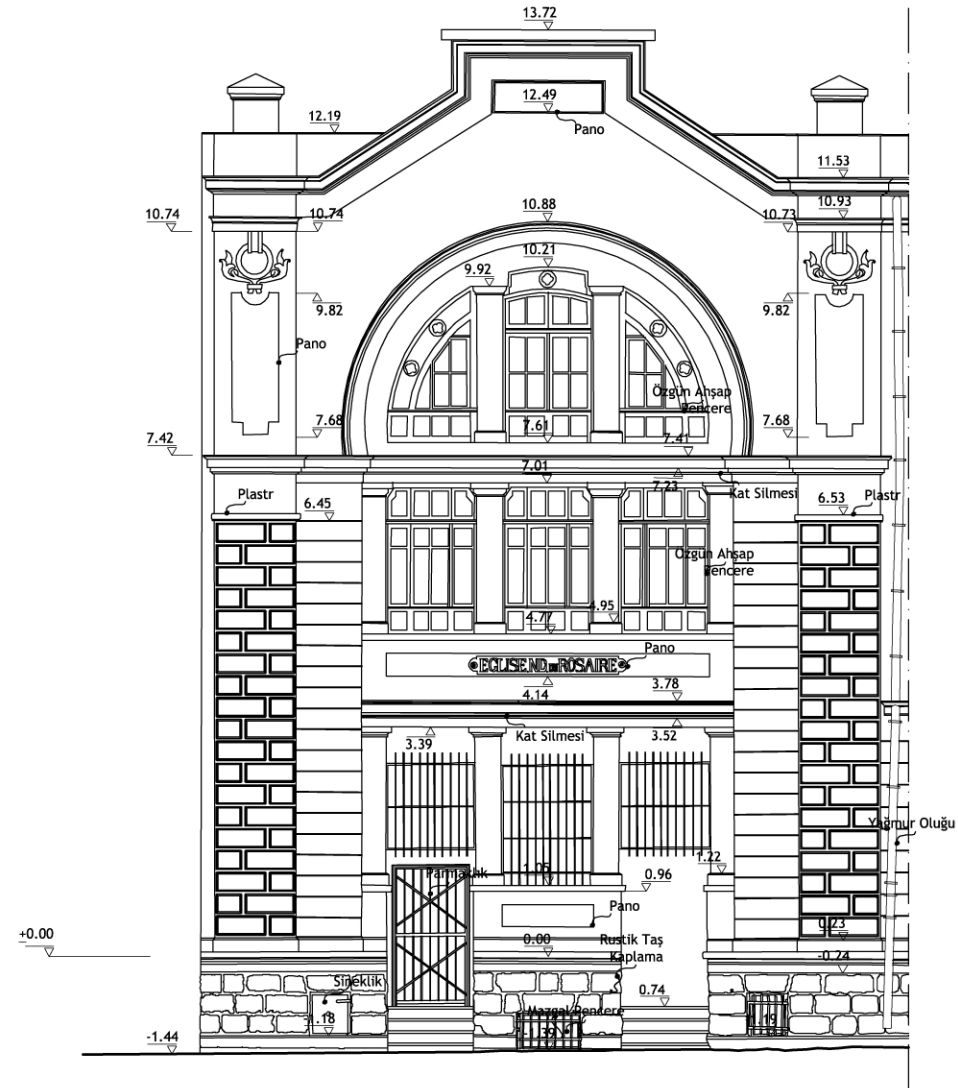
Hazırlayan
Mimar Ceylin Karbeyaz
502071204

Pafta Adı: Güney ve Kuzey Cepheleri

RÖLÖVE	
RESTİTÜSYON	
RESTORASYON	
Ölçek: 1/50	Pafta No: 11

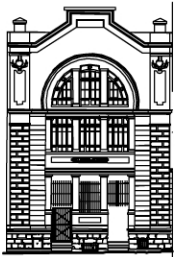

KUZAY CEPHE

GÜNEY CEPHE

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

KADIKÖY
YELDEĞİRMENİ'NDEKİ
NOTRE DAME DU ROSAIRE
ŞAPELİ
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Kutgün Eyüpgiller

Hazırlayan
Mimar Ceylin Karbeyaz
502071204

Pafta Adı: Doğu Cephesi

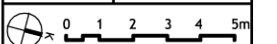
RÖLÖVE

RESTİTÜSYON

RESTORASYON

Ölçek: 1/50

Pafta No: 12

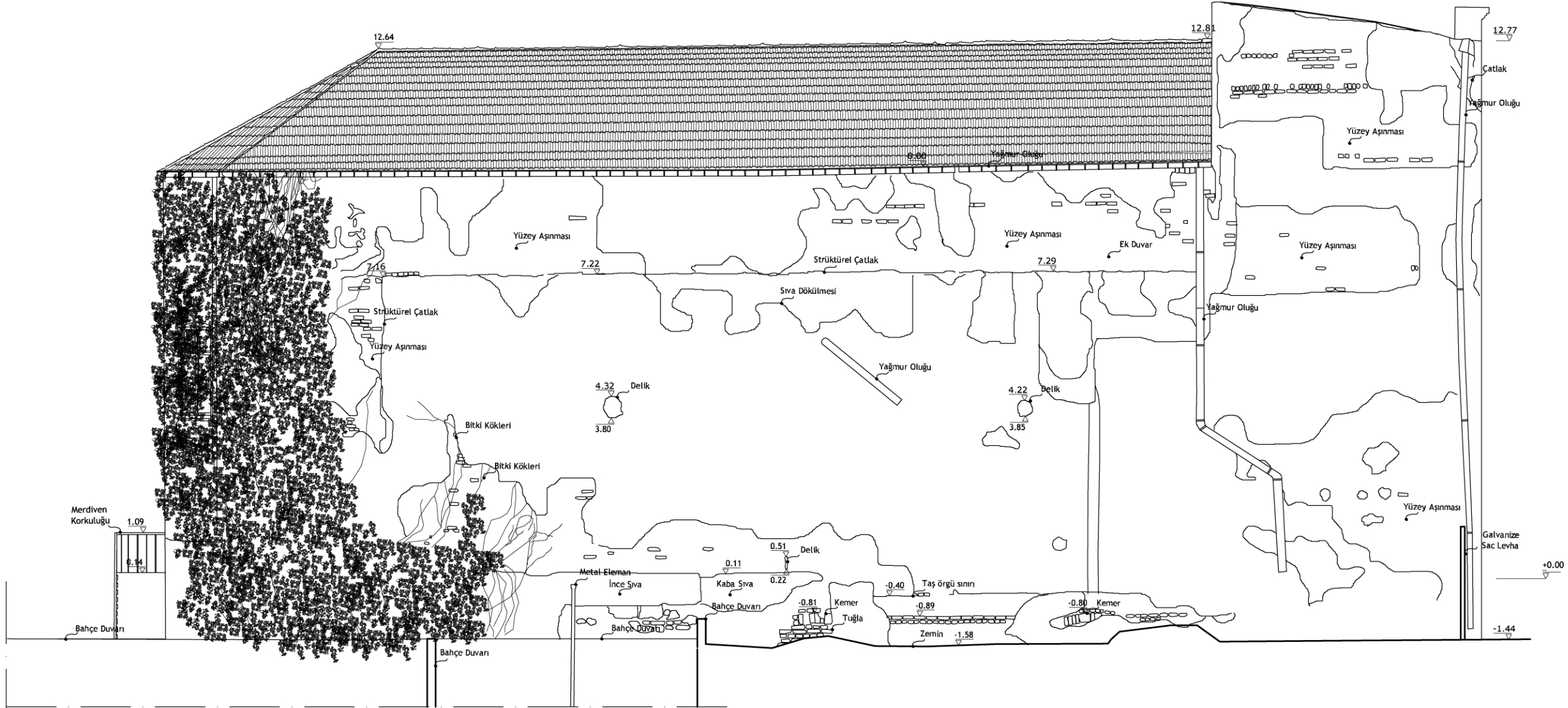
KADIKÖY
YELDEĞİRMENİNDEKİ
NOTRE DAME DU ROSAIRE
ŞAPELİ
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Kutgün Eyüpgiller

Hazırlayan
Mimar Ceylin Karbeyaz
502071204

Pafta Adı: Batı Cephesi

RÖLÖVE	
RESTİTÜSYON	
RESTORASYON	
Ölçek: 1/50	Pafta No: 13

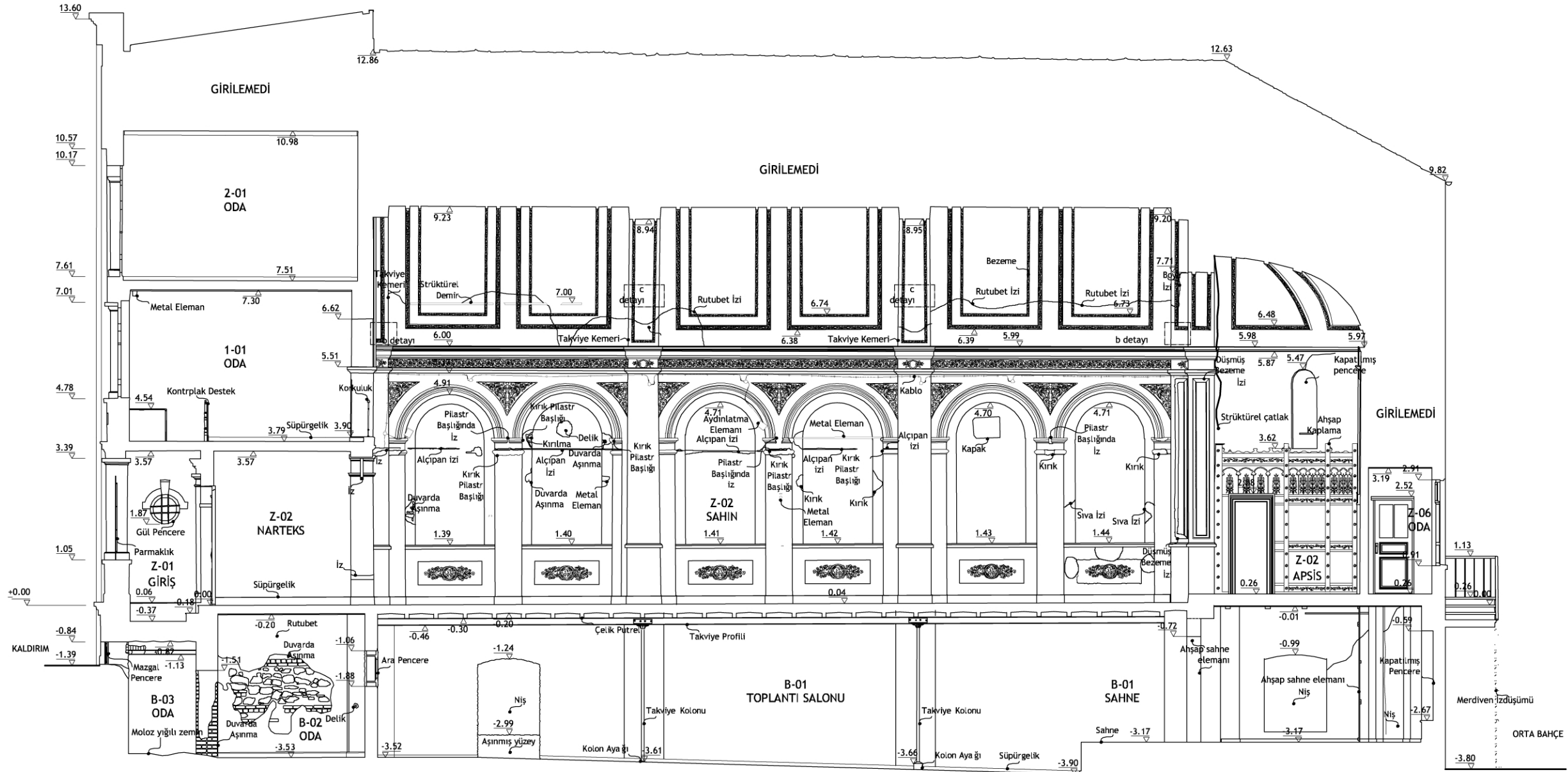
KADIKÖY
YELDEĞİRMENİNDEKİ
NOTRE DAME DU ROSAIRE
ŞAPELİ
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Kutgün Eyüpgiller

Hazırlayan
Mimar Ceylin Karbeyaz
502071204

Pafta Adı: A-A Kesiti

RÖLÖVE	
RESTİTÜSYON	
RESTORASYON	
Ölçek: 1/50	Pafta No: 14

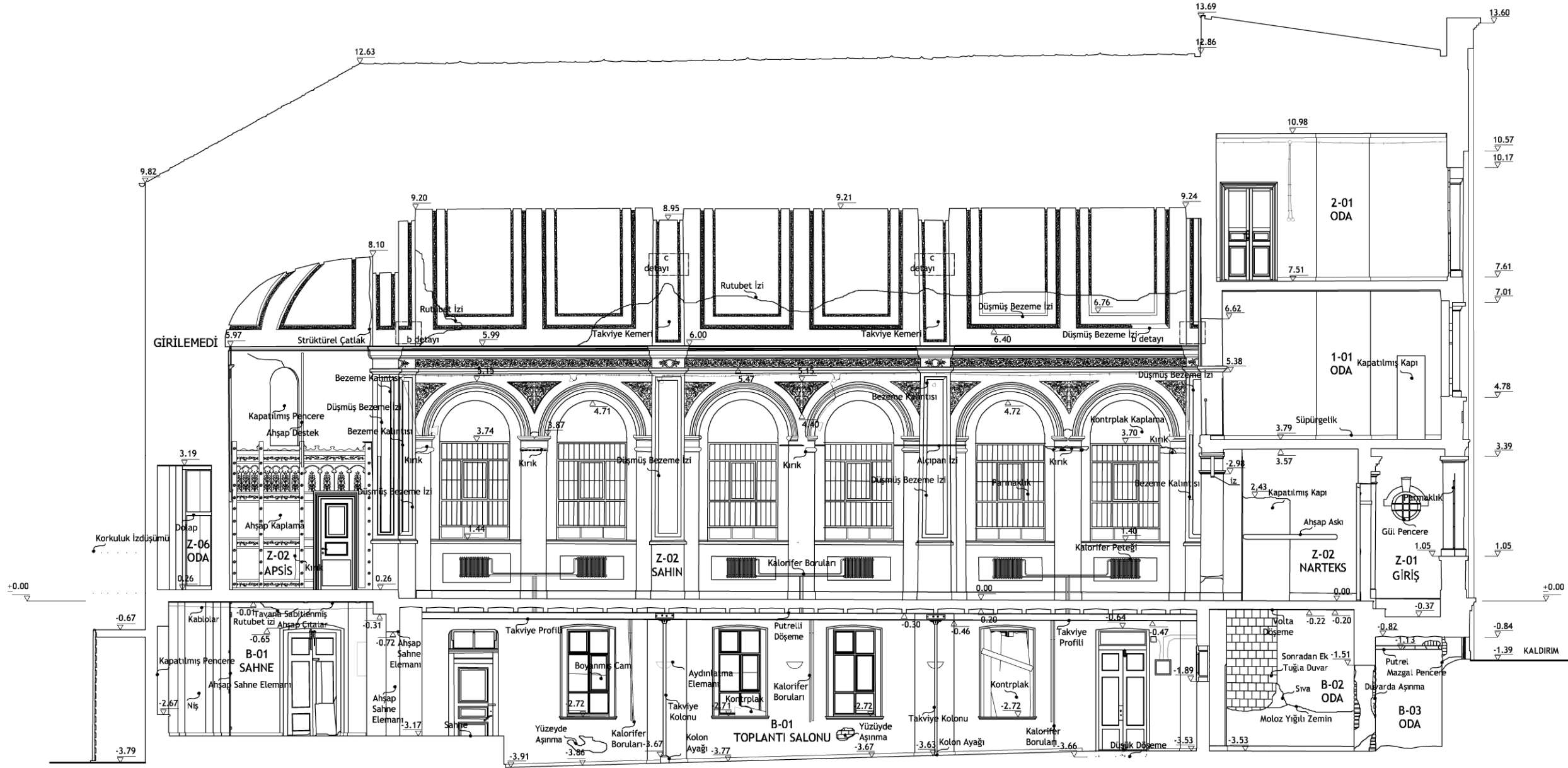
KADIKÖY
YELDEĞİRMENİNDEKİ
NOTRE DAME DU ROSAIRE
ŞAPELİ
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Kutgün Eyüpgiller

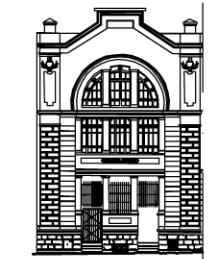
Hazırlayan
Mimar Ceylin Karbeyaz
502071204

Pafta Adı: B-B Kesiti

RÖLÖVE	
RESTİTÜSYON	
RESTORASYON	
Ölçek: 1/50	Pafta No: 15

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

KADIKÖY
YELDEĞİRMENİ'NDEKİ
NOTRE DAME DU ROSAIRE
ŞAPELİ
RESTORASYON PROJESİ

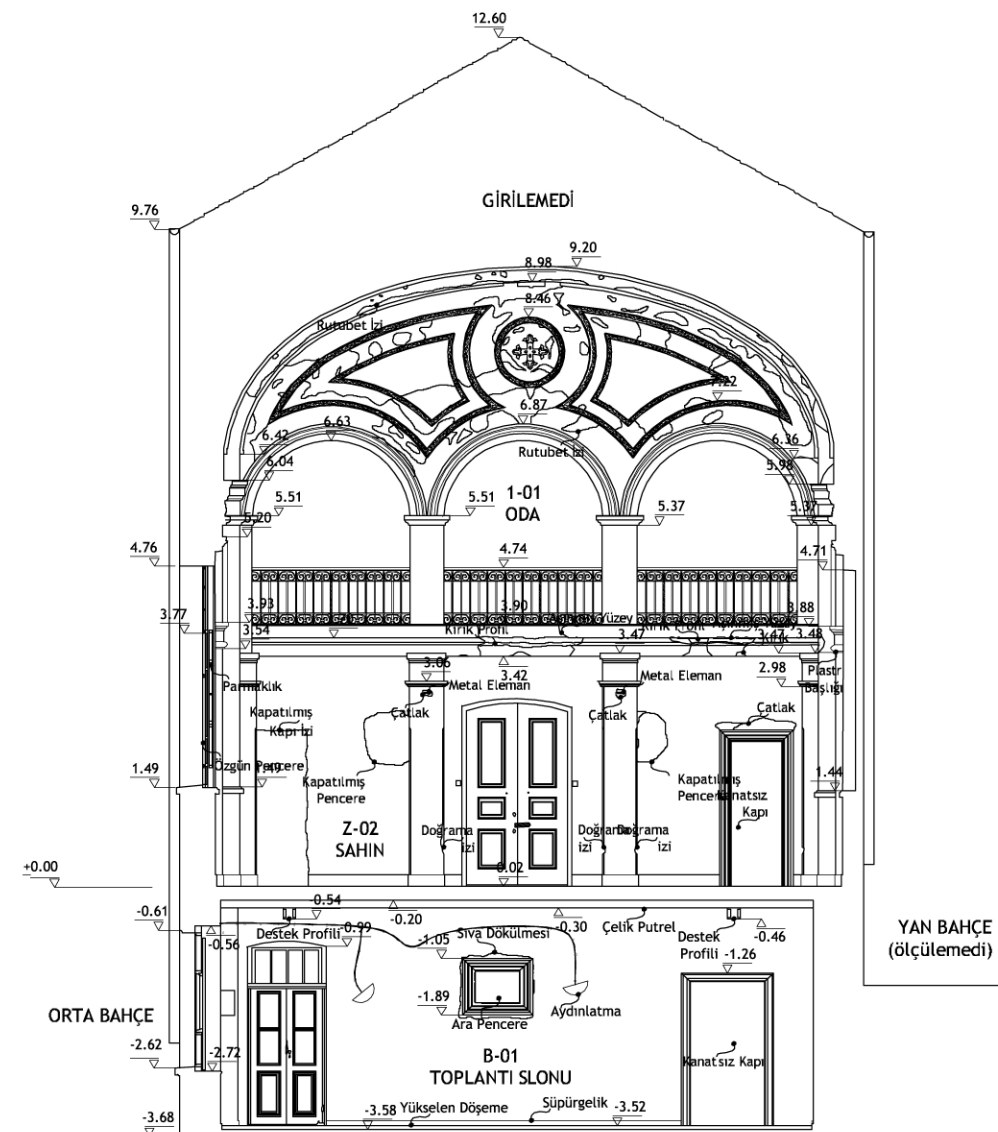
Tez Danışmanı
Prof. Dr. Kutgün Eyüpgiller

Hazırlayan
Mimar Ceylin Karbeyaz
502071204

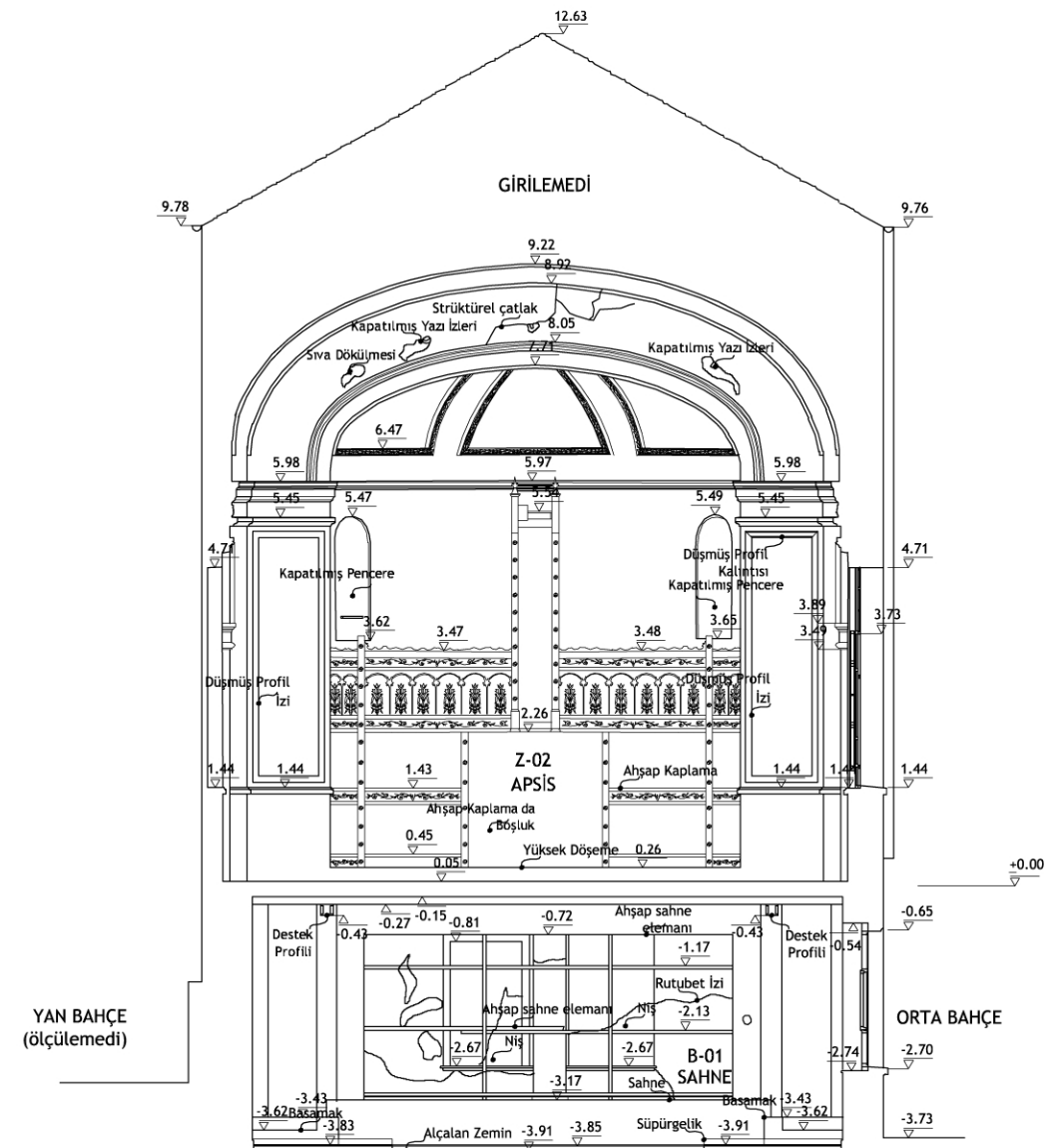
Pafta Adı: C-C ve D-D Kesitleri

RÖLÖVE		
RESTİTÜSYON		
RESTORASYON		
Ölçek: 1/50	Pafta No: 16	

A graphic scale bar is located at the bottom of the page. It consists of a horizontal line with vertical tick marks at intervals of 1 meter, labeled 0, 1, 2, 3, 4, and 5m. To the left of the scale bar is a circular symbol with a crosshair, representing a north arrow.

D-D Kesiti

C-C Kesiti

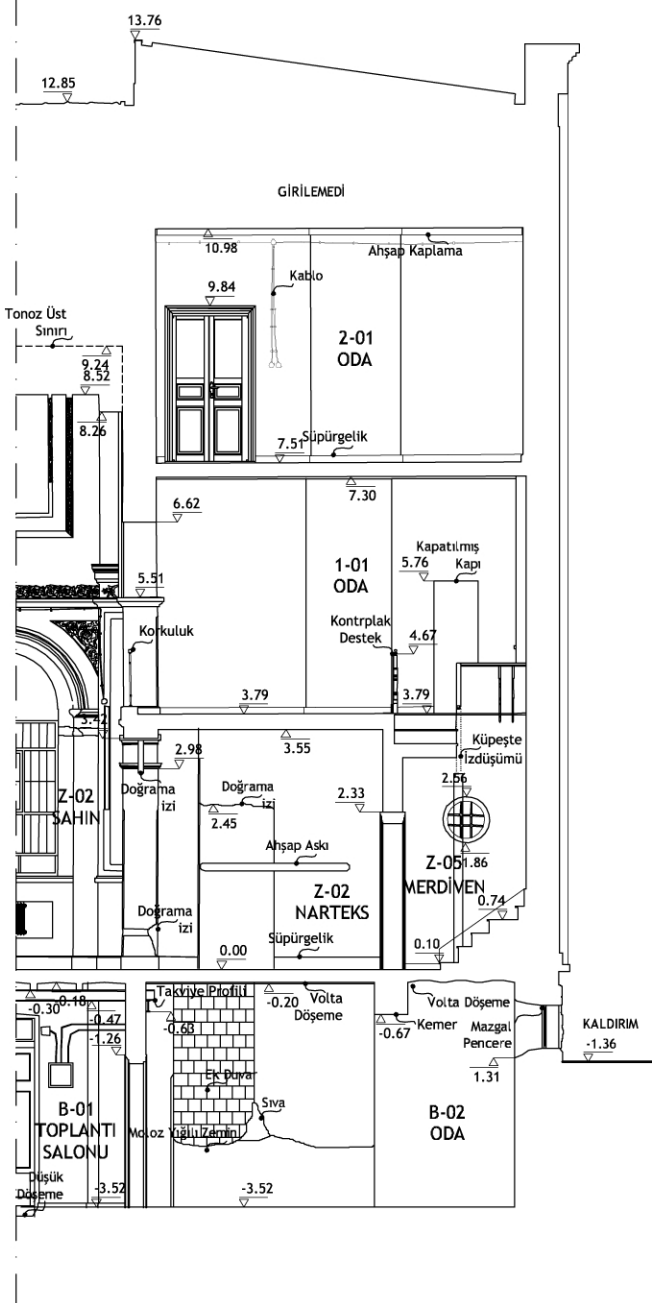
KADIKÖY
YELDEĞİRMENİNDEKİ
NOTRE DAME DU ROSAIRE
ŞAPELİ
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Kutgün Eyüpgiller

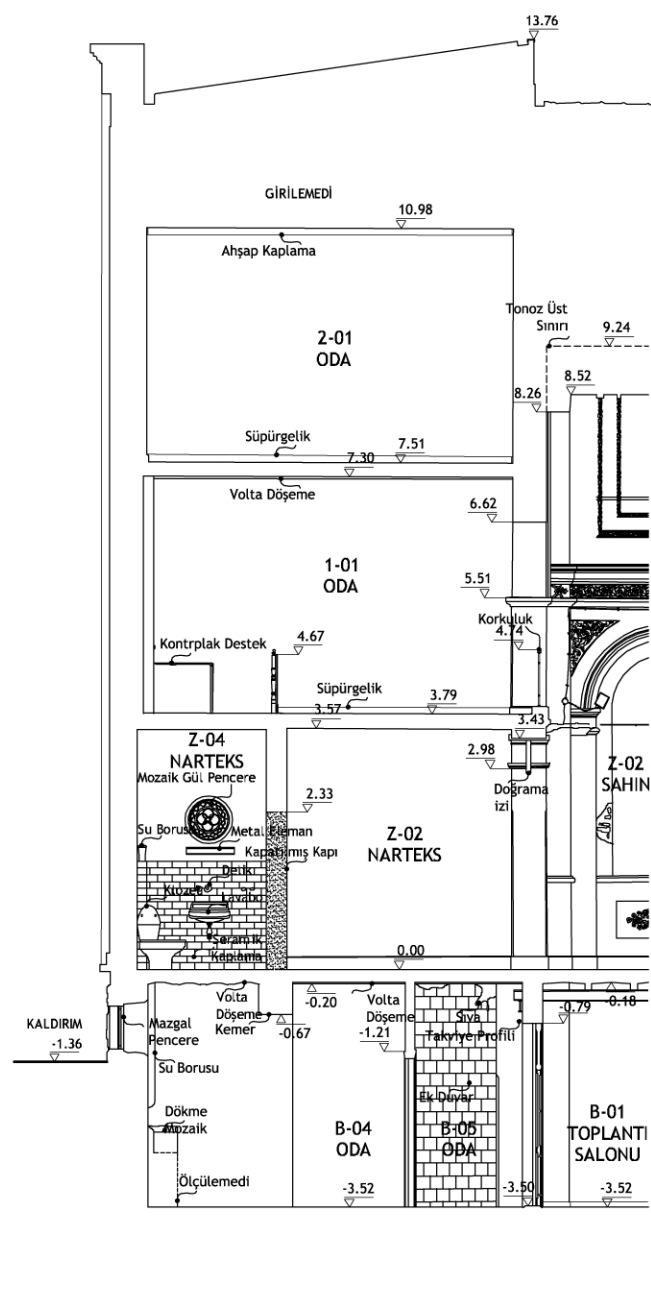
Hazırlayan
Mimar Ceylin Karbeyaz
502071204

Pafta Adı: E-E, F-F ve G-G Kesitleri

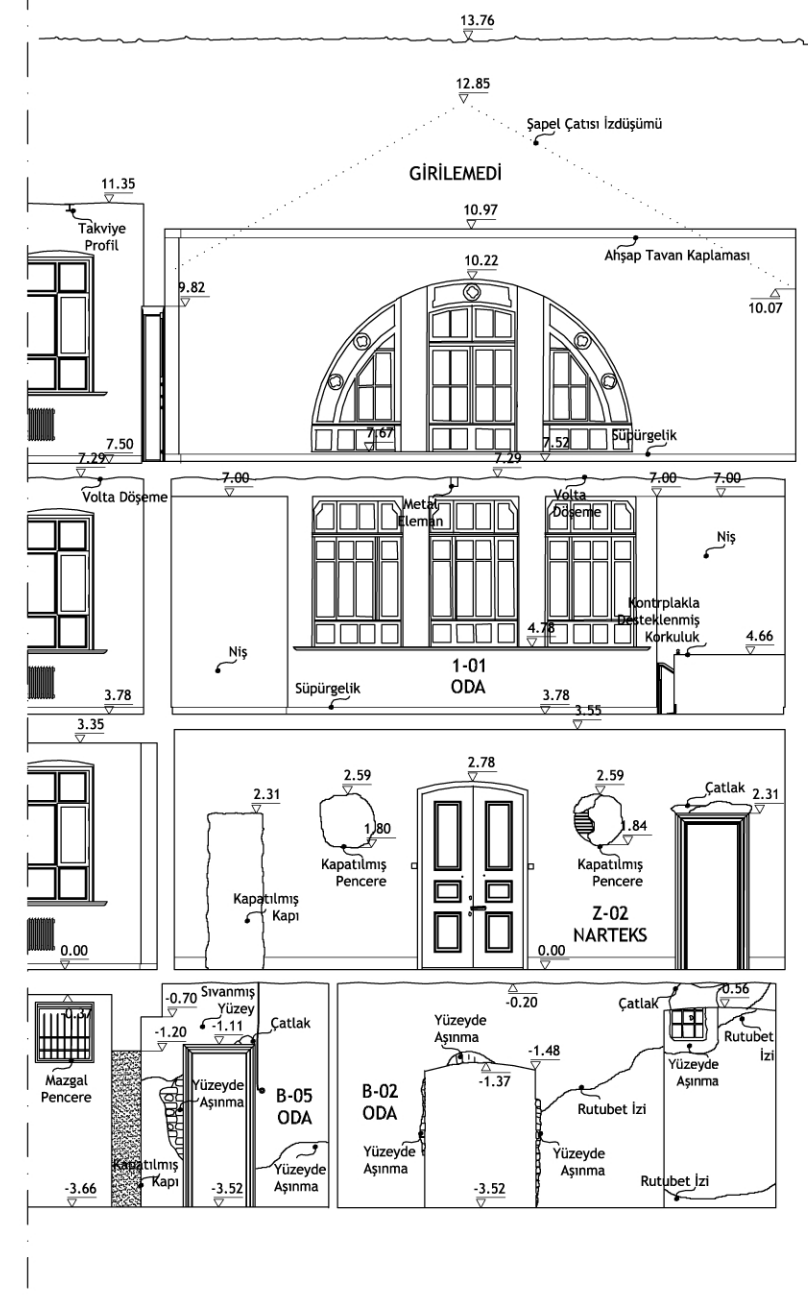
RÖLÖVE	
RESTİTÜSYON	
RESTORASYON	
Ölçek: 1/50	Pafta No: 17

G-G Kesiti

F-F Kesiti

E-E Kesiti

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

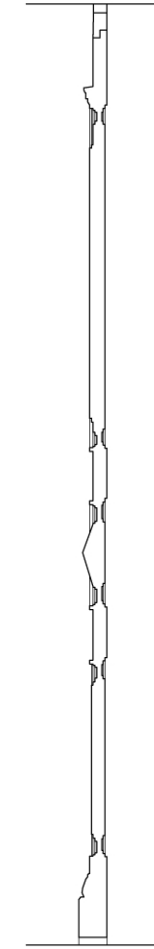
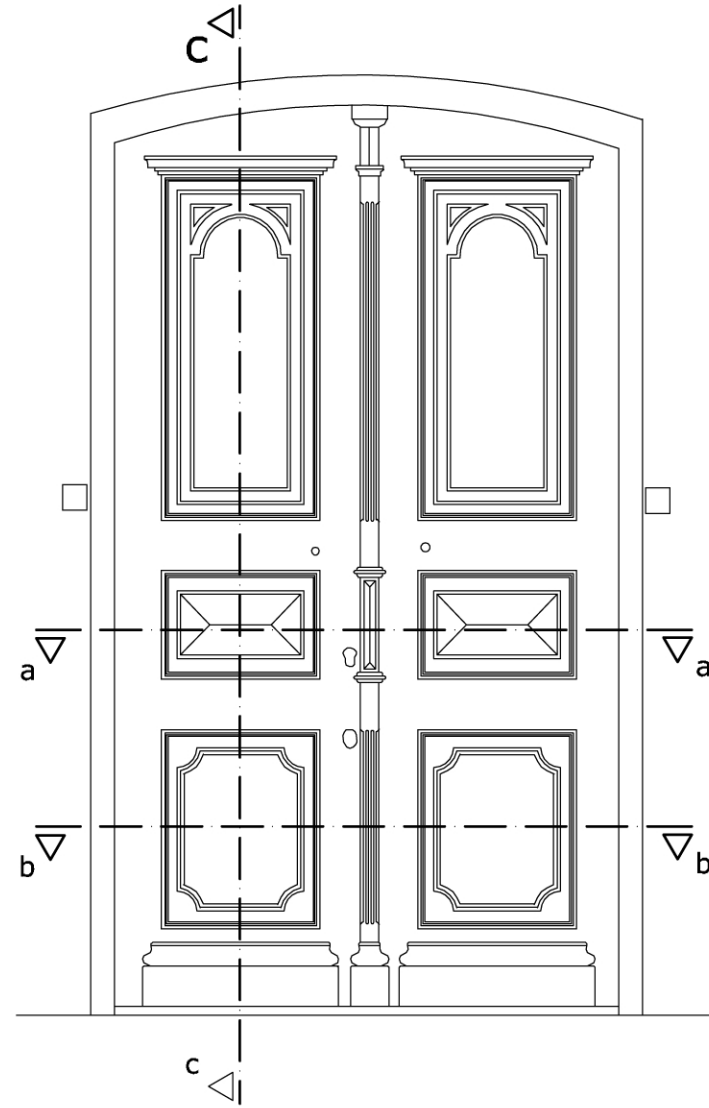
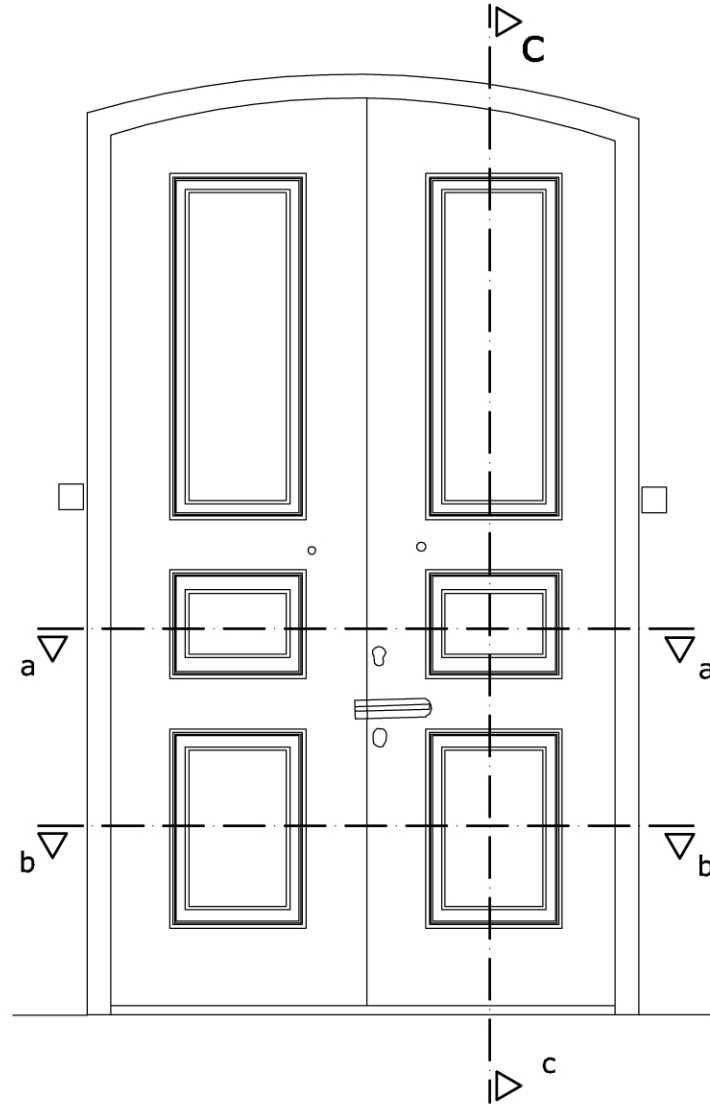
KADIKÖY
YELDEĞİRMENİNDEKİ
NOTRE DAME DU ROSAIRE
ŞAPELİ
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Kutgün Eyüpgiller

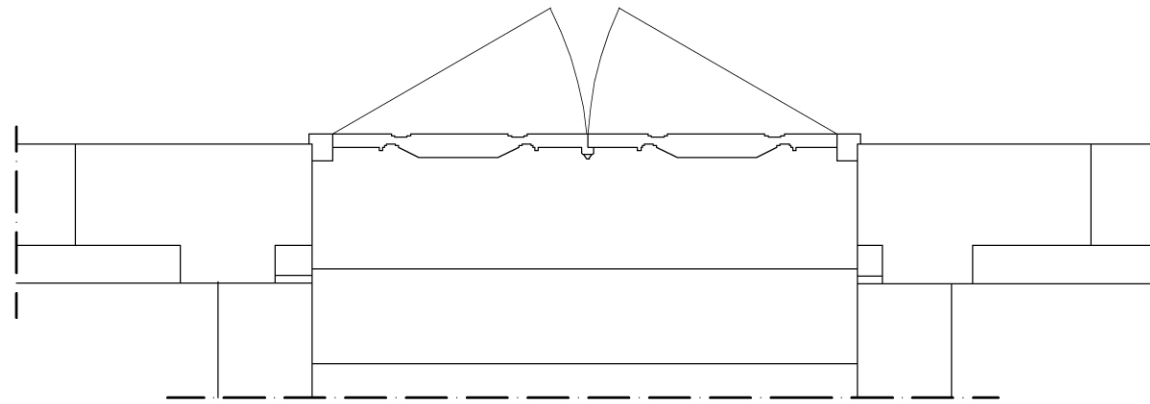
Hazırlayan
Mimar Ceylin Karbeyaz
502071204

Pafta Adı: K-07 Detayı

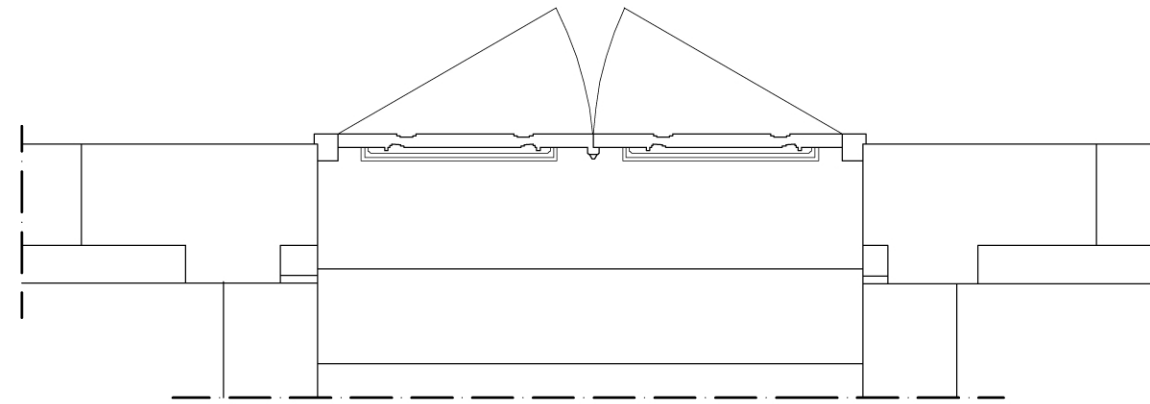
RÖLÖVE	
RESTİTÜSYON	
RESTORASYON	
Ölçek: 1/10	Pafta No: 18

c-c kesiti

a-a kesiti

b-b kesiti

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

KADIKÖY
YELDEĞİRMENİ'NDEKİ
NOTRE DAME DU ROSAIRE
ŞAPELİ
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Kutgün Eyüpgiller

Hazırlayan
Mimar Ceylin Karbeyaz
502071204

Pafta Adı: K-01 Detayı

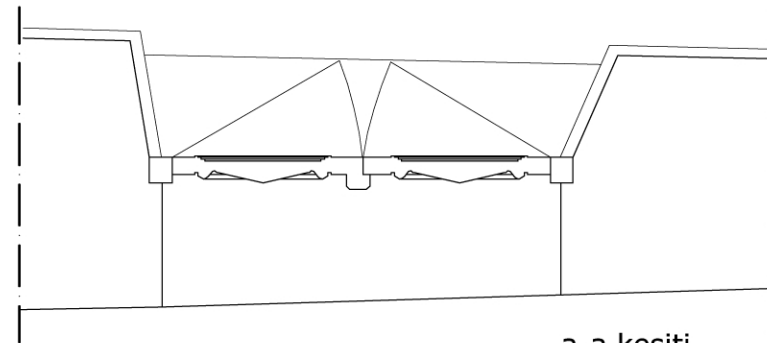
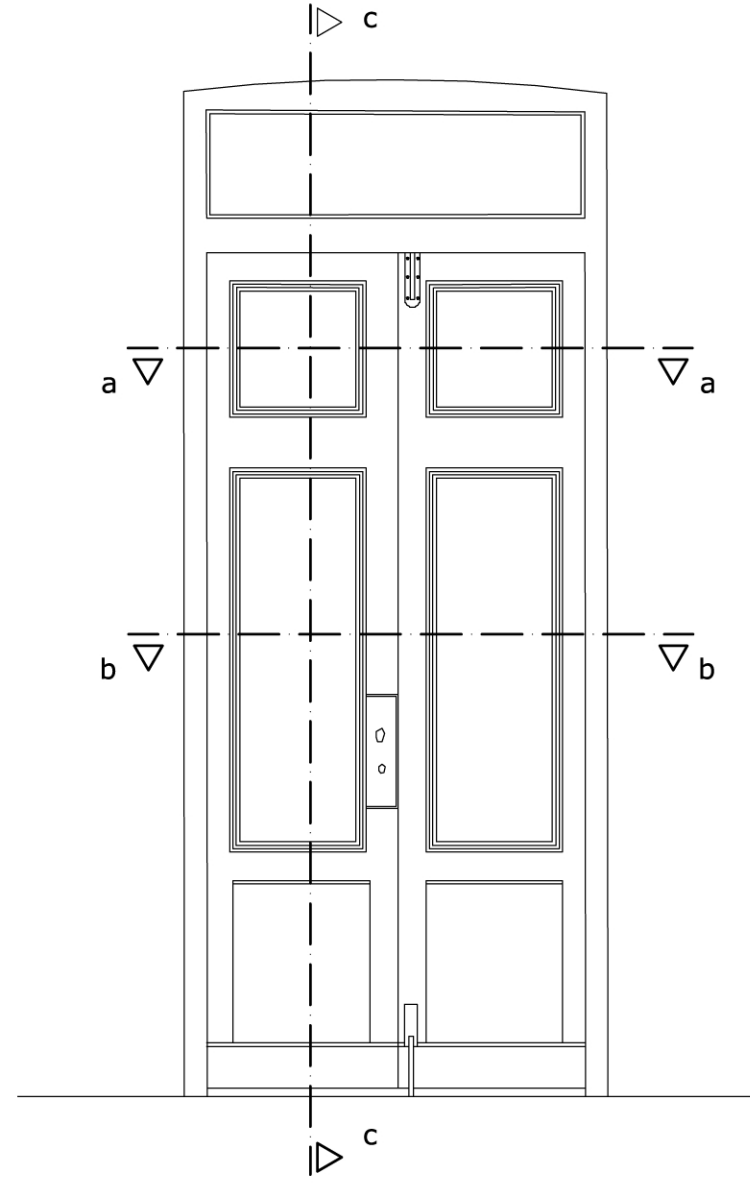
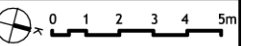
RÖLÖVE

RESTİTÜSYON

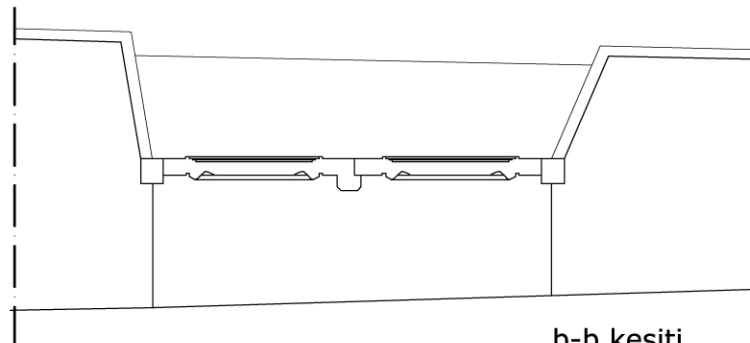
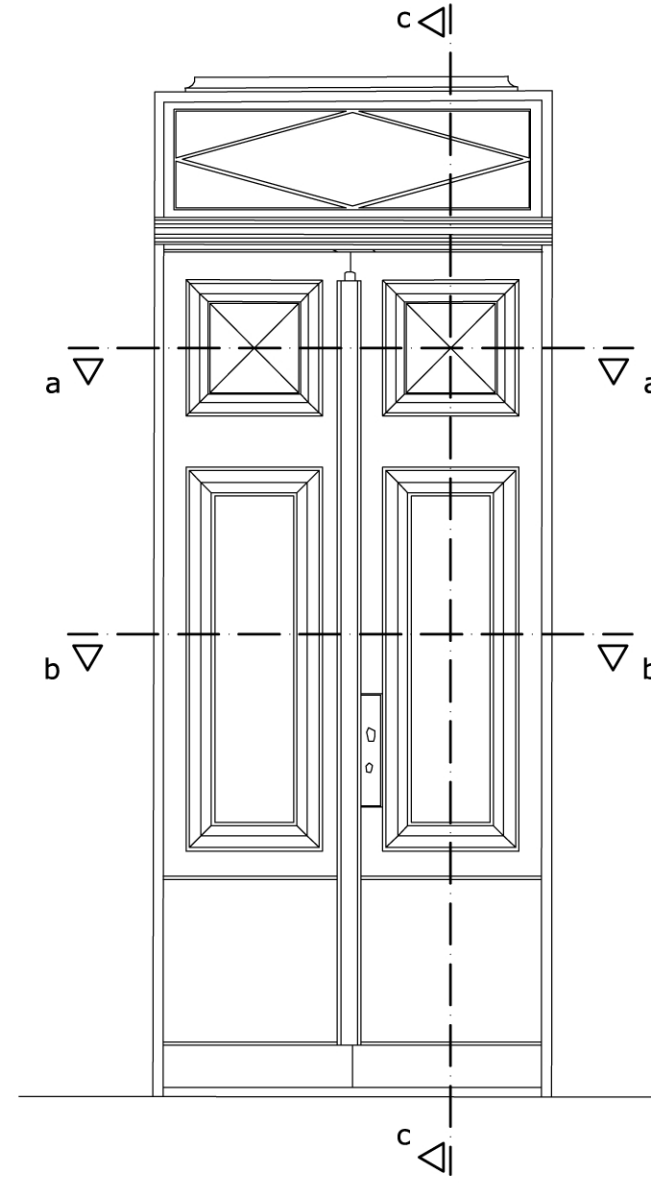
RESTORASYON

Ölçek: 1/10

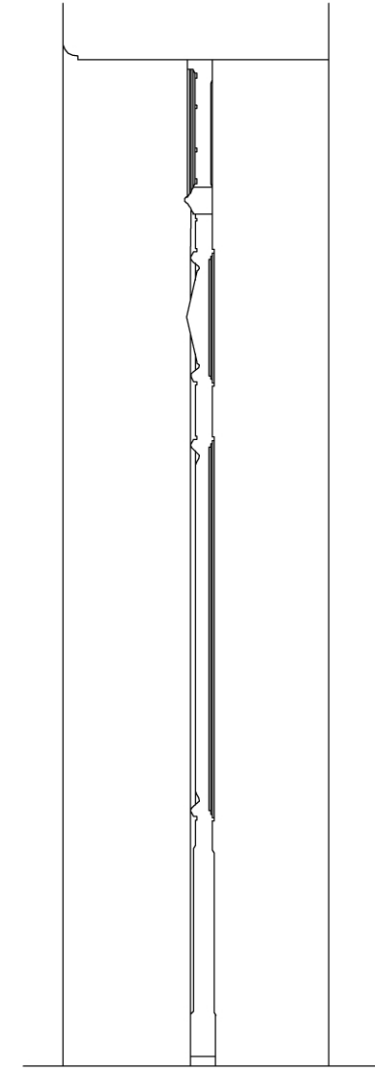
Pafta No: 19

a-a kesiti

b-b kesiti

c-c kesiti

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

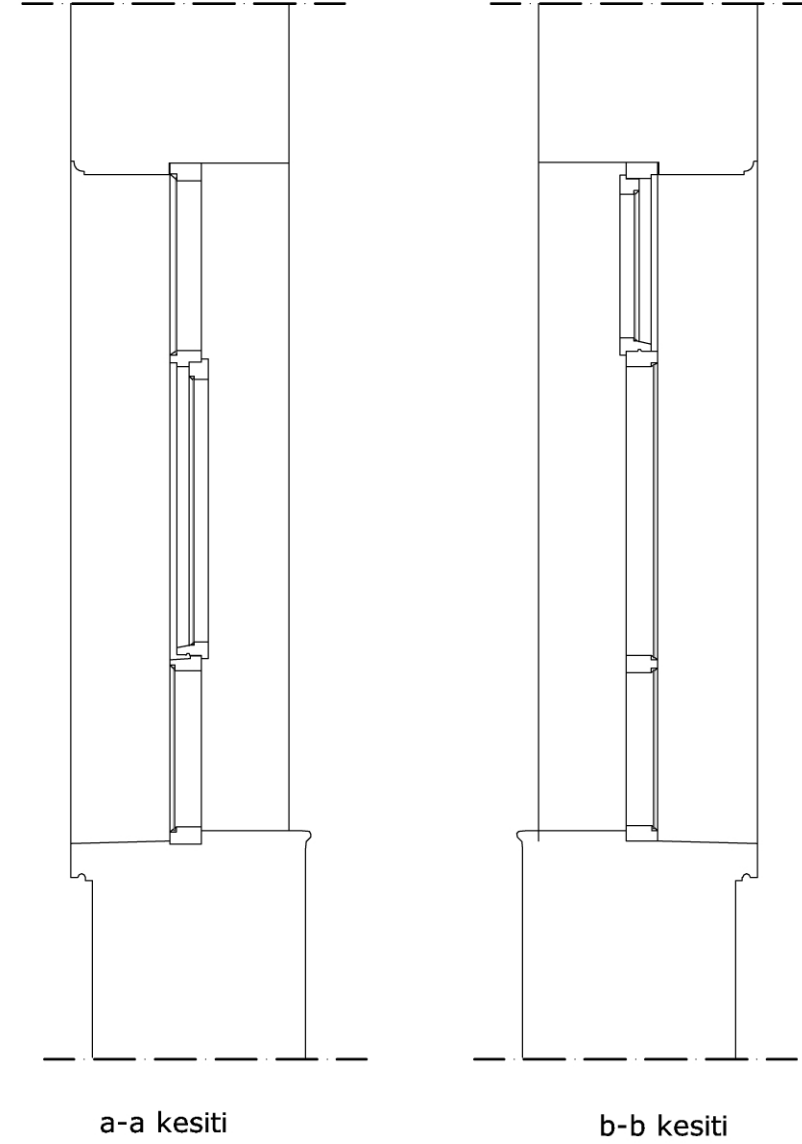
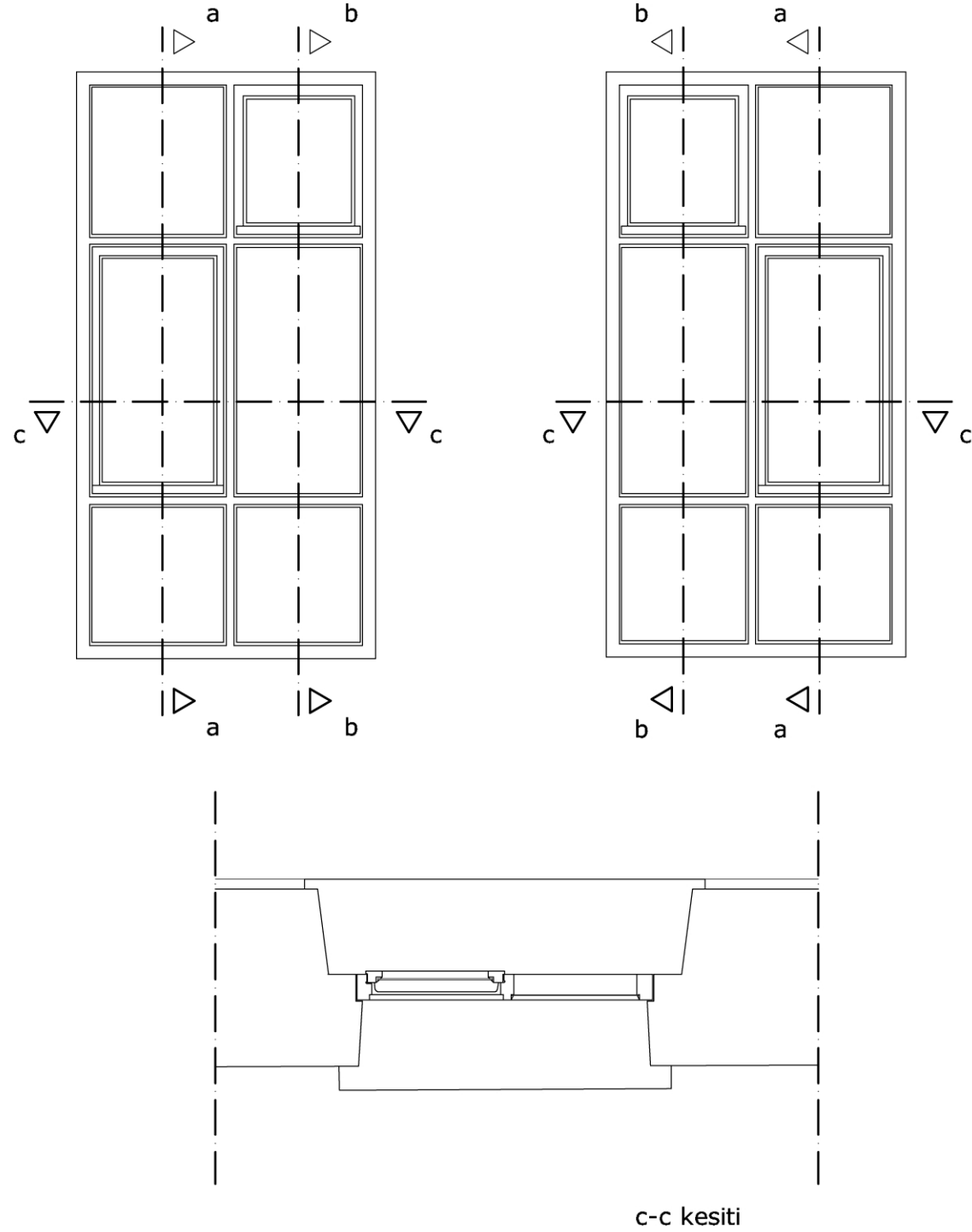
KADIKÖY
YELDEĞİRMENİNDEKİ
NOTRE DAME DU ROSAIRE
ŞAPELİ
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Kutgün Eyüpgiller

Hazırlayan
Mimar Ceylin Karbeyaz
502071204

Pafta Adı: P-01 Detayı

RÖLÖVE	
RESTİTÜSYON	
RESTORASYON	
Ölçek: 1/10	Pafta No: 20

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

KADIKÖY
YELDEĞİRMENİNDEKİ
NOTRE DAME DU ROSAIRE
ŞAPELİ
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Kutgün Eyüpgiller

Hazırlayan
Mimar Ceylin Karbeyaz
502071204

Pafta Adı: P-04 Detayı

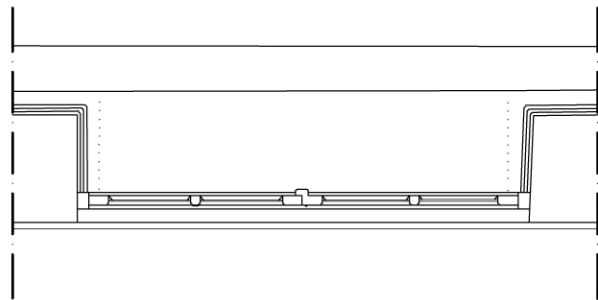
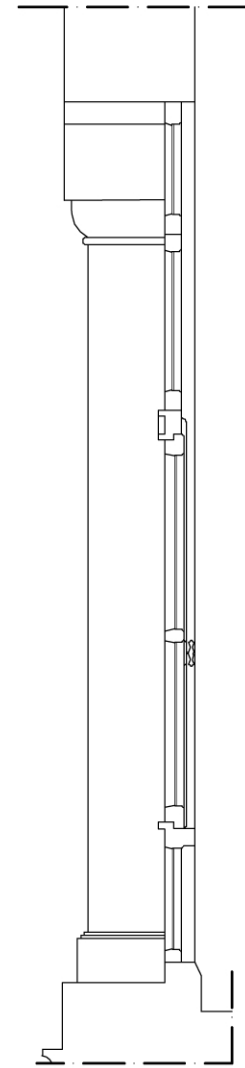
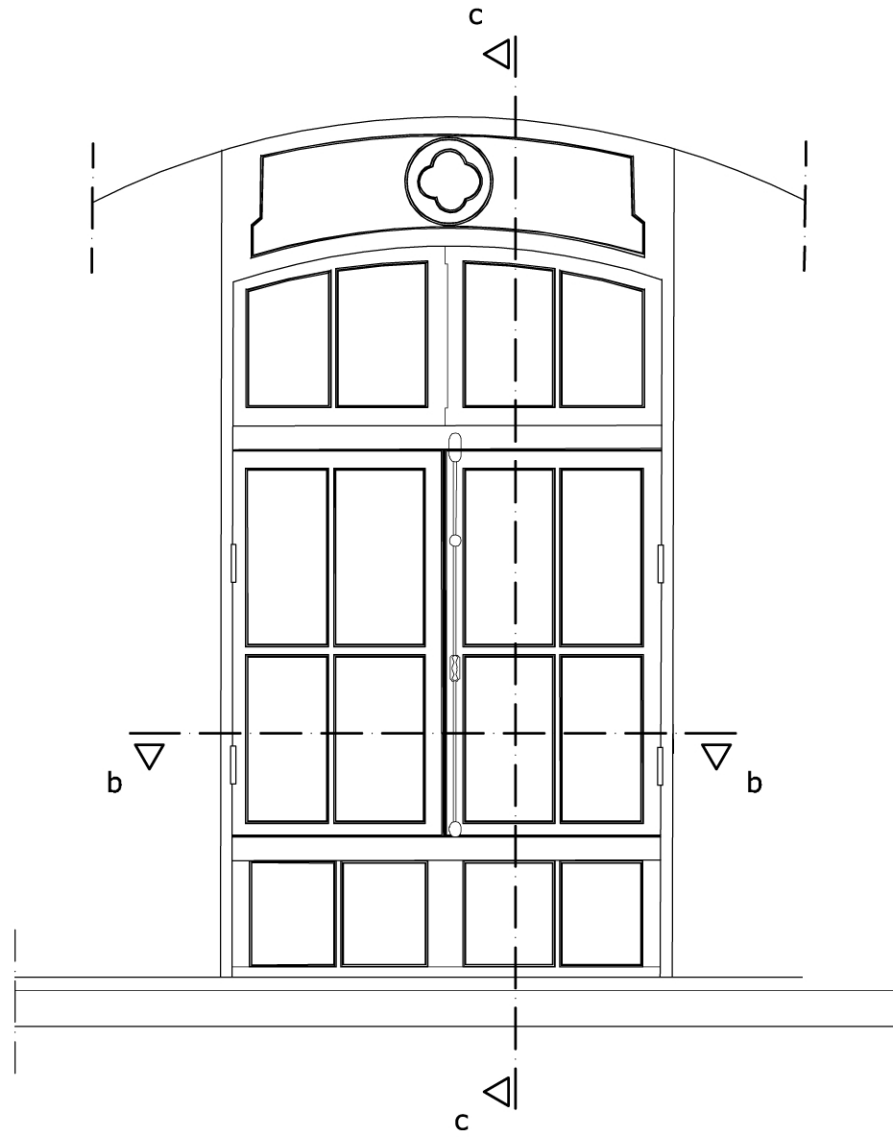
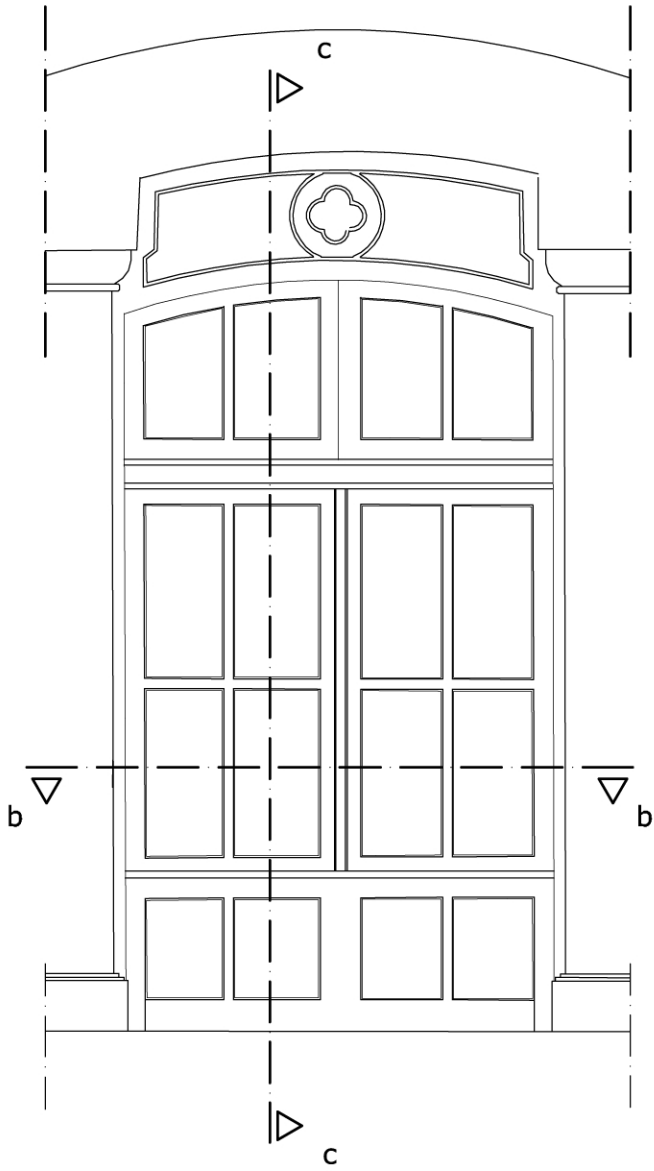
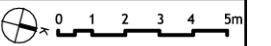
RÖLÖVE

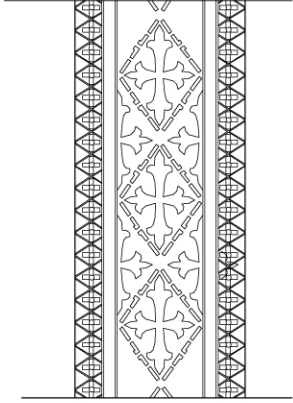
RESTİTÜSYON

RESTORASYON

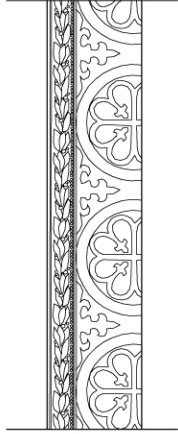
Ölçek: 1/10

Pafta No: 21

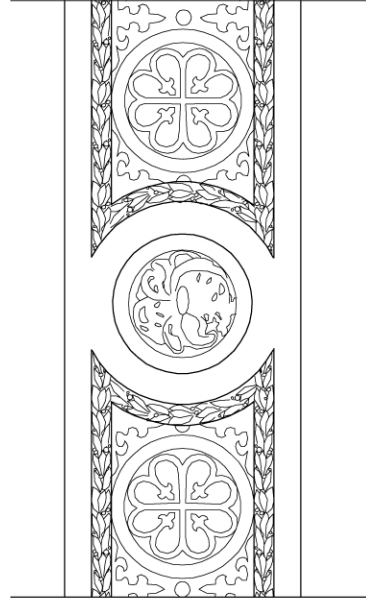

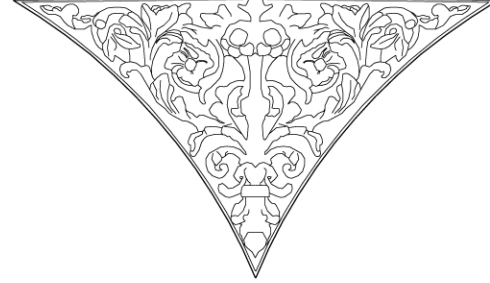
a detayı

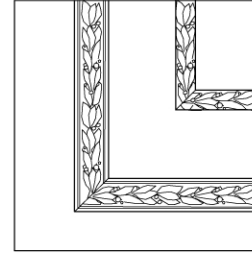
b detayı

c detayı

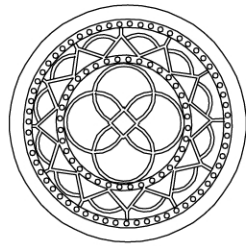
d detayı

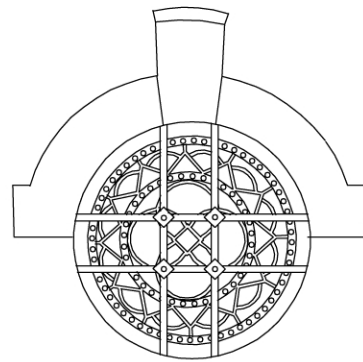
e detayı

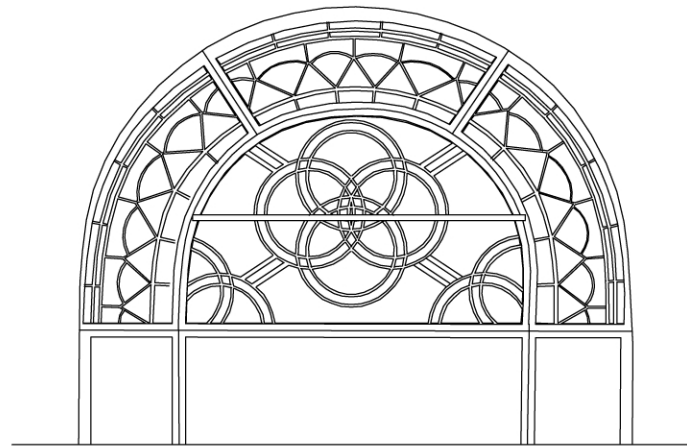
f detayı

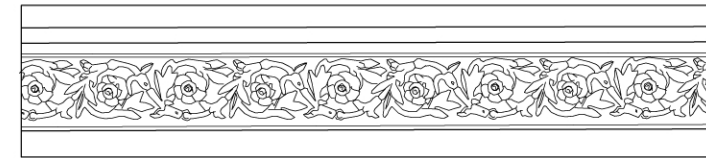
g detayı

h detayı

ı detayı

i detayı

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

SIVADA BOZULMA
YÜZEY KAYBI
KILCAL ÇATLAK
STRÜKTÜREL ÇATLAK
DELİK
RUTUBETE BAĞLI BOZULMA
AHŞAPTA BOZULMA
ÇİMENTOLU SIVA
ÖZGÜN OLMAYAN
MALZEME
YÜZEY KİRLİLİĞİ
BİTKİLENME

KADIKÖY
YELDEĞİRMENİNDEKİ
NOTRE DAME DU ROSAIRE
ŞAPELİ
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Kutgün Eyüpgiller

Hazırlayan
Mimar Ceylin Karbeyaz
502071204

Pafta Adı: Güney ve Kuzey Cepheleri
Hasar Analizi

RÖLÖVE	
RESTİTÜSYON	
RESTORASYON	
Ölçek: 1/50	Pafta No: 23
0 1 2 3 4 5 m	

KUZEY CEPHE

GÜNEY CEPHE

OKUL BİNASI

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

- SIVADA BOZULMA
- YÜZEY KAYBI
- KILCAL ÇATLAK
- STRÜKTÜREL ÇATLAK
- DELİK
- RUTUBETE BAĞLI BOZULMA
- AHŞAPTA BOZULMA
- ÇİMENTOLU SIVA
- ÖZGÜN OLMAYAN MALZEME
- YÜZEY KİRLİLİĞİ
- BİTKİLENME

KADIKÖY
YELDEĞİRMENİNDEKİ
NOTRE DAME DU ROSAIRE
ŞAPELİ
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Kutgün Eyüpgiller

Hazırlayan
Mimar Ceylin Karbeyaz
502071204

Pafta Adı: Doğu Cephesi Hasar Analizi

RÖLÖVE	
RESTİTÜSYON	
RESTORASYON	
Ölçek: 1/50	Pafta No: 24
0 1 2 3 4 5 m	

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

- SIVADA BOZULMA
- YÜZEY KAYBI
- KILCAL ÇATLAK
- STRÜKTÜREL ÇATLAK
- DELİK
- RUTUBE BAĞLI BOZULMA
- AHŞAPTA BOZULMA
- ÇİMENTOLU SIVA
- ÖZGÜN OLMAYAN MALZEME
- YÜZEY KİRLİLİĞİ
- BİTKİLENME

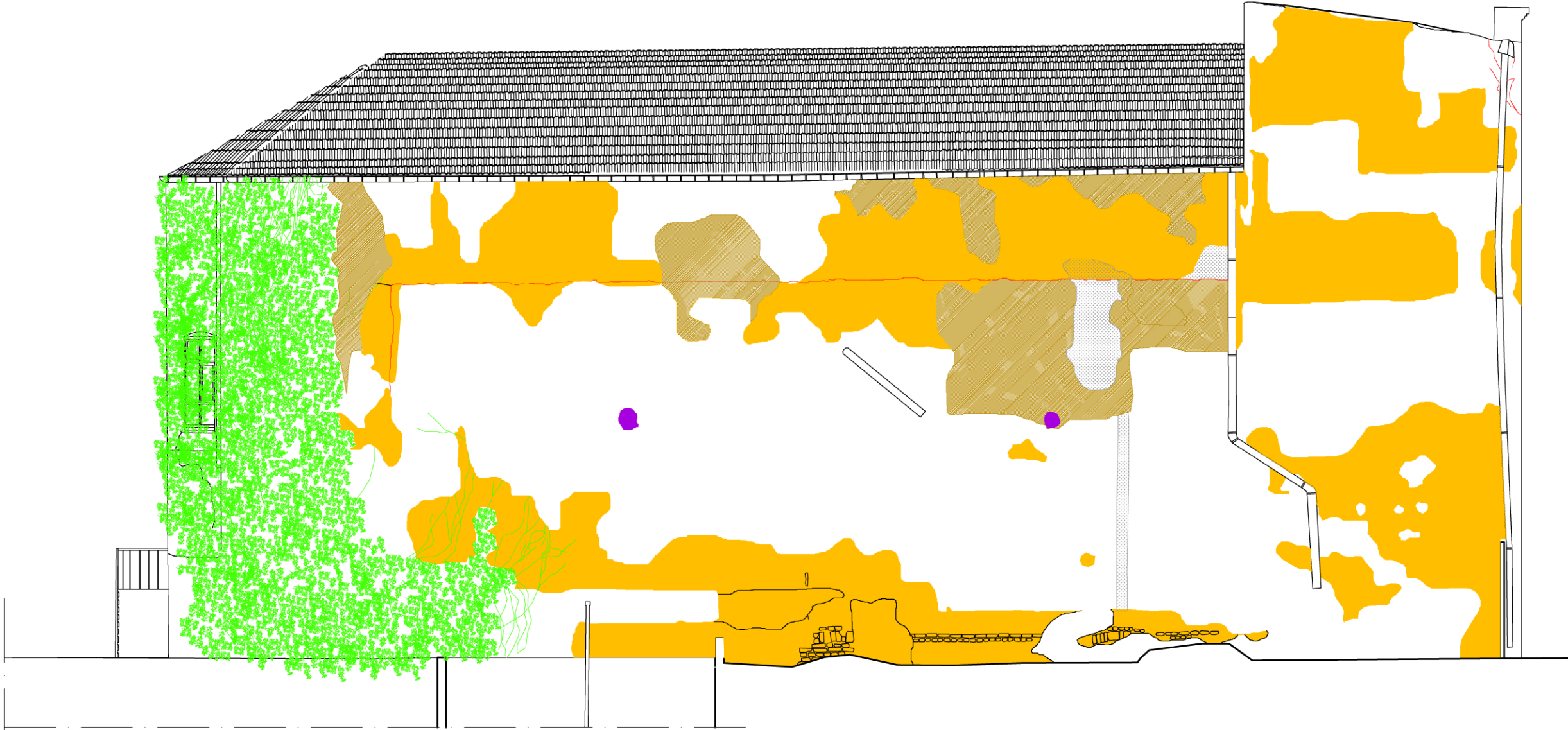
KADIKÖY
YELDEĞİRMENİNDEKİ
NOTRE DAME DU ROSAIRE
ŞAPELİ
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Kutgün Eyüpgiller

Hazırlayan
Mimar Ceylin Karbeyaz
502071204

Pafta Adı: Batı Cephesi Hasar Analizi

RÖLÖVE	
RESTİTÜSYON	
RESTORASYON	
Ölçek: 1/50	Pafta No: 25
0 1 2 3 4 5 m	

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

SIVADA BOZULMA
YÜZEY KAYBI
KILCAL ÇATLAK
STRÜKTÜREL ÇATLAK
DELİK
RUTUBE BAĞLI BOZULMA
AHŞAPTA BOZULMA
ÇİMENTOLU SIVA
ÖZGÜN OLMAYAN MALZEME
YÜZEY KİRLİLİĞİ
BİTKİLENME

KADIKÖY
YELDEĞİRMENİNDEKİ
NOTRE DAME DU ROSAIRE
ŞAPELİ
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Kutgün Eyüpgiller

Hazırlayan
Mimar Ceylin Karbeyaz
502071204

Pafta Adı: A-A Kesiti Hasar Analizi

RÖLÖVE	
RESTİTÜSYON	
RESTORASYON	
Ölçek: 1/50	Pafta No: 26
0 1 2 3 4 5 m	

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

SIVADA BOZULMA
YÜZEY KAYBI
KILCAL ÇATLAK
STRÜKTÜREL ÇATLAK
DELİK
RUTUBE BAĞLI BOZULMA
AHŞAPTA BOZULMA
ÇİMENTOLU SIVA
ÖZGÜN OLMAYAN
MALZEME
YÜZEY KİRLİLİĞİ
BİTKİLENME

KADIKÖY
YELDEĞİRMENİNDEKİ
NOTRE DAME DU ROSAIRE
ŞAPELİ
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Kutgün Eyüpgiller

Hazırlayan
Mimar Ceylin Karbeyaz
502071204

Pafta Adı: B-B Kesitli Hasar Analizi

RÖLÖVE	
RESTİTÜSYON	
RESTORASYON	
Ölçek: 1/50	Pafta No: 27
0 1 2 3 4 5 m	

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

SIVADA BOZULMA
YÜZEY KAYBI
KILCAL ÇATLAK
STRÜKTÜREL ÇATLAK
DELİK
RUTUBETE BAĞLI BOZULMA
AHŞAPTA BOZULMA
ÇİMENTOLU SIVA
ÖZGÜN OLMAYAN MALZEME
YÜZEY KİRLİLİĞİ
BİTKİLENME

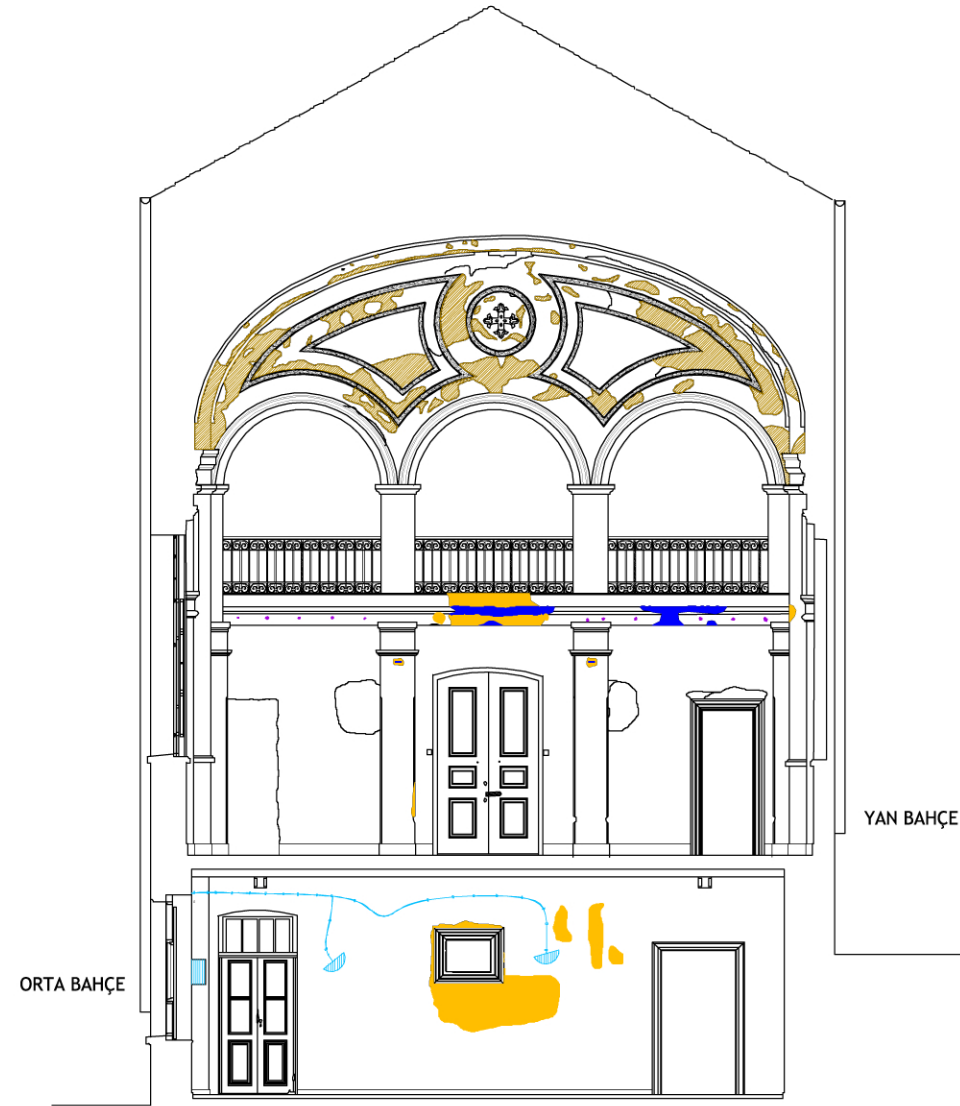
KADIKÖY
YELDEĞİRMENİNDEKİ
NOTRE DAME DU ROSAIRE
ŞAPELİ
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Kutgün Eyüpgiller

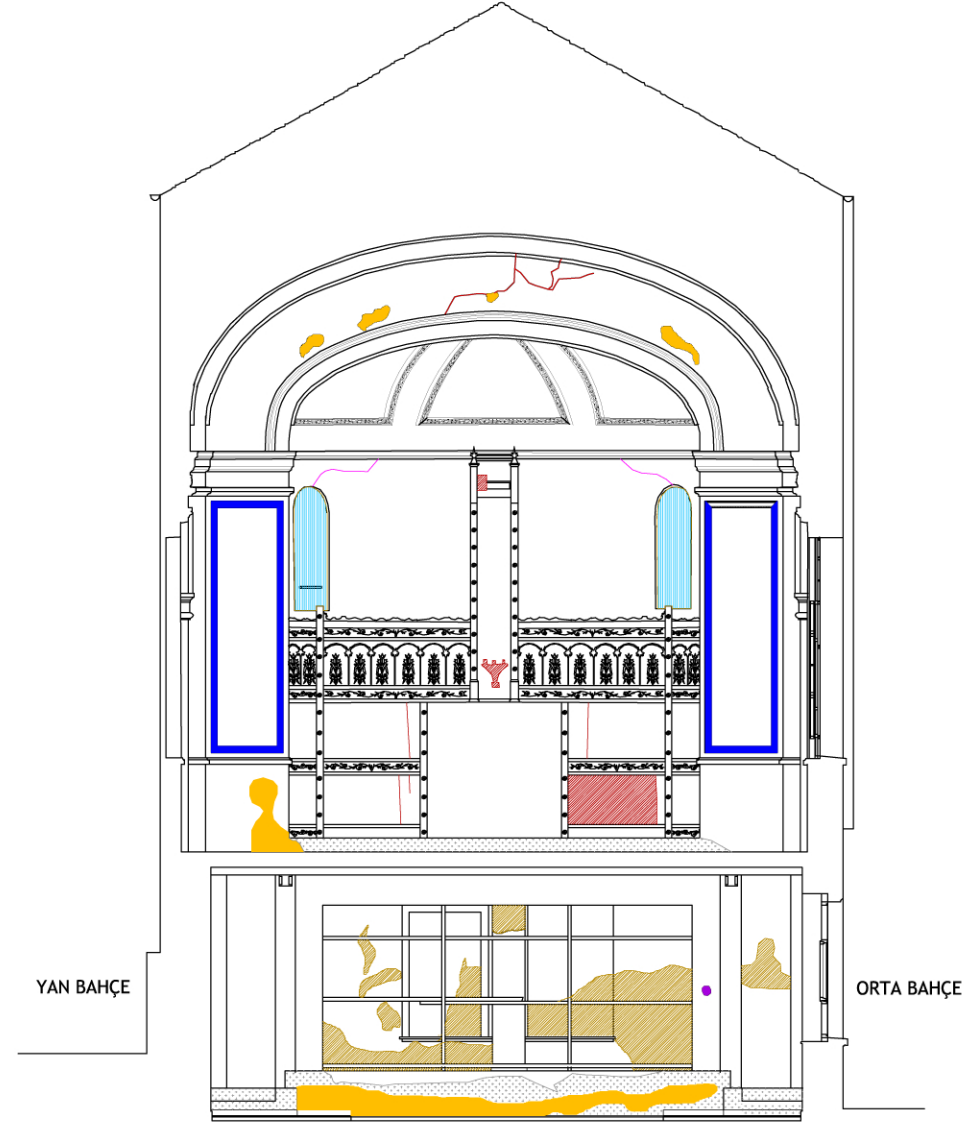
Hazırlayan
Mimar Ceylin Karbeyaz
502071204

Pafta Adı: C-C ve D-D Kesitleri
Malzeme Analizi

RÖLÖVE	
RESTİTÜSYON	
RESTORASYON	
Ölçek: 1/50	Pafta No: 28
0 1 2 3 4 5 m	

D-D Kesiti

C-C Kesiti

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

SIVADA BOZULMA
YÜZEY KAYBI
KILCAL ÇATLAK
STRÜKTÜREL ÇATLAK
DELİK
RUTUBETE BAĞLI BOZULMA
AHŞAPTA BOZULMA
ÇİMENTOLU SIVA
ÖZGÜN OLMAYAN MALZEME
YÜZEY KIRILUĞI
BİTKİLENME

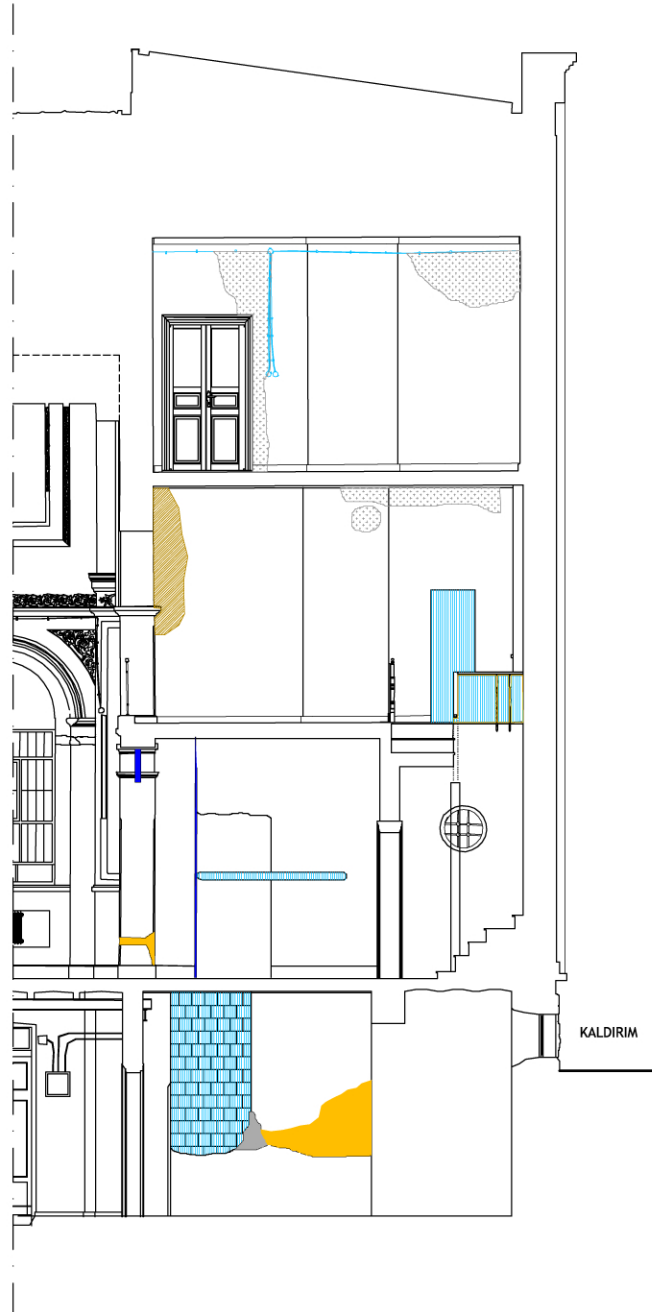
KADIKÖY
YELDEĞİRMENİNDEKİ
NOTRE DAME DU ROSAIRE
ŞAPELİ
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Kutgün Eyüpgiller

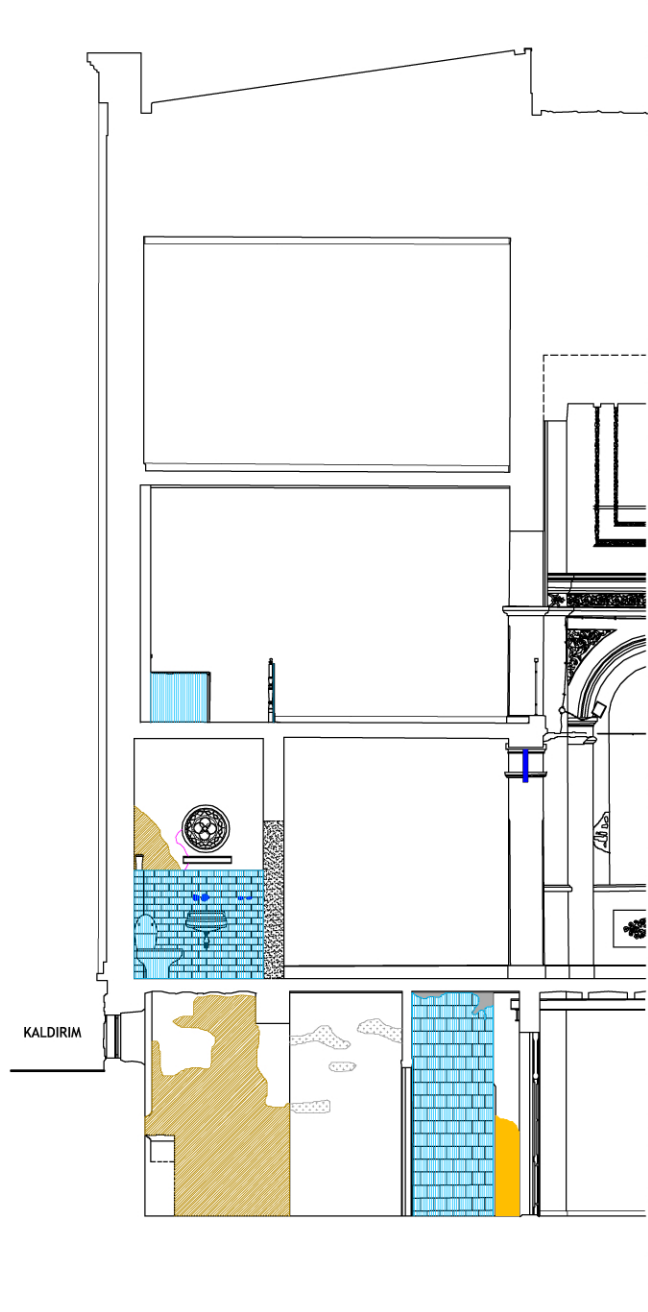
Hazırlayan
Mimar Ceylin Karbeyaz
502071204

Pafta Adı: E-E, F-F ve G-G Kesitleri
Hasar Analizi

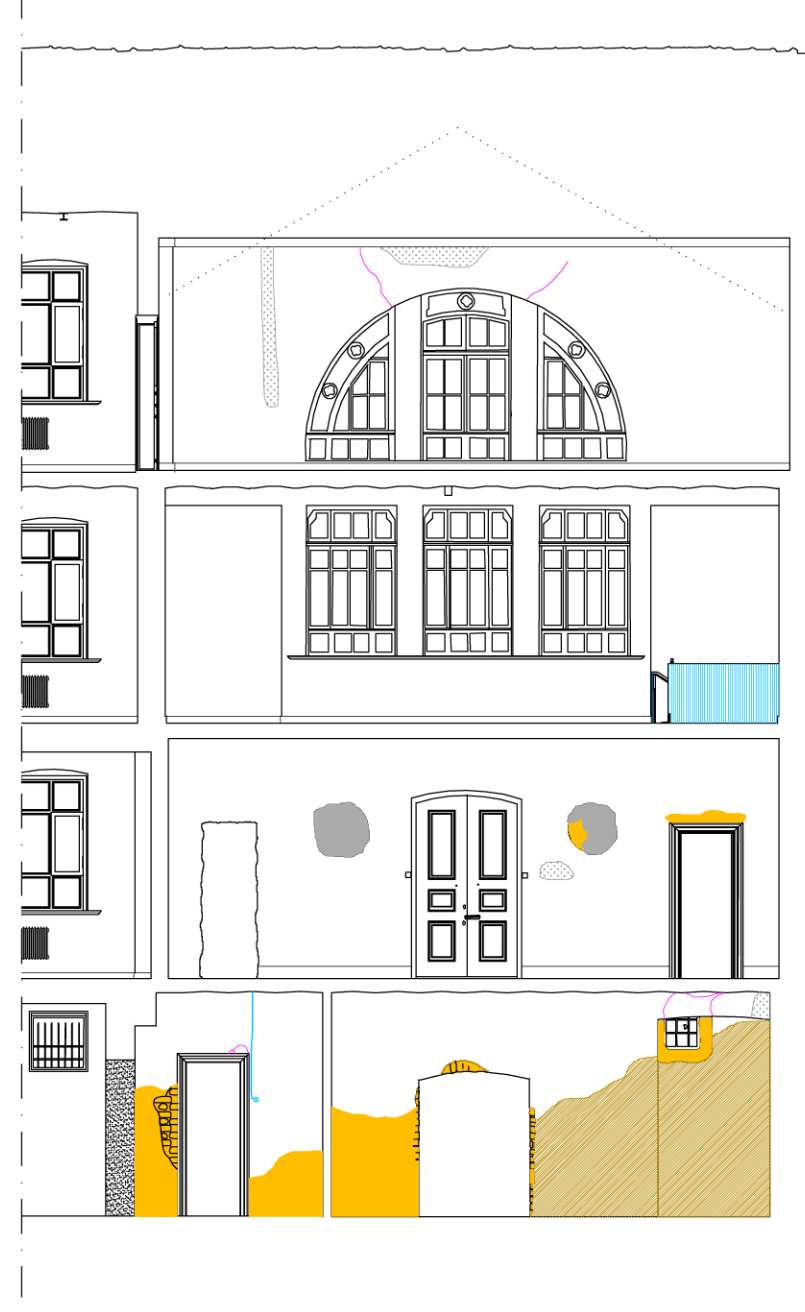
RÖLÖVE	
RESTİTÜSYON	
RESTORASYON	
Ölçek: 1/50	Pafta No: 29
0 1 2 3 4 5 m	

G-G Kesiti

F-F Kesiti

E-E Kesiti

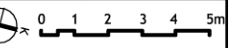
TUĞLA
KABA YONU TAŞ
KEŞME TAŞ
BOYA
İNCE SIVA
KABA SIVA
AHŞAP
METAL
CAM
MARŞİLYA KİREMITİ
ALÇI
PVC-PLASTİK
KARO
DÖKME MOZAIK
ŞAP

KADIKÖY
YELDEĞİRMEN'İNDEKİ
NOTRE DAME DU ROSAIRE
ŞAPELİ
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Kutgün Eyüpgiller

Hazırlayan
Mimar Ceylin Karbeyaz
502071204

Pafta Adı: Güney ve Kuzey Cepheleri
Malzeme Analizi

RÖLÖVE	
RESTİTÜSYON	
RESTORASYON	
Ölçek: 1/50	Pafta No: 30
	

KUZEY CEPHE

GÜNEY CEPHE

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

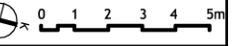
TUĞLA
KABA YONU TAŞ
KEŞME TAŞ
BOYA
İNCE SIVA
KABA SIVA
AHŞAP
METAL
CAM
MARŞİLYA KİREMITİ
ALÇI
PVC-PLASTİK
KARO
DÖKME MOZAIK
ŞAP

KADIKÖY
YELDEĞİRMEN'İNDEKİ
NOTRE DAME DU ROSAIRE
ŞAPELİ
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Kutgün Eyüpgiller

Hazırlayan
Mimar Ceylin Karbeyaz
502071204

Pafta Adı: Doğu Cephesi
Malzeme Analizi

RÖLÖVE	
RESTİTÜSYON	
RESTORASYON	
Ölçek: 1/50	Pafta No: 31
	

OKUL BİNASI

ORTA BAHÇE

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

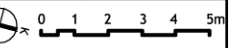
TUĞLA
KABA YONU TAŞ
KESME TAŞ
BOYA
İNCE SIVA
KABA SIVA
AHŞAP
METAL
CAM
MARŞİLYA KİREMITİ
ALÇI
PVC-PLASTİK
KARO
DÖKME MOZAIK
ŞAP

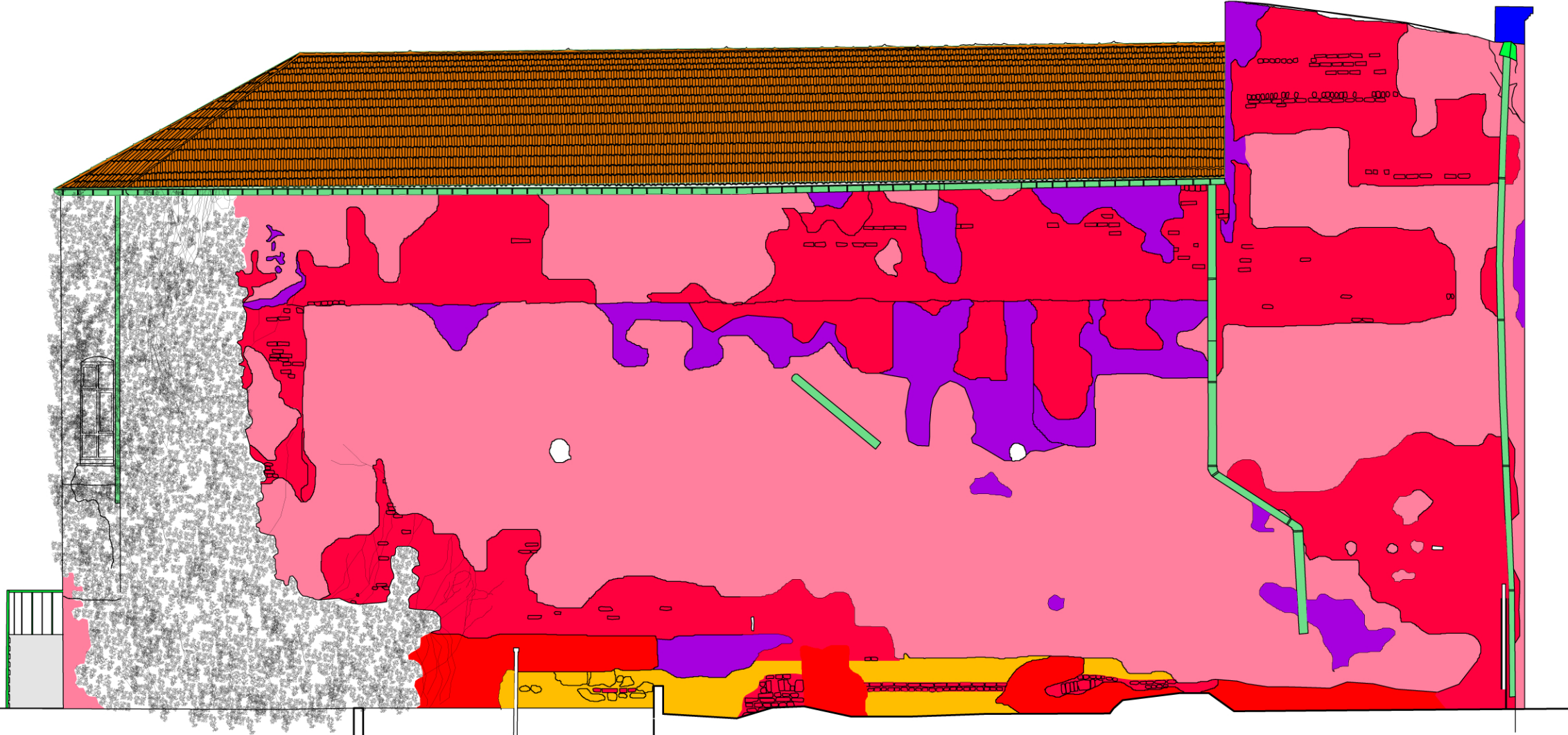
KADIKÖY
YELDEĞİRMENİNDEKİ
NOTRE DAME DU ROSAIRE
ŞAPELİ
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Kutgün Eyüpgiller

Hazırlayan
Mimar Ceylin Karbeyaz
502071204

Pafta Adı: Batı Cephesi
Malzeme Analizi

RÖLÖVE	
RESTİTÜSYON	
RESTORASYON	
Ölçek: 1/50	Pafta No: 32
	

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

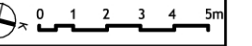
- TUĞLA
- KABA YONU TAŞ
- KESME TAŞ
- BOYA
- İNCE SIVA
- KABA SIVA
- AHŞAP
- METAL
- CAM
- MARSİLYA KİREMITİ
- ALÇI
- PVC-PLASTİK
- KARO
- DÖKME MOZAIK
- ŞAP

KADIKÖY
YELDEĞİRMENİ'NDEKİ
NOTRE DAME DU ROSAIRE
ŞAPELİ
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Kutgün Eyüpgiller

Hazırlayan
Mimar Ceylin Karbeyaz
502071204

Pafta Adı: A-A Kesiti
Malzeme Analizi

RÖLÖVE	
RESTİTÜSYON	
RESTORASYON	
Ölçek: 1/50	Pafta No: 33
	

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

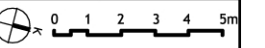
TUĞLA
KABA YONU TAŞ
KEŞME TAŞ
BOYA
İNCE SIVA
KABA SIVA
AHŞAP
METAL
ÇAM
MARŞİLYA KİREMITİ
ALÇI
PVC-PLASTİK
KARO
DÖKME MOZAIK
ŞAP

KADIKÖY
YELDEĞİRMEN'İNDEKİ
NOTRE DAME DU ROSAIRE
ŞAPELİ
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Kutgün Eyüpgiller

Hazırlayan
Mimar Ceylin Karbeyaz
502071204

Pafta Adı: B-B Kesiti
Malzeme Analizi

RÖLÖVE	
RESTİTÜSYON	
RESTORASYON	
Ölçek: 1/50	Pafta No: 34
	

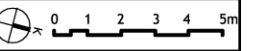
TUĞLA
KABA YONU TAŞ
KEŞME TAŞ
BOYA
İNCE SIVA
KABA SIVA
AHŞAP
METAL
CAM
MARŞİLYA KİREMITİ
ALÇI
PVC-PLASTİK
KARO
DÖKME MOZAIK
ŞAP

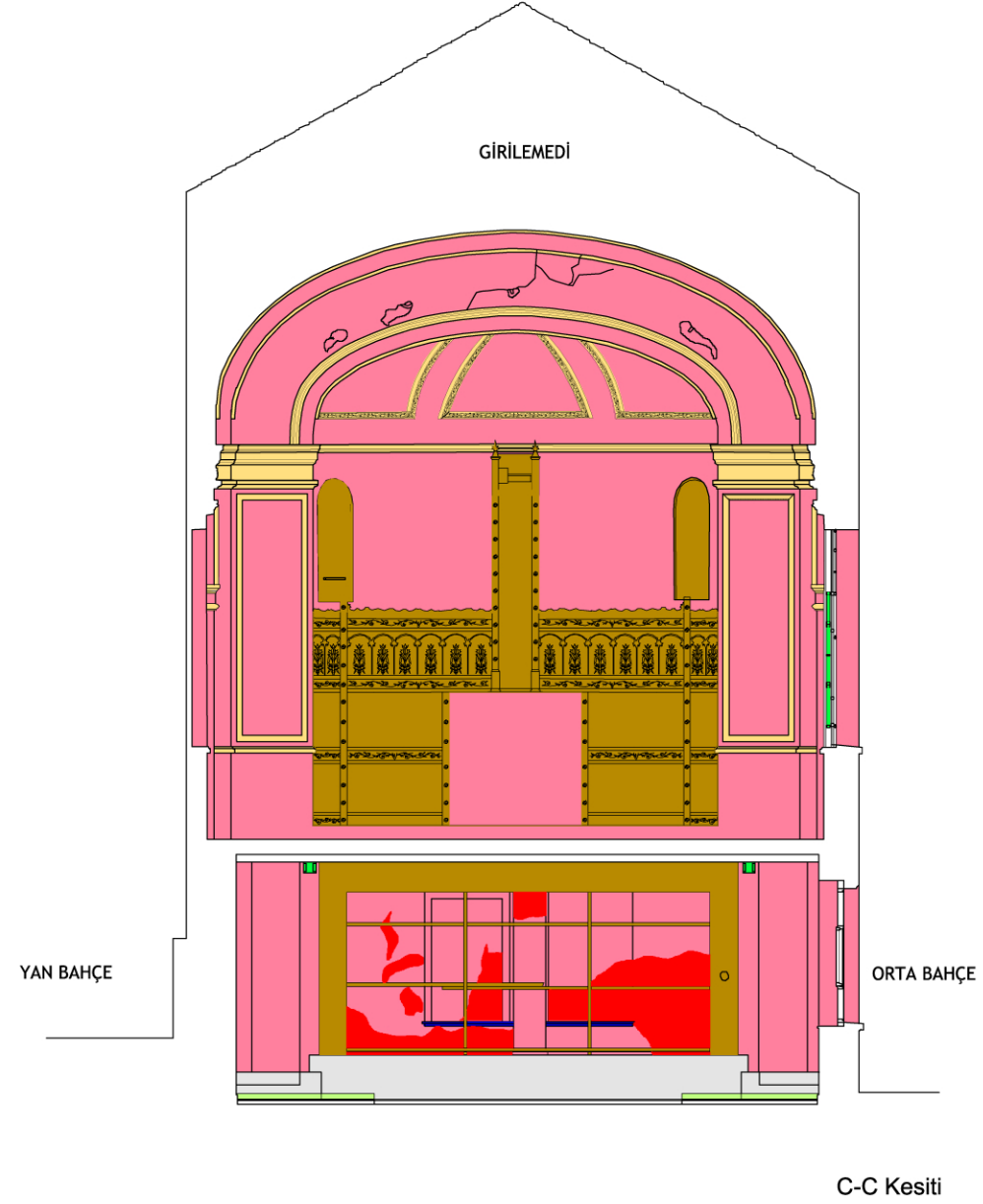
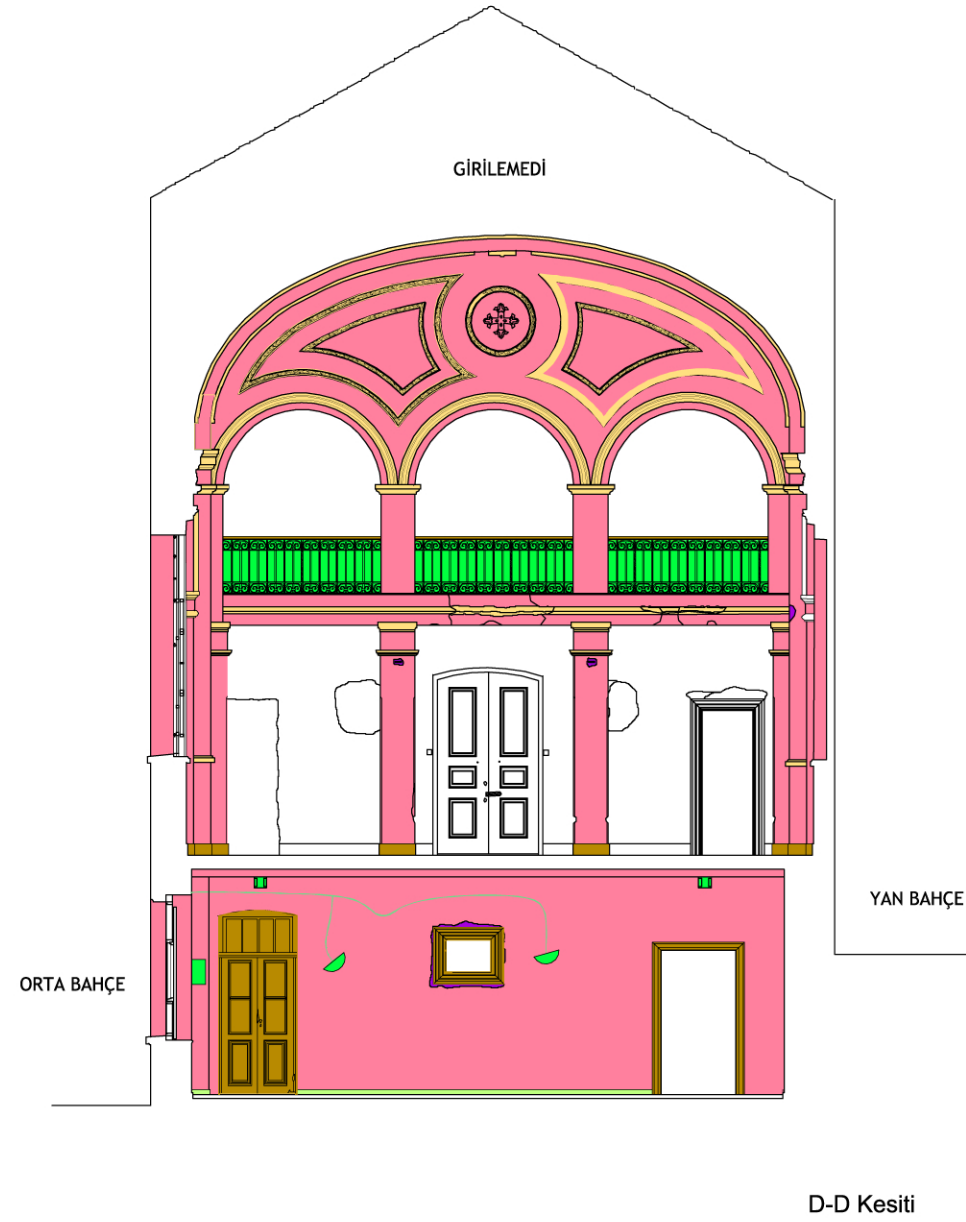
KADIKÖY
YELDEĞİRMEN'DEKİ
NOTRE DAME DU ROSAIRE
ŞAPELİ
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Kutgün Eyüpgiller

Hazırlayan
Mimar Ceylin Karbeyaz
502071204

Pafta Adı: C-C ve D-D Kesitleri
Malzeme Analizi

RÖLÖVE	
RESTİTÜSYON	
RESTORASYON	
Ölçek: 1/50	Pafta No: 35
	

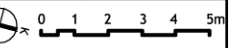
TUĞLA
KABA YONU TAŞ
KEŞME TAŞ
BOYA
İNCE SIVA
KABA SIVA
AHŞAP
METAL
ÇAM
MARŞİLYA KİREMITİ
ALÇI
PVC-PLASTİK
KARO
DÖKME MOZAIK
ŞAP

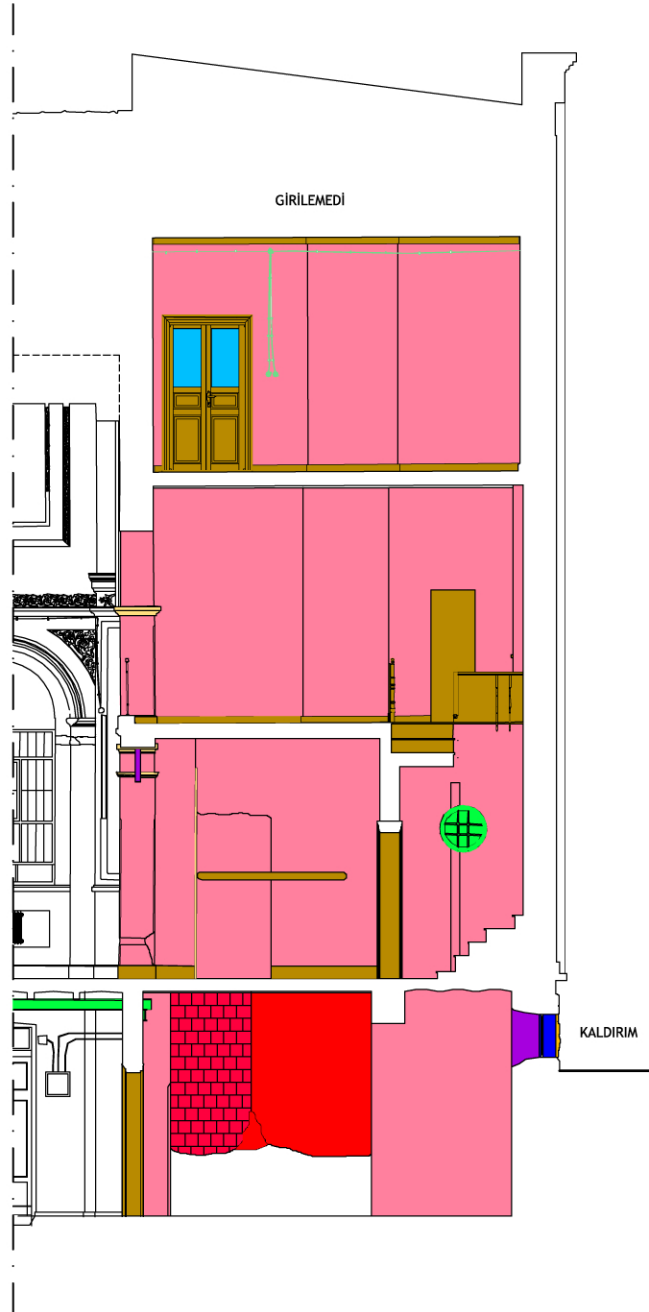
KADIKÖY
YELDEĞİRMENİNDEKİ
NOTRE DAME DU ROSAIRE
ŞAPELİ
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Kutgün Eyüpgiller

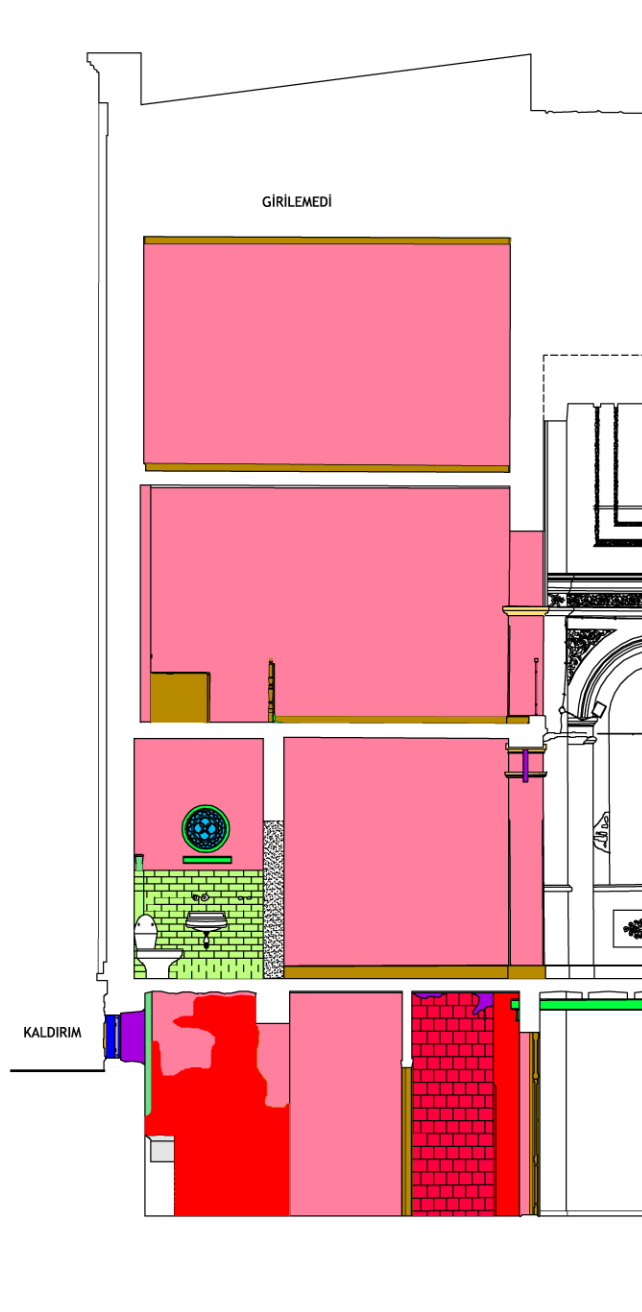
Hazırlayan
Mimar Ceylin Karbeyaz
502071204

Pafta Adı: E-E, F-F ve G-G Kesitleri
Malzeme Analizi

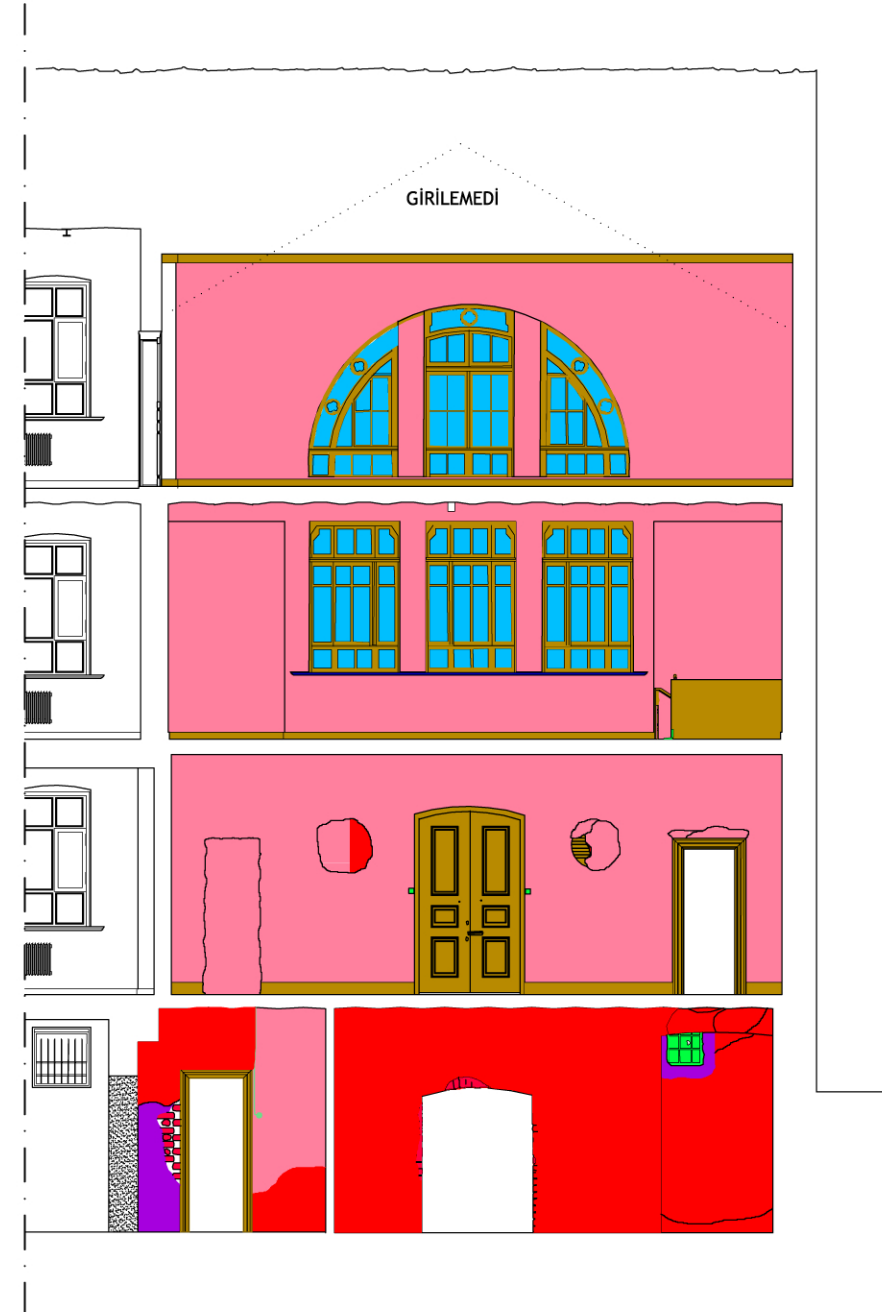
RÖLÖVE	
RESTİTÜSYON	
RESTORASYON	
Ölçek: 1/50	Pafta No: 36
	

G-G Kesiti

F-F Kesiti

E-E Kesiti

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

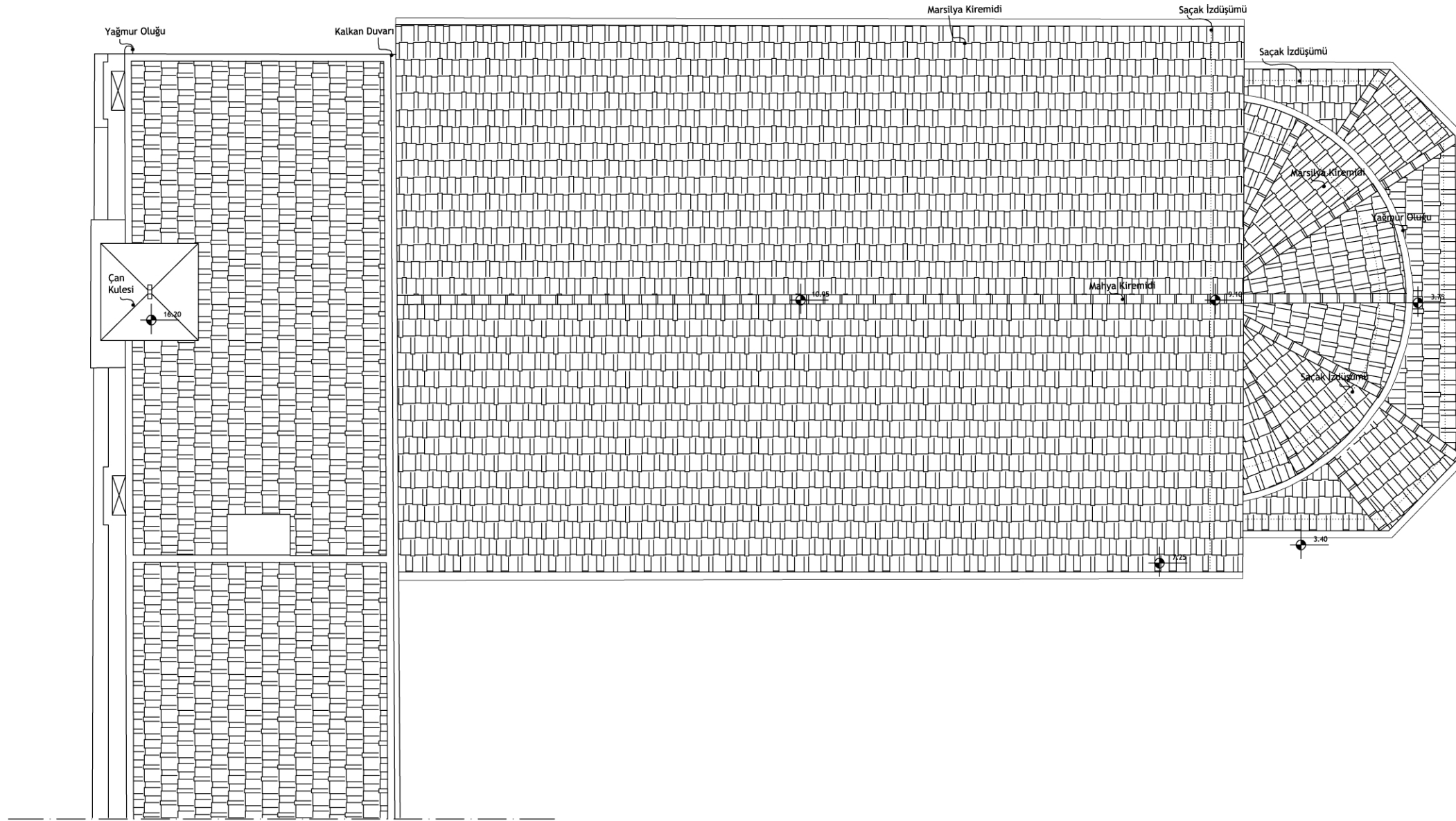
KADIKÖY
YELDEĞİRMENİNDEKİ
NOTRE DAME DU ROSAIRE
ŞAPELİ
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Kutgün Eyüpgiller

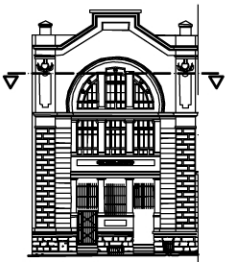
Hazırlayan
Mimar Ceylin Karbeyaz
502071204

Pafta Adı: Çatı Planı

RÖLÖVE	
RESTİTÜSYON	
RESTORASYON	
Ölçek: 1/50	Pafta No: 37

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

KADIKÖY
YELDEĞİRMENİ'NDEKİ
NOTRE DAME DU ROSAIRE
ŞAPELİ
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Kutgün Eyüpgiller

Hazırlayan
Mimar Ceylin Karbeyaz
502071204

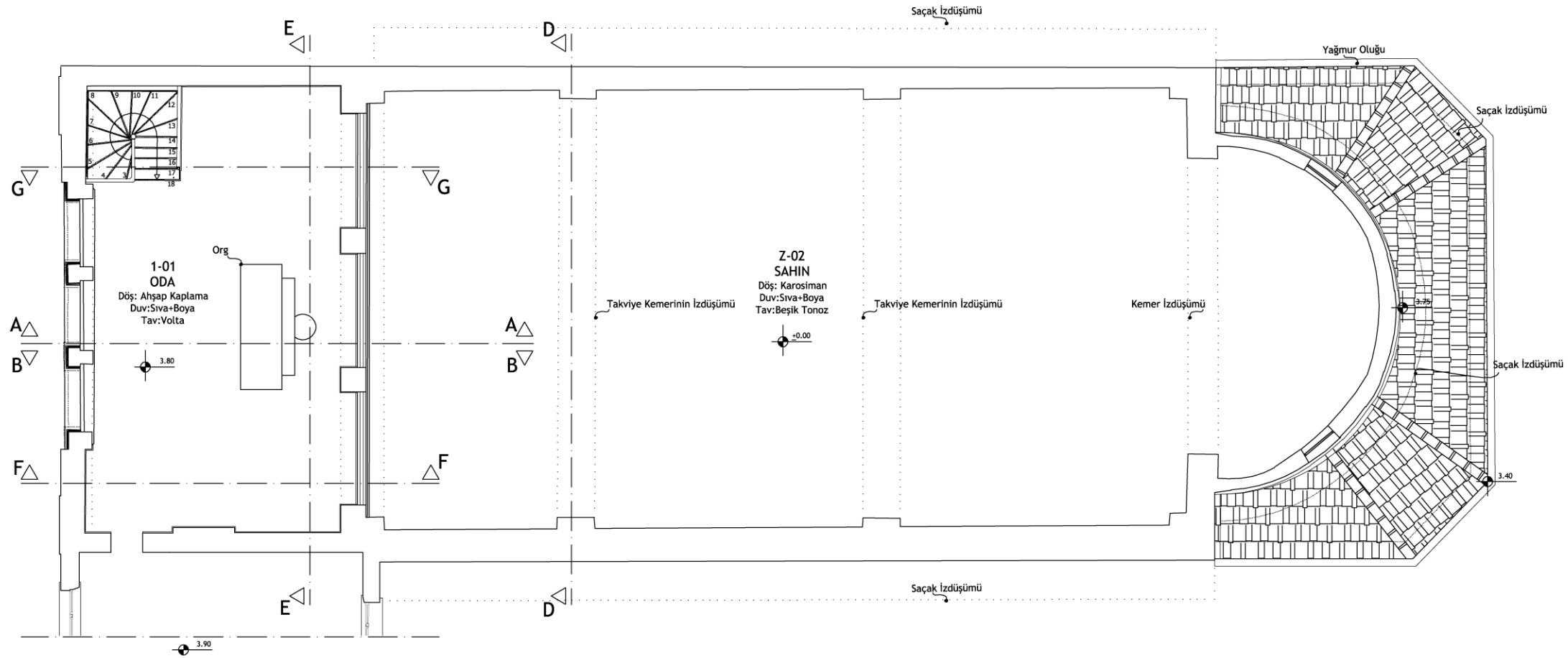
Pafta Adı: +7.50 Kotu Planı

RÖLÖVE		
RESTİTÜSYON		
RESTORASYON		
Ölçek: 1/50	Pafta No: 38	

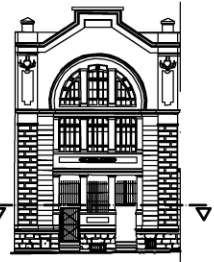

RÖLÖVE	
RESTİTÜSYON	
RESTORASYON	
Ölçek: 1/50	Pafta No: 39

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

KADIKÖY
YELDEĞİRMENİNDEKİ
NOTRE DAME DU ROSAIRE
ŞAPELİ
RESTORASYON PROJESİ

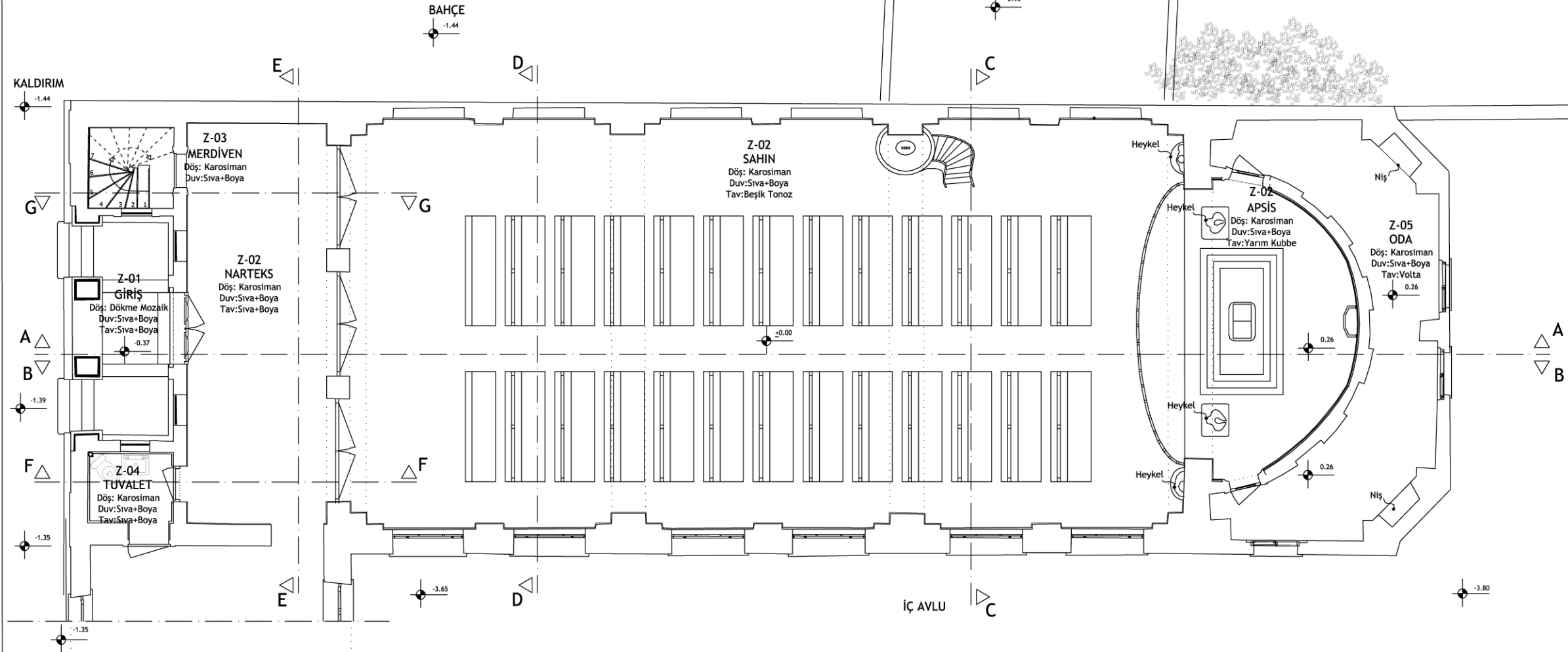
Tez Danışmanı
Prof. Dr. Kutgün Eyüpgiller

Hazırlayan
Mimar Ceylin Karbeyaz
502071204

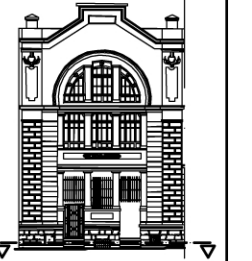
Pafta Adı: Zemin Kat Planı

RÖLÖVE	
RESTİTÜSYON	
RESTORASYON	
Ölçek: 1/50	Pafta No: 40

İskele
Sokak

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

KADIKÖY
YELDEĞİRMENİNDEKİ
NOTRE DAME DU ROSAIRE
ŞAPELİ
RESTORASYON PROJESİ

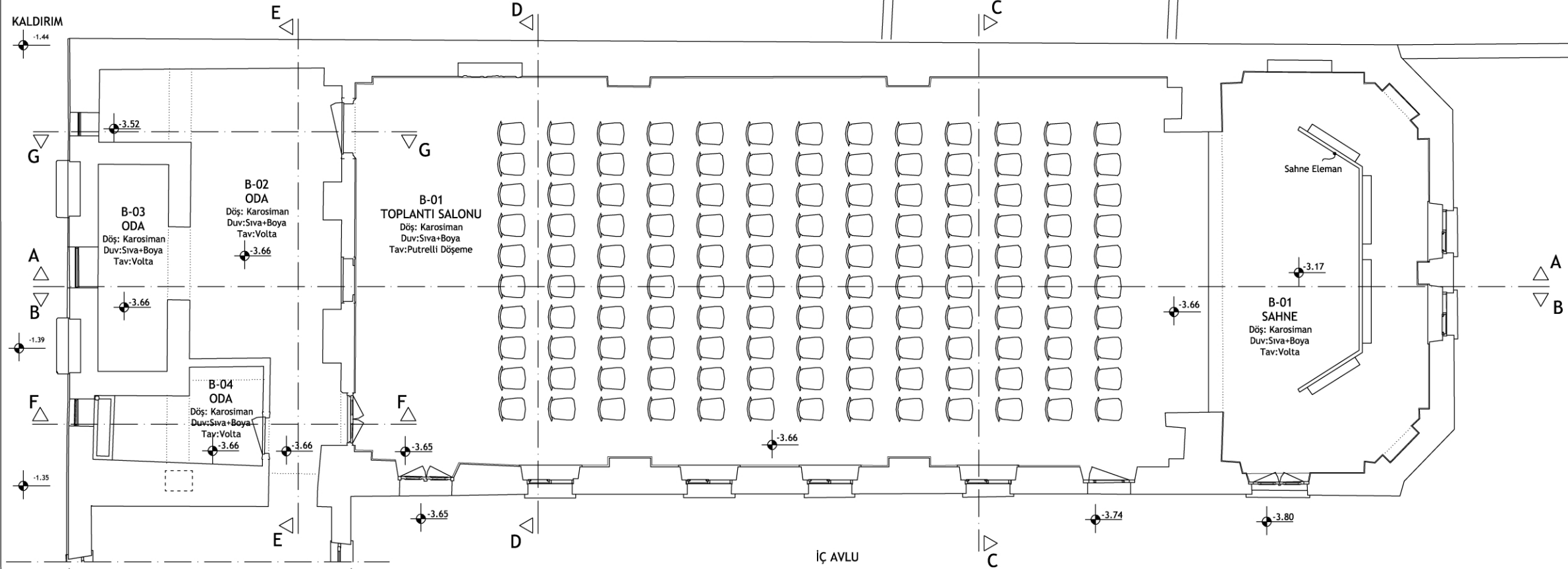
Tez Danışmanı
Prof. Dr. Kutgün Eyüpgiller

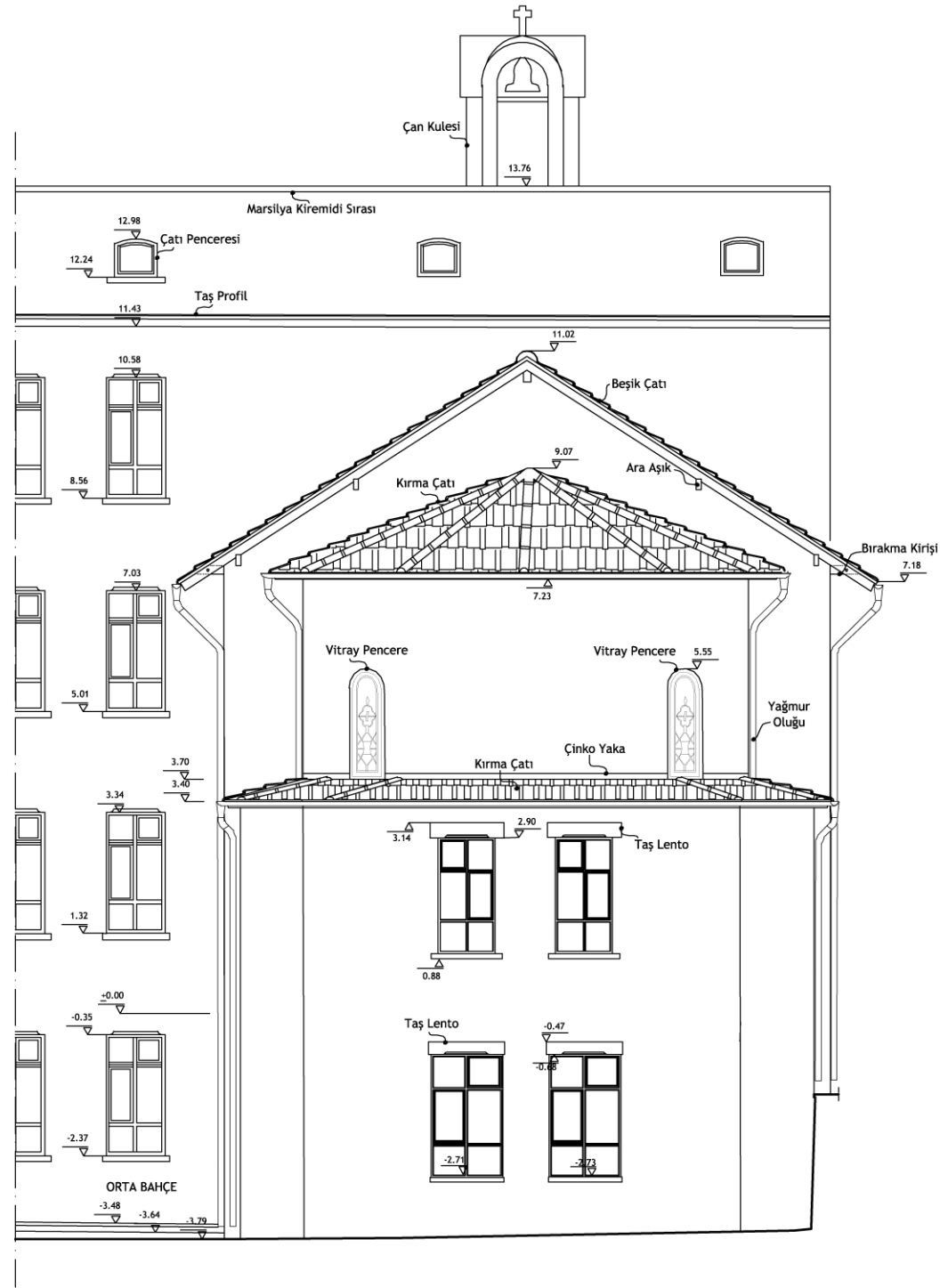
Hazırlayan
Mimar Ceylin Karbeyaz
502071204

Pafta Adı: Bodrum Kat Planı

RÖLÖVE	
RESTİTÜSYON	
RESTORASYON	
Ölçek: 1/50	Pafta No: 41

İskele
Sokak

KUZEY CEPHE

GÜNEY CEPHE

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

KADIKÖY
YELDEĞİRMENİNDEKİ
NOTRE DAME DU ROSAIRE
ŞAPELİ
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Kutgün Eyüpgiller

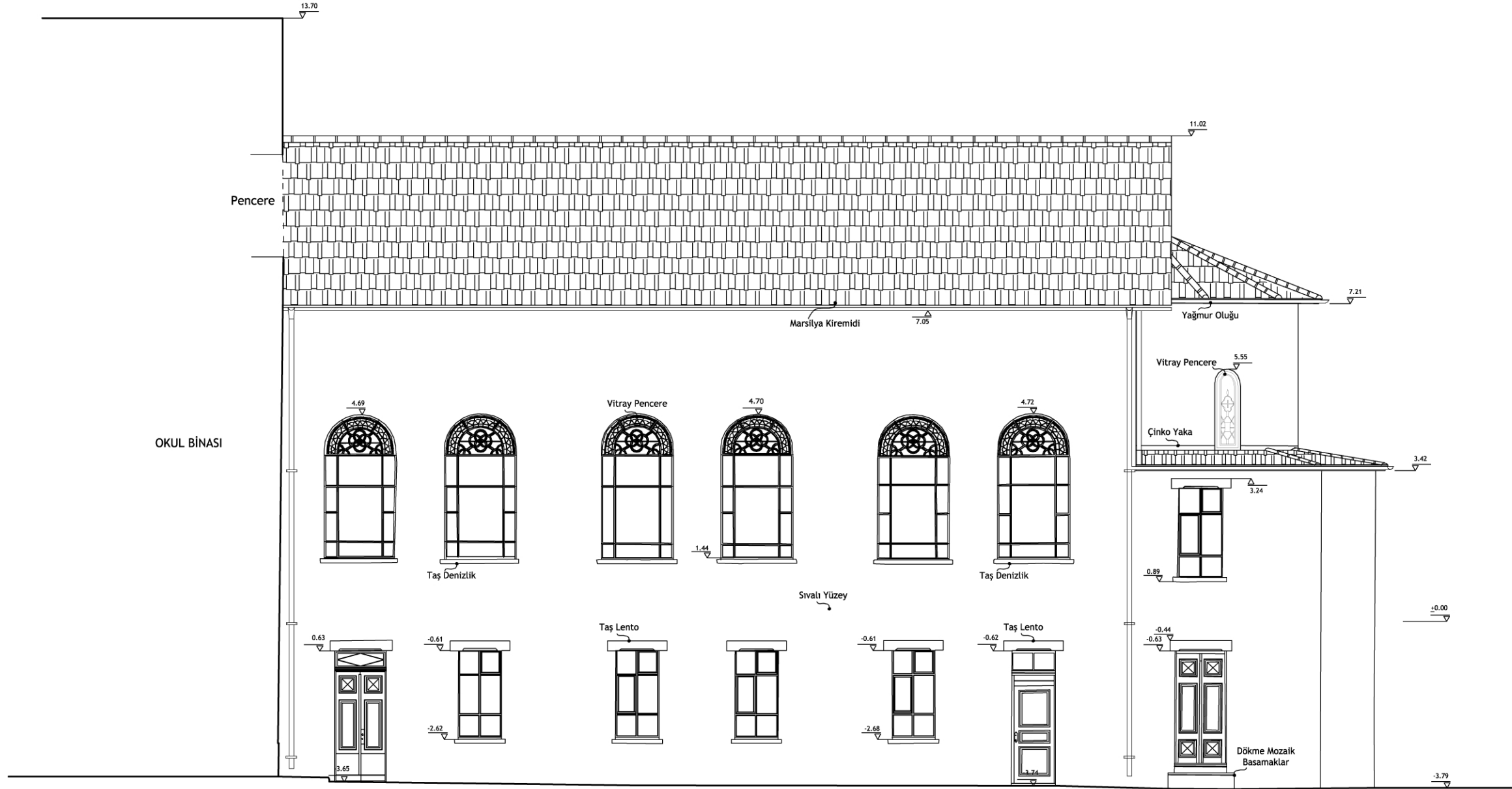
Hazırlayan
Mimar Ceylin Karbeyaz
502071204

Pafta Adı: Güney ve Kuzey Cepheleri

RÖLÖVE	
RESTİTÜSYON	
RESTORASYON	
Ölçek: 1/50	Pafta No: 42
0 1 2 3 4 5m	

RÖLÖVE	
RESTİTÜSYON	
RESTORASYON	
Ölçek: 1/50	Pafta No: 43

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

KADIKÖY
YELDEĞİRMENİ'NDEKİ
NOTRE DAME DU ROSAIRE
ŞAPELİ
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Kutgün Eyüpgiller

Hazırlayan
Mimar Ceylin Karbeyaz
502071204

Pafta Adı: Batı Cephesi

RÖLÖVE		
RESTİTÜSYON		
RESTORASYON		
Ölçek: 1/50	Pafta No: 44	

A graphic scale bar is located at the bottom of the page. It consists of a horizontal line with vertical tick marks at intervals of 1 meter, labeled 0, 1, 2, 3, 4, and 5m. To the left of the scale bar is a circular symbol with a cross inside, representing a north arrow.

KADIKÖY
YELDEĞİRMENİNDEKİ
NOTRE DAME DU ROSAIRE
ŞAPELİ
RESTORASYON PROJESİ

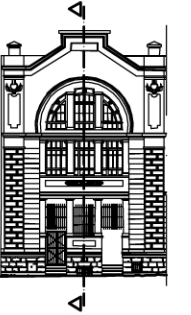
Tez Danışmanı
Prof. Dr. Kutgün Eyüpgiller

Hazırlayan
Mimar Ceylin Karbeyaz
502071204

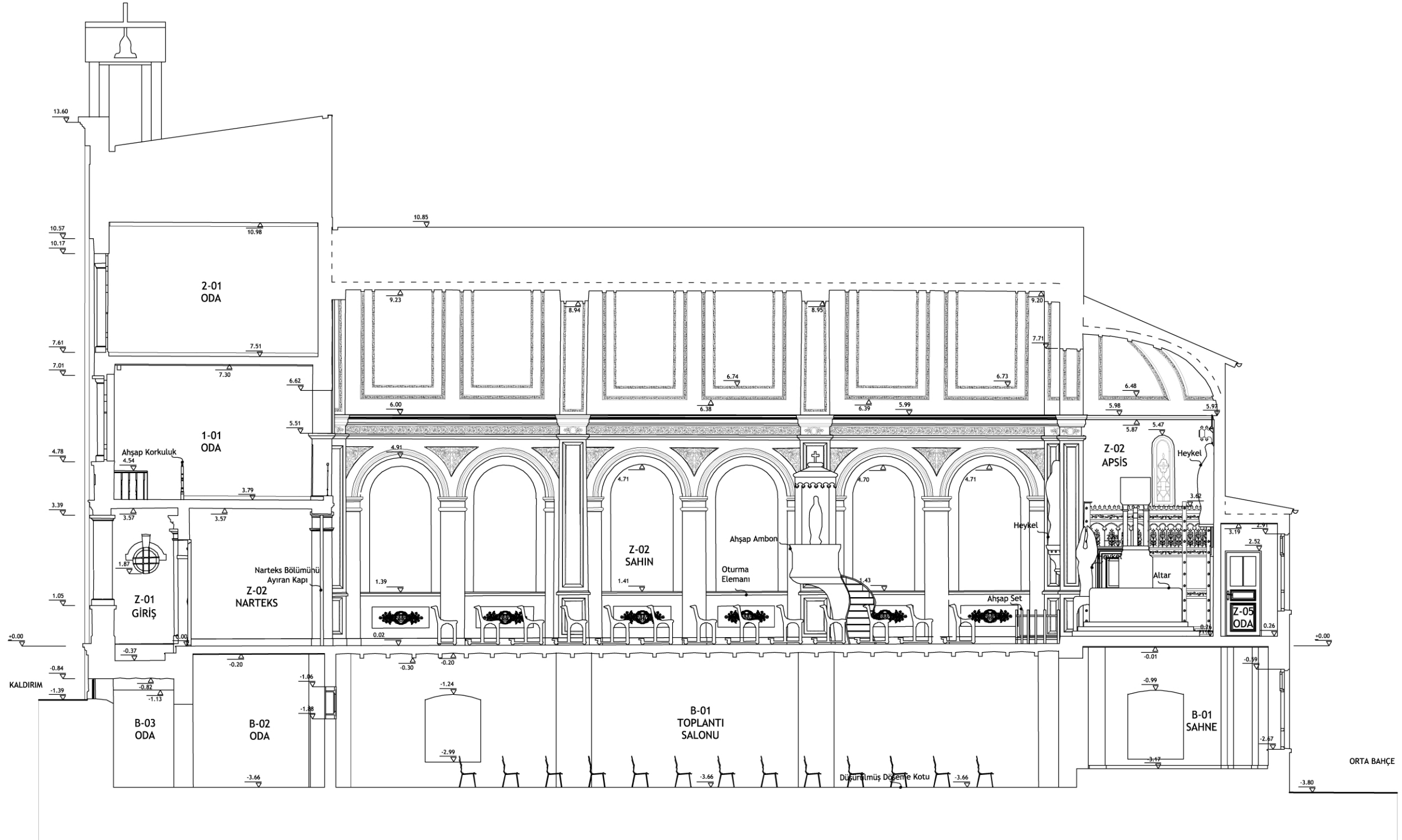
Pafta Adı: B-B Kesiti

RÖLÖVE	
RESTİTÜSYON	
RESTORASYON	
Ölçek: 1/50	Pafta No: 45

RÖLÖVE	
RESTİTÜSYON	
RESTORASYON	
Ölçek: 1/50	Pafta No: 46

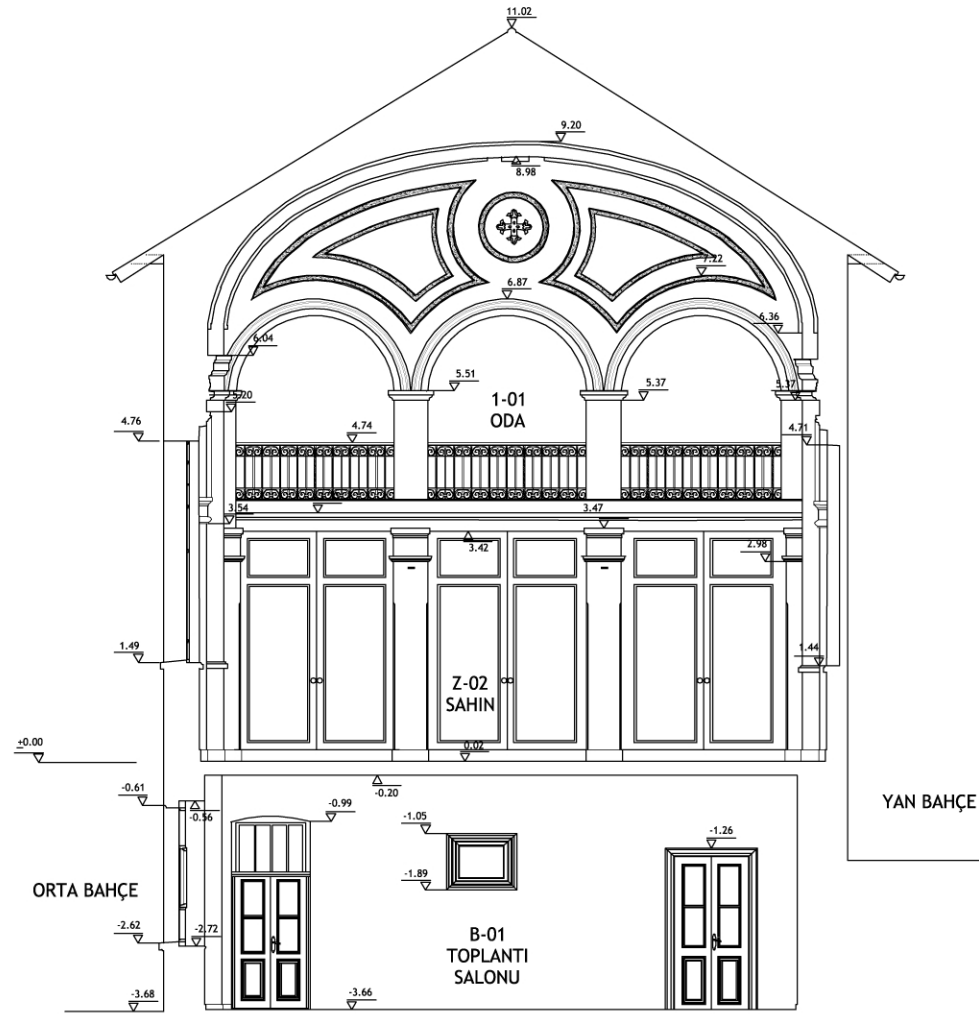
KADIKÖY
YELDEĞİRMENİNDEKİ
NOTRE DAME DU ROSAIRE
ŞAPELİ
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Kutgün Eyüpgiller

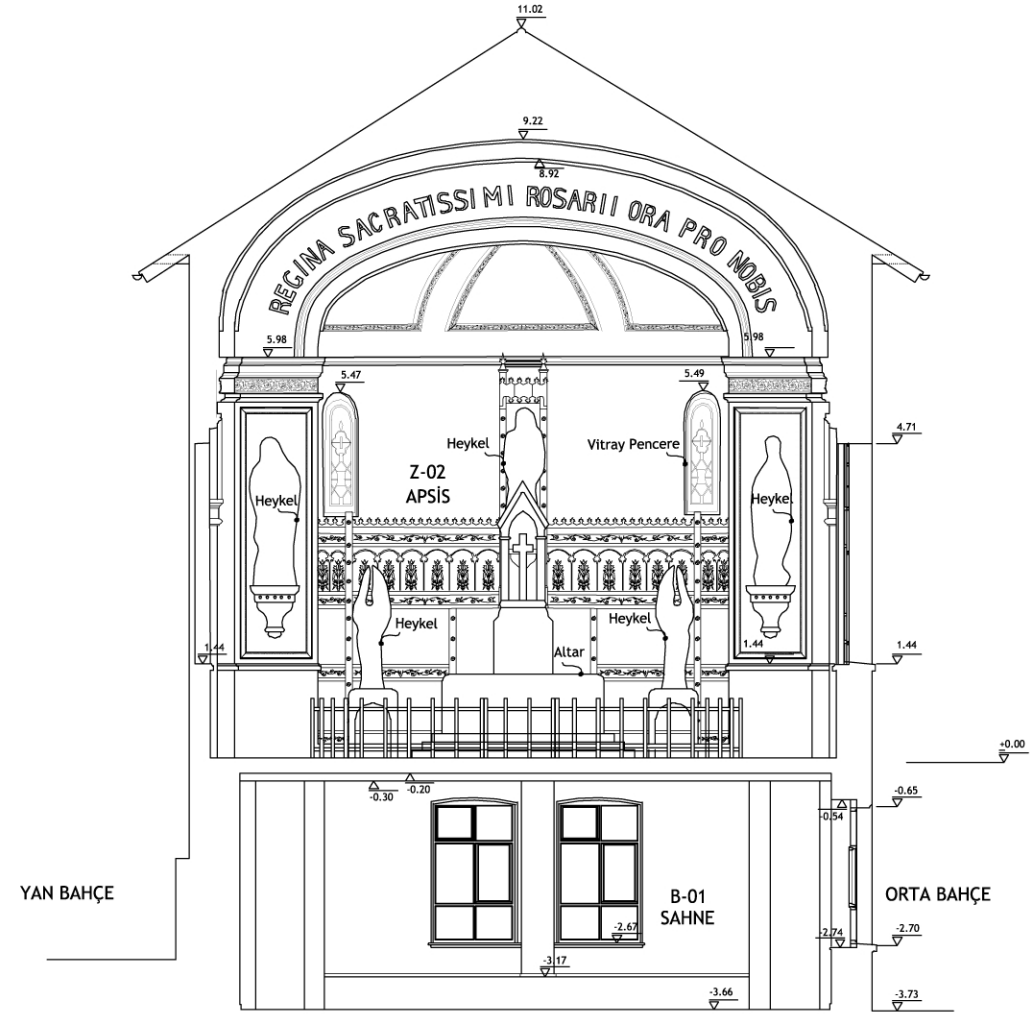
Hazırlayan
Mimar Ceylin Karbeyaz
502071204

Pafta Adı: C-C ve D-D Kesiti

RÖLÖVE	
RESTİTÜSYON	
RESTORASYON	
Ölçek: 1/50	Pafta No: 47

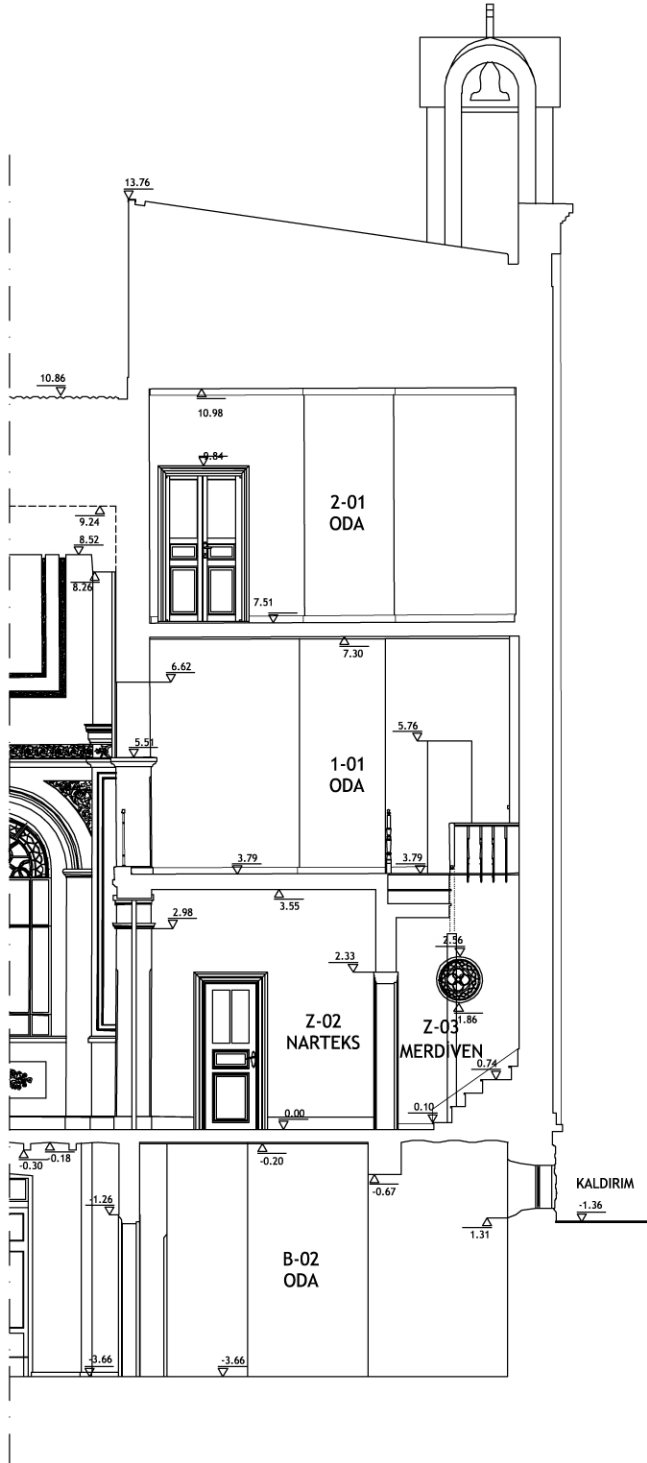
D-D Kesiti

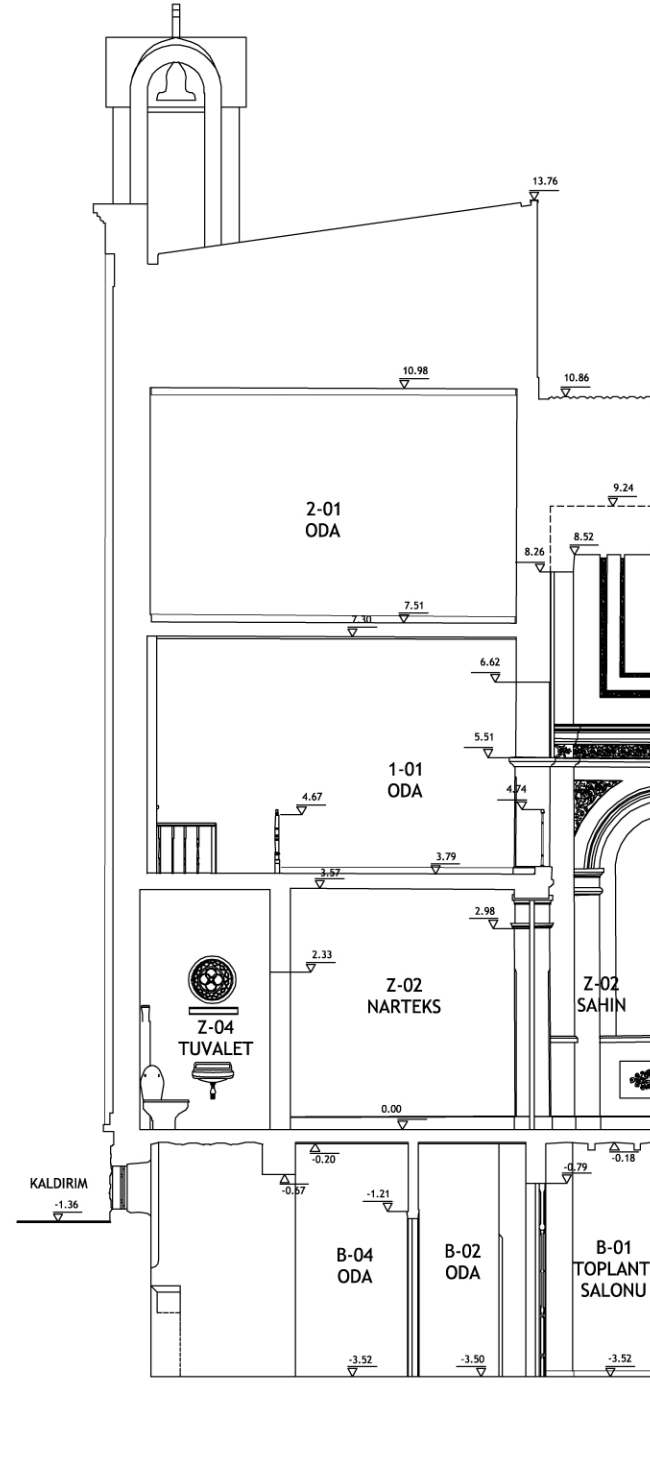
C-C Kesiti

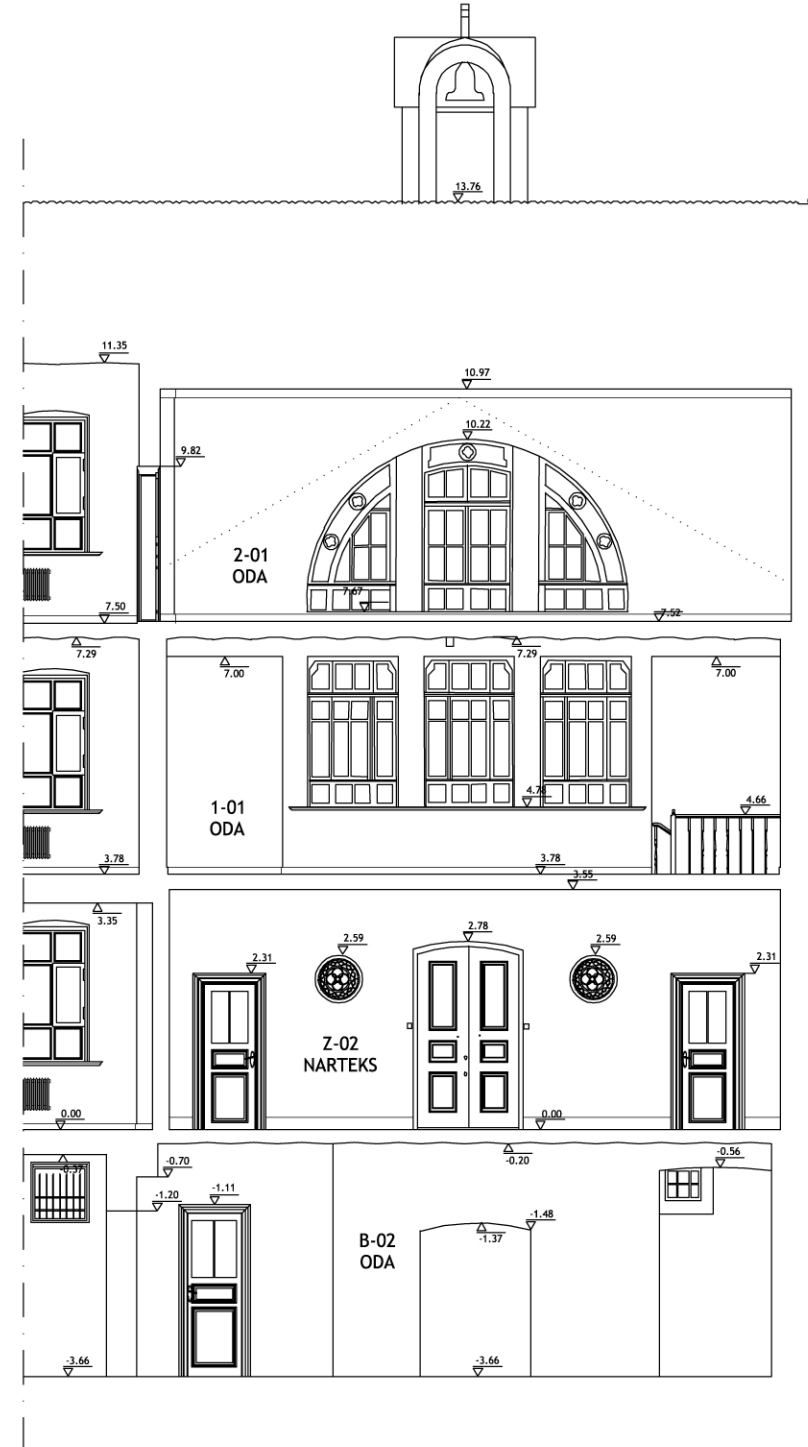
RÖLÖVE	
RESTİTÜSYON	
RESTORASYON	
Ölçek: 1/50	Pafta No: 48

G-G Kesiti

F-F Kesiti

E-E Kesiti

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

■ SIVADA BÜTÜNLEME
■ AHŞAPTA BÜTÜNLEME
■ PLASTİK ONARIM
■ ENJEKSİYON YÖNTEMİYLE
SAĞLAMLAŞTIRMA
■ YÜZEY TEMİZLİĞİ
■ ÖZGÜN OLMAYAN EKLERİN
KALDIRILMASI
■ ZEMİN DRENAJYI YAPILMASI

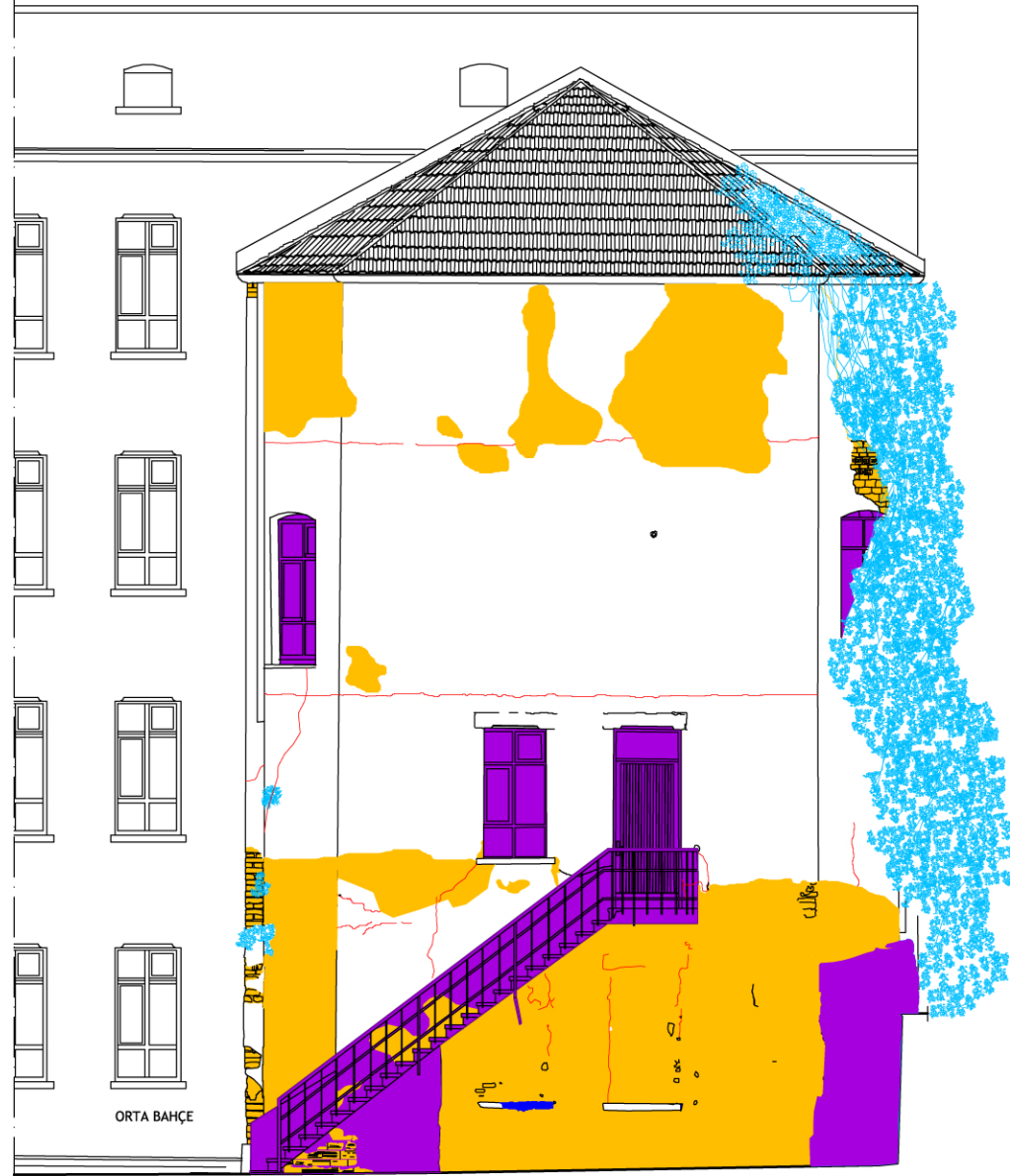
KADIKÖY
YELDEĞİRMENİNDEKİ
NOTRE DAME DU ROSAIRE
ŞAPELİ
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Kutgün Eyüpgiller

Hazırlayan
Mimar Ceylin Karbeyaz
502071204

Pafta Adı: Güney ve Kuzey Cepheleri

RÖLÖVE	
RESTİTÜSYON	
RESTORASYON	
Ölçek: 1/50	Pafta No: 49
0 1 2 3 4 5 m	

KUZEY CEPHE

GÜNEY CEPHE

OKUL BİNASI

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

SIVADA BÜTÜNLEME
AHŞAPTA BÜTÜNLEME
PLASTİK ONARIM
ENJEKSİYON YÖNTEMİYLE
SAĞLAMLAŞTIRMA
YÜZEY TEMİZLİĞİ
ÖZGÜN OLMAYAN EKLERİN
KALDIRILMASI
ZEMİN DRENAJYI YAPILMASI

KADIKÖY
YELDEĞİRMENİ'NDEKİ
NOTRE DAME DU ROSAIRE
ŞAPELİ
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Kutgün Eyüpgiller

Hazırlayan
Mimar Ceylin Karbeyaz
502071204

Pafta Adı: Doğu Cephesi

RÖLÖVE	
RESTİTÜSYON	
RESTORASYON	
Ölçek: 1/50	Pafta No: 50
0 1 2 3 4 5 m	

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

	SIVADA BÜTÜNLEME
	AHŞAPTA BÜTÜNLEME
	PLASTİK ONARIM
	ENJEKSİYON YÖNTEMİYLE SAĞLAMLAŞTIRMA
	YÜZEY TEMİZLİĞİ
	ÖZGÜN OLMAYAN EKLERİN KALDIRILMASI
	ZEMİN DRENAJİ YAPILMASI

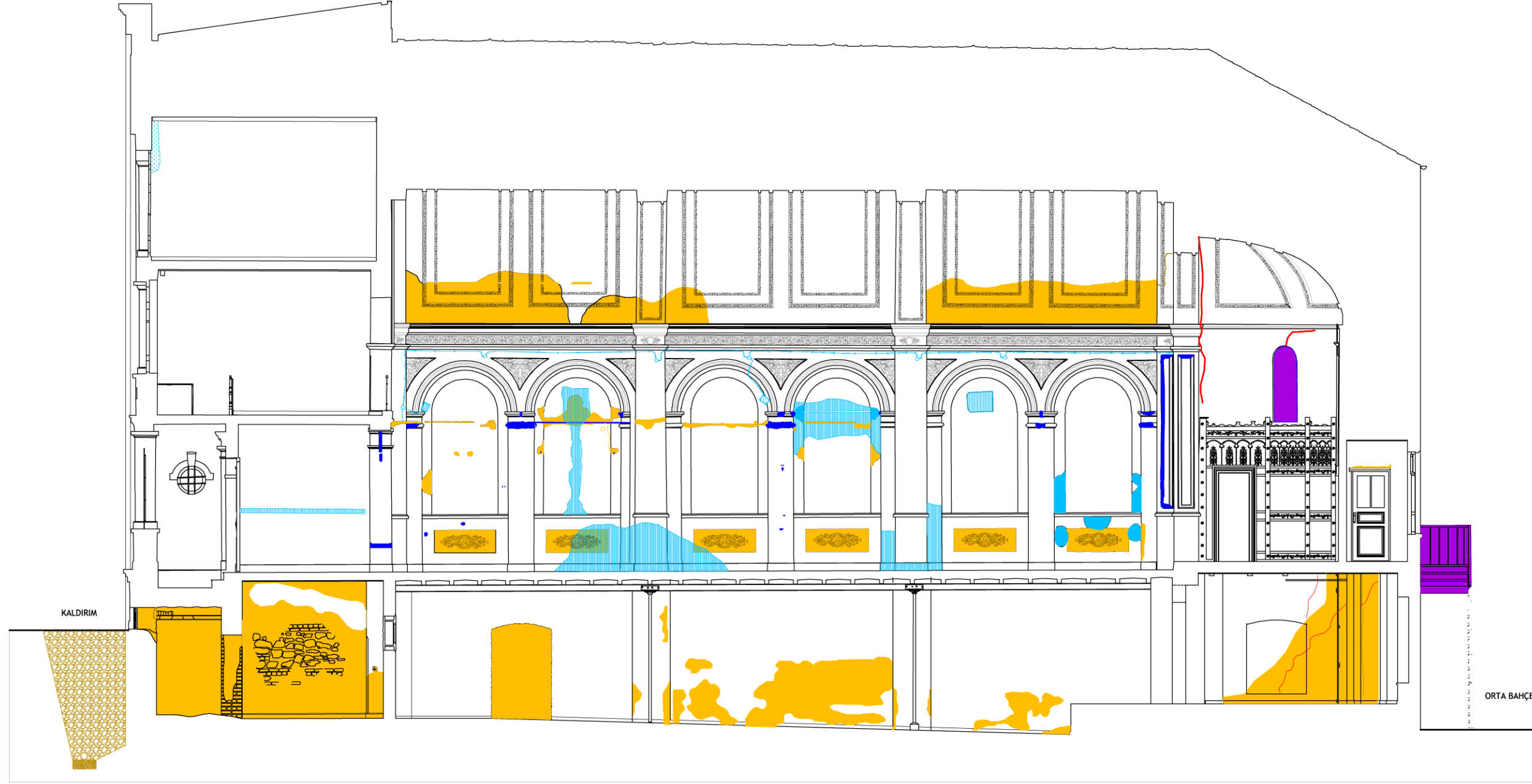
KADIKÖY
YELDEĞİRMENİ'NDEKİ
NOTRE DAME DU ROSAIRE
ŞAPELİ
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Kutgün Eyüpgiller

Hazırlayan
Mimar Ceylin Karbeyaz
502071204

Pafta Adı: Batı Cephesi

RÖLÖVE		
RESTİTÜSYON		
RESTORASYON		
Ölçek: 1/50	Pafta No: 51	

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

■ SIVADA BÜTÜNLEME
■ AHŞAPTA BÜTÜNLEME
■ PLASTİK ONARIM
■ ENJEKSİYON YÖNTEMİYLE
SAĞLAMLAŞTIRMA
■ YÜZEY TEMİZLİĞİ
■ ÖZGÜN OLMAYAN EKLERİN
KALDIRILMASI
■ ZEMİN DRENAJYI YAPILMASI

KADIKÖY
YELDEĞİRMENİNDEKİ
NOTRE DAME DU ROSAIRE
ŞAPELİ
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Kutgün Eyüpgiller

Hazırlayan
Mimar Ceylin Karbeyaz
502071204

Pafta Adı: A-A Kesiti

RÖLÖVE	
RESTİTÜSYON	
RESTORASYON	
Ölçek: 1/50	Pafta No: 52
0 1 2 3 4 5 m	

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

SIVADA BÜTÜNLEME
AHŞAPTA BÜTÜNLEME
PLASTİK ONARIM
ENJEKSİYON YÖNTEMİYLE
SAĞLAMLAŞTIRMA
YÜZEY TEMİZLİĞİ
ÖZGÜN OLMAYAN EKLERİN
KALDIRILMASI
ZEMİN DRENAJYI YAPILMASI

KADIKÖY
YELDEĞİRMENİNDEKİ
NOTRE DAME DU ROSAIRE
ŞAPELİ
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Kutgün Eyüpgiller

Hazırlayan
Mimar Ceylin Karbeyaz
502071204

Pafta Adı: B-B Kesiti

RÖLÖVE	
RESTİTÜSYON	
RESTORASYON	
Ölçek: 1/50	Pafta No: 53
0 1 2 3 4 5 m	

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

	SIVADA BÜTÜNLEME
	AHŞAPTA BÜTÜNLEME
	PLASTİK ONARIM
	ENJEKSİYON YÖNTEMİYLE SAĞLAMLAŞTIRMA
	YÜZEY TEMİZLİĞİ
	ÖZGÜN OLMAYAN EKLERİN KALDIRILMASI
	ZEMİN DRENAJI YAPILMASI

KADIKÖY
YELDEĞİRMENİ'NDEKİ
NOTRE DAME DU ROSAIRE
ŞAPELİ
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Kutgün Eyüpgiller

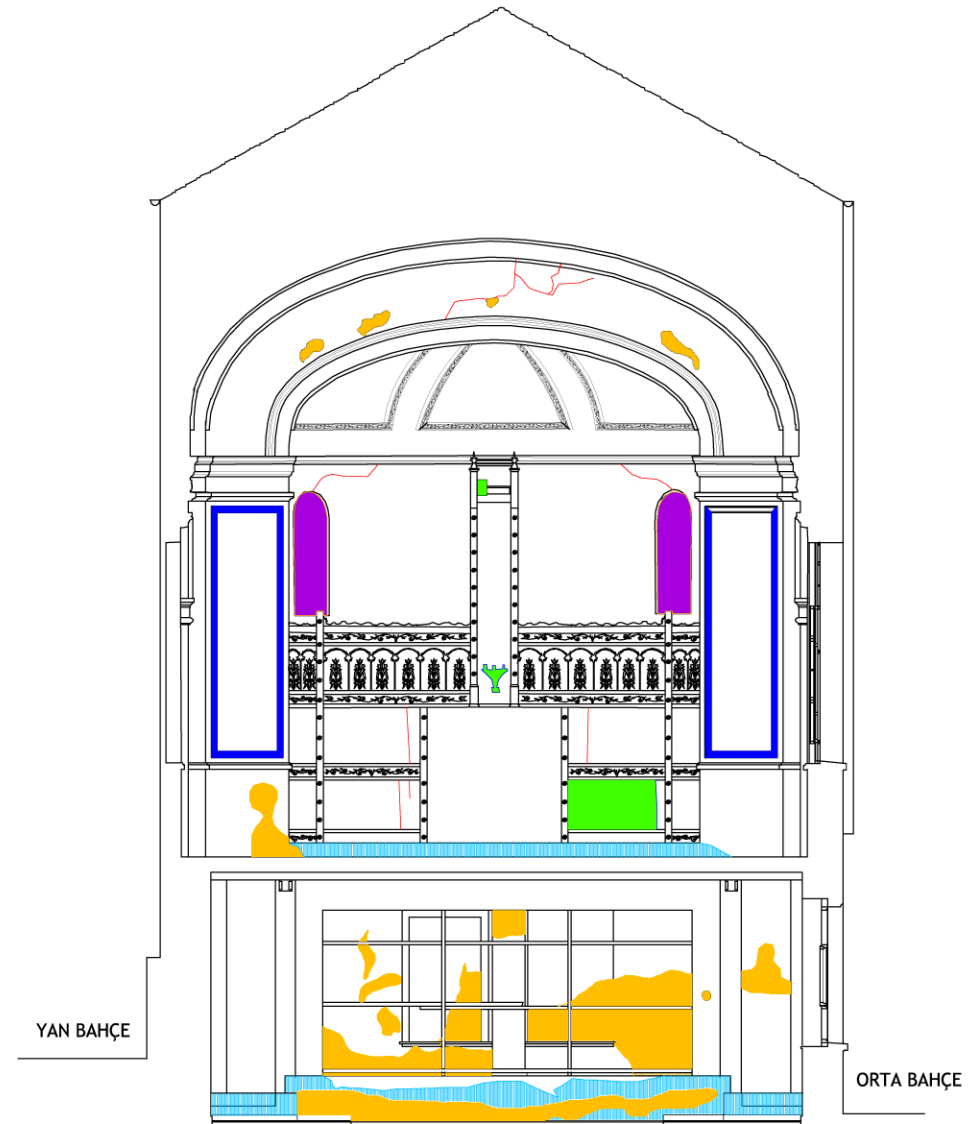
Hazırlayan
Mimar Ceylin Karbeyaz
502071204

Pafta Adı: C-C ve D-D Kesitleri

RÖLÖVE		
RESTİTÜSYON		
RESTORASYON		
Ölçek: 1/50	Pafta No: 54	

D-D Kesiti

C-C Kesiti

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

SIVADA BÜTÜNLEME
AHŞAPTA BÜTÜNLEME
PLASTİK ONARIM
ENJEKSİYON YÖNTEMİYLE
SAĞLAMLAŞTIRMA
YÜZEY TEMİZLİĞİ
ÖZGÜN OLMAYAN EKLERİN
KALDIRILMASI
ZEMİN DRENAJYI YAPILMASI

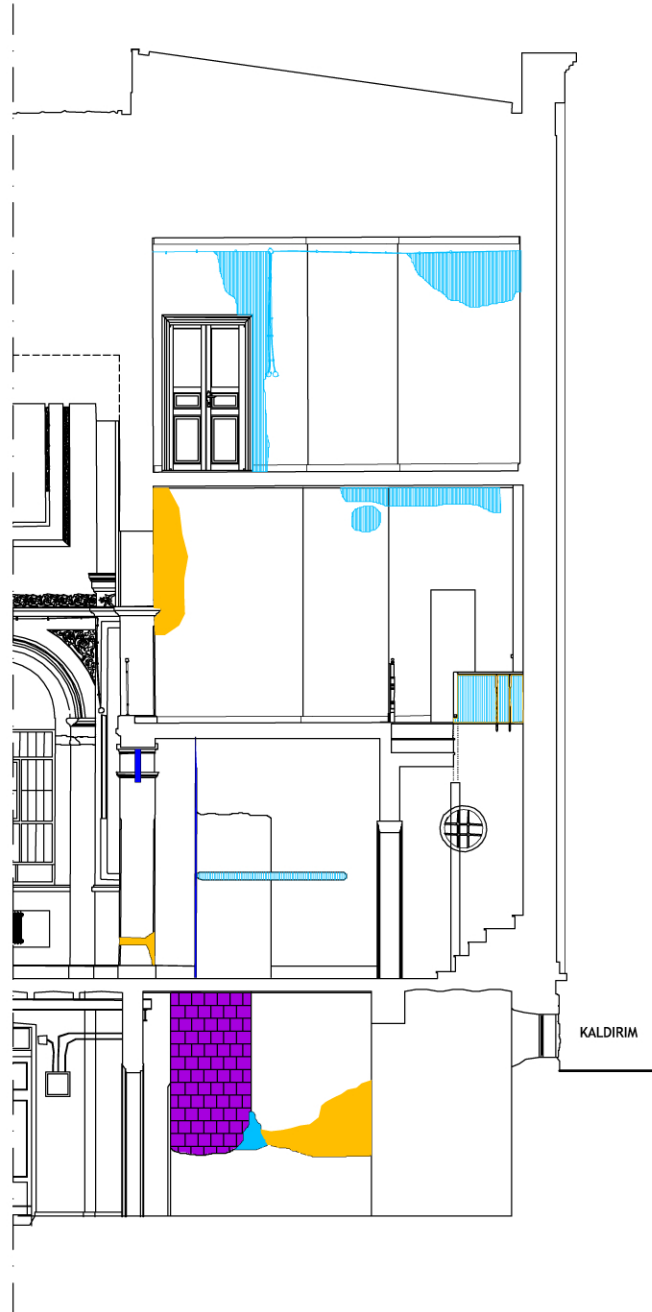
KADIKÖY
YELDEĞİRMENİNDEKİ
NOTRE DAME DU ROSAIRE
ŞAPELİ
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Kutgün Eyüpgiller

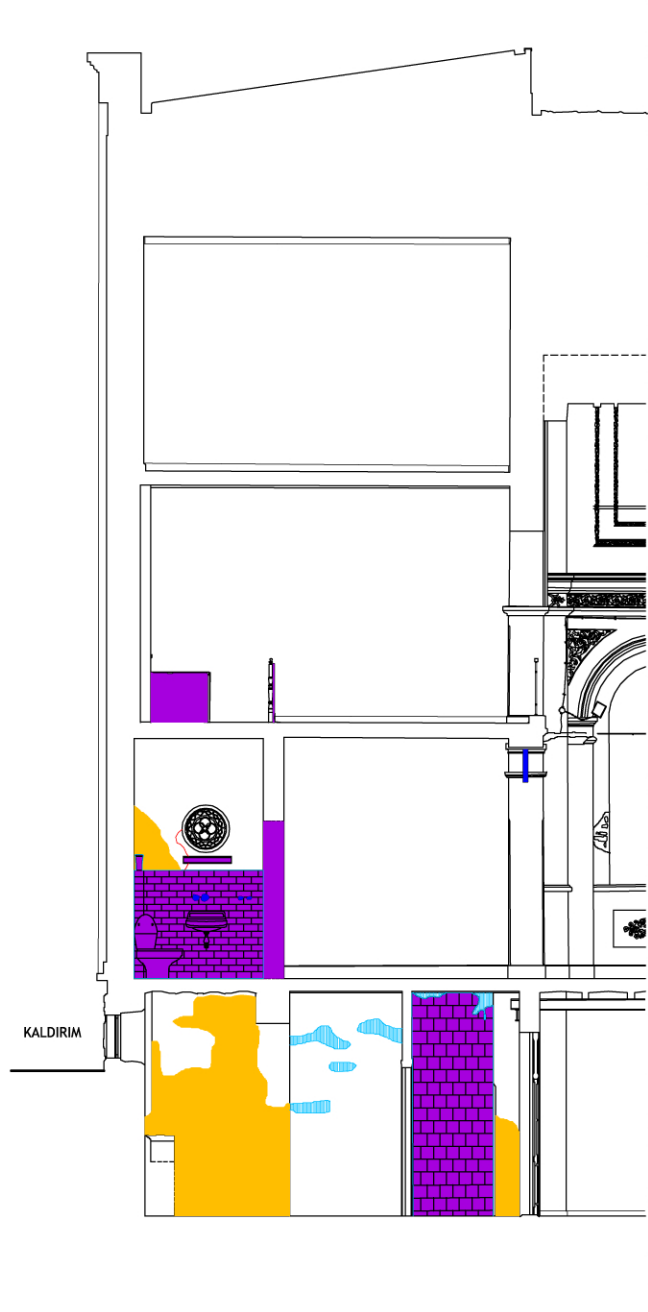
Hazırlayan
Mimar Ceylin Karbeyaz
502071204

Pafta Adı: E-E, F-F ve G-G Kesitleri

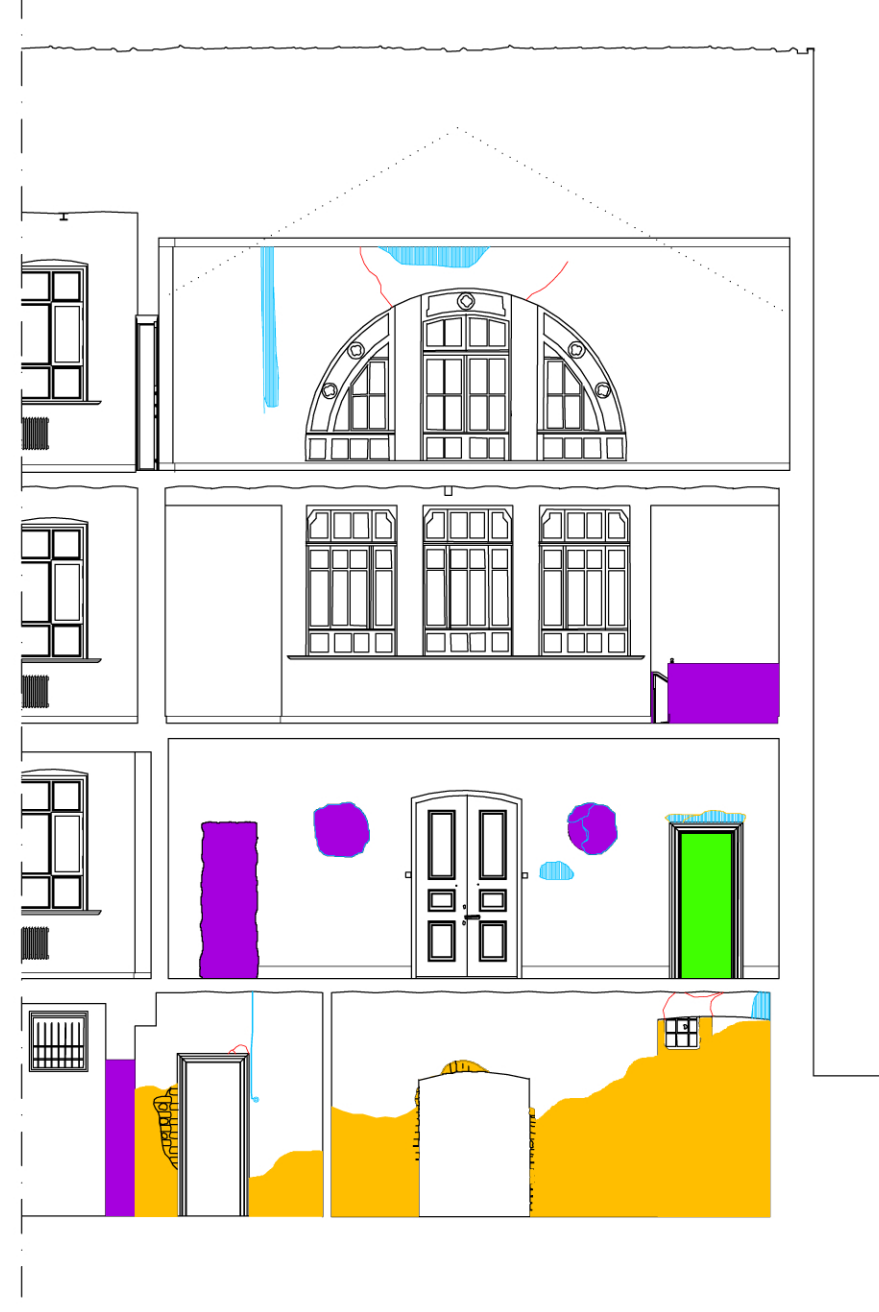
RÖLÖVE	
RESTİTÜSYON	
RESTORASYON	
Ölçek: 1/50	Pafta No: 55
0 1 2 3 4 5 m	

G-G Kesiti

F-F Kesiti

E-E Kesiti

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

KADIKÖY
YELDEĞİRMENİNDEKİ
NOTRE DAME DU ROSAIRE
ŞAPELİ
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Kutgün Eyüpgiller

Hazırlayan
Mimar Ceylin Karbeyaz
502071204

Pafta Adı: Çatı Planı

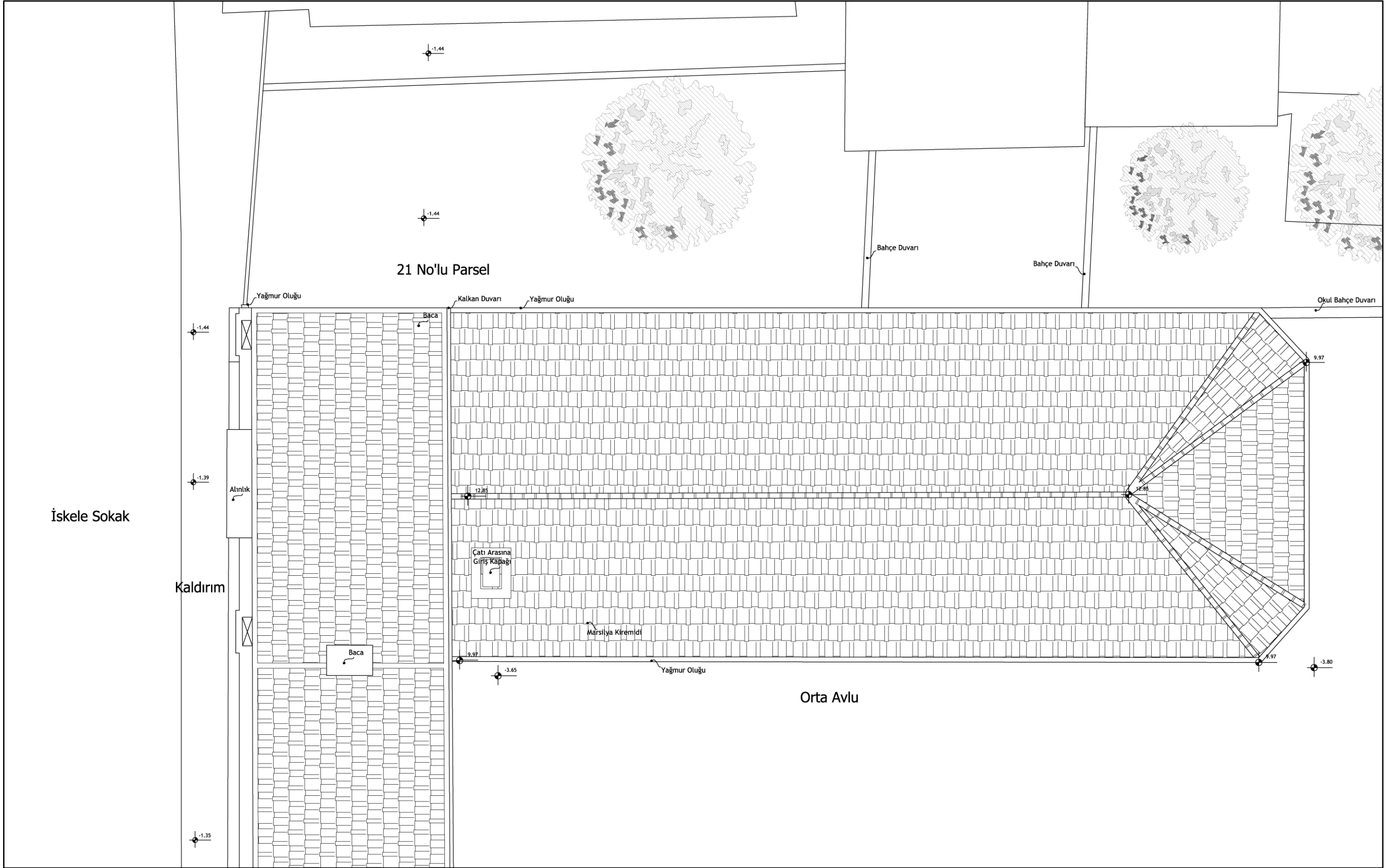
RÖLÖVE	
RESTİTÜSYON	
RESTORASYON	
Ölçek: 1/50	Pafta No: 56

21 No'lu Parsel

İskele Sokak

Kaldırım

Orta Avlu

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

KADIKÖY
YELDEĞİRMENİNDEKİ
NOTRE DAME DU ROSAIRE
ŞAPELİ
RESTORASYON PROJESİ

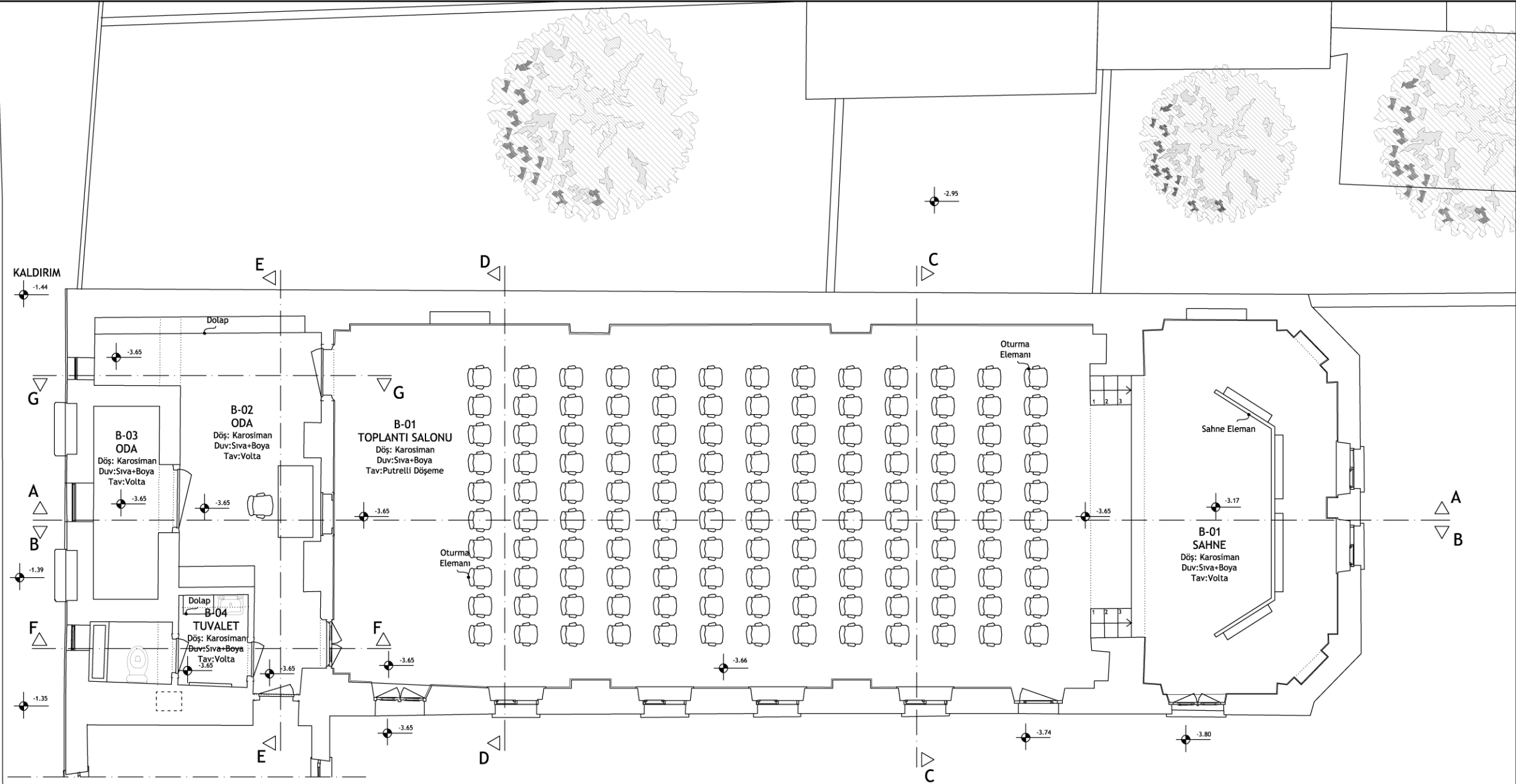
Tez Danışmanı
Prof. Dr. Kutgün Eyüpgiller

Hazırlayan
Mimar Ceylin Karbeyaz
502071204

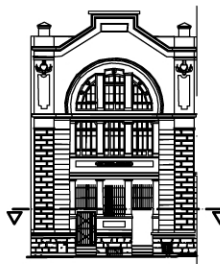
Pafra Adı: Bodrum Kat Planı

RÖLÖVE	
RESTİTÜSYON	
RESTORASYON	
Ölçek: 1/50	Pafra No: 57

İskele
Sokak

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

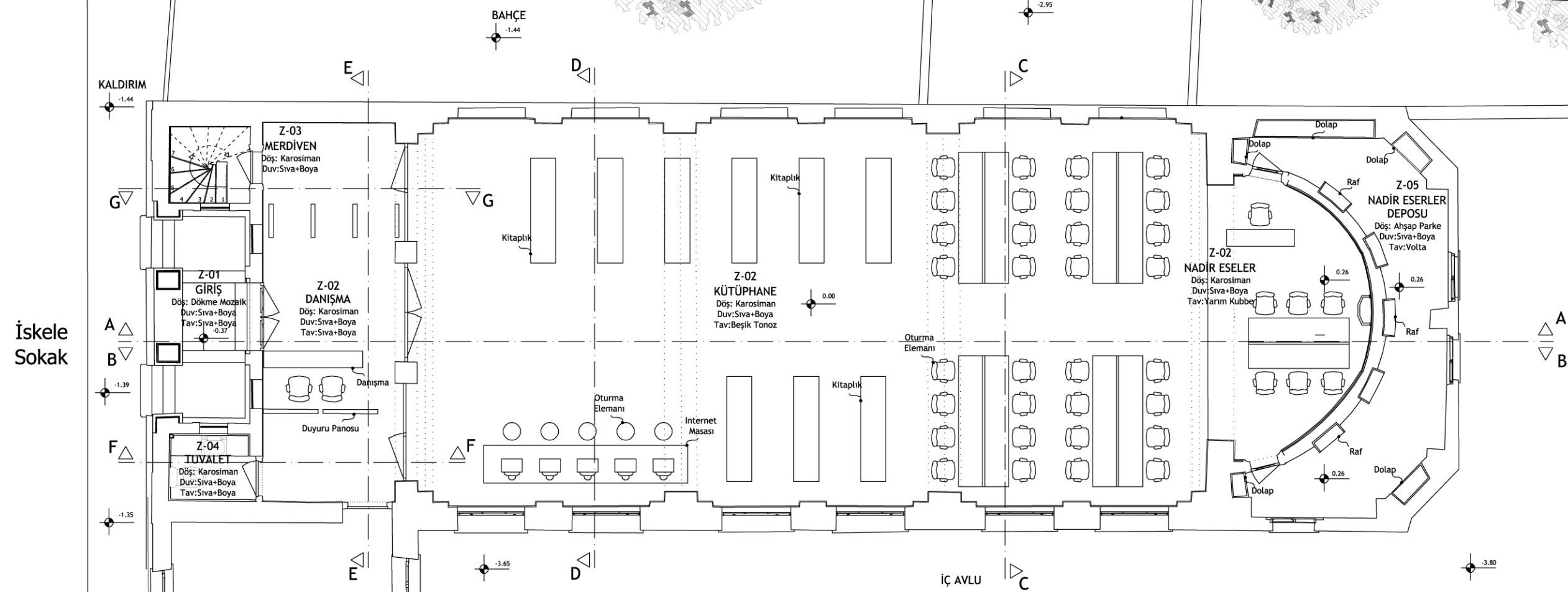
KADIKÖY
YELDEĞİRMENİ'NDEKİ
NOTRE DAME DU ROSAIRE
ŞAPELİ
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Kutgün Eyüpgiller

Hazırlayan
Mimar Ceylin Karbeyaz
502071204

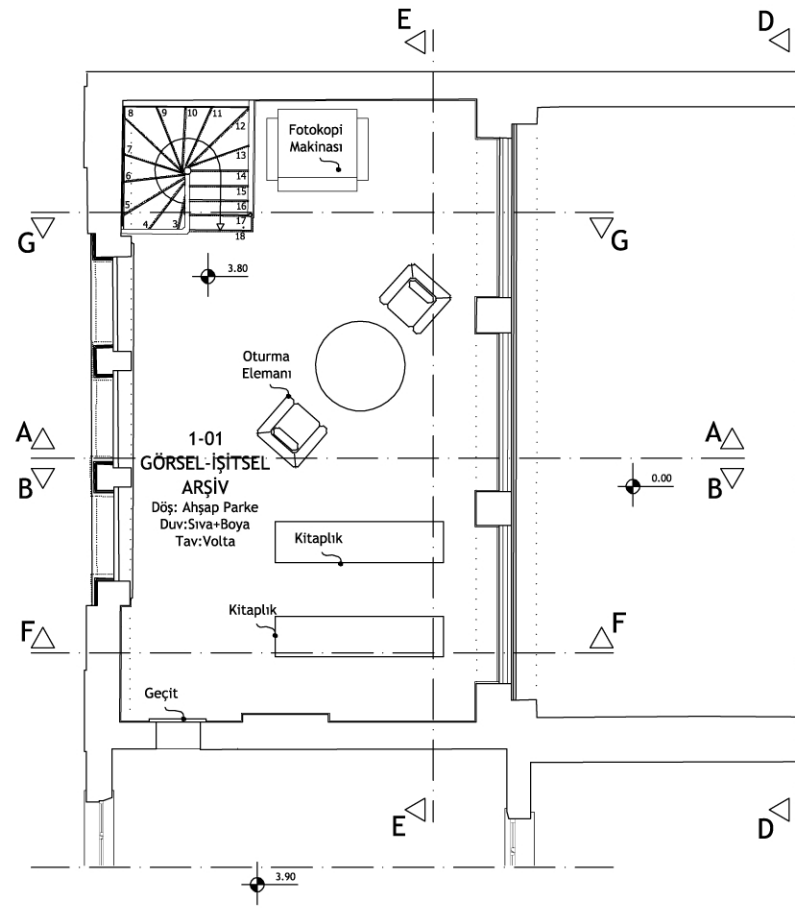
Pafta Adı: Zemin Kat Planı

RÖLÖVE		
RESTİTÜSYON		
RESTORASYON		
Ölçek: 1/50	Pafta No: 58	

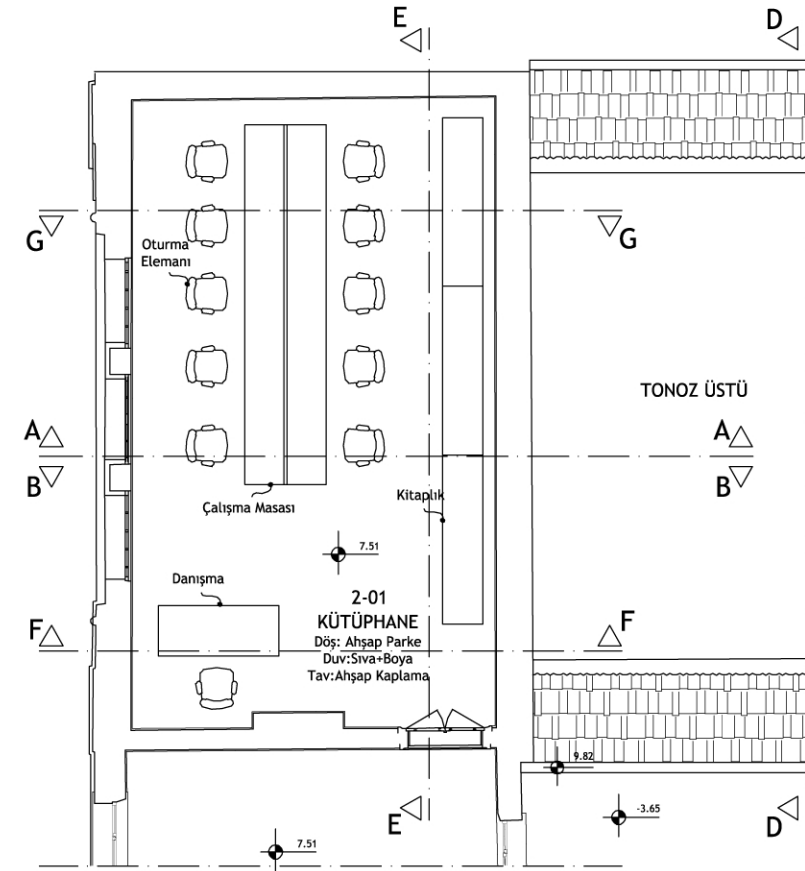

RÖLÖVE	
RESTİTÜSYON	
RESTORASYON	
Ölçek: 1/50	Pafta No: 59

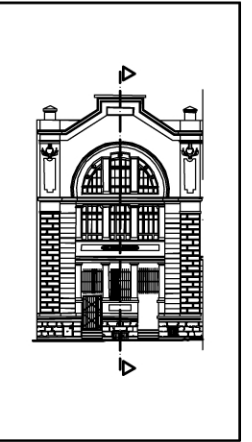

+3.80 KOTU

+7.50 KOTU

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

KADIKÖY
YELDEĞİRMENİNDEKİ
NOTRE DAME DU ROSAIRE
ŞAPELİ
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Kutgün Eyüpgiller

Hazırlayan
Mimar Ceylin Karbeyaz
502071204

Pafta Adı: B-B Kesiti

RÖLÖVE		
RESTİTÜSYON		
RESTORASYON		
Ölçek: 1/50	Pafta No: 60	

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

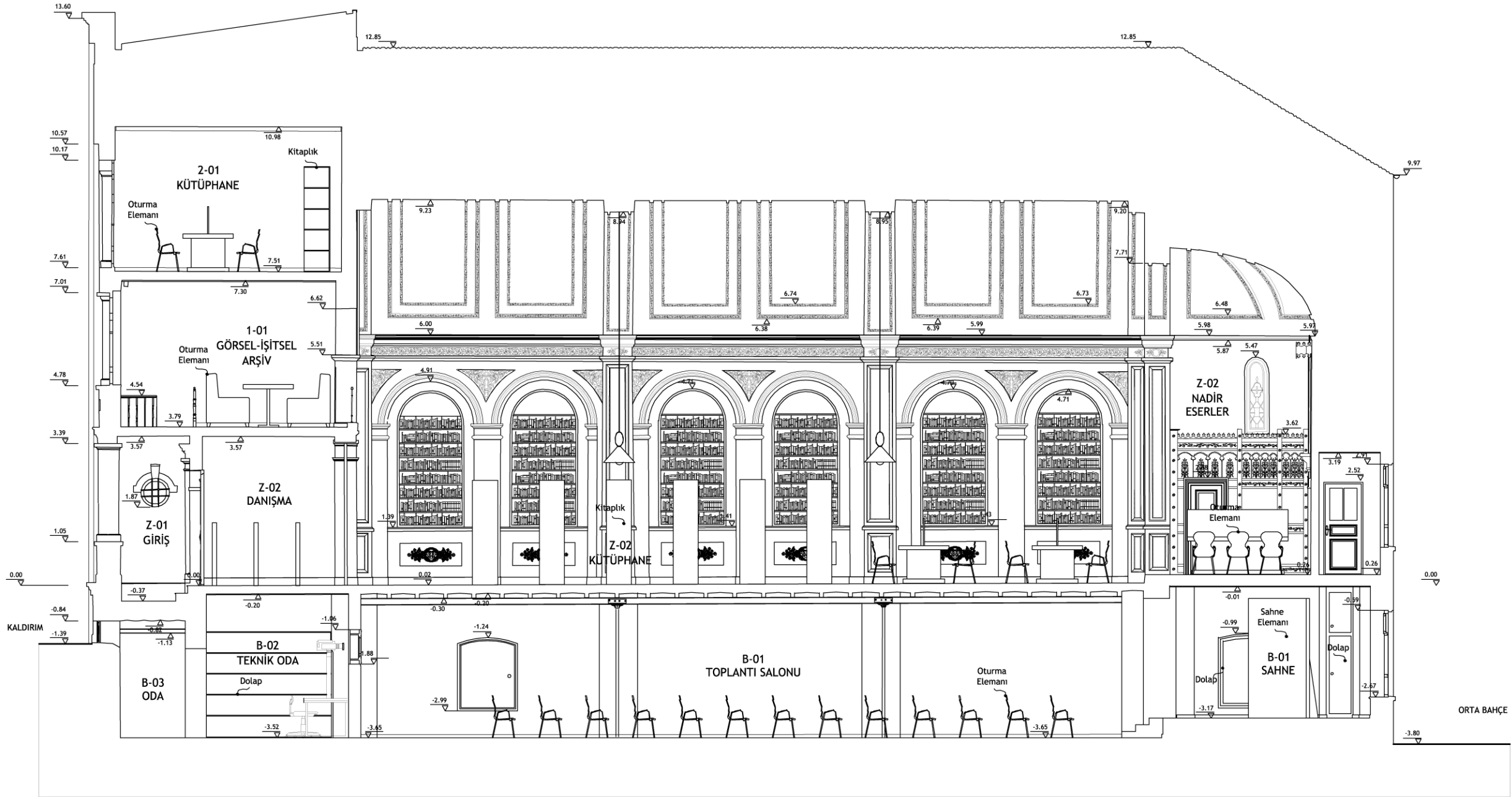
KADIKÖY
YELDEĞİRMENİNDEKİ
NOTRE DAME DU ROSAIRE
ŞAPELİ
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Kutgün Eyüpgiller

Hazırlayan
Mimar Ceylin Karbeyaz
502071204

Pafta Adı: A-A Kesiti

RÖLÖVE	
RESTİTÜSYON	
RESTORASYON	
Ölçek: 1/50	Pafta No: 61

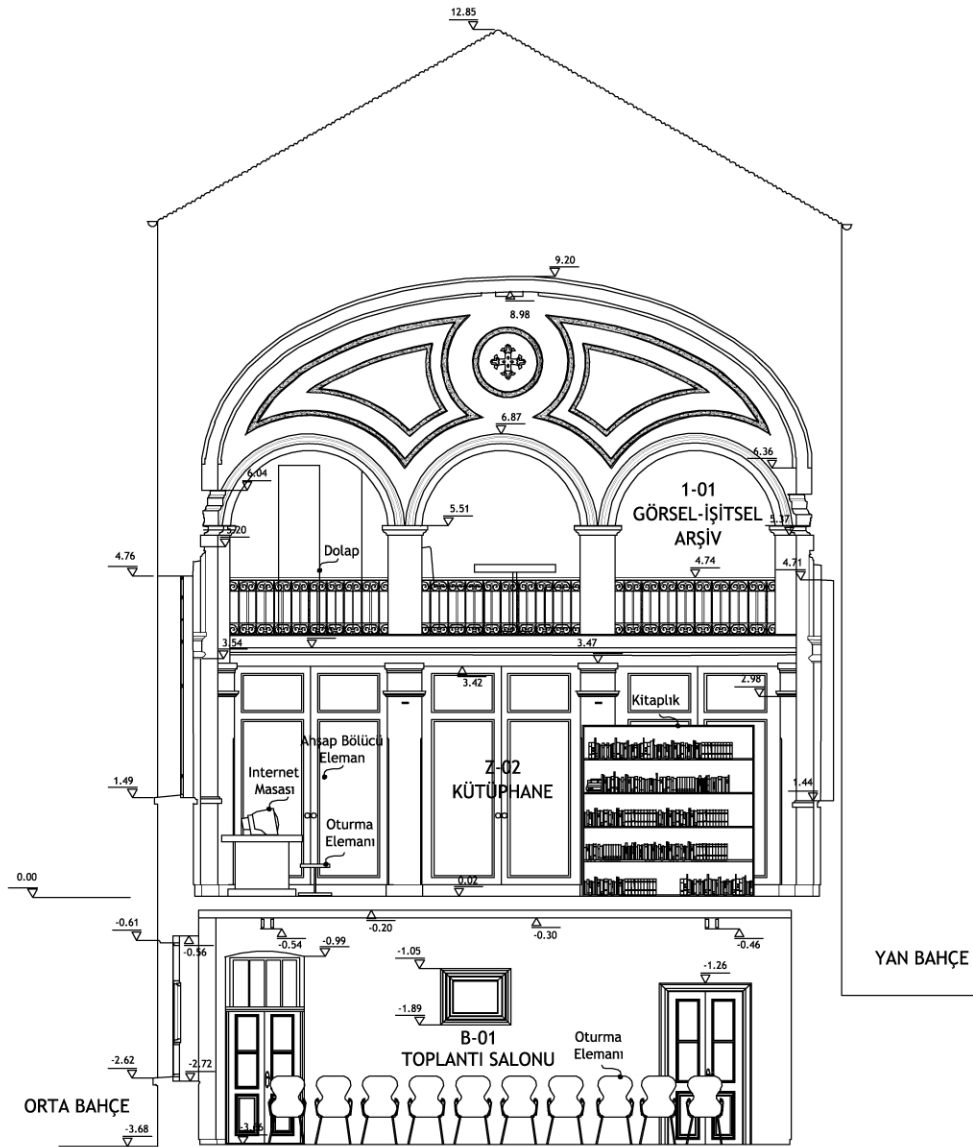
KADIKÖY
YELDEĞİRMENİNDEKİ
NOTRE DAME DU ROSAIRE
ŞAPELİ
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Kutgün Eyüpgiller

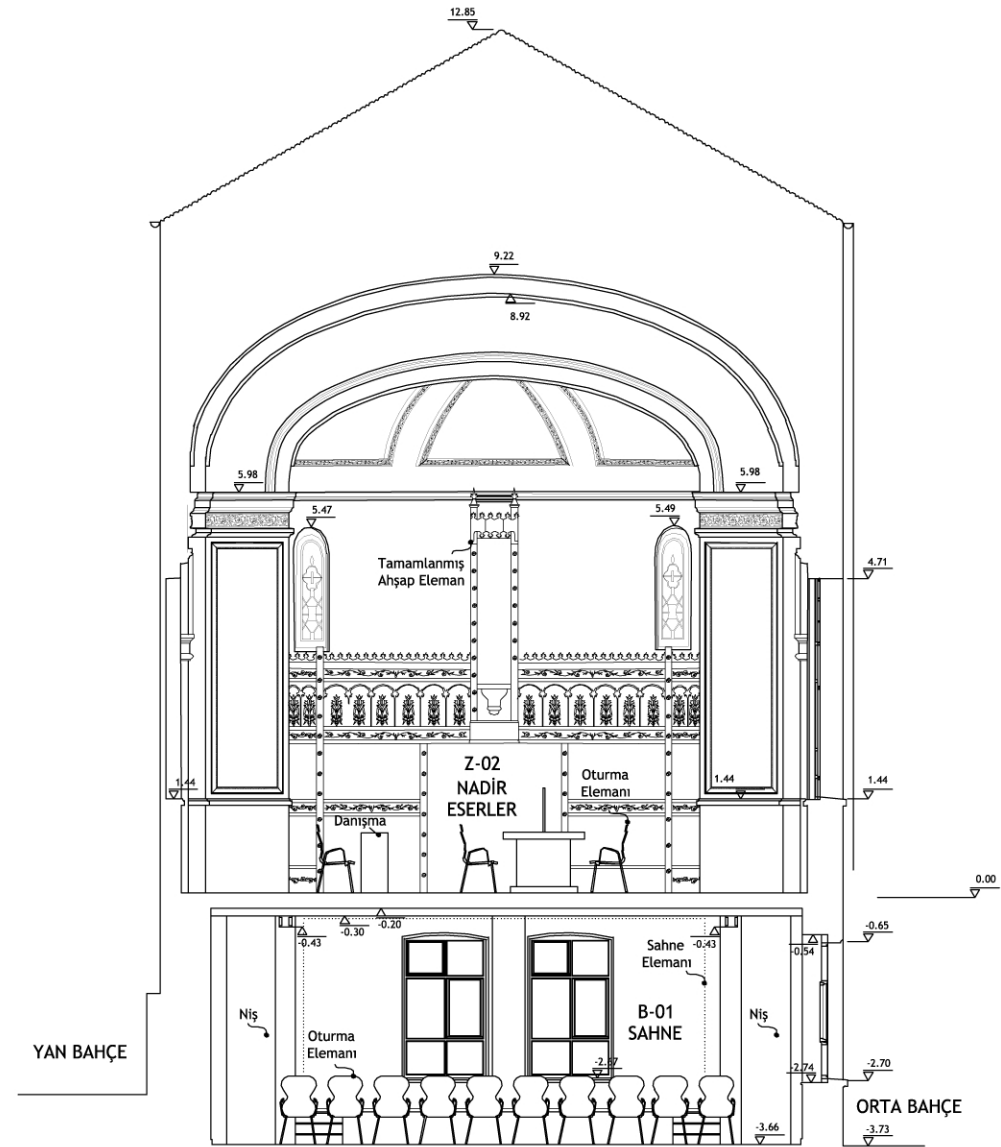
Hazırlayan
Mimar Ceylin Karbeyaz
502071204

Pafta Adı: C-C ve D-D Kesiti

RÖLÖVE	
RESTİTÜSYON	
RESTORASYON	
Ölçek: 1/50	Pafta No: 62

D-D Kesiti

C-C Kesiti

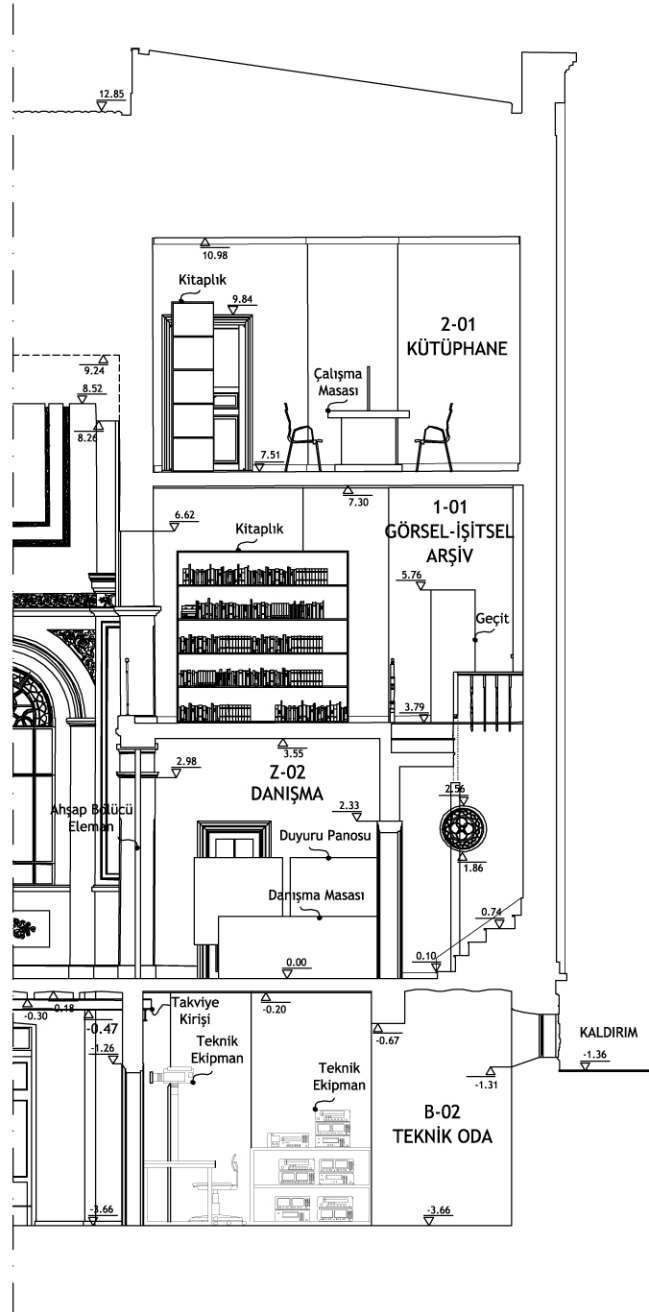
KADIKÖY
YELDEĞİRMENİNDEKİ
NOTRE DAME DU ROSAIRE
ŞAPELİ
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Kutgün Eyüpgiller

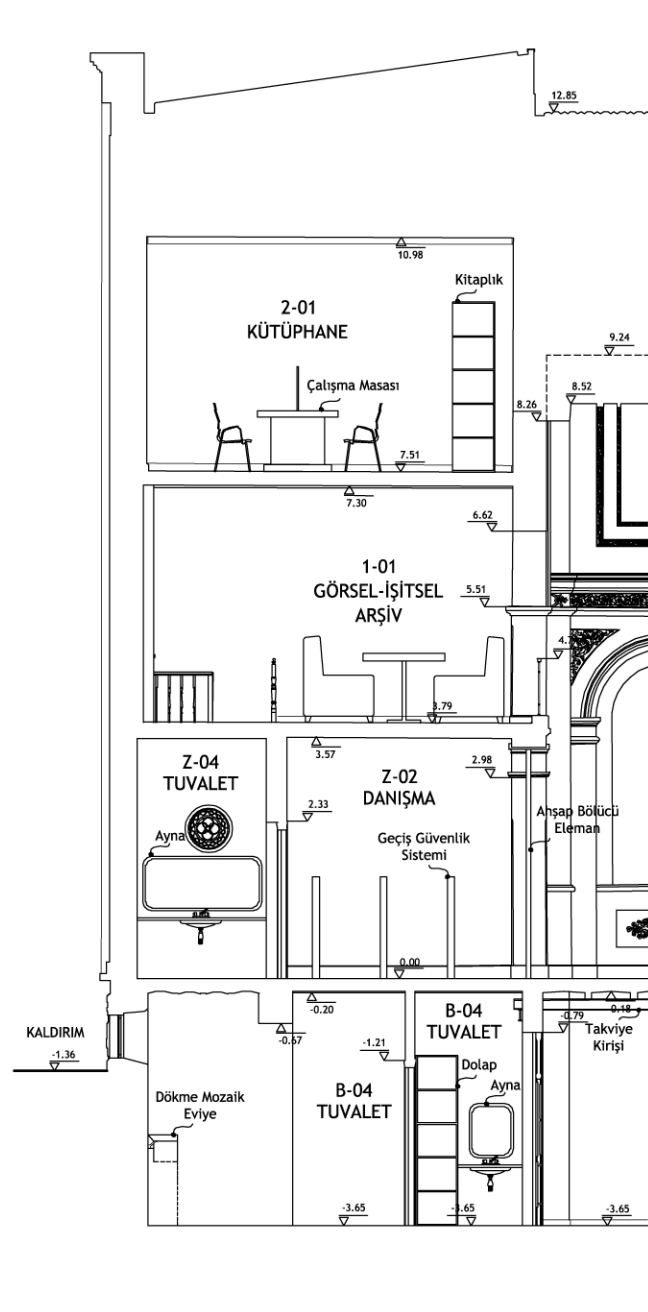
Hazırlayan
Mimar Ceylin Karbeyaz
502071204

Pafta Adı: E-E, F-F ve G-G Kesitleri

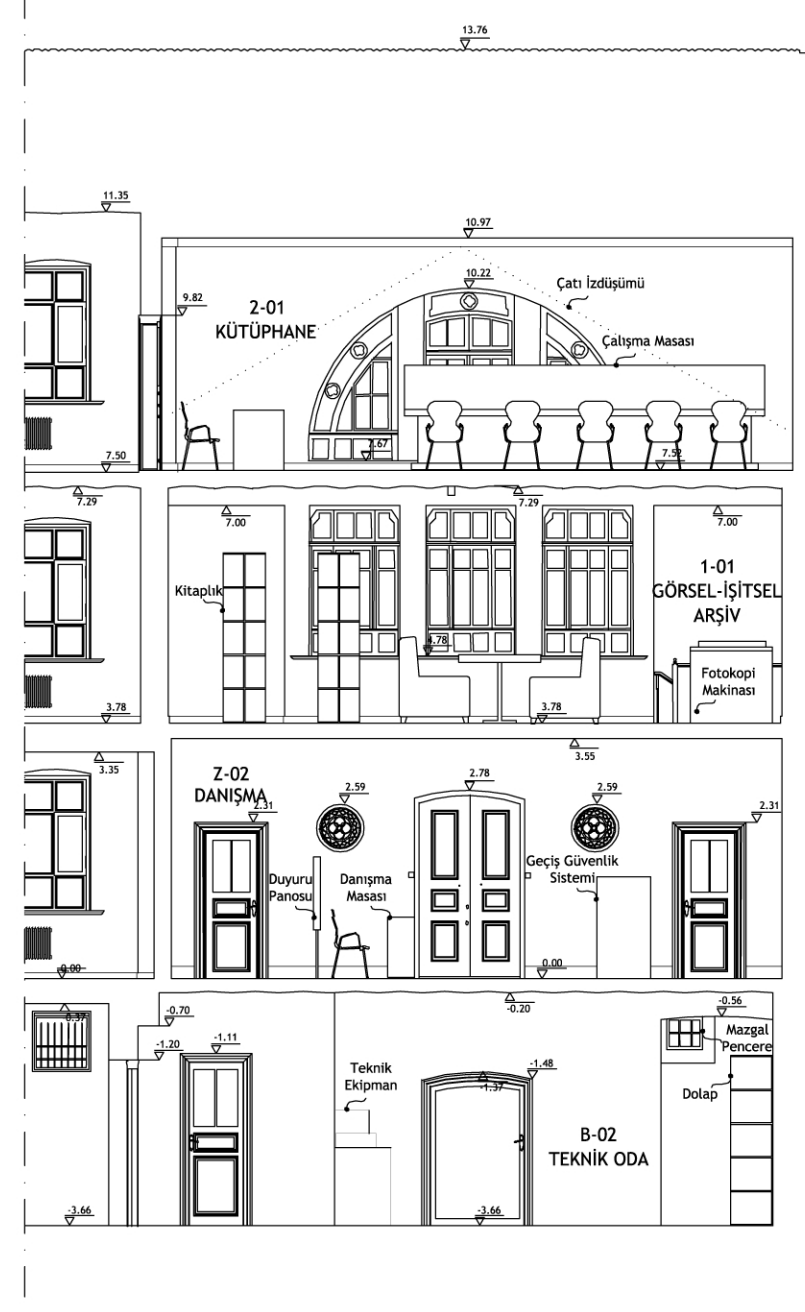
RÖLÖVE	
RESTİTÜSYON	
RESTORASYON	
Ölçek: 1/50	Pafta No: 63

G-G Kesiti

F-F Kesiti

E-E Kesiti

ÖZGEÇMİŞ

Ad Soyad: Ceylin Karbeyaz
Doğum Yeri ve Tarihi: Osmaniye 15.04.1982
Adres: Mühürdar Caddesi Uğur Apartmanı 67/4 Kadıköy
Lisans Üniversite: İTÜ

Ceylin Karbeyaz İlköğrenimini Osmaniye 7 Ocak İlkokulu'nda tamamlamış, 1994-1995 yılları arasında Osmaniye Anadolu Lisesi'nde, 1995-2000 yılları arasında İstanbul Maltepe Anadolu Lisesi'nde okumuş ve buradan mezun olmuştur. Aynı yıl Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesine girmiş, 2000-2002 yılları arasında okumuştur. 2002 yılında tekrar ÖSS'e girerek İTÜ Mimarlık Fakültesi Mimarlık bölümüne girmeye hak kazanmış, 2007 yılında lisans diplomasını almıştır. Aynı yıl başladığı Restorasyon Yüksek Lisans Programı'nı 2010 yılında tamamlamıştır.

İstanbul-Yenikapı'da Kentsel Sit Koruma Projesi, Karaman ili Binbir Kilise bölgesinde 6.yy Bizans Kilisesi Restorasyon Projesi ve İstanbul-Fener'de yer alan bir konut yapısının restorasyon projesinde görev almıştır. 2009 Bahar Yarıyılı'nda Erasmus Programı kapsamında altı ay İtalya'da bulunmuş, Trento Üniversitesinde verilen Restauro Architettonico dersi kapsamında gerçekleştirilen San Floriano Kilisesi'nin Restorasyon Projesine katılmıştır. Prof. Dr. Afife Batur'un editörlüğünü yaptığı "Mimar Kemaleddin-Proje Kataloğu" adlı kitapta Editör Yardımcısı olarak görev almıştır.

